Bundel - Commissie Burgers en Samenleving van 18 juni 2024

Agenda bijlagen

transcript 18 juni 2024

Commissieleden kunnen voorafgaand ook vragen stellen. Stuur uw vragen naar de griffie. Vragen en antwoorden worden ook opgenomen bij het betreffende agendapunt.

1 Opening door de voorzitter

2 Vragenuurtje

3 Spreektijd voor het publiek

4 Vaststelling van de agenda

2024-06-18_Commissie Burgers en Samenleving_Agenda
05 juni overzicht portefeuillehouders

5 Vaststelling van de besluitenlijst commissie B&S 28 mei 2024

2_Besluitenlijst B&S 28 mei 2024

6 Akkoordstukken

7 Bespreekstukken

7.1 Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

24it00961_Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen - Behandelbrief raad -
24it00960 - Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen - Aanbiedingsbrief raad
24Rb019_Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen - Ontwerpbesluit raad -
24Tl019 Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen - Nota van Toelichting gemeenteraad -
Bijlage 1 - Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade
Bijlage 2 - Eindrapport Hospitality Group - Gemeenschapshuizen Kerkrade
Dashboard gemeenschapshuizen Kerkrade
Technische vragen OK inz. gemeenschaphuizen
Beantwoording technische vragen fractie OK inz. gemeenschapshuizen
Technische vragen met beantwoording fractie CDA gemeenschapshuizen
Technische vragen met beantwoording SP gemeenschapshuizen

7.2 Ontwerpbesluit over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring

Samen sterk, iedereen veilig behandelbrief
Samen sterk, iedereen veilig aanbiedingsbrief - GIA
Samen sterk, iedereen veilig ontwerpbesluit
Samen sterk, iedereen veilig nota Van Toelichting
23-0788 Regiovisie GiA 15 maart_24i0033171
Samenvatting Regiovisie GiA 24it0036207
Reactieschrijven advies Regiovisie 2024 2031 aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties Regio Zuid-Limburg 240516

Technische vragen VVD
Beantwoording technische vragen VVD
bijlage bij beantwoording technische vragen VVD

8 Lijst van toezeggingen

Lijst van toezeggingen: https://portal.ibabs.eu/ListReport/View/cadde85a-f243-4e34-92ab-2b12cc1629dd
U kunt als burger inloggen aan de hand van de volgende gegevens:
Site: Kerkrade
Gebruikersnaam: burger
Wachtwoord: burger

Toezeggingen B&S 18 juni 2024

9 Sluiting

Commissieleden kunnen voorafgaand ook vragen stellen. Stuur uw vragen naar de griffie. Vragen en antwoorden worden ook opgenomen bij het betreffende agendapunt.

Raoul Vinken
Dames en heren, ik open de vergadering van de commissie Burgers

1 Opening door de voorzitter

Raoul Vinken
en Samenleving van dinsdag 18 juni 2024 en ik heet u van harte welkom. Mensen thuis, op de publieke tribune en alle commissieleden van de commissie Burgers en Samenleving. De afmeldingen voor vandaag zijn de heer Hanssen en mevrouw Szalata van Lokaal Alternatief. Zij worden vervangen door de heren Noël en Charlier. Ook de heer Schlenter van de Ouderenpartij is afgemeld. En mevrouw Wiermans van BurgerBelangen. Bij de fractie van de SP is mevrouw Laumann afgemeld. Zij wordt vervangen door de heer Van Beek. En bij de VVD is de heer Creusen afgemeld. Voor vandaag zijn uitgenodigd wethouder Schlangen en wethouder Roland. En zoals gisteren starten we vandaag ook in de commissie B en S met het aangepaste reglement van orde. Voor ons allemaal een beetje wennen en een ontwikkeling die we vandaag samen gaan inzetten. Zo trekken we geen lootje meer voor de volgorde, maar deze bepalen we per agendapunt. Dan ga ik naar agendapunt 2.

CDA Kerkrade
Voorzitter, mag ik even? -Nog een afmelding? Ja, de heer Meijer en de heer Caumon zijn ook afgemeld.

PvdA Kerkrade
En daarvoor in de plaats ben ik hier. -Dank u wel. Voorzitter, we gaan het rondje helemaal compleet maken. Mevrouw Van Driel is ook afgemeld. Zij heeft vakantie. Dank u wel, waarvan akte, wordt genoteerd. Dan heb ik denk ik alle afmeldingen gehad voor vanavond. ~ -Die zijn helemaal niet uitgenodigd,

Ons Kerkrade
dus die hoeft u niet af te melden mijnheer Roland, dank u wel. Dan zijn we bij agendapunt... -Voorzitter, mevrouw Kortland is ook afgemeld. -Wie? Mevrouw Kortland. -Dank u wel. Ik denk dat we nu bijna iedereen hebben gehad. Op de publieke tribune nog iemand afgemeld? Gelukkig heb ik vanavond de heer Franssen naast me zitten. Eigenlijk was het mevrouw Broeders. Ik ben blij dat hij er is, maar als ik mocht kiezen, natuurlijk. Zij is helaas ziek naar huis moeten gaan. Ik wens haar van deze kant uit heel veel beterschap aan een spoedig herstel. Dan denk ik dat we nu naar agendapunt 2 kunnen?

2 Vragenuurtje

Ons Kerkrade
Ja, ik zie geen vingers meer. Dan zijn we bij het vragenuurtje. Voor het vragenuurtje zijn vandaag geen vragen ingediend,

3 Spreektijd voor het publiek

Ons Kerkrade
dus dat is afgedaan. Dan zijn we bij agendapunt 3: spreektijd voor het publiek. Er heeft zich vandaag niemand gemeld voor de spreektijd van het publiek. Daarbij is agendapunt 3 ook afgedaan.

4 Vaststelling van de agenda

Ons Kerkrade
Dan zijn we bij de vaststelling van de agenda. Kunnen we de agenda volgen zoals hij nu voorligt? Ik zie geen handjes. Dan is hij bij deze vastgesteld.

5 Vaststelling van de besluitenlijst commissie B&S 28 mei 2024

Ons Kerkrade
Dan zijn we bij agendapunt 5: de vaststelling van de besluitenlijst van de commissie B en S van 28 mei 2024. Ik stel de besluitenlijst integraal aan de orde. Ik verzoek u om de hand op te steken als u een opmerking heeft over de besluitenlijst. Ik kijk even rond. Dan is hij bij deze vastgesteld.

6 Akkoordstukken

Ons Kerkrade
Dan zijn we bij agendapunt 6: de akkoordstukken. Voor deze vergadering zijn nog geen akkoordstukken.

7 Bespreekstukken

Ons Kerkrade
Daarbij is agendapunt 6 ook afgedaan. Dan zijn we bij agendapunt

7.1 Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

Ons Kerkrade
7: de bespreekstukken. 7.1 ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen. Voor dit agendapunt is wethouder Schlangen uitgenodigd. Hij wordt ondersteund door de heer Keulers en de heer Leijen van Hospitality Group. Ik heet hen van harte welkom. In december 2022 heeft de gemeenteraad het beleidskader vastgesteld. Hierna is in opdracht van het college het project gemeenschapshuizen van start gegaan. In 2023 is gewerkt aan het ontwikkelen van het dashboard gemeenschapshuizen. En op een informatiebijeenkomst, gehouden op 21 november 2023, is de voortgang van het project met de raad en de commissie gedeeld en het dashboard gepresenteerd. Vervolgens is in opdracht van het college verder gewerkt aan het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen. De gemeenteraad wordt nu gevraagd om een besluit te nemen over het voorliggende uitvoeringsplan. Ik geef nu ter inleiding

Jo Schlangen
het woord aan wethouder Schlangen. -Dank u wel, voorzitter. Ik zou bijna zeggen: eindelijk is het zover dat wij tot ~ zijn gekomen in deze. En dat wij proberen de rest van het jaar het uitvoeringsplan meer body te geven, zodat we 1 januari 2025 kunnen beginnen met de nieuwe inrichting van gemeenschapshuizen en dat de sociaalmaatschappelijke kant de boventoon zal voeren. En we dat ook een stuk vanuit de commercialisering met bepaalde gemeenschapshuizen, zijnde Catharinahoes en Patronaat, afgaan. We willen ook het gemeenschapshuizen beleid koppelen aan het toekomstig wijkgericht werken, in de wijken waar het ertoe doet. Omdat ze heel belangrijk zijn om de mensen laagdrempelig te ontvangen en gebruik te maken van de inloopfuncties en dergelijke. Voorbeelden genoeg zijn daarvan, 't Westhoes onder andere en Sjevemethoes. In het verlengde daarvan moet je dat zien. Dat we zo kunnen werken naar de toekomst, ook voor de andere

twee gemeenschapshuizen. Er zijn *de volgende* schriftelijke vragen gesteld, ik hoop dat ze behoorlijk beantwoord zijn. Ik hoor graag via u in de termijnen

Raoul Vinken

wat er nog vandaag op tafel komt. Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder. Dan open ik nu de eerste termijn. Technische vragen vooraf zijn grotendeels afgedaan. Nu ligt de focus op het uitvoeringsplan en welke discussiepunten uw commissie daarin ziet. Zoals afgesproken is de spreektijd in de eerste termijn vijf minuten per fractie. Vandaag beginnen we dit ontwerpbesluit met de fractie SP.

SP Kerkrade

Dank u wel, voorzitter. Eerst een praktisch dingetje. Ik vroeg me af of we dat AMO-advies hebben ontvangen? Er is door het hospitality bureau wel onderzoek gedaan. Daar is ook de AMO meegenomen, die adviesraad. Dus ik denk dat ze die adviezen ook mee hebben genomen. Heeft AMO ook uiteindelijk een advies gegeven op dit rapport dat hier nu voorligt? En kunnen we dat advies ontvangen? Dat even vooraf. Ik hoop niet dat dat dan van mijn spreektijd afgaat. Er worden zes gemeenschapshuizen al jaren ondersteund in Kerkrade. De SP vindt dat een hele goede zaak. Maar dat betekent ook dat we denk ik wel op de hoogte moeten zijn van de jaarverslagen. Een overzicht hoeveel geld er de afgelopen jaren naar de gemeenschapshuizen is gegaan, om het te kunnen vergelijken met wat het nu de komende jaren gaat kosten. We staan in principe positief tegenover het onderzoek dat gedaan is, het is helder. Het wordt ook heel duidelijk wat de maatschappelijke functie is van alle gemeenschapshuizen. Wat ons verder wel verbaast, is dat het ons niet duidelijk is of dat Socio-Project daar ook een onderdeel van gaat uitmaken. Want dat lijkt toch een beetje een status aparte te zijn. We hebben daar geen jaarverslag van gezien, omdat Socio-Project dat niet met ons wilde delen. Ik weet niet waarom, want volgens mij krijgt het Socio-Project ook al jaren subsidies van de gemeente Kerkrade. Projectsubsidies misschien. Misschien ondersteuning in de exploitatie huur gebouwen, dat weet ik niet. Ik zou daar wel graag iets over horen, als dat kan. Want ik denk dat als instellingen, stichtingen, of wie dan ook geld van ons krijgen, dan hebben we ook het recht om te zien waar ze dat voor gebruiken. Dat staat volgens mij ook gewoon als voorwaarde in ons eigen subsidiereglement. Dus ik zou daar graag wat toelichting over willen van de wethouder, waarom we die jaarstukken, of een overzicht van de kosten, dan niet hebben gezien. Ik wil het daar geloof ik even bij laten in de eerste termijn. Dan zien we daarna wel verder.

Raoul Vinken

Dank u wel, voorzitter. -Dank u wel, mevrouw Wevers. U stelt wel een aantal technische vragen. Die laat ik nu toe, omdat we met de opstart bezig zijn. Maar naderhand wil ik graag

SP Kerkrade

dat u die vooraf stelt, als dat kan. -Ja, voorzitter, dat is ook de bedoeling. Dat hebben we ook heel goed begrepen, maar gezien de korte termijn, dank u wel.

Lokaal Alternatief

Dank u wel. De fractie van Lokaal Alternatief. -Voorzitter, dank. Voorzitter, er is een grondige analyse gemaakt. Het is duidelijk dat er actie moet worden ondernomen, om de gemeenschapshuizen toekomst proof te maken. Het wordt bijna onmogelijk om bestuurders en vrijwilligers te vinden voor een gemeenschapshuis en de sociaalmaatschappelijke functie is niet in alle gemeenschapshuizen voldoende aanwezig. Het uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met stakeholders en komt tegemoet aan het sociaalmaatschappelijk belang van de gemeenschapshuizen. De keuze van sociaalmaatschappelijk beheer is een logische uitkomst en gebaseerd op eerdere ervaringen met Impuls. Het instellen van een programmaraad vergroot de participatie en betrokkenheid van de buurtbewoners. Een overkoepelend gremium is zinvol, met name om een consistent beleid te ontwikkelen. Maar het zou fijn zijn als de burgers gebruik kunnen blijven maken van hun gemeenschapshuizen bij feesten, koffietafels et cetera. Wij kijken daarvoor dan ook uit naar de conclusies van het onderzoek door het college. Daarnaast hebben we nog een vraag rondom de locatie Flexiforum. Bij een rondleiding die onze fractie recent in Flexiforum heeft mogen volgen, is duidelijk geworden dat deze locatie voor een belangrijk deel een functie heeft die aansluit bij de functie van een gemeenschapshuis. Onze vraag is dan ook waarom dat deel van de invulling van Flexiforum niet in dit onderzoek is meegenomen. Tot zover, voorzitter.

PvdA Kerkrade

Dank u wel. Dan ga ik door naar de Partij van de Arbeid. Voorzitter, dank. Twee vragen die voortvloeien uit de technische vragen. Of ze gecategoriseerd worden als technische vragen, dat laat ik aan u over. Ik denk dat ze een grensgevalletje zijn, maar we zijn wel benieuwd naar de antwoorden. Wij hebben gezien dat er in 2025

voorstellen worden gedaan voor een onttrekking uit reserve. En dat er nog gesprekken aan worden gegaan met stakeholders voor de jaren daarna. We weten dat die jaren sowieso lastig zijn. Een inschattingsvraag aan het college is dan ook of van tevoren in te schatten is wat de haalbaarheid is. Zijn er al verwachtingen? Is er misschien al iets aan voorbereidingsgesprekken gedaan? En vervolgens de vraag: stel dat het wat lastiger blijkt te worden dan we misschien nu hopen, is er ook een plan b denkbaar? Welke kant gaan we dan op denken? Zodat we nu al een richting kunnen zien dat we op alles voorbereid zijn. De functies blijven hoe dan ook goed behouden en we gaan vol goede moed de toekomst in. Dus die twee scenario's, daar zijn we benieuwd naar wat meer toelichting vanuit het college. Ik denk dat ik nog ruim de tijd over heb binnen die vijf minuten. Dus misschien dat ik nu nog wat flauwekul.

Raoul Vinken

Dank u wel. -Dan hebben we nog de tijd om het antwoord te geven op de vraag die u aan mij stelde, maar ik zie vandaag wel iets door de vingers. De volgende keer zit hier een andere voorzitter. Die moet dan maar bepalen of het een technische of geen technische vraag is. We gaan door naar de fractie

Ons Kerkrade

van Ons Kerkrade. -Dank u wel, voorzitter. Wij hebben het uitvoeringsplan ook mogen doornemen. Over het grote geheel kunnen wij de visie die erin staat gewoon steunen. In deze tijden van stijgende eenzaamheid en lagere sociale cohesie, kunnen wij de gedachte steunen dat gemeenschapshuizen een grotere maatschappelijke rol moeten vervullen in de wijken. De eerste samenwerking met Impuls in deze kunnen we over het algemeen positief noemen. Dus dat we deze samenwerking gaan uitbreiden met het Catharinahoes en Het Patronaat kunnen wij alleen maar steunen. De enige kanttekening die wij hadden bij het lezen van de stukken, zijn gelukkig weggenomen bij het beantwoorden van de vragen. Het geluid bij de nieuwe opzet met Impuls, was dat het aanvragen van een tapvergunning waarschijnlijk moeilijker zou zijn. We weten nu dat dat waarschijnlijk niet het geval is. Het college gaf al aan dat ze hier een onderzoek naar doen, of er nog andere mogelijkheden zijn in de toekomst. Dus dat onderzoek zien we graag in de toekomst tegemoet. Het was mooi om te lezen dat ook de toekomstige prognose die in de stukken staat, eigenlijk alleen maar uitgaat van de maatschappelijke activiteiten. Want ons bekroop de angst dat als er een prognose was gemaakt met ook horeca erbij, dat die prognose in de toekomst misschien lager zou kunnen uitvallen als een tapvergunning niet mogelijk zou zijn. Dus daar waren we ook heel positief over. Dat was een vraag van het CDA volgens mij, dus daarvoor ook bedankt. De enige opmerking die wij nog hadden na onze vragen, was eigenlijk een opzetje, of een vraag of dat mogelijk zou zijn. Zou het misschien mogelijk zijn om in de toekomst te kijken of we in de gemeenschapshuizen in de wijken ook een aantal flexwerkplekken kunnen creëren? We zien dat er toch steeds meer thuiswerken plaatsvindt na corona. Dat kan niet altijd bij mensen thuis. Dus het is misschien handig als mensen dan kunnen uitwijken naar gemeenschapshuizen. Dat was een opmerking. Misschien is het niet mogelijk,

Raoul Vinken

maar dat willen we graag even voorstellen. Dank u wel, voorzitter.

Burgerbelangen

Dank u wel. De fractie BurgerBelangen. -Dank, voorzitter. Voorzitter, voor ons ligt vanavond het ontwerpbesluit inzake het uitvoeringsplan van de gemeenschapshuizen. Afgelopen november zijn vertegenwoordigers, bestuurders en commissie- en raadsleden geïnformeerd in 't Westhoes. Er is een eindrapport uitgekomen en een uitgebreide advisering die als onderlegger dient voor het voorgestelde uitvoeringsplan. De gemeenschapshuizen zijn ook onmisbaar binnen de Kerkraadse samenleving en vervullen zeker een belangrijke maatschappelijke functie, alhoewel de bezettingsgraad misschien iets beter zou kunnen. Maar dat hebben we niet allemaal in de hand. We moeten ook niet vergeten dat er ook verenigingen zijn die een eigen clubhuis hebben. Daar vinden ook maatschappelijke activiteiten plaats. Het financiële aspect is van andere orde. Dat is voor dit jaar afgedekt en voor volgend jaar wordt nu toestemming gevraagd. Daar kunnen wij mee akkoord gaan. Er werd net een opmerking gemaakt door de SP. Het is inderdaad zo, dat het Socio-Project en Statenhoes een stichting zijn die op afstand staan van de gemeente, dat is zo. Verder is in de kanttekening van de nota van toelichtingen uiteengezet welke gedachtegangen verder nog een rol zouden kunnen spelen bij de toekomstige ontwikkelingen rondom gemeenschapshuizen. Dat is: we zijn in beweging, een maatschappij is in beweging en er kunnen nog allerlei zaken veranderen gedurende een traject. Daar wordt natuurlijk op ingespeeld. En verder zou ik de wethouder willen vragen om toch elk jaar te informeren over de uitvoering van dit uitvoeringsplan. Het is een hele klus, om de tweeënhalf jaar invulling geven aan uw uitvoeringsplan. We wensen alle betrokkenen

Raoul Vinken
veel succes toe. Dank u wel. -Dank u wel. Dan maak ik de oversteek naar de Ouderenpartij.

Ouderenpartij Kerkrade
Even inschakelen. Ook de Ouderenpartij vind het een behoorlijk goed rapport wat er ligt. Met name dat er ook meer ingezet wordt, niet alleen op het financiële, maar dat er ook best een tekort mag ontstaan om voorzieningen te treffen voor de ouderen. Ik heb eigenlijk niet zoveel toe te voegen, behalve wat ik net opmerkte bij de wethouder. Ik ben in 't Westhoes geweest. Ik zag dat daar regen naar beneden kwam in de gang. Dit was bekend. Ik zag dat de staat ervan als zeer goed omschreven werd. Dus ik vraag mij af of er geen verborgen dingen zijn, die ons toch nog redelijk wat geld gaan kosten.

Raoul Vinken
Verder heb ik op dit moment genoeg. -Dank u wel. Hart voor Vrijheid.

Hart voor Vrijheid
Dank u wel, voorzitter. Het rapport hebben we doorgelezen. Ik heb een verhelderende vraag over het antwoord van de gemeente en van de ambtenaar op vraag 9. Daar staat in dat de gemeente op dit moment geen inkomsten heeft uit de exploitatie van het Patronaat en het Catharinahuis, anders dan de huur die wordt betaald door de exploitant. In mijn herinnering van vorig jaar, toen wij ingelicht werden wat er was, werd de exploitant betaald door de gemeente. Zowel Patronaat als het Catharinahuis. Dus dat antwoord klopt niet volgens mij, ik kan fout zijn. Dan heb ik een vraag over de maatschappelijke status die het gemeenschapshuis wil gaan vervullen. Op hele korte afstand daarvan is een huiskamerproject gepland. Dat zouden we eventueel kunnen combineren in het gemeenschapshuis. Want in de toekomst zal daar natuurlijk een probleem zijn voor de openingsuren. En als je daar op nog geen 100 meter vandaan een huiskamer hebt, kun je die twee combineren, vind ik. Voor zover de eerste termijn. Dank u.

VVD Kerkrade
Dank u wel, de VVD. -Bedankt, voorzitter. Ook wij van de VVD zien een helder uitgangsplan, zodat we met het ontwerpbesluit kunnen instemmen.

Raoul Vinken
Dank u wel. -Dank u wel. Tot slot het CDA.

CDA Kerkrade
Dank u wel, voorzitter. CDA Kerkrade vindt de rol van de gemeenschapshuizen erg belangrijk, met name de maatschappelijke rol en de huisvesting van de vele verenigingen. Onze stad heeft een rijk verenigingsleven en dit moeten we koesteren, want verenigingen zijn één van de hoekstenen van de samenleving. Een plek waar waarden en normen aandacht krijgen, vriendschappen ontstaan, men zich kan ontwikkelen, enzovoort. Onderzoek hiernaar doen is belangrijk. Immers, de tijd verandert. En zeker sinds 2008 is er veel veranderd. Het vinden van vrijwilligers wordt steeds lastiger, dus dit brengt een extra druk op onze gemeenschapshuizen met zich mee. De afgelopen jaren zijn de exploitaties ook meermaals overgenomen, veranderd, gedeeltelijk commercieel ingezet. En inmiddels zijn enkele in beheer door dezelfde partij. Goed om te lezen dat VIE in de wijken ook wordt genoemd. En we hopen ook dat dit programma uitgebreid aandacht gaat krijgen in de gemeenschapshuizen. We lezen in het stuk dat voor 2025 een geraamd verlies van vier ton gedekt wordt uit de reserve sociaal domein. Hier is ook al een forse onttrekking voor het Martin Buber uit gedaan, nu wederom een onttrekking. We roepen op om ons voor te leggen welke alternatieven er zijn om dit bedrag mogelijk elders vandaan te halen. Want in nog geen twee maanden tijd, zie je dus vier miljoen en vier ton uit de reserve sociaal domein gaan. Dat is, als ik goed heb gerekend, zo'n 50 procent. Wij vragen ons af wat daar nog meer uit gefinancierd gaat worden en hoe de reserve eruit gaat zien. Dus wellicht kan in het onderzoek worden meegenomen, wat de alternatieven zijn met betrekking tot financiering. In de beantwoording van onze vragen zien we - net als Ons Kerkrade vermoedde - dat alcohol schenken en commerciële activiteiten onderdelen van het onderzoek zijn. Dus dat wachten we nog even af. Want burgers geven aan dat hier wel behoefte aan is. Naast verenigingen, zijn feesten, partijen en evenementen het tweede type activiteit van alle activiteiten: zo'n 36 procent. Gemeenschapshuizen lenen zich ideaal voor bijvoorbeeld communies en dergelijke. Wij vragen ons ook af, of een evenement georganiseerd door een andere vereniging of stichting, wel tot de mogelijkheden behoort en of dit als commercieel wordt beoordeeld. CDA vindt het een goede zaak dat er programma groepen aan de slag gaan. Dat er onderling overleg is, tarieven naast elkaar worden gelegd en toegankelijk blijven voor gebruikers en met name verenigingen. We vinden het daarnaast belangrijk dat het semi commerciële gebruik tot bepaalde hoogte mogelijk moet zijn. En ook het schenken van alcohol heb ik zo net genoemd. Wij vragen hier dan ook aan het college om hiermee aan de slag te gaan en de

mogelijkheden uitgebreid te onderzoeken. En tot slot ben ik nog wel benieuwd naar de opmerking die Hart voor Vrijheid net heeft gemaakt met betrekking tot beantwoording van onze vraag 9,

Raoul Vinken
wat daar de uitkomst van is. Dank u wel, voorzitter. Dank u wel. Dan kijk ik even naar de collegetafel. Dan geef ik wethouder Schlangen het woord. Ik vraag u ook

Jo Schlangen
om de overige vragen te verdelen onder uw collega's. Dank u wel, voorzitter. Dat had ik ook willen voorstellen. Ik vraag de vragen op die ik zelf kan beantwoorden. Die verdeel ik dan met de heer Leijen en de heer Keulers hier, waar ik niet competent genoeg in ben. De technische vragen mag u rustig vandaag stellen. Ik probeer ze gewoon te beantwoorden als het kan. Het advies van de AMO kunt u krijgen. Daar gaan we naar kijken, dat kunt u ook schriftelijk krijgen, mevrouw Wevers. Even een correctie naar mij toe.

gemeente Kerkrade
Het is niet zo dat de AMO separate adviezen afgeeft. We werken met de AMO in co creatie . Met andere woorden, datgene wat zij melden en wat ze graag willen en adviseren wordt meegenomen in het advies, in het voorstel. De AMO heeft bijvoorbeeld ook daar waar het gaat over het burgerparticipatietraject actief meegewerkt. Dus ze zijn van begin af aan betrokken, maken onderdeel uit van onder andere de klankbordgroep. Dus dan hoeven ze ook geen apart advies meer op te stellen. De inhoud wordt meegenomen in het voorstel.

SP Kerkrade
Dat mag, SP. -Wat dan is dat meteen afgehandeld. Dat weet ik, maar mijn vraag was dat het mij logisch lijkt, dat als je meegenomen wordt, je daarna ook wel wil kijken of er iets is gedaan met de adviezen in het uiteindelijke ontwerp. En dat je dat dan nog een keer terugstuurt. Vandaar mijn vraag: is hierop afzonderlijk nog een advies uitgebracht door de AMO?

gemeente Kerkrade
Nee, dat is niet gebeurd. Ze zijn tevreden met hoe het is gegaan. Dus er is geen apart advies meer opgesteld.

Jo Schlangen
Dan is er gevraagd naar de subsidies van de afgelopen jaren, die uitgeschreven zijn. Je moet weten dat de twee gemeenschapshuizen zoals ~ en Socio-Project geen subsidie ontvangen van de gemeente Kerkrade, dat is duidelijk. De andere wel. En als u wil weet hoe dat is, dan moeten jullie een opstelling maken om het te laten zien. Dan kunnen we het u alsnog aanreiken, voor de raadsvergadering neem ik aan dat we dat moeten doen. Voor de rest heeft u geen vragen gesteld binnen die vijf minuten, drie minuten.

SP Kerkrade
Ik wil het heel helder hebben. U heeft in uw brief gezegd: de *Shelter* en het Socio-Project ontvangen geen structurele subsidie. Ik weet niet wat u daaronder verstaat? Of dat dan uitsluit dat ze elk jaar iets krijgen, of dat ze apart subsidie moeten aanvragen bij bepaalde projecten? Ik zie in ieder geval een hele rits gemeenschapshuizen niet opgesplitst in de product financiering staan. Ik weet dan nog niet waar

Raoul Vinken
dat aan uitgegeven wordt, maar dat kunt u misschien zeggen? En of er ook niet aan de gebouwen, et cetera. Dank u wel.

Jo Schlangen
Dank u wel. Ik stel voor dat u de volgende vraag

gemeente Kerkrade
even bewaart voor de tweede termijn. Wethouder. Het klopt inderdaad dat een aantal gemeenschapshuizen reguliere subsidie krijgen, maar dat is dan meer een financiële bijdrage in het nadelig saldo. Zoals het Sjevemethoes en 't Westhoes. De afgelopen jaren is ook sprake geweest, wat u zegt, van incidentele subsidies. Maar dan heb je het over bijvoorbeeld het corona verhaal, waar bepaalde gemeenschapshuizen geld hebben gekregen. En daarna hebben we ook nog het energieverhaal gehad. Daar waar ze aan konden tonen dat de energiekosten behoorlijk hoger waren dan regulier, is er ook een subsidieregeling geweest, waar ook de gemeenschapshuizen aan hebben deelgenomen. Dus bijvoorbeeld die gelden hebben ze wel gehad. Maar we kunnen dat in een overzichtje over een aantal jaren, zoals u ook gevraagd heeft in die brief, wel aanreiken. Dan ziet u precies wie wat wanneer gehad heeft.

Jo Schlangen

Dan de vraag van Lokaal Alternatief. Daar werd gesteld hoe de rol van Flexiforum *gesteld* wordt. Flexiforum kun je ook laten aanhaken. Dat onderzoek hebben we dus niet gedaan. Flexiforum is natuurlijk een plek waar ook veel bedrijven gehuisvest zijn. Daar mogen maatschappelijke dingen plaatsvinden, ook onderwijszaken, gerelateerd aan onderwijszaken, plaatsvinden. Maar dat zien we niet als een rol gemeenschapshuis, hoewel er heel veel mensen laagdrempelig ook binnen kunnen komen en er ook erg goed gebruik van gemaakt wordt. Maar we zien in eerste een gemeenschapshuis als een, Hans, heb je er een mooie naam voor? Help me eens even. Het heeft een beetje een status aparte. Het is eigenlijk meer een soort bedrijfs- of organisatie verzamelgebouw. Daar zit van alles. Maar het is vooral gericht op participatie en inkomensvoorziening. Het is overigens wel zo, dat het bestuur van de corporatie Westhoes inhoudelijk contact heeft met het management van Flexiforum om zaken met elkaar af te staan. Dus het komt wel voor als Flexiforum een aanbod krijgt voor bepaalde activiteiten en het kan daar niet geplaatst worden, dan is het mogelijk om dat over te hevelen naar 't Westhoes, wat in de buurt ligt. -Ik heb een nieuw woord ingefluisterd gekregen van deze kant hier, een zogenaamde werk hub heet dat tegenwoordig. Heb ik de vraag beantwoord? Was dat voldoende beantwoording? Ja. De heer Gorissen van de PvdA vraagt naar hoe dat komt met het halen van ~ dat we in gesprek moeten volgend jaar. U moet zich voorstellen dat in het wijkgericht werken en de Omgevingsvisie ook weer stevige ambitieplan Oost bijvoorbeeld, als je een voorbeeld hebt van de twee gemeenschapshuizen, die liggen een beetje in het hele gebied oost zuidoost. Dat er ook een corporatie belang bij heeft, dat daar de goede dingen gebeuren met hun bewoners van de huizen. En dat die misschien ook een stakeholder zijn om in financiële zin ook een bijdrage daarin te leveren. Dat is één voorbeeld daarvan. Als dat minder zou lukken, dan hebben we in principe nog geen plan b. Maar ook wat Ons Kerkrade zegt: je kunt ook voor de verenigingen en voor jubilea en dat soort dingen meer, waar verenigingen gehuisvest zijn in die gemeenschapshuizen, ook toch die feestactiviteiten laten plaatsvinden. Waardoor je toch ook weer uit de horeca geld kunt genereren, wat ook weer kan helpen om de exploitatie een beetje naar beneden te brengen. Dat lijkt me dan ook wel goed om te bekijken hoe dat gaat werken. En als we over drie jaar een soort tussen audit maken hoe het gegaan is, om te kijken: gaan we nog weer door? Gaat het succesvol door? Dan hebben we ook meer inzicht hoe dat gewerkt heeft. Na één jaar misschien wel moeilijk te zeggen, maar als je 1 januari 2025 begint, weet je wel twee jaar later ongeveer wat er aan de hand is. Om dan misschien over vijf jaar een eindconclusie te trekken over het geheel. Om te zeggen: dat is echt succesvol geweest. We hebben de opbrengsten gezien, ook de maatschappelijke opbrengsten, om daarmee, dat zeg ik: is dat toekomst proof wat we gedaan hebben? Dat is het verhaal daarover. Het punt van horeca heb ik al gezegd, van Ons Kerkrade. Dat we ook daar goed naar kijken. Flexwerkplekken en zo dingen meer inrichten: er kan van alles gebeuren. We hebben onlangs een verzoek gekregen van een partij die kosteloos vrijwillig, dat siert hun, om een soort huiswerkbegeleiding te doen. Ze zoeken een ruimte en wat middelen om de aanschaf van materialen te doen. Maar als je al geen salariskosten hebt en je vraagt dan een ruimte, dan zou je dat kunnen inrichten in zo'n maatschappelijke omgeving. Dan heb je daar een bestemming voor. Normaal gesproken vind je dat nergens. Er moet overal huur betaald worden. Dan zou je kunnen zeggen: je kunt dat bijna om niet daar laten doen, waardoor ook de kinderen van ouders die het niet zo breed hebben, hun kinderen naar huiswerkbegeleiding kunnen sturen. Eén klein voorbeeldje van dat alles extra kan. BurgerBelangen, het verhaal van: kom elk jaar terug en vertel hoe het gaat. Dat kan net zo goed. We kunnen dat ook informeel altijd aangeven. Jullie zelf zijn ook vaak gebruikers en komen vaak in gemeenschapshuizen, om suggesties te doen en te dingen zien, hoe die ontwikkeling is. Die nemen we ook graag mee. Om dat één keer per jaar misschien te bespreken, wil ik wel graag toezeggen. De Ouderenpartij die hadden het over de lekkage in 't Westhoes. Daar zijn we van op de hoogte, heb ik net gezegd. We hebben bij de afdeling vastgoed stedelijke ontwikkeling een onderhoudsplan. En als er incidentele problemen ontstaan, moet dat opgelost worden. En het eigendom van 't Westhoes is de gemeente. Dus we moeten ook voor hun laten staan en niet aan de maatschappelijke partijen die daar gebruik van maken. Dat zal met dit weer wat meer dan plaatselijk ~ denk ik. Hart voor Vrijheid, de heer Otten. De exploitant,

gemeente Kerkrade

betalen we daarvoor, of moet die betalen? Anders mag ik jou de vraag geven? Ja, dat mag. Het is zo dat de exploitant het gebouw huurt van de gemeente. Dus daar krijgen wij geld van de exploitant. Maar aan de andere kant is het zo, dat de exploitant voor de gemeente bepaalde beheer uren draait overdag, om het gebouw open te houden. Hij regelt het poetsen, hij regelt nog allerlei zaken. En daar krijgt hij voor betaald, omdat wij dat anders als gemeente zouden moeten doen. Dus er zijn eigenlijk twee geldstromen. De ene gaat van de exploitant naar de gemeente, en de andere gaat van de gemeente naar de exploitant. Maar het klopt wel wat er staat, volgens mij.

Jo Schlangen

En als ik mag, voorzitter, is er een koppeling gevraagd tussen huiskamerprojecten, en ik noem nog even wat meer zaken: de wijkpunten die niet gemeenschapshuizen zijn, die ook ingericht worden, tegenwoordig, waar mensen terecht kunnen. In ~ is dat al het geval. Die koppeling zal er zeer zeker zijn, want je kunt niet alles op één plek onderbrengen. En zo'n huiskamerproject en zo'n wijkpunt is ook ontzettend belangrijk in de toekomst. Om mensen te ontvangen die vragen hebben, andere punten hebben. En we zullen moeten kijken dat wij in die gemeenschapshuizen, huiskamerprojecten ook mensen hebben zitten die de vragen kunnen oppakken en kunnen doorleiden. Ik zie ook een rol voor onze huisvestingsambtenaren, wijkcoaches van Impuls, die daar samenwerken en optrekken om die mensen te leren kennen. Wie heeft die vragen? Hoe kunnen we helpen? Een soort vertrouwensrelatie opbouwen. ~Wijkgericht werken *wordt* de toekomst waar wij van denken dat we de voorkant niet curatief maar preventief zouden kunnen oppakken. Waardoor mensen beter geholpen worden en uit de problemen gehouden worden.

Hart voor Vrijheid

Dat is het antwoord daarop. -Even verhelderend.

Raoul Vinken

Omdat die punten heel kort bij elkaar liggen, weten de mensen nooit waar ze heen kunnen. En als het op één punt zou zijn, dan ziet iedereen elkaar. Dan is de kennismaking veel leuker, want dan moeten ze naar dat punt, en dat punt, en dat punt. En als het op één plaats is, gaat het vanzelfsprekend. -Wethouder. Er komt een stukje communicatie bij en een uitleg. Je kunt ook zeggen dat diversiteit inbouwen ook leuk is, om een keer op een andere plek te ontmoeten. En dat zullen we zien, hoe dat werkt in de toekomst. Als er mensen zijn die liever op één plek blijven komen, dan gaan ze daar naartoe. En anderen misschien daar naartoe. En als er grotere activiteiten zijn, dan moet je uitwijken naar een iets grotere locatie. Dus dan heb je die mogelijkheden wel ingebouwd, zou ik zeggen.

Jo Schlangen

Wethouder, microfoon. -Ik heb geen vraag van u gehoord, dus dank voor de inbreng, weliswaar positief. CDA heeft een aantal vragen, mijnheer Hoofs. Reserve sociaal domein hebben we onttrokken voor Martin Buber, is terecht. En we hebben nu in het stuk staan het sociaal domein. Ik mag u al op voorhand zeggen: in principe mogen we op een gegeven moment zelfs sociaal domein *niet meer* benoemen. De *gelden* sociaal domein zijn opgenomen in de algemene middelen. Dat hebben we met alles zo gedaan. Dus algemene middelen, het wordt uit algemene middelen betaald. Van de andere kant: zou dat problemen opleveren, dan gaan we ook regulier uit het sociale domein kunnen inbrengen. Want er zitten natuurlijk Wmo activiteiten, jeugdactiviteiten, noem maar op. Participatie activiteiten, ik kan nog meer opnoemen. Het moet toch betaald worden. En als we het daaruit betalen, is het ook een zuiver reguliere activiteit voor die drie domeinen, of vier domeinen. En dan is dat ook mee gedekt. Ik denk dat dat in principe het antwoord zou moeten zijn op die vraag. Het sociaal domein an sich is er niet meer. Dat is allemaal algemene dienst. Het moet ergens uit betaald worden, het is allemaal gemeentegeld. Verenigingsfeesten en toegankelijkheid. Dat wil zeggen: verenigingsfeesten: ja. Als een vereniging een jubileum heeft of, een feestavond heeft, wat hebben ze allemaal? Catharinafeest, ~feesten, dan moet dat kunnen. Of een kampioenschap hier, of wat dan ook. Dan moet dat kunnen in die accommodatie, dat die vereniging dat kan houden. Toegankelijkheid: zeker. Toegankelijkheid dan bedoelt u dat de mensen ook welkom zijn. En ook gebruik kunnen maken van de horecafaciliteiten. Dat moeten we onderzoeken. Ik vind dat er ook een drankje bij hoort, want anders komt de helft niet naar een feest. En als het onder de vlag van Impuls gaat en met een Verlof A, dat bestaat niet meer geloof ik, Verlof A of Verlof B? Maar met een APV goedkeuring om drank te schenken, moet dat kunnen. Het wordt natuurlijk geen discotheek, of het wordt een nachtcafé. Het wordt gewoon een maatschappelijke plek. En je zult zien dat de horeca prijzen natuurlijk niet te zeer concurrerend moeten zijn met de plaatselijke horeca. Je moet geen € 3,50 voor een pilsje vragen, of voor een consumptie vragen in een gemeenschapshuis. Dan kunnen de mensen die het niet zo breed hebben, er ook niet meer participeren. Dus daar moet goed naar gekeken worden. Dat wordt onderzocht. En dit wordt zeker meegenomen in dit verhaal als we dat vast gaan stellen. Dat willen we graag uniform hebben voor alle wijkpunten en gemeenschapshuizen samen, dezelfde tarieven ongeveer. En niet dat er zoveel verschil in is, dat ze zeggen: dan ga ik daar aanklampen, dat is goedkoper dan daar. Dat moeten we niet hebben. Dat gaan we dan zien ook. Dat gaan we de rest van het jaar onderzoeken. Want 1 januari willen we starten. De rest van het jaar hebben we de tijd nodig om dat te onderzoeken en te bekijken.

Raoul Vinken

Voorzitter, ik dacht dat dat de meeste vragen waren. Dank u wel, wethouder. Ik mag u meteen feliciteren. U bent de eerste die de toegestane tijd overschrijdt

Jo Schlangen

met 200 procent. Maar we hebben ook heel veel technische vragen gekregen vanuit de commissie. Dus dat is helemaal geen probleem. -Interrumperen mag ook niet.

Raoul Vinken

Maar u had het over de raadsleden en commissieleden, niet over de wethouders. -Collegebanken is vastgelegd, maar geen probleem. Ik kijk even rond, zijn alle vragen voor de eerste termijn behandeld? Ja. Is er nog een behoefte aan een tweede termijn? Ja, dan beginnen we

SP Kerkrade

bij de fractie van de SP. -Voorzitter, dank u wel. Toch over die financiën. De SP is van mening dat het geld van de burgers is en daar doen we goede dingen mee voor de burgers. De gemeenschapshuizen zijn ook van de burgers. Dus wat ons betreft ligt daar geen enkel probleem. Maar door de vraag van het CDA bedacht ik me ineens wel: wordt het nou goedkoper straks? En is het dus eigenlijk een verkapte bezuiniging? Of wordt het duurder? Dat is één vraag. We moeten ervan uitgaan, lijkt mij, dat er bij de gemeenschapshuizen - ook als ze bij Impuls ondergebracht worden - structureel geld bij moet. Dat vinden we ook helemaal niet erg. Als ik de raad zo hoor, denk ik ook niet dat de raad daar heel veel problemen mee heeft. We onderkennen allemaal het belang van die gemeenschapshuizen. En we hebben nu ook zwart op wit onderzocht hoe groot dat belang is. Dus daar hoeven we niet meer over te twijfelen wat ons betreft. Dat is de eerste vraag: wat gaan we daarmee doen? En de tweede is: we hoeven het toch niet uit de reserve te halen? We hebben toch al die tijd structureel geld vrijgemaakt voor de gemeenschapshuizen? Dus neem ik aan, dat als we het volgend jaar op een andere manier gaan organiseren, dat we dat geld gewoon hebben. Dat hoeven we dan niet meer op de ouderwetse manier uit te geven, want dat geven we dan op de nieuwerwetse manier uit, als ik het goed begrijp. Dus kunt u daar misschien iets verheldering in brengen?

Raoul Vinken

Dank u wel, voorzitter. -Dank u wel, dan kijk ik even rond.

Jo Schlangen

Nee? Dank u wel, dan ga ik meteen terug naar de wethouder voor de beantwoording. De nieuwe manier. Ik dacht dat ik net gezegd had, dat wij gewoon moeten kijken waar het geld vandaan komt. Dat is de algemene dienst in dit geval, want wij hebben niet meer de reserve erin staan, zo letterlijk. Dus het geld van het sociaal domein zit gewoon in de algemene dienst, algemene regelingen. En daar moet het van betaald worden. Zij het uit de reguliere middelen Wmo, participatie, jeugd, wat dan ook. En wat we gaan doen, worden we goedkoper? We gaan anders werken met zo'n gemeenschapshuis, doordat we aan de achterkant mensen eerder kunnen helpen. De kosten die normaal aan de achterkant gemaakt worden, de maatschappelijke kosten, dus de maatschappelijke opbrengsten van dat verhaal, daar gaan we geld mee verdienen. Daar zijn we van overtuigd. De werkwijze die we gaan toepassen: mensen laagdrempelig in het gemeenschapshuis ontvangen. Aan de voorkant horen wat de problemen zijn, die problemen oppakken. En van daaruit gaan we goedkoper werken, anders werken. En ook de mensen beter helpen die nu in zware trajecten moeten komen. Bijvoorbeeld jeugd, die meteen doorgeleid wordt naar zware aanbieders. Dat kost ook kapitalen. En de kinderen hebben een sticker voor de rest van hun leven op de rug. Dat is ook een vorm van beter werken in de gemeenschapshuizen. Daar gaan we de winsten mee maken. U zei daarna nog iets, dan moet ik even denken. Vraag twee. -Verkapte

Raoul Vinken

bezuiniging, zei ik. Of het een verkapte bezuiniging wordt? Wordt het nou goedkoper in de toekomst? -Het wordt anders betaalbaarder. Ja, maar dat is geen antwoord, wethouder. Met alle respect. Het wordt niet goedkoper. Je gaat in maatschappelijke zin altijd geld moeten toeleggen. Die exploitatie is geen commerciële exploitatie, dus die gaat geen geld opleveren. Je gaat er altijd geld bij moeten doen. Maar dat geld dat we erbij doen, moet resultaten opleveren aan de achterkant, waar we mensen mee kunnen helpen. Zodat mensen niet in zware trajecten terechtkomen en veel eerder geholpen worden met schuldhulp bemiddelen, met armoedebeleid noem maar op, jeugdzorgvraag stukken, Wmo vraagstukken. Daar gaan we de slag maken dat we voor de mensen beter aan bezig zijn. En dat we ook geld gaan besparen aan de achterkant. En dat gaan we evalueren in de pre audit en na vijf jaar zien hoe het gewerkt heeft. Voorzitter, ik kan het niet mooier maken.

SP Kerkrade

Is er een verhelderende vraag, mevrouw Wevers? Mijn vraag is toch heel simpel. Ik wil graag weten of we geld over gaan houden als we naar dat nieuwe model gaan. En 'if so' dan zou het heel fijn zijn als dat geld dat

geoormerkt is. En dat we daar dan ook weer iets mee gaan doen voor de gemeenschapshuizen. Niet dat het ergens anders beland.

Jo Schlangen
Dat is mijn vraag: kan dat? -Wethouder? Daar kan ik geen uitspraak over doen. Het geld komt ook misschien van een andere kant daar binnen. En als we geld overhouden, dan zal dat in de exploitatie geduwd moeten worden, dat mag duidelijk zijn. Maar de exploitatie gaat nooit op nul staan, die gaat ook nooit geld opleveren. Dus als we minder geld gaan uitgeven, dan moet je dat in de exploitatie duwen. We hebben ook onderhoud van het gebouw dadelijk. Klein onderhoud, groot onderhoud, dat moet ook betaald worden. En waar wordt dat uit betaald? Uit de algemene reserve huisvesting gebouwen. Dus het is broekzak vestzak.

Raoul Vinken
Dank u wel. Dan kijk ik even rond en concludeer ik af. Nemen we dit ontwerpbesluit mee naar de raad als akkoord- of bespreekstuk? Wie is er voor een akkoordstuk? Bespreekstuk? Dan concludeer ik dat één fractie het als bespreekstuk wil en dat het als akkoordstuk richting de raad gaat.

7.2 Ontwerpbesluit over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring

Raoul Vinken
Dan zijn we gekomen bij agendapunt 7.2: ontwerpbesluit over het committeren van de visie 'Samen sterk, iedereen veilig' en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring. Iedereen heeft recht op een veilig bestaan. Geweld in afhankelijkheidsrelaties hoort daar niet in thuis. Geweld in afhankelijkheidsrelaties is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. Met dit voorstel wordt de gemeente gevraagd om zich te committeren aan de visie: 'Samen, sterk, iedereen veilig' en het daarbij behorende uitvoeringsplan, middels het ondertekenen van een intentieverklaring. Wethouder Roland is voor dit agendapunt aangesteld en daarmee wordt hij ambtelijk bijgestaan door mevrouw *Junglitz*.

John Roland
Ik geef het woord aan de wethouder voor een korte inleiding. Dank u wel, voorzitter. De strijd tegen huiselijk geweld is een langdurige en complexe uitdaging die een doordachte en gecoördineerde multidisciplinaire aanpak vereist. Door aandacht te besteden aan specifieke kenmerken en dynamiek van het geweld in afhankelijkheidsrelaties, en door te investeren in training, samenwerking en preventie, kunnen we stappen zetten naar een veiliger en gezonder gezinsleven. Het is van cruciaal belang dat we blijven leren en ons aanpassen aan nieuwe inzichten en trends om effectief te kunnen blijven reageren op deze ernstige maatschappelijke kwestie. We zijn blij met de opmerkingen van de AMO, die hebben we dan ook meegenomen in het advies. Het committeren aan de visie Samen sterk die op de agenda staat, en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van de intentieverklaring, is dus een hele goede stap in de richting. Aan de voorkant hebben we vragen gehad van de SP. Nee, sorry niet van de SP, van de VVD. En ik hoop dat deze voldoende beantwoord zijn. Verder zullen we de raad natuurlijk regelmatig op de hoogte houden van de ontwikkelingen in dit dossier. Voorzitter, dat waren 156 worden

Raoul Vinken
binnen de tijd bijvoorbeeld. -Dank je wel, wethouder. Dan gaan wij de eerste termijn starten. Daarbij geldt ook weer dat er vijf minuten per fractie geldt. We gaan deze ronde starten bij de fractie van Ons Kerkrade. -Dank u wel, voorzitter.

Ons Kerkrade
Ik heb een nieuw woord geleerd: afhankelijkheidsrelaties. Dat vond ik heel interessant. Even zonder grappen, het mag duidelijk zijn dat geweld nergens thuis hoort. Ik denk dat we dat ook nooit moeten accepteren, maar het komt helaas voor. En daar zijn maatregelen voor nodig. Sommige zijn verplicht en sommige moeten we zelf bedenken. Eén daarvan is dit plan dat hier voorligt. Het stuk hebben wij doorgelezen. Ik had ook eigenlijk geen technische vragen hierover. De wethouder heeft net eigenlijk al antwoord gegeven op de vraag

die ik had, of hij de aanbevelingen van de AMO overneemt. Ik vind heel goed dat de wethouder aangeeft dat we dat gaan doen. Want ik misschien nog als kanttekening wil meegeven, het is een periode van acht jaar. Dus het is een verlengde periode, omdat er toch wel veel dossiers zijn, partijen die moeten samenwerken en toch wel moeten samenwerken aan de weg. Dus ik vraag wel aan de wethouder of we geleidelijk op deze weg wel meegenomen kunnen worden. Misschien één keer in de twee jaar, of één keer per jaar. Dat we een kort overzicht krijgen waar we staan en waar we naartoe gaan.

Raoul Vinken

Dank u wel, voorzitter. -Dank u wel.

Burgerbelangen

Fractie BurgerBelangen. -Wat BurgerBelangen betreft vinden wij het een hele mooie visie. En inderdaad, we lezen ook regelmatig berichten in de krant over geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het heeft natuurlijk ook heel veel impact voor de slachtoffers, maar ook voor de naasten. En wij vinden dat dan ook een prima plan. We hadden alleen nog een vraag. Ik weet niet of het een technische of een inhoudelijk is, ik stel ze toch even. Wordt er ook geëvalueerd met de dicht direct betrokkenen? Worden zij ook in de evaluatie meegenomen, voor zover het mogelijk is. En dan nog de vraag of de melders ook terugkoppeling krijgen. Want dat is wel heel belangrijk, om ook te bevorderen dat de mensen ook blijven melden. We krijgen dan ook nog in het vierde kwartaal het uitvoeringsplan te zien.

Raoul Vinken

Ook daar zijn we natuurlijk heel benieuwd naar. Dank u wel.

Ouderenpartij Kerkrade

Dank u wel. De Ouderenpartij. -Dank je wel, voorzitter. De Ouderenpartij heeft met belangstelling kennis genomen van het visiedocument 'Samen sterk, iedereen veilig.' De aanpak van geweld binnen afhankelijkheidsrelaties via onder andere infrastructuur en preventie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp, zowel lokaal als regionaal, verdient prioriteit. Het gezamenlijk advies aan het lokale college en de gemeenteraad door de samenwerkende adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg en de lokale adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning onderschrijven wij. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan vragen wij extra aandacht te besteden aan het betrekken van zorginstellingen, als het gaat om mantelzorgers, onderwijsinstellingen en mogelijk ook verenigingen, bij de vroegsignalering en de hulp die nodig is bij de verdere aanpak. Wij vinden het wenselijk om te zijner tijd kennis te nemen van het uitvoeringsplan waarin het advies wordt verwerkt van de adviesraden. De periode 2024-2031 is een lange periode. Een tussentijdse terugblik, resultaten en procesevaluatie zijn belangrijke factoren voor de uitvoering van de plannen. Het is een goede zaak dat elke twee jaar het uitvoeringsplan wordt geëvalueerd en bijgesteld waar nodig, met behulp van procesevaluatie.

Hart voor Vrijheid

Dank u wel. Hart voor Vrijheid. -Dank u wel, voorzitter.

Raoul Vinken

We stemmen in met het advies van het college.

VVD Kerkrade

Dank u wel. De VVD. -Bedankt, voorzitter. Bedankt aan de wethouder voor het beantwoorden van onze vragen, als ik dat nog steeds mag zeggen. Samen sterk, iedereen veilig, het committeren aan deze visie, wat mij een uitstekende keuze lijkt,

Raoul Vinken

steunen we als VVD uiteraard. Bedankt. -Dank u wel. Het CDA.

CDA Kerkrade

CDA Kerkrade is voorstander om ons te committeren aan de visie: 'Samen sterk, iedereen veilig.' We betreuren het natuurlijk dat dit überhaupt nodig is en wij helaas geen geweldloze samenleving hebben. Het is schrijnend te moeten constateren dat geweld in afhankelijkheidsrelaties het meeste voorkomt. Samenwerken met andere gemeenten en instanties zal bijdragen in een effectievere aanpak. Communicatie en bewustwording vinden we daarin een belangrijke stap. De adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning Kerkrade conformeert zich aan de visie. Weliswaar met een kleine aanvulling voor Kerkrade. Preventief, de meeste meldingen huiselijk geweld komen bij de politie binnen. Dit is eigenlijk te laat, want het kwaad is al geschied. Een klein deel komt dan ook maar aan het licht. Er zouden dus ergens signalen moeten

binnenkomen, als huiselijk geweld nog voorkomen kan worden. Als CDA kunnen we het daar alleen maar volledig mee eens zijn. Hoe zorgen we voor een echte goede samenwerking tussen alle betrokken partijen? En welke partij heeft de doorzettingsmacht, als er doorgepakt moet worden? Het zal geen gemakkelijke opgave zijn, maar wel een hoogst noodzakelijke. Minder bureaucratie en meer alertheid, en daarnaar handelen is het credo. CDA is ook voorstander van een krachtige, constante, publieksgerichte campagne.

SP Kerkrade

Tot zover de eerste termijn. Dank u wel. -Dank u wel. De fractie van de SP. Voorzitter, dank u wel. Een paar dingen. Ik vind het toch een beetje lastig. De visie die hier nu voor ons ligt, is een regionale visie. Ik denk dat ik al een jaar of tien hoor dat we beter moeten gaan samenwerken onderling, om dit probleem aan te pakken. Nu ligt er weer een visie, hebben weer heel veel mensen achter de vergadertafels daarover gepraat. Maar wat ik mis is een evaluatie over hoe het nou gegaan is de afgelopen jaren. En hoe het is gegaan met de voorgaande visie, die hier in detail hooguit van afwijkt, maar in principe dezelfde tendens heeft. Misschien is daar een antwoord op. Wanneer is de laatste evaluatie van de huidige werkwijze geweest en kunnen we die krijgen? Dat zou heel erg prettig zijn. Ik wil iedereen verder attenderen op de podcast Stuurloos, waarin Sharon Stellaard een uur lang met Kustaw Bessems praat over haar ervaringen van twintig jaar in de jeugdzorg. Waarin ze telkens op een ander niveau, in een andere instelling, telkens opnieuw hetzelfde moet doen. En op dezelfde manier dezelfde problemen worden aangepakt. En iedereen de hele tijd weer opnieuw lijkt te beginnen en het wiel lijkt uit te vinden. Ik denk dat we moeten focussen. En dat het hoog tijd wordt dat we al die gelden die we nu gaan steken in visies maken, weer terug moeten brengen naar waar ze moeten zijn. Namelijk in de uitvoering. Laat de werkers zelf maar een visie maken. Dan kunnen wij daarmee instemmen. En dan kunnen ze ondertussen veel meer geld besteden aan het daadwerkelijk oplossen van die problemen die we hebben. Dat is dan het pleidooi. En ten slotte als derde vraag: er staat in de rapporten dat het een landelijke tendens is. Als er gemeld is en er wordt opgevolgd, dat in de tweede termijn het huiselijk geweld afneemt, of de vorm van geweld waar we het dan over hebben. Maar Limburg blijft daarin achter. Dat dat nog geduid moet worden, wordt gesteld. Voor iedereen die dat wil weten, het staat in de vraag van de VVD, maar er is nog geen antwoord op gekomen, hoe dat geduid zou kunnen worden. Zijn daar ideeën over waar dat aan ligt, dat het hier niet lukt om na opvolging die geweldspiraal te doorbreken? Dat waren onze vragen. Sorry, nog even naar het advies van de AMO. Daarover wil ik nog één ding zeggen. We hebben voor de zoveelste keer gevraagd: kan de wethouder ervoor zorgen dat stukken waarnaar verwezen wordt in de nota van toelichting bij de vergaderstukken zitten? En zeker als dat adviezen betreft die zo uitvoerig zijn opgesteld als de AMO. Ik denk dat mijn vijf minuten bijna om zijn,

Raoul Vinken

dus dan ga ik daarover in de tweede termijn nog wat zeggen. Dank u wel, voorzitter. -Goed, dank je wel.

Lokaal Alternatief

Dan ga ik over naar Lokaal Alternatief. -Dank u wel, voorzitter. Ook Lokaal Alternatief realiseert zich dat huiselijk geweld veel te veel voorkomt. Dat het vaak niet zichtbaar is en dat het veel ellende veroorzaakt, de directe en indirecte gevolgen daarvan. We vinden het heel goed dat nu in een wat grotere samenhang, in een regionaal verband met een project hiernaar gekeken wordt en een aanpak komt. We vinden dus ook: zeker doen. Het is goed dat dit grote project er komt. We realiseren ons ook dat je daar best nog wel een hele lange adem voor nodig hebt. Dat is eigenlijk waar mevrouw Wevers ook naar verwijst. Zij kijkt een beetje terug, ik kijk liever vooruit. En ik hoop dat er een goede start wordt gemaakt. De suggesties die gedaan worden door Ons Kerkrade en de Ouderenpartij over een tijdelijke of een periodieke tussenstand,

Raoul Vinken

onderstrepen we van harte. Tot zover. -Dank u wel.

PvdA Kerkrade

Tot slot de Partij van de Arbeid. -Dank u wel, voorzitter.

Raoul Vinken

Ik heb vijf minuten geloof ik? -Correct. Om te beginnen: inhoudelijk zijn we enorm geschrokken van het aantal kindermishandelingen dat plaats heeft. We hopen van harte dat er echt iets aan gedaan wordt. Wij zijn echt een beetje in shock. Verder zou ik het niet in mijn hoofd halen om een technische vraag te stellen. We committeren ons volledig aan de visie zoals die voorligt. Dank u wel. -Dat was heel correct in eerste termijn, complimenten daarvoor. Dan kijk ik nu naar de collegetafel

John Roland

naar de wethouder, voor de beantwoording van de eerste termijn. Ik ga proberen of ik er doorheen kom, en anders zal Lynn mij bijvallen. Ik begin bij Ons Kerkrade. De evaluatie is iedere twee jaar. En het uitvoeringsplan is voor drie jaar, niet voor acht jaar. Dus we komen iedere twee jaar bij u terug en het uitvoeringsplan is voor drie jaar. BurgerBelangen: worden de betrokkenen ook geëvalueerd? Ja, er wordt ook met de betrokkenen geëvalueerd. We zijn namelijk een lerend netwerk. En als je een lerend netwerk wilt zijn, moet je ook met de betrokkenen praten. Dus dat is duidelijk. Krijgen de melders een terugkoppeling? Ja, de melders krijgen ook een terugkoppeling, want anders werkt het lerend netwerk weer niet. Nu is het vaak zo dat de een niet weet wat de ander doet. Op deze wijze ga je wel met elkaar om, zodat iedereen dat kan krijgen. De SP vraagt: wanneer is geëvalueerd? Het leren van situaties en ervaringen, zowel positief als negatief, is verworden in de ontwikkellijn Samen leren, samen werken. Deze ontwikkellijn staat daarin zo verwoord: 'Samen leren van praktijksituaties zorg ervoor dat professionals van netwerkpartners zich blijven ontwikkelen. Het zorgt voor inzicht in wat wel en wat niet werkt. Het maakt mogelijk om onderbouwingen verbeteringen aan te brengen in het werkproces en/of werkafspraken. Het creëert begrip voor elkaars onmogelijkheden, zorgt voor de basis om hierover in gesprek te gaan. En maakt samen vieren van successen mogelijk. Lerende netwerken - daar komt hij weer - zorgen ervoor dat de verbetering van de aanpak versterken en professionaliteit van medewerkers en zorgen voor een betere samenwerking.' Dus dit is een keer geweest. Maar ik deel uw mening. We praten heel veel en we doen in verhouding misschien te weinig. Dus ik hoop dat dat in de toekomst en met deze visie in ieder geval overgaat. Wij zullen van de commissie Zorg en Veiligheid daar wel de vinger aan de pols houden. Dus commissie Zorg en Veiligheid, daar zit ik ook in, dit gedeelte valt daar ook onder. Wij houden in ieder geval

Raoul Vinken

de vinger aan de pols. Ten aanzien van de stukken van de AMO, deze waren volgens mij bij de stukken in iBabs. Interruptie van

SP Kerkrade

de SP. -Wij hebben ze opgevraagd en toen zijn ze toegevoegd. -Het is niet extra gebeurd, ze horen gewoon normaal erbij te zitten. Want de aanbevelingen van de AMO waren zeer zinvol in dit stuk. Lokaal Alternatief had niks. Partij van de Arbeid, ik ben ook heel erg geschrokken toen ik dit stuk las. Ik ben blij dat we nu weer een poging gaan doen, om dit op te lossen. Dat zal niet over een nacht ijs gaan, maar we doen in ieder geval weer een poging in de richting. En er was nog een vraag, ik weet niet meer precies

gemeente Kerkrade

wie die gesteld heeft, maar deze doet Lynn. Er was ook een vraag van de SP over hoe dat gemonitord gaat worden. Zo'n gelijksoortige vraag heb ik ook gesteld aan de gemeente Heerlen tijdens het schrijven van het uitvoeringsplan. Het is best moeilijk om na een half jaar of een jaar een conclusie te hangen aan het cijfermatige, dus het aantal meldingen. Wat we wel zien, is dat het gemiddelde van de meldingen voor 2022 ongeveer 600 was. Dat zit nu op 462, dus er is wel een afname aan meldingen. Maar dat betekent niet per se dat er een afname is aan gevallen. Dat is heel moeilijk te monitoren. Het aantal meldingen staat gewoon niet gelijk aan het aantal gevallen. Het ligt nu wel lager. Je ziet wel dat het overgrote deel; 335 van de 462 meldingen, inderdaad van de politie komt. Dus zoals gezegd: dan is het kwaad eigenlijk al geschied. Dus daar zijn we nog over in gesprek. Een kleine aanvulling op wethouder Roland: er wordt een apart communicatieplan opgesteld naast het uitvoeringsplan, dat aandacht besteedt aan dat de communicatie deze keer wel goed gaat. Daar wordt dus echt op gehamerd. De kennis en de kunde zijn er, maar die moeten goed gevonden worden.

Raoul Vinken

Dank u wel. Ik kijk even rond. Zijn alle vragen voor de eerste termijn behandeld? Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ja, fractie van de SP.

SP Kerkrade

Dank u wel, voorzitter. Twee dingen. Ik zou nog even terugkomen op het advies van de AMO. Ik herken niet alle adviezen die terugkomen in de Regiovisie. We vragen ons af, of we dat uitvoeringsplan te zien gaan krijgen en of dat aan de raad wordt voorgelegd? Want we willen natuurlijk wel zien in hoeverre die visie vertaald wordt naar de uitvoering. En of we die visie herkennen in wat we daar gaan doen. In de nota van toelichting staat dat het aan het college wordt aangeboden. Daarom wil ik toch even checken, dat we die wel in de raad voorgelegd krijgen, ter instemming. Een tweede ding: ik vind het belangrijk dat we echt serieus kijken naar die adviezen van de AMO. En dat daar misschien ook wat structureler aandacht voor komt. Ik vind dit advies echt heel zorgvuldig opgesteld. Het is heel gedetailleerd, compact en to the point. Dus ik was

blij verrast met de kwaliteit ervan. En als iemand daar zoveel tijd in steekt, dan vind ik het ook fatsoenlijk dat we daar in de raad aandacht aan besteden en daarop ingaan. Vandaar nog even het benadrukken, dat we dat echt bij de stukken moeten hebben in het vervolg. Dan over die evaluatie. U zegt wel dat mensen leren, leren, leren. Natuurlijk, iedereen leert de hele tijd van zijn eigen ervaringen en probeert dan dingen te verbeteren. Daar gaat het ons niet om. Het gaat erom dat we nu ik weet niet hoeveel jaar bezig zijn met proberen dat huiselijk geweld, of geweld in afhankelijkheidsrelaties, te verminderen. Het heeft allerlei oorzaken waarom dat niet lukt, dat kan van alles zijn. Maar het is wel fijn als we eens een keer een evaluatie krijgen hoe alle werkers op de werkvloer het ervaren. Waar lopen ze tegenaan? Gaat het al beter? Waarom lukt die samenwerking nu nog steeds niet? Want we zeggen al ik weet niet hoelang tegen elkaar, dat er onderling beter samengewerkt moet worden. Dus dan vind ik het heel erg spijtig als we nu weer een klap erop geven. Dan gaan we weer vier jaar door en over vier krijgen we weer zo'n rapport. Da zeggen we weer: allemaal vooruitkijken. Maar we moeten weten wat er aan de hand is, waarom het niet lukt. Dan heb ik het niet alleen over het naar beneden krijgen van de meldingen. Want dat is weer een heel ander probleem. Maar wel: waarom het niet lukt om die samenwerking zodanig op orde te krijgen, dat die geweldspiraal niet door blijft gaan in dat gezin als er gemeld wordt.

John Roland

Dat is ons punt. Dank u wel, voorzitter. -Dank u wel. Dan kijk ik even naar de wethouder voor de beantwoording. Voorzitter, dank u wel. Er is natuurlijk gereflecteerd op hetgeen er al een keer geweest is. Maar u heeft een punt. De evaluatie wordt meegenomen in het communicatieplan, dus we komen terug op uw vraag. De AMO nemen we altijd serieus en u heeft daar zonder meer een punt. Het zou schandalig zijn als we de adviezen van de AMO niet mee zouden nemen in dit stuk. Als we daar niet volledig in zijn geweest, hoor ik graag van u wat we dan niet meegenomen hebben. Volgens mijn info hebben we wel alles. Kunt u mij dat schriftelijk mededelen? Dan gaan we daar nog een keer naar kijken. En uiteraard komt het uitvoeringsplan naar de raad ter goedkeuring.

gemeente Kerkrade

Dan heb ik denk ik alle vragen. -Om nog even een aanvulling te geven,

Raoul Vinken

als dat mag? Ik heb contact gehad met de schrijvers van het uitvoeringsplan. Het is nog niet definitief. Maar ik heb bevestigd gekregen dat alle adviezen van de AMO serieus zijn genomen en ook allemaal verwerkt zijn in het uitvoeringsplan. De een iets concreter dan de ander. Het een is echt expliciet uitgewerkt. De AMO had bijvoorbeeld ook geadviseerd dat de evaluatie sneller moet plaatsvinden. Dat is allemaal uitgewerkt. Andere zijn iets meer vermomd. Maar ik heb wel de toezegging gekregen van de gemeente Heerlen dat alle adviezen verwerkt zijn in het uitvoeringsplan. Dus als u ze niet terugziet in de visie, ze zijn wel meegenomen in het uitvoeringsplan. Voor alle duidelijkheid, voorzitter: er wordt altijd gewezen naar Heerlen. Heerlen is penvoerder hierin. -Ik zie nog

SP Kerkrade

een verhelderende interruptie, SP. -Ik hoor de wethouder net zeggen dat hij met de evaluatie naar de raad komt. Kan dat dan als toezegging geformuleerd worden? En wanneer bent u van plan met die evaluatie naar de raad te komen?

John Roland

Ik heb niet toegezegd dat ik met de evaluatie naar de raad kom. Ik heb toegezegd dat ik met het uitwerkingsplan naar de raad kom. De evaluatie wordt gedaan, en uiteraard gaan we die aan de raad geven, op het moment dat wij ze hebben. Welk tijdstip dat is, weet ik niet. Het wordt in het communicatieplan vastgesteld wanneer we dat gaan evalueren,

SP Kerkrade

en dan kom ik naar de raad. -Dat zie ik dan toch als een toezegging,

Raoul Vinken

dat de evaluatie naar de raad komt. En dan zonder termijn, eventueel samen met het uitvoeringsplan. -Volgende keer via de voorzitter, mevrouw Wevers. Dan concludeer ik dat we dit ontwerpbesluit als akkoordstuk of bespreekstuk naar de raad laten gaan. Wie is er voor een akkoordstuk? Alle fracties, dan hoef ik niet te vragen wie voor een bespreekstuk is. Dan gaat het als akkoordstuk naar de raad. Dan dank ik de wethouder en de ambtelijke ondersteuner

8 Lijst van toezeggingen

Raoul Vinken
voor de aanwezigheid. Dan zijn we gekomen bij agendapunt 8. Dat is de lijst van toezeggingen. We bespreken nu de lijst van toezeggingen. Zijn hier vragen of opmerkingen over? Ik kijk even rond.

9 Sluiting

Raoul Vinken
Nee, die zijn er niet. Dan zijn we gekomen bij agendapunt 9. Dat is de sluiting. Ik heb iets meer ruimte gegeven in de spreektijd van de interrupties in de eerste en tweede termijn. Ik zou u wel willen meegeven om daar de volgende keer rekening mee te houden. Dan dank ik eenieder voor zijn of haar aanwezigheid en inbreng. Dan sluit ik de vergadering om 20.05 uur. Fijne avond.

Agenda Commissie Burgers en Samenleving

Nr. 24it02965

Datum	18-06-2024
Tijd	19:00 - 22:00
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	Arie Gramsma

	Commissieleden kunnen voorafgaand ook vragen stellen. Stuur uw vragen naar de griffie. Vragen en antwoorden worden ook opgenomen bij het betreffende agendapunt.
1	**Opening door de voorzitter**
2	**Vragenuurtje**
3	**Spreektijd voor het publiek**
4	**Vaststelling van de agenda**
5	**Vaststelling van de besluitenlijst commissie B&S 28 mei 2024**
6	**Akkoordstukken**
7	**Bespreekstukken**
7.1	**Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen**
7.2	**Ontwerpbesluit over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring**
8	**Lijst van toezeggingen** Lijst van toezeggingen: https://portal.ibabs.eu/ListReport/View/cadde85a-f243-4e34-92ab-2b12cc1629dd
9	**Sluiting**

Raadsgriffie

Bezoekadres:
Markt 1
Ambtenaar
Griffie
Telefax

Alle
leden van de Raadscommissies en
leden van het college B&W

Zaaknummer

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
			6 juni 2024

Onderwerp
Uitnodiging portefeuillehouders commissies 17, 18 en 19 juni 2024
Bijlage(n)
-0-

Onder verwijzing naar artikel 19 RvO–commissies worden de volgende personen uitgenodigd de vergaderingen bij te wonen:

Gezamenlijke commissies maandag 17 juni aanvang 19.00 uur

Ontwerpbesluit behandeling begrotingen GR'en:	
Veiligheidsregio ZL	burgemeester Dassen-Housen
GGD ZL	wethouder van Drunen
Kredietbank Limburg	wethouder Roland

Commissie B&S dinsdag 18 juni aanvang 19.00 uur

Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen	wethouder Schlangen
Ontwerpbesluit Samen Sterk, Iedereen Veilig	wethouder Roland

Commissie GEZ woensdag 19 juni aanvang 20.00 uur

Ontwerpbesluit uitvoeringskrediet Kaalheide Bruist	wethouder Weijers

Raadsgriffie

BESLUITENLIJST
RAADSCOMMISSIE BURGERS EN SAMENLEVING
28 mei 2024

Nr. 24it02954

Voorzitter:
Dhr. A. Gramsma (Burgerbelangen)

Aanwezige raadsleden:
Dhr. R.F.A.C. Creusen (VVD)
Dhr. S.H.G. Gorissen (PvdA)
Mw. N.M. Heijltjes (Burgerbelangen)
Dhr. N. Krasovec (Ons Kerkrade)
Mw. M.A.K.J. Laumann (SP)
Dhr. M. Meijer (CDA)
Dhr. A.R.J. Otten (Hart voor Vrijheid)
Mw. C.E. Paul-Ubachs (Burgerbelangen)
Dhr. R.L.K. Vinken (Burgerbelangen)
Dhr. L.H.J.F. Schlenter (Ouderenpartij Kerkrade)
Mw. A.J.C. Snijders-Mahr (Burgerbelangen)
Dhr. M.C. Struver (Ons Kerkrade)
Mw. C.J.A. Szalata-Thomas (Lokaal Alternatief)
Mw. A.C. Wevers (SP)

Afgemeld m.k.:
Mw. G.M.C. Kortland (Ons Kerkrade)
Dhr. D.H.M. Pouwels (Burgerbelangen)
Dhr. A.G. van der Sleen (Ouderenpartij)
Mw. I. Wiermans (Burgerbelangen)
Mw. L. Bacher (Hart voor Vrijheid)

Aanwezige niet-raadsleden:
Dhr. A. van Beek (SP)
Dhr. P. van Bree (Burgerbelangen)
Dhr. P.J. Caumon (CDA)
Dhr. L.J.M. Christiani (Burgerbelangen)
Dhr. D.H.L. Douma (Ons Kerkrade)
Mw. J.M.L.W. van Drunen (PvdA)
Dhr. J.H.M. Hanssen (Lokaal Alternatief)
Dhr. E. ter Horst (PvdA)
Dhr. M. Kannapin (VVD)
Mw. E.M.C. Kroon-Schoonhen (Burgerbelangen)
Dhr. J.A. Schneider (Burgerbelangen)

Eveneens aanwezig
Wethouder Schlangen
Wethouder van Drunen
Dhr. F. Ramakers (gemeente Kerkrade)
Dhr. J. Schillings (gemeente Kerkrade)
Mw. D. Broeders (commissiegriffier)

Geluidsfragment kunt u terugvinden:
Agenda Kerkrade - Commissie Burgers en Samenleving dinsdag 28 mei 2024 19:00 - 22:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

1 Opening door de voorzitter
De voorzitter opent de vergadering om 19.00 uur en maakt melding van de afwezigen. Hij trekt een lootje ter bepaling van de spreekvolgorde; nr. 26. Dat betekent dat de fractie Lokaal Alternatief vandaag het eerste recht van spreken heeft.

2 Vragenuurtje
Er zijn geen vragen ingediend.

3 Spreektijd publiek
Er is geen aanmelding voor de spreektijd voor publiek.

4 Vaststelling van de agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

5 Vaststelling van de besluitenlijst van de commissievergadering B&S van 20 februari 2024
De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

6 Ontwerpbesluit inzake Stichting Kerkraads Openbaar Ontdekkend Leren (SKOOL)

Naar de raad: Ja, Als akkoordstuk na beraadslaging in één termijn.

De commissie adviseert de raad het volgende besluit te nemen:

I. Besluiten tot het oprichten van de Stichting Kerkraads Openbaar Ontdekkend Leren;
II. Vaststellen van de statuten zoals deze in concept zijn bijgevoegd bij deze nota;
III. Besluiten tot de overdracht van het bevoegd gezag van het Martin Buber aan de Stichting Kerkraads Openbaar Ontdekkend Leren per 1 augustus 2024;
IV. Akkoord gaan met de inhoud van de concept akte van overdracht zoals deze is bijgevoegd bij deze nota;
V. Besluiten tot de benoeming van de directeur-bestuurders en de leden van de raad van toezicht van de Stichting Kerkraads Openbaar Ontdekkend Leren, zijnde:
College van bestuur:
1. B. Schroen
2. M. Dings
Raad van toezicht:
1. H. Wiertz
2. W.H.H. De Groot
3. J.M.P. Essers
4. Y. Custers-Slots
5. G. Sauren

Toezeggingen: -
Openstaande vragen: -

7 Ontwerpbesluit inzake beleidskader, de visie en het Service Level Agreement verwerving jeugdhulp 2024-2028 en de uitvoeringsplannen verwerving en beleid 2024 van de Jeugdhulpregio Zuid-Limburg

Naar de raad: Ja, Als akkoordstuk na beraadslaging in twee termijnen.

De commissie adviseert de raad het volgende besluit te nemen:

I. Het regionaal Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028 vaststellen.
II. Kennis nemen van de regiovisie en het Service Level Agreement verwerving jeugdhulp 2024-2028 en de uitvoeringsplannen verwerving en beleid 2024.

Toezeggingen:-
Openstaande vragen: -

De vergadering is kort geschorst in verband met overleg tussen mevrouw Wevers en wethouder Schlangen over de reikwijdte van de openbare / besloten bespreking.

8 Agendaverzoek fractie SP inzake herstelplan en toekomst WMC
Naar aanleiding van een agendaverzoek WMC beantwoord de wethouder met ondersteuning van mevrouw Engels de vragen van de commissie.

Naar de raad: Niet van toepassing, In het 3e kwartaal is er een vervolgbijeenkomst over het WMC.

Toezeggingen:-
Openstaande vragen:-

9 Lijst van toezeggingen
De lijst van toezeggingen wordt conform vastgesteld.

10 Rondvraag
Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

11 Sluiting
De voorzitter sluit de vergadering om

B E H A N D E L B R I E F

Registratienummer: 24it00961

Het Presidium van de gemeente Kerkrade, handelend met mandaat van de gemeenteraad – ex artikel 3a lid 1 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van de raadcommissies ter voorbereiding van de vergaderingen van de raad der gemeente Kerkrade – stelt de hieronder gekozen commissie(s) voor om in de openbaarheid te doen behandelen, het onderwerp:

Onderwerp

Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

Algemene informatie

Dit onderwerp is toegekend aan de commissie:	**Te behandelen d.d.:**
Burgers en Samenleving	18 juni 2024

Aanleiding / toelichting

In december 2022 is door de gemeenteraad het beleidskader gemeenschapshuizen vastgesteld. Na de vaststelling van het beleidskader, is in opdracht van het college het project gemeenschapshuizen van start gegaan. In 2023 is gewerkt aan de ontwikkeling van de dashboards gemeenschapshuizen. De dashboards zijn gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomst voor raads- en commissieleden op 21 november 2023. Vervolgens is in opdracht van het college gewerkt aan het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen, hetgeen nu ter besluitvorming voorligt.

Kader / afbakening

Beleidskader gemeenschapshuizen

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Wijze van behandelen

Doel:

Ter besluitvorming door de Raad

Aard van het onderwerp:

Eigen/ nieuw beleid

Vorm:

Schriftelijke stukken: Reeds toegezonden

Mondelinge toelichting: Ja	Tijdsduur	5 minuten
Presentatie:	Tijdsduur	minuten
Anders, namelijk:	Tijdsduur	minuten

Bestuurlijke verantwoordelijke(n)

Wethouder Schlangen

Ambtenaren en externen

Aanwezig zullen zijn:

Externen:	**Ambtenaren:**
Dick Leijen (Hospitality Group)	Hans Keulers

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Bijlage(n)

Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen, Eindrapport gemeenschapshuizen Kerkrade (Hospitality Group)

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Agendapunt nr.:

Gemeente Kerkrade

Registratienummer: 24it00960

Sector: Burger	**Kerkrade,** 4 juni 2024

Aanbiedingsbrief

aan de raad.

Nr.: 24it00960

Hierbij bieden wij u ter overweging en beslissing een ontwerpbesluit, nr. 24Rb019, inzake Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen aan.

In de nota van toelichting, nr. 24Tl019, die het ontwerpbesluit vergezelt, zijn de overwegingen en nadere gronden aangegeven waarop het ontwerpbesluit berust.

Het college,

dr. T.P. Dassen-Housen

De secretaris,

R.M.J.S. Stijns

Gemeente Kerkrade

Ontwerpbesluit

Nr.: 24Rb019

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,
- de uitgangspunten vanuit het beleidskader gemeenschapshuizen, zoals vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 14 december 2022;
- de dashboards gemeenschapshuizen, zoals gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomst d.d. 21 november 2023;
- de uitwerking van het Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

kennis genomen hebbende van,
- de nota van toelichting, nr. 24Tl019, behorende bij dit besluit;
- het Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen, behorende bij dit besluit;
- het Eindrapport van de Hospitality Group, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de commissie Burgers & Samenleving d.d. 18 juni 2024

gelet op,
- **programma:** Sociaal domein
- **gemeentelijk/regionaal beleidskader:** Beleidskader gemeenschapshuizen
- **wetsartikel:**

besluit:

I. In te stemmen met de inhoudelijke richting van het Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen;
II. In te stemmen met de financiële dekking voor 2025 vanuit de Reserve Sociaal Domein.

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 3 juli 2024.

De voorzitter van de raad, **De griffier,**

dr. T.P. Dassen-Housen. mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 24Tl019	**Kerkrade, 22 mei 2024**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 24Rb019

Onderwerp
Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

Beslispunten
1. In te stemmen met de inhoudelijke richting van het Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen;
2. In te stemmen met de financiële dekking voor 2025 vanuit de Reserve Sociaal Domein.

Inleiding
In december 2022 is door de gemeenteraad het beleidskader gemeenschapshuizen vastgesteld:
1. Het beleid met betrekking tot het actief ondersteunen van het genoemde zestal gemeenschapshuizen[1] wordt gecontinueerd.
2. De sociale doelstelling staat voorop en in het teken van het leveren van bijdragen aan het realiseren van vitale wijken, met een hoge mate van sociale cohesie, een actief verenigingsleven en inwoners die elkaar dichtbij huis (kunnen) ontmoeten en op betekenisvolle wijze meedoen aan de lokale samenleving.
3. Commerciële activiteiten zijn primair ondergeschikt aan en/of een afgeleide van de sociale doelstellingen.
4. Commerciële activiteiten zonder directe link met de sociale wijkdoelstellingen hebben primair een financiële doelstelling en vinden, daar waar de sociale agenda het toelaat, op juridisch rechtmatige wijze plaats.
5. Gemeenschapshuizen hebben een vooraanstaande rol en functie in “de kanteling van het programma VIE naar de wijken”, “de decentrale implementatie van inwonersparticipatie”, “de implementatie van het gebieds- en wijkgerichte werken” (gekanteld werken, Omgevingswet) en “de lokale opdrachtverstrekking, organisatie en inrichting van de ambulante begeleiding en dagactiviteiten Wmo en Jeugdhulp”.
6. Het uitvoeringsbeleid gemeenschapshuizen doet passende voorstellen, daar waar nodig op het niveau van het individuele gemeenschapshuis, voor de organisatie, inrichting en invulling van de reeds geïnventariseerde specifieke aandachtspunten als “beheer en exploitatie”, “bestuurskracht”, “energielasten” en “onderhoud en duurzaamheid”.

Na de vaststelling van het beleidskader, is in opdracht van het college het project gemeenschapshuizen van start gegaan. Na een aftrap met alle besturen van de gemeenschapshuizen, is in 2023 gewerkt aan de ontwikkeling van de dashboards gemeenschapshuizen. De dashboards zijn gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomst voor raads- en commissieleden op 21 november 2023.

Vervolgens is in opdracht van het college gewerkt aan het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen, hetgeen nu ter besluitvorming voorligt. Bij een positief besluit wordt in de resterende maanden van 2024 gewerkt aan de invoering van het nieuwe uitvoeringsbeleid gemeenschaphuizen, dat ingaat op 1 januari 2025.

Gedurende het volledige project is de gemeente begeleid door de Hospitality Group, wat geresulteerd heeft in een Eindrapport waarin een uitgebreide advisering is opgenomen. Dit advies vormt de onderlegger voor het voorgestelde uitvoeringsplan. Het Eindrapport en het Uitvoeringsplan zijn als bijlage opgenomen.

[1] Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat, Sjtaaterhoes, Catharinahoes, Socioproject.

Doelstelling
Een toekomstbestendige vorm van beheer en exploitatie van de Kerkraadse gemeenschapshuizen, inhoudelijk passend binnen het beleidskader zoals vastgesteld door de gemeenteraad.

Argumenten
Binnen de uitgangspunten van het beleidskader is gewerkt aan het voorliggende uitvoeringsplan. De voorstellen met betrekking tot de organisatorische invulling van het beheer zijn het resultaat van de gevoerde discussies in de projectgroep en de klankbordgroep. In de projectgroep is samengewerkt door de interne stakeholders vanuit de diverse beleidsterreinen, terwijl in de klankbordgroep de externe stakeholders vanuit de besturen van de gemeenschapshuizen, de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning (AMO) en de welzijnsinstelling Impuls betrokken zijn. Verder zijn ook de opgehaalde meningen in de informatiebijeenkomst met de raads- en commissieleden en het uitgebreide traject burgerparticipatie meegenomen.

Uit de dashboards gemeenschapshuizen bleek in 2023 reeds het volgende beeld, zoals ook gepresenteerd aan het college en de raad. Het Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject vervullen een grote maatschappelijke functie. Een breed pakket aan activiteiten voorziet in deze gemeenschapshuizen in een groot deel van de maatschappelijke opgave in de wijk. Voor het Catharinahoes en het Patronaat geldt dat de match tussen de maatschappelijke opgave in de wijk en de maatschappelijke functie van het gemeenschapshuis in veel mindere mate aanwezig is. De accommodaties Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject hebben een toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet, waarbij aangemerkt moet worden dat de negatieve exploitatiesaldi van het Westhoes en Sjevemethoes, in de huidige meerjarenbegroting tot en met het jaar 2024, financieel gedekt worden door de gemeente Kerkrade. Overigens moet hierbij worden opgemerkt dat een gemeenschapshuis dat voornamelijk een sociaal-maatschappelijke functie dient, in principe geen positief exploitatiesaldo kan hebben. De in deze locaties georganiseerde activiteiten dienen een maatschappelijk doel en zijn daarmee doorgaans niet winstgevend. De voormalige besturen van het Patronaat en Catharinahoes zijn reeds opgehouden te bestaan, waarmee deze gemeenschapshuizen momenteel geen toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet hebben. In deze gemeenschapshuizen is momenteel sprake van een vorm van semi-commercieel beheer, daar de gemeente hier, onder voorwaarden, samenwerkt met een commerciële exploitant. De maatschappelijke openstelling van deze gemeenschapshuizen, voor de aldaar gehuisveste verenigingen en sociaal-maatschappelijke organisaties, wordt financieel gedekt door de gemeente Kerkrade. Het Socioproject wordt kostendekkend geëxploiteerd door de Sport- en Cultuurstichting Eygelshoven. Voor het Sjtaaterhoes geldt dat de maatschappelijke functie onbekend is, daar het stichtingsbestuur heeft besloten niet deel te nemen aan het onderzoek. Het Sjtaaterhoes wordt, behoudens incidentele subsidies, kostendekkend geëxploiteerd door de Stichting Gemeenschapshuis Terwinselen. Deze stichting oriënteert zich verder op de toekomst.

Inwoners geven aan het belangrijk te vinden dat gemeenschapshuizen gelegenheid bieden tot ontmoeting, door het organiseren van diverse activiteiten en door het bieden van ruimte aan het verenigingsleven. Gezien de grote bijdrage van het Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject aan de maatschappelijke opgave in de wijken, wordt het van belang geacht de maatschappelijke functie van deze gemeenschapshuizen te behouden. Daarnaast is het, in lijn met de maatschappelijke opgave in de wijk Kerkrade-Oost, wenselijk om de maatschappelijke functie van het Patronaat en Catharinahoes nadrukkelijk te versterken. Daarmee wordt tevens aangesloten bij het Ambitieplan Kerkrade-Oost en de Regiodeal, met als doelstelling het welvaarts- en welzijnsniveau van de inwoners in Kerkrade-Oost te verhogen. Gemeenschapshuizen met een primaire focus op een sociaal-maatschappelijke programmering kunnen hier fundamenteel aan bijdragen, zoals we reeds ervaren in het Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject. Door in gemeenschapshuizen ruim baan te geven aan een sociaal-maatschappelijke programmering, wordt een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan de positieve gezondheid van inwoners van de wijk. Tot slot wordt hierbij ook de verbinding gelegd met het gebiedsgericht werken. In de gemeenschapshuizen kunnen de randvoorwaarden hiertoe worden gecreëerd, door hier ruimte aan te bieden. Gemeenschapshuizen maken hiermee deel uit van de zorg- en welzijnsinfrastructuur van Kerkrade, mede door als uitvalsbasis te dienen voor professionals in deze vakgebieden.

Om voornoemde redenen wordt sociaal-maatschappelijk beheer als uitgangspunt gehanteerd voor de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes. Om het sociaal-maatschappelijk beheer in de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes vorm te geven, kan worden aangehaakt bij de bestaande facilitaire organisatie van welzijnsinstelling Impuls. Impuls vervult deze taak reeds naar tevredenheid in het Westhoes en het Sjevemethoes. In de opzet van het beheer worden de reeds opgedane ervaringen en de daarmee bekende diverse succesfactoren alsook de faalfactoren van de gemeenschapshuizen als basis genomen. De rol van Impuls bij het beheer en de exploitatie van de gemeenschapshuizen wordt uitgebreid en gestandaardiseerd. Daarnaast wordt gestreefd naar het instellen van een programmagroep in de vier gemeenschapshuizen, die verantwoordelijk is voor de programmering van het betreffende gemeenschapshuis. Deze programmagroep bestaat uit betrokken inwoners uit de buurten enerzijds, en vertegenwoordigers van de maatschappelijke instellingen die de accommodatie als thuisbasis hebben anderzijds. Een overkoepelend gremium, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende programmagroepen en voorgezeten door de gemeente, draagt zorg voor de onderlinge afstemming tussen de programmagroepen. Dit om successen te kunnen delen en ervaringen met elkaar uit te wisselen, maar ook om te waarborgen dat de gemeenschapshuizen zich ontwikkelen binnen het beleidsmatige kader voor het sociaal domein van de gemeente en haar sociaal-maatschappelijke partners.

Het Socioproject en Sjtaaterhoes zijn eigendom van en worden beheerd door de Sport- en Cultuurstichting Eygelshoven en de Stichting Gemeenschapshuis Terwinselen. Beide gemeenschapshuizen staan daarmee op enige afstand van de gemeente. Het voorstel is om deze werkwijze niet aan te passen. Het Socioproject draait goed, terwijl het Stjaaterhoes zich momenteel oriënteert op de toekomst. Verder bestaan er in Kerkrade enkele kleinschalige buurtvoorzieningen, zoals buurtkamers. Deze kunnen een waardevolle toevoeging zijn op het aanbod van de gemeenschapshuizen, bijvoorbeeld wanneer de buurtvoorziening zich bevindt in een meer perifeer gebied, of wanneer deze zich richt op activiteiten die een nadrukkelijke toevoeging vormen op het aanbod in de gemeenschapshuizen. Het college beoordeelt op individueel niveau en op basis van de toegevoegde waarde van het initiatief, in hoeverre het deze kleinschalige buurtvoorzieningen wenst te ondersteunen.

Kanttekeningen
Gedurende het project zijn uiteraard ook alternatieve scenario's onderzocht en besproken met de projectgroep en de klankbordgroep. Een tweetal alternatieven valt hierbij met name te onderscheiden. Allereerst kan gewerkt worden met een vorm van semi-commercieel beheer, zoals nu reeds plaatsvindt in het Patronaat en Catharinahoes. Echter leert de ervaring dat, zoals in 2023 gepresenteerd, deze vorm van beheer onvoldoende ruimte biedt aan een sociaal-maatschappelijke programmering. Een commerciële exploitant is tenslotte voornamelijk gebaat bij activiteiten met een verdienmodel. Maatschappelijke activiteiten zijn dit nadrukkelijk niet. Gezien de grote uitdagingen in de wijk Kerkrade-Oost is een vorm van semi-commercieel beheer daarmee niet voor de hand liggend. Een ander, verdergaand, alternatief is het afstoten van één of meerdere gemeenschapshuizen. Echter bieden de gemeenschapshuizen huisvestingsmogelijkheden voor het verenigingsleven. Gezien het belang dat hieraan gehecht wordt, is ook dit alternatief op dit moment niet voor de hand liggend. Tevens zou hiermee een belangrijk wijkpunt verloren gaan, dat met een goede sociaal-maatschappelijke programmering van grote waarde kan zijn voor het welzijn van de wijkbewoners. Voor Bleijerheide geldt overigens wel dat aangehaakt kan worden bij de toekomstige IKC-ontwikkelingen aldaar. Het grondgebied van het Patronaat zou in dat toekomstige scenario een alternatieve bestemming kunnen krijgen.

Uit het traject burgerparticipatie blijkt dat inwoners waarde hechten aan de organisatie van feesten en partijen van persoonlijke aard in de gemeenschapshuizen. Hier zitten echter enkele haken en ogen aan, voornamelijk op het gebied van rechtmatigheid. Het college onderzoekt in de loop van 2024 nader of, en zo ja, in welke mate en onder welke voorwaarden hierin voorzien kan worden in de gemeenschapshuizen. Hierbij wordt ook integraal de verbinding gelegd met het bredere vraagstuk paracommercie, zoals dit bijvoorbeeld ook in de sportkantines speelt.

Financiën

Door ‘aan de voorkant’ in te zetten op preventie middels het aanbod van voorliggende voorzieningen, zoals de sociaal-maatschappelijke programmering in gemeenschapshuizen, wordt getracht hoge financiële lasten ‘aan de achterkant’, via een beroep op de wettelijke voorzieningen, te voorkomen. Investeren in gemeenschapshuizen staat daarmee voor investeren in preventie en in wijkgericht werken. Dit dient een breed spectrum aan doelen binnen het sociaal domein, maar ook daarbuiten, waarbij onder meer te denken valt aan gezondheid, sociale cohesie, armoede en schulden, leefbaarheid en veiligheid.

Op basis van het voorliggende uitvoeringsplan gemeenschapshuizen is door de Hospitality Group een exploitatiebegroting opgesteld. Uit de exploitatiebegroting volgt een geraamd negatief resultaat van € 401.200,- in 2025. Het college stelt voor om dit geraamde exploitatietekort in 2025 financieel te dekken vanuit de Reserve Sociaal Domein. Voor de periode na 2025 gaat het college gesprekken aan met stakeholders, zoals woningcorporaties, om de mogelijkheden tot medefinanciering te verkennen.

Communicatie
Op passende momenten wordt gecommuniceerd over het beleid gemeenschapshuizen, mede in relatie tot het uitgevoerde traject burgerparticipatie.

Burgerparticipatie
Inwoners en andere betrokken stakeholders zijn in het kader van burgerparticipatie meegenomen op het niveau: Adviseren.

Een breed traject burgerparticipatie heeft plaatsgevonden, mede dienend als proeftuin in het kader van de ambities en de visie van de gemeente Kerkrade op het gebied van burgerparticipatie. De inwoners van Kerkrade zijn in dit traject meegenomen door de inzet van de Gemeentepeiler en door het voeren van individuele gesprekken. De structurele gebruikers van de gemeenschapshuizen zijn middels een vragenlijst in de gelegenheid gesteld om te reageren. De uitkomsten van dit traject zijn meegenomen in het Eindrapport van de Hospitality Group. Verder is, zoals eerder beschreven, tijdens het project gemeenschapshuizen gewerkt met een klankbordgroep, bestaande uit een afvaardiging van de besturen van de gemeenschapshuizen, de AMO en de welzijnsinstelling Impuls. De klankbordgroep is in de verschillende fases van het project bijeengekomen om te adviseren over het beleid gemeenschapshuizen. Deze adviezen zijn meegenomen in het Eindrapport van de Hospitality Group. Tot slot heeft ook de AMO als zijnde zelfstandig adviesorgaan een positief standpunt ingenomen over het voorliggende uitvoeringsplan.

Uitvoering
Bij een positief besluit door de gemeenteraad wordt in de tweede helft van 2024 uitvoering gegeven aan het voorstel, waarbij wederom de in- en externe stakeholders betrokken worden.

Gezondheid en Vitaliteit
Het bijdragen aan gezondheid en vitaliteit in de wijken is één van de belangrijkste kerntaken van een gemeenschapshuis. Gemeenschapshuizen zijn bij uitstek de plek waar ‘meedoen voor en door de wijk’ vorm en inhoud kan worden gegeven. De kwetsbare doelgroepen inwoners kunnen op deze manier blijven meedoen in onze lokale samenleving. De gemeenschapshuizen bieden de ruimte voor diverse (voorliggende) activiteiten op het welzijnsvlak, waarmee ze een bijdrage leveren aan positieve gezondheid en het sociale netwerk van mensen. Tot slot bieden de gemeenschapshuizen verenigingen huisvestingsmogelijkheden tegen sociale tarieven, waarmee het Kerkraadse verenigingsleven gestimuleerd wordt.

Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade

2025-2029

Beleidskader
In december 2022 is door de gemeenteraad het beleidskader gemeenschapshuizen met uitgangspunten vastgesteld:

1. Het beleid met betrekking tot het actief ondersteunen van het genoemde zestal gemeenschapshuizen[1] wordt gecontinueerd.
2. De sociale doelstelling staat voorop en in het teken van het leveren van bijdragen aan het realiseren van vitale wijken, met een hoge mate van sociale cohesie, een actief verenigingsleven en inwoners die elkaar dichtbij huis (kunnen) ontmoeten en op betekenisvolle wijze meedoen aan de lokale samenleving.
3. Commerciële activiteiten zijn primair ondergeschikt aan en/of een afgeleide van de sociale doelstellingen.
4. Commerciële activiteiten zonder directe link met de sociale wijkdoelstellingen hebben primair een financiële doelstelling en vinden, daar waar de sociale agenda het toelaat, op juridisch rechtmatige wijze plaats.
5. Gemeenschapshuizen hebben een vooraanstaande rol en functie in "de kanteling van het programma VIE naar de wijken", "de decentrale implementatie van inwonersparticipatie", "de implementatie van het gebieds- en wijkgerichte werken" (gekanteld werken, Omgevingswet) en "de lokale opdrachtverstrekking, organisatie en inrichting van de ambulante begeleiding en dagactiviteiten Wmo en Jeugdhulp".
6. Het uitvoeringsbeleid gemeenschapshuizen doet passende voorstellen, daar waar nodig op het niveau van het individuele gemeenschapshuis, voor de organisatie, inrichting en invulling van de reeds geïnventariseerde specifieke aandachtspunten als "beheer en exploitatie", "bestuurskracht", "energielasten" en "onderhoud en duurzaamheid".

De uitgangspunten zoals deze in het beleidskader zijn beschreven, vormden de basis voor het project gemeenschapshuizen. De gemeente Kerkrade wil iedereen in de samenleving laten meedoen, waarbij ook de kwetsbare doelgroepen moeten kunnen blijven meedoen in onze lokale samenleving. Gemeenschapshuizen bieden daarnaast ontspanningsmogelijkheden voor inwoners en huisvestingsmogelijkheden voor verenigingen. Daarmee zijn de gemeenschapshuizen de plek waar meedoen voor en door de wijk vorm en inhoud kan worden gegeven.

In het kader van het programma Vie en de beweging Limburg Positief Gezond leveren de gemeenschapshuizen een bijdrage aan verschillende pijlers voor positieve gezondheid. Door mensen de mogelijkheid te bieden andere mensen te ontmoeten, te genieten van een beleving en mee te doen aan betekenisvolle activiteiten, dragen de gemeenschapshuizen bij aan sociaal maatschappelijk participeren, zingeving en het verbeteren van de kwaliteit van leven.

Het gemeenschapshuis maakt met zijn rol als wijkpunt onderdeel uit van de zorg- en welzijnsinfrastructuur van Kerkrade, waar inwoners informatie ontvangen over voor hen relevante zaken en daarnaast voorliggende voorzieningen te vinden zijn. Het gemeenschapshuis als wijkpunt vormt tot slot de uitvalsbasis voor het gebiedsgericht werken, waar professionals het contact met inwoners kunnen leggen en van waaruit informele netwerken met en tussen inwoners kunnen worden opgebouwd.

[1] Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat, Sjtaaterhoes, Catharinahoes, Socioproject.

Opdracht en aanpak
Na de vaststelling van het beleidskader gemeenschapshuizen, is het project gemeenschapshuizen van start gegaan. De gemeente Kerkrade wordt gedurende het volledige project begeleid door de Hospitality Group. Verder zijn de betrokken in- en externe stakeholders bij het project betrokken in de vorm van een projectgroep en een klankbordgroep. Het project is gefaseerd opgepakt. Na een aftrap met alle besturen van de gemeenschapshuizen, is in 2023 gewerkt aan de ontwikkeling van de dashboards gemeenschapshuizen. Hierbij heeft een kwantitatieve analyse plaatsgevonden op basis van objectieve data, waarmee de maatschappelijke opgave in de wijk in kaart is gebracht. De dashboards zijn gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomst voor raads- en commissieleden op 21 november 2023. Vervolgens is gewerkt aan het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen, hetgeen nu ter besluitvorming voorligt. Bij een positief besluit wordt in de resterende maanden van 2024 gewerkt aan de invoering van het nieuwe uitvoeringsbeleid gemeenschapshuizen, dat ingaat op 1 januari 2025.

Daarnaast heeft een breed traject burgerparticipatie plaatsgevonden. De inwoners van Kerkrade zijn in dit traject meegenomen door de inzet van de Gemeentepeiler en door het voeren van individuele gesprekken. De structurele gebruikers van de gemeenschapshuizen zijn middels een vragenlijst in de gelegenheid gesteld om te reageren. De uitkomsten van dit traject zijn meegenomen in het Eindrapport van de Hospitality Group. Verder is, zoals eerder beschreven, tijdens het project gemeenschapshuizen gewerkt met een klankbordgroep, bestaande uit een afvaardiging van de besturen van de gemeenschapshuizen, de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning en de welzijnsinstelling Impuls. De klankbordgroep is in de verschillende fases van het project bijeengekomen om te adviseren over het beleid gemeenschapshuizen. Deze adviezen zijn meegenomen in het Eindrapport van de Hospitality Group.

Uitvoeringsplan
De voorstellen met betrekking tot de organisatorische invulling van het beheer zijn het resultaat van de gevoerde discussies in de projectgroep en de klankbordgroep, alsook van de opgehaalde meningen in de eerder genoemde informatiebijeenkomst voor raads- en commissieleden en het traject burgerparticipatie. Het advies zoals door de Hospitality Group opgesteld in het Eindrapport vormt daarmee de onderlegger voor het voorliggende uitvoeringsplan gemeenschapshuizen.

De staat van de gemeenschapshuizen
Het Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject vervullen een grote maatschappelijke functie. Een breed pakket aan activiteiten voorziet in deze gemeenschapshuizen in een groot deel van de maatschappelijke opgave in de wijk. Voor het Catharinahoes en het Patronaat geldt dat de match tussen de maatschappelijke opgave in de wijk en de maatschappelijke functie van het gemeenschapshuis in veel mindere mate aanwezig is. De maatschappelijke functie van het Sjtaaterhoes is grotendeels onbekend, daar het bestuur van het Sjtaaterhoes heeft besloten niet deel te nemen aan dit project.

De accommodaties Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject hebben een toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet, waarbij aangemerkt moet worden dat de negatieve exploitatiesaldi van het Westhoes en Sjevemethoes, in de huidige meerjarenbegroting tot en met het jaar 2024, financieel gedekt worden door de gemeente Kerkrade. Overigens moet hierbij worden opgemerkt dat een gemeenschapshuis dat voornamelijk een sociaal-maatschappelijke functie dient, in principe geen positief exploitatiesaldo kan hebben. De in deze locaties georganiseerde activiteiten dienen een maatschappelijk doel en zijn daarmee doorgaans niet winstgevend. De voormalige besturen van het Patronaat en Catharinahoes zijn reeds opgehouden te bestaan, waarmee deze gemeenschapshuizen momenteel geen toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet hebben. In deze gemeenschapshuizen is momenteel sprake van een vorm van semi-commercieel beheer, daar de gemeente hier, onder voorwaarden, samenwerkt met een commerciële exploitant. De maatschappelijke openstelling van deze gemeenschapshuizen, voor de aldaar gehuisveste verenigingen en sociaal-maatschappelijke organisaties, wordt financieel gedekt door de gemeente Kerkrade. Het Socioproject wordt kostendekkend geëxploiteerd door de Sport- en Cultuurstichting Eygelshoven.

Uitvoeringsplan 2025-2029
Het is van belang dat de maatschappelijke functie van het Westhoes, Sjevemethoes en Socioproject behouden blijft. Daarnaast is het, in lijn met de maatschappelijke opgave in de wijk Kerkrade-Oost, wenselijk om de maatschappelijke functie van het Patronaat en Catharinahoes nadrukkelijk te versterken. Daarmee wordt tevens aangesloten bij het Ambitieplan Kerkrade-Oost en de Regiodeal, met als doelstelling

het welvaarts- en welzijnsniveau van de inwoners in Kerkrade-Oost te verhogen. Door in de gemeenschapshuizen ruim baan te geven aan een sociaal-maatschappelijke programmering, wordt een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan positieve gezondheid onder inwoners. Tot slot wordt hierbij ook de verbinding gelegd met het gebiedsgericht werken, door hier in de gemeenschapshuizen ruimte aan te bieden.

Sociaal-maatschappelijk beheer wordt in dit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen daarmee als uitgangspunt gehanteerd voor de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes. Het Socioproject en Sjtaaterhoes zijn eigendom van en worden beheerd door de Sport- en Cultuurstichting Eygelshoven en de Stichting Gemeenschapshuis Terwinselen. Beide gemeenschapshuizen staan daarmee op enige afstand van de gemeente. Deze werkwijze wordt niet aangepast. Verder bestaan er in Kerkrade enkele kleinschalige buurtvoorzieningen, zoals buurtkamers. Deze kunnen een waardevolle toevoeging zijn op het aanbod van de gemeenschapshuizen, bijvoorbeeld wanneer de buurtvoorziening zich bevindt in een meer perifeer gebied, of wanneer deze zich richt op activiteiten die een nadrukkelijke toevoeging vormen op het aanbod in de gemeenschapshuizen. Het college beoordeelt op individueel niveau en op basis van de toegevoegde waarde van het initiatief, in hoeverre het deze kleinschalige buurtvoorzieningen wenst te ondersteunen.

Om het sociaal-maatschappelijk beheer in de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes vorm te geven, wordt aangehaakt bij de bestaande facilitaire organisatie van welzijnsinstelling Impuls. In de opzet van het beheer worden de reeds opgedane ervaringen en de daarmee bekende diverse succesfactoren alsook de faalfactoren van de gemeenschapshuizen als basis genomen. De rol van Impuls bij het beheer en de exploitatie van de gemeenschapshuizen wordt uitgebreid en gestandaardiseerd. Daarnaast wordt gestreefd naar het instellen van een programmagroep in de vier gemeenschapshuizen, die verantwoordelijk is voor de programmering van het betreffende gemeenschapshuis. Deze programmagroep bestaat uit betrokken inwoners uit de buurten enerzijds, en vertegenwoordigers van de maatschappelijke instellingen die de accommodatie als thuisbasis hebben anderzijds. Een overkoepelend gremium, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende programmagroepen en voorgezeten door de gemeente, draagt zorg voor de onderlinge afstemming tussen de programmagroepen. Dit om successen te kunnen delen en ervaringen met elkaar uit te wisselen, maar ook om te waarborgen dat de gemeenschapshuizen zich ontwikkelen binnen het beleidsmatige kader voor het sociaal domein van de gemeente en haar sociaal-maatschappelijke partners.

Financiën

Door ‘aan de voorkant’ in te zetten op preventie middels het aanbod van voorliggende voorzieningen, zoals de sociaal-maatschappelijke programmering in gemeenschapshuizen, wordt getracht hoge financiële lasten ‘aan de achterkant’, via een beroep op de wettelijke voorzieningen, te voorkomen. Investeren in gemeenschapshuizen staat daarmee voor investeren in preventie en in wijkgericht werken. Dit dient een breed spectrum aan doelen binnen het sociaal domein, maar ook daarbuiten, waarbij onder meer te denken valt aan gezondheid, sociale cohesie, armoede en schulden, leefbaarheid en veiligheid.

Op basis van het voorliggende uitvoeringsplan gemeenschapshuizen is door de Hospitality Group een exploitatiebegroting opgesteld. Uit de exploitatiebegroting volgt een geraamd negatief resultaat van € 401.200,- in 2025. Het college stelt voor om dit geraamde exploitatietekort in 2025 financieel te dekken vanuit de Reserve Sociaal Domein. Voor de periode na 2025 gaat het college gesprekken aan met stakeholders, zoals woningcorporaties, om de mogelijkheden tot medefinanciering te verkennen.

Evaluatie
Uiteraard evalueert het college op continue basis de uitvoering van het beleid, mede in het kader van de reguliere planning- & controlcyclus rondom de begroting en de jaarrekening. Daarnaast wordt echter voorgesteld om een tweetal formele evaluatiemomenten in te bouwen bij de vaststelling van het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen. Een eerste formeel evaluatiemoment door het college vindt plaats na drie jaar. Beoordeeld zal worden of de ingeslagen route van het uitvoeringsplan voorziet in de gewenste resultaten, of dat bijsturing nodig is. Voor een periode van drie jaar wordt geopteerd om gemeenschapshuizen de benodigde tijd te geven om hun sociaal-maatschappelijke rol en positie in de maatschappij in te nemen. De raad zal over deze evaluatie geïnformeerd worden. Daarnaast vindt er een tweede formeel evaluatiemoment plaats aan het einde van de looptijd van het uitvoeringsplan, na vijf jaar, waarna in samenspraak met de gemeenteraad besluitvorming kan plaatsvinden over het al dan niet continueren of aanpassen van het Kerkraadse gemeenschapshuizenbeleid.

hospitalitygroup

Uitwerking beleid gemeenschapshuizen Kerkrade

Eindrapport

Creating better places

hospitalitygroup

Aan

Gemeente Kerkrade
Markt 33
6461 EC Kerkrade

Van

Hospitality Group
Nijverheidsweg-Noord 78
Postbus 2186
3800 CD Amersfoort

Auteurs

Dick Leijen
Ruud Manenschijn

Project

Uitwerking beleid gemeenschapshuizen Kerkrade

Betreft

Eindrapport

Ons kenmerk

2010/R240110.02/DL

Datum

10 april 2024

© 2024 Hospitality Group

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de rechthebbenden c.q. door de rechthebbenden gemachtigden, niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Inhoud

1. De context 4

1.1. Inleiding 4
1.2. Opdracht en werkwijze 4
1.3. Leeswijzer 5

2. De staat van de gemeenschapshuizen 6

2.1. Inleiding 6
2.2. De maatschappelijke functie 6
2.3. Beheer en exploitatie 6
2.4. Samenvattend 7

3. De beheerproblematiek 9

3.1. Inleiding 9
3.2. Beheervormen in Kerkrade 9
3.3. Succesfactoren 10
3.4. Faalfactoren 11
3.5. Samenvattend 11

4. Oplossingsrichtingen 13

4.1. Inleiding 13
4.2. Maatschappelijke functie 13
4.3. Aanbod 16
4.4. Beheer en exploitatie 17
4.5. Wat vinden de inwoners? 20

5. Het beleid gemeenschapshuizen 2025-2029 23

5.1. Inleiding 23
5.2. Beheer en exploitatie 23
5.3. Programmabeheer 30
5.4. De accommodaties 32

6. Hoe verder? 35

Bijlage 1: Aanbod overige accommodaties 36
Bijlage 2: Taken en verantwoordlijkheden 38
Bijlage 3: Resultaten burgerparticipatie 39

1. De context

1.1. Inleiding

In de gemeente Kerkrade zijn zes gemeenschapshuizen gevestigd die door de gemeente worden ondersteund. Het zijn 't Westhoes, Patronaat, Sjtaater Hoes, Sjevemethoes, Catharina Hoes en Socio-project. De gemeenschapshuizen vervullen een rol voor het verenigingsleven, als basisvoorziening binnen het sociale domein en soms ook voor commerciële activiteiten.

Het gemeentelijke beleid op het gebied van gemeenschapshuizen dateert van 2008. Dat beleid is inmiddels toe aan herziening. Dit omdat de visie op het sociale domein is veranderd, wet- en regelgeving is veranderd, maar vooral omdat de gemeenschapshuizen in toenemende mate problemen ervaren bij beheer en exploitatie. Het meest urgente probleem is de bestuurskracht en het gebrek aan bestuurders en vrijwilligers. Ook de stijgende energiekosten en problemen met het (grote) onderhoud spelen een rol. De problematiek is inmiddels dusdanig dat sommige besturen 'de handdoek in de ring' willen gooien of dat al hebben gedaan.

De gemeente Kerkrade is daarom gestart met het ontwikkelen van nieuw beleid voor de gemeenschapshuizen. Doelstelling is om nog voor de zomer 2024 dit nieuwe beleid vast te stellen. De aandacht gaat daarbij vooral naar het ontwikkelen van een robuuste opzet voor beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen.

1.2. Opdracht en werkwijze

Hospitality Group (HG) heeft de opdracht gekregen om de gemeente te ondersteunen bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid. HG heeft de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Dashboard gemeenschapshuizen: Voor vijf van de zes gemeenschapshuizen is de huidige situatie gedetailleerd in kaart gebracht. Het betreft de staat van de accommodaties zelf, het gebruik/de maatschappelijke functie, de beheer- en exploitatieopzet en de exploitatieresultaten. Deze gegevens zijn vervolgens per accommodatie in een overzichtelijk dashboard neergelegd.
- Op basis van de dashboards zijn de belangrijkste knelpunten geanalyseerd en zijn oplossingsrichtingen voor de gemeenschapshuizen ontwikkeld. Die oplossingsrichtingen hadden betrekking op beheer en exploitatie, op programmering en op de accommodaties zelf. De oplossingsrichtingen zijn neergelegd in een notitie die is besproken met de vertegenwoordigers van de stichtingen die de accommodaties beheren en exploiteren. Ook met verschillende medewerkers van de gemeente is de notitie besproken.
- Daarna zijn de oplossingsrichtingen verder uitgewerkt. Gelijktijdig met die uitwerking heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. Dat traject bestond uit een peiling die door alle inwoners van de gemeente ingevuld kon worden en uit individuele gesprekken. Die gesprekken zijn zeer laagdrempelig gevoerd op verschillende locaties in Kerkrade.

De resultaten van alle werkzaamheden zijn neergelegd in een concept eindrapport. Dat rapport is besproken met de vertegenwoordigers van de gemeenschapshuizen en met medewerkers van de gemeente. Daarna is dit eindrapport verschenen.

1.3. Leeswijzer

Deze notitie is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie van gemeenschapshuizen in Kerkrade samengevat weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de beheervormen in Kerkrade, de beheerproblematiek en worden enkele succes- en faalfactoren beschreven. In hoofdstuk 4 zijn oplossingsrichtingen voor de problematiek van de gemeenschapshuizen beschreven. In hoofdstuk 5 zijn die oplossingsrichtingen uitgewerkt en zijn de financiële gevolgen daarvan weergegeven.

2. De staat van de gemeenschapshuizen

2.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk is vermeld dat de huidige situatie van de gemeenschapshuizen gedetailleerd in kaart is gebracht. De resultaten daarvan zijn gerapporteerd in dashboards per gemeenschapshuis. In dit hoofdstuk wordt het oordeel over de huidige situatie samengevat weergegeven.

2.2. De maatschappelijke functie

Een beeld met meerdere gezichten

Sterk samengevat is er een divers beeld over de gemeenschapshuizen in de gemeente Kerkrade ontstaan. Aan de ene kant zijn er accommodaties die een grote maatschappelijke functie vervullen, die goed is afgestemd op de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied. Er zijn echter ook gemeenschapshuizen die, vaak door omstandigheden gedwongen, een andere koers hebben moeten varen, waardoor de maatschappelijke functie (te) beperkt is. Die omstandigheden zijn dat deze gemeenschapshuizen de opdracht hebben om kostendekkend te exploiteren. Daardoor is de gerichtheid op de, vaak verliesgevende, maatschappelijke activiteiten in het gedrang geraakt.

De gemeenschapshuizen met een sterke maatschappelijke functie

Er zijn drie gemeenschapshuizen in Kerkrade die een maatschappelijke functie van betekenis vervullen, die past bij de maatschappelijke opgave van het verzorgingsgebied. Dat zijn het Sjevemethoes, het Westhoes en het Socio-project. Deze drie gemeenschapshuizen verschillen overigens onderling op het gebied van voorzieningen, van beheer- en exploitatieopzet en eigendom.

De gemeenschapshuizen met een (te) beperkte maatschappelijke functie

Er zijn twee gemeenschapshuizen die op dit moment een te beperkte maatschappelijke functie vervullen. Dat zijn het Patronaat en Catharina Hoes. Dat terwijl de maatschappelijke opgave in hun verzorgingsgebieden stevig is en vraagt om een toegesneden aanbod van maatschappelijke activiteiten in deze accommodaties. De maatschappelijke functie van het Sjtaater Hoes is onbekend, omdat het bestuur van deze accommodatie niet heeft meegewerkt aan ons onderzoek.

2.3. Beheer en exploitatie

Ook op het vlak van beheer en exploitatie kennen de gemeenschapshuizen in Kerkrade meerdere gezichten. Grofweg geldt:

- De accommodaties met een sterke maatschappelijke functie hebben een beheer- en exploitatieopzet die toekomstbestendig is. De andere kant van de medaille is dat twee van de drie accommodaties met een toekomstbestendige opzet, een exploitatieverlies kennen (Sjevemethoes en Westhoes). Het Socio-project wordt kostendekkend geëxploiteerd. De kostendekkende exploitatie van het Socio-project wordt echter ook veroorzaakt doordat zij vele vierkante meters permanent kunnen verhuren aan maatschappelijke partners.
- De accommodaties met een (te) beperkte maatschappelijke functie hebben geen toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet. Sterker nog, de besturen van het Patronaat en het Catharina Hoes hebben beiden hun verantwoordelijkheid overgedragen aan de gemeente. Het bestuur van het Catharina Hoes heeft dat onlangs gedaan, het bestuur van het Patronaat al enkele jaren eerder. Het bestuur van het Stjtaater Hoes orienteert zich op dit moment op de toekomst van de accommodatie. Echter, deze accommodaties kennen geen of slechts een beperkt exploitatietekort.

Kortom, de accommodaties die een maatschappelijke functie van betekenis vervullen hebben een toekomstbestendige opzet van beheer en exploitatie. De accommodaties die een (te) beperkte maatschappelijke functie vervullen hebben dat niet. Financieel gezien, zijn de accommodaties met een beperkte maatschappelijke functie, 'voordelig' voor de gemeente. De accommodaties met een sterke maatschappelijke functie hebben een hogere directe gemeentelijke bijdrage nodig, behalve het Socio-project. Tegenover die hogere directe gemeentelijke bijdrage staat een hoog maatschappelijk rendement.

2.4. Samenvattend

In de volgende figuur is ons oordeel over de huidige situatie van de gemeenschapshuizen samengevat weergegeven. Op de verticale as zijn de onderwerpen weergegeven die in kaart zijn gebracht. Op de horizontale as de verschillende gemeenschapshuizen. Het Sjtaater Hoes ontbreekt, omdat het bestuur van deze accommodatie niet heeft meegewerkt aan het onderzoek. Naarmate de 'meter' meer groen uitslaat is het oordeel gunstiger.

N.B.: Voor het Socio-project zijn geen scores gegeven voor de aspecten 'duurzaamheid' en 'exploitatieresultaten'. Reden is dat informatie over deze aspecten ontbreekt.

Figuur 1. Oordeel gemeenschapshuizen in Kerkrade.

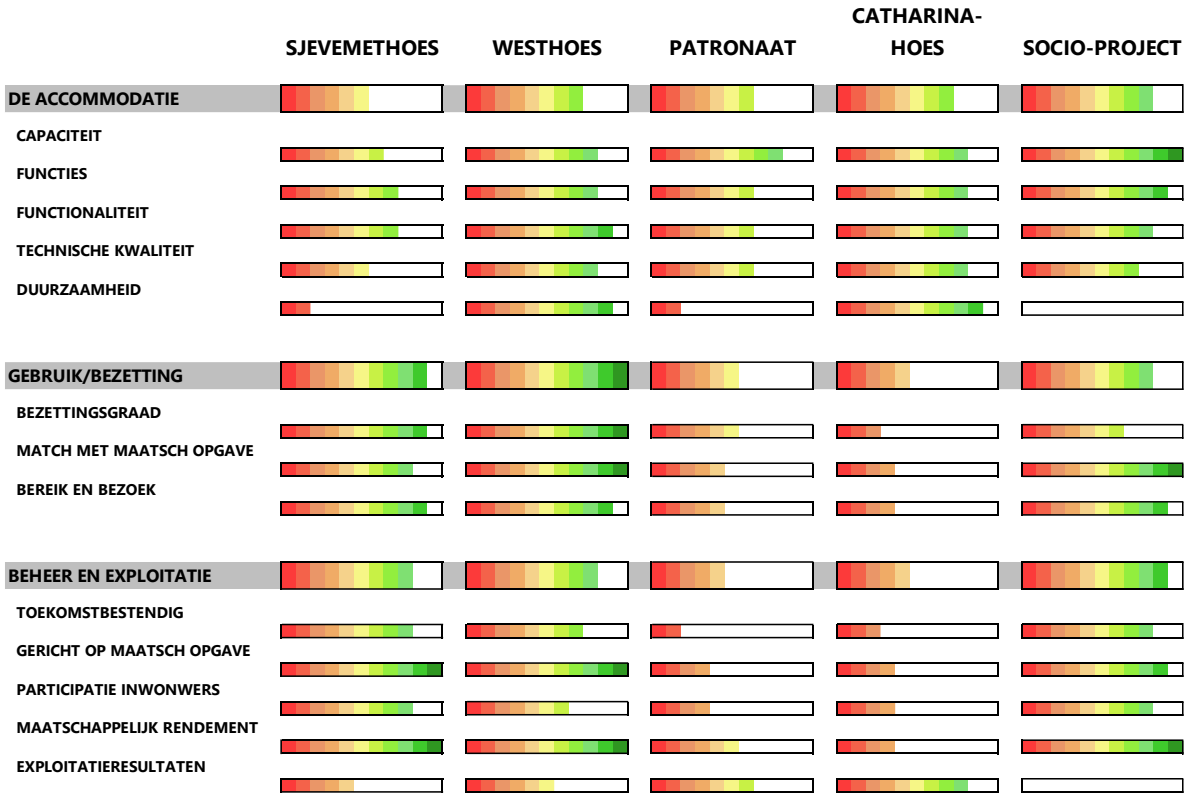

3. De beheerproblematiek

3.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk is vermeld dat sprake is van problemen op het gebied van beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen in Kerkrade. Voor twee van de zes gemeenschapshuizen is dit probleem inmiddels manifest. In dit hoofdstuk wordt samengevat beschreven welke beheervormen er op dit moment voor de gemeenschapshuizen in Kerkrade zijn. Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van sterke en zwakke punten.

3.2. Beheervormen in Kerkrade

Eigenaarbeheer

Vier van de zes gemeenschapshuizen zijn eigendom van de gemeente Kerkrade. Twee gemeenschapshuizen (Sjtaater Hoes en Socio-project) zijn eigendom van de stichtingen die deze accommodaties beheren en exploiteren.

Het eigenaarbeheer is daarmee ook verschillend geregeld. De gemeente is vanzelfsprekend verantwoordelijk voor het eigenaarbeheer van de vier accommodaties die zij in eigendom heeft. Dit betekent dat de gemeente zorg draagt voor het grote, planmatige onderhoud, voor het eigenaardeel van verzekeringen, belastingen en heffingen en voor het contractbeheer. De gemeente verhuurt de accommodaties aan de partijen (stichtingen, coöperatie) die verantwoordelijk zijn voor het gebruikerbeheer. Het eigenaarbeheer van Stjaater Hoes en Socio-project ligt bij de beide stichtingen.

Gebruikerbeheer

Het gebruikerbeheer betreft de beheertaken die voortvloeien uit het dagelijkse gebruik van de accommodatie. Het gaat dan om openen en sluiten, schoonmaak, klein onderhoud, het houden van toezicht, de verhuur/exploitatie van de zalen, de exploitatie van het buffet, et cetera. Deze beheertaken zijn voor alle gemeenschapshuizen globaal hetzelfde, maar worden in Kerkrade door verschillende instellingen verzorgd. Dat zijn:

- **Coöperatie:** Binnen het Westhoes worden de beheertaken uitgevoerd door een combinatie van betaalde beheerders, cliënten van de maatschappelijke partners en vrijwilligers. De coördinatie van deze beheertaken en de backoffice liggen bij de welzijnsinstelling Impuls. Een coöperatie, bestaande uit vertegenwoordigers van maatschappelijke partners en de gemeente, is eindverantwoordelijk voor het beheer en exploitatie.
- **Impuls:** Welzijnsinstelling Impuls organiseert in het Westhoes en in het Sjevemethoes de beheertaken achter de schermen. In het Westhoes is dat in opdracht van de coöperatie en in het Sjevemethoes in opdracht van de gemeente. De beheertaken die Impuls uitvoert zijn de

(financiële) administratie, de vergunningen, planning/rooster, inkoop, et cetera. De beheerders van het Westhoes en het Sjevemethoes zijn in dienst bij Impuls.

- **Stichting:** In het Socio-project is er sprake van een stichting. Deze stichting beheert en exploiteert een aantal ruimten in de accommodatie (sportzaal en gymzaal) en verhuurt de overige onderdelen aan verschillende partijen (commerciële exploitanten, maatschappelijke instellingen en vrijwilligersinitiatieven).
- **Stichting/exploitant:** In het Sjtaater Hoes is een stichting eindverantwoordelijk voor het beheer en exploitatie van de accommodatie. De dagelijkse gang van zaken en de exploitatie van het buffet zijn de verantwoordelijkheid van een exploitant die voor eigen rekening en risico exploiteert. Deze exploitant draagt zorg voor de dienstverlening richting de maatschappelijke gebruikers. Deze exploitant is inmiddels dezelfde als in Catharina Hoes en Patronaat.
- **Gemeente/exploitant:** Op dit moment worden het Catharina Hoes en het Patronaat beheerd en geëxploiteerd door de gemeente Kerkrade, in combinatie met een exploitant (in beide accommodaties dezelfde exploitant).

Programmabeheer

Het Programmabeheer betreft de inhoudelijke samenwerking en afstemming tussen de gebruikers, het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten binnen het sociaal domein voor senioren, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt/samenleving, et cetera.

In Kerkrade is er niet in alle gemeenschapshuizen sprake van programmabeheer. In het Sjevemethoes en het Westhoes is wel programmabeheer aanwezig. In het Sjevemethoes is een Klankbordgroep in het leven geroepen. Deze Klankbordgroep (een vrijwilligersorganisatie) denkt mee over de programmering, initieert activiteiten en vormt in wezen de schakel tussen de accommodatie en de buurt. Binnen het Westhoes is het programmabeheer de verantwoordelijkheid van de samenwerkende maatschappelijke instellingen binnen de coöperatie.

3.3. Succesfactoren

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven scoren het Sjevemethoes, het Westhoes en het Socio-project goed op de onderdelen gebruik, bezetting en beheer en exploitatie. Deze accommodaties leveren een grote maatschappelijke bijdrage. Voor het Sjevemethoes en het Westhoes liggen hier de volgende succesfactoren aan ten grondslag:

- Doordat het eigenaarbeheer voor deze twee panden de verantwoordelijkheid is van de gemeente, kunnen instellingen zich volledig focussen op het gebruiker- en programmabeheer.
- Doordat het gebruikerbeheer bij een professionele organisatie Impuls is belegd worden bestuursleden en vrijwilligers ontzorgd van de meer complexe beheertaken, zodat zij zich volledig kunnen richten op programmering, binding met de buurt en de dienstverlening richting de bezoekers.

- Voor de schermen is er sprake van programmabeheer, waarbij maatschappelijke partners, gemeente, verenigingen en/of buurtbewoners samen verantwoordelijk zijn voor de activiteiten die gefaciliteerd worden. De focus ligt hier op het faciliteren van toegankelijke activiteiten met een hoog maatschappelijk rendement.

Opgemerkt dient te worden dat de succesfactoren voornamelijk betrekking hebben op het maatschappelijk rendement en in mindere mate een positief effect hebben op het exploitatieresultaat. Zonder exploitatiebijdrage is het niet mogelijk om dusdanig goed te scoren op de bezetting en het maatschappelijk rendement.

De succesfactoren voor het Socio-project zijn anders van aard. Vele delen van het gebouw zijn onderverhuurd aan zelfstandige exploitanten, aan maatschappelijke instellingen of aan vrijwilligersinitiatieven. In wezen is het Socio-project, naast een sportaccommodatie en gemeenschapshuis, ook een voorzieningenverzamelgebouw met een commerciële bistro en kegelhal en diverse ruimtes voor alle dienstverlening in het sociaal domein. Door een ervaren stichtingsbestuur bestaande uit vrijwilligers, een goed gevulde gym- en sportzaal en een groot aantal onderhuurders kan het Socio-project op eigen benen staan en is er geen sprake van een gemeentelijke exploitatiebijdrage.

3.4. Faalfactoren

Tegenover succesfactoren staan ook faalfactoren die het gebruik, de bezetting en het maatschappelijk rendement negatief beïnvloeden. Zoals in hoofdstuk 2 al gemeld scoren de gemeenschapshuizen Patronaat en Catharina Hoes hierop laag. Ondanks dat ook hier de gemeente verantwoordelijk is voor het eigenaarbeheer, liggen de volgende faalfactoren ten grondslag aan een lage bezetting en een laag maatschappelijk rendement:

- Het gebruikerbeheer ligt voor een groot deel bij een commerciële exploitant. Alhoewel de betreffende exploitant wordt gedragen door en goede banden heeft met besturen en met de gebruikers is dit geen constructie die leidt tot een goed maatschappelijk rendement. De exploitant heeft nu eenmaal andere belangen (een positief financieel rendement). Dat belang is vaak in strijd met het belang van een goede bezetting met maatschappelijke activiteiten.
- Er is geen sprake van programmabeheer in deze accommodaties.

3.5. Samenvattend

Versterking van de maatschappelijke functie van het Patronaat en het Catharina Hoes is mogelijk als programmabeheer wordt geïntroduceerd en als op een meer maatschappelijke manier wordt beheerd en geëxploiteerd. Vanzelfsprekend gaat hier eerst de vraag aan vooraf: is het noodzakelijk dat deze accommodaties een sterkere maatschappelijke functie gaan vervullen (waarover later meer)?

Voor de accommodaties die momenteel een maatschappelijke bijdrage van betekenis vervullen, die goed aansluit bij de opgaves in de omliggende buurten, is het ook van belang om te weten of het voorzieningenaanbod wel voldoende is. Hiermee bedoelen we of er niet meer capaciteit nodig is om extra activiteiten te kunnen organiseren die eveneens bijdragen aan de maatschappelijke opgave in de buurten.

4. Oplossingsrichtingen

4.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk zijn verschillende vormen van beheer in Kerkrade aan bod gekomen en de succes- en faalfactoren. In dit hoofdstuk beschrijven we oplossingsrichtingen voor drie hoofdonderwerpen, te weten:

- De maatschappelijke functie
- Het aanbod van accommodaties
- De beheer- en exploitatieopzet

4.2. Maatschappelijke functie

In deze paragraaf beschrijven we de maatschappelijke opgave op buurtniveau en de gevolgen daarvan voor de functies van de gemeenschapshuizen.

De maatschappelijke opgave

Voor de vaststelling van de maatschappelijke opgave in de buurten van Kerkrade hebben wij 5 typeringen ontwikkeld. Die typeringen geven aan welke activiteiten, producten of diensten idealiter in een gemeenschapshuis worden aangeboden, gezien de kenmerken van de buurt. Daarbij beperken de typeringen zich tot activiteiten, producten en diensten die in een gemeenschapshuis gehuisvest kunnen worden.

- **Faciliteren:** De maatschappelijke opgave in wijken en buurten die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners.
- **Samenhang en verbinden:** Dit zijn de wijken en buurten waar de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Dat kan door veel doorstroom in de woningen, de leefstijl van de inwoners of door een snel wijzigende samenstelling van de wijk of buurt.
- **Vinex/modern Life:** Dit is de maatschappelijke opgave in wijken en buurten die over het algemeen bovengemiddeld scoren, maar waar problematiek zichtbaar is die de moderne leefstijl met zich meebrengt. In die wijken komen bijvoorbeeld relatief veel scheidingen voor met een problematiek met opgroeiende kinderen.
- **Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid:** Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners en voorkomen van vereenzaming.
- **Activeren en participeren:** Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

De dashboards, die per gemeenschapshuis zijn gemaakt, beschrijven de maatschappelijke opgave van de verschillende buurten in Kerkrade. In de volgende tabel zijn de maatschappelijke opgaves per buurt inzichtelijk gemaakt, op volgorde van zwaarte. Ook is aangegeven welk gemeenschapshuis in de nabijheid van de betreffende buurt ligt, én of het betreffende gemeenschapshuis functies vervult om de maatschappelijke opgave het hoofd te bieden. Bij een groen kruisje is er sprake van een match tussen de opgave in de buurt en de functies die het nabijgelegen gemeenschapshuis vervult. Bij een oranje kruisje is er in mindere mate sprake van een match en bij een rood kruisje is er geen match.

Tabel 1. Maatschappelijke opgave uitgesplitst naar buurtniveau en de match met het dichtstbijzijnde gemeenschapshuis

Buurt	**Maatschappelijke opgave**				**Dichtstbijzijnde gemeenschapshuis**
	Activiteren & participeren	Ontmoeten & Vitaliteit	Samenhang & verbinden	Faciliteren	
Maatschappelijke opgave zeer groot					
Chevremont	X	X			Sjevemethoes
Erenstein	X	X			Sjevemethoes
Eygelshoven-kom	X	X	X		Socio-project
Heilust	X	X			Westhoes
Rolduckerveld	X	X			Sjevemethoes/Catharina Hoes
Maatschappelijk opgave groot					
Bleijerheide	X	X	X		Patronaat
Holz	X	X			Catharina Hoes
Kerkrade Centrum	X	X			Catharina Hoes
Nulland	X	X	X		Patronaat/Catharina Hoes
Spekholzerheide	X	X	X		Westhoes/Sjtaater Hoes
Maatschappelijke opgave middelgroot/beperkt					
Gracht	X	X	X		Westhoes
Haanrade		X	X	X	Sjevemethoes
Hopel		X		X	Socio-project
Kaalheide	X	X	X		Westhoes
Terwinselen		X	X	X	Sjtaater Hoes
Vink		X	X	X	Socio-project/ Sjevemethoes
Waubacherveld		X		X	Socio-project

In de buurten waar de maatschappelijke opgave zeer groot is, zien we dat er een nabijgelegen accommodatie is, die een maatschappelijke functie vervult die past bij de opgave. In de buurten rondom het Patronaat en het Catharina Hoes is de maatschappelijke opgave groot, maar zien we dat er een matige tot geen match is met de maatschappelijke functies van het Patronaat en het

Catharina Hoes. Deze conclusie geldt in mindere mate voor het Patronaat, omdat zorgbureau Talent en welzijnsorganisatie Impuls daar als huurder zijn gehuisvest.

Voor de buurten waar de maatschappelijke opgave kleiner is, maar nog altijd steviger dan landelijk gemiddeld, geldt dat er accommodaties aanwezig zijn met de juiste functies. Voor de buurten Haanrade en Vink is de match met het Sjevemethoes minder, omdat het Sjevemethoes minder gericht is op vrijetijdsbesteding en het faciliteren van verenigingen. Van het Sjtaater Hoes in de buurt Terwinselen zijn, zoals eerder vermeld, geen gegevens beschikbaar.

Samenvattend

Het is van belang dat de functies van het Sjevemethoes, het Westhoes en het Socio-project behouden blijven. De functie die deze accommodaties vervullen sluiten goed aan bij de maatschappelijke opgaves in de omliggende buurten. Voor het Patronaat en het Catharina Hoes, waar de maatschappelijke match minder is, ligt de vraag voor om de maatschappelijke functie al dan niet te versterken. Over het Sjtaater Hoes kunnen wij op dit moment geen oordeel vellen.

Voor de toekomstige maatschappelijke functie van Patronaat, Catharina Hoes en Sjtaater Hoes is het aanbod van ‘overige’ accommodaties van belang. In de gemeente Kerkrade zijn wijksteunpunten en wijkzorgcentra gevestigd die voor een deel een vergelijkbare functie vervullen als de gemeenschapshuizen. Het betreft dan vooral een functie voor senioren en kwetsbare inwoners.

Wij hebben dit aanbod van ‘overige’ accommodaties in kaart gebracht. In de figuur op de volgende pagina is dit aanbod weergegeven (donkergrijze bolletjes = overige accommodaties). Ook enkele andere belangrijke maatschappelijke voorzieningen in Kerkrade (Flexi-Forum, Hub en Geldwijzerwinkel) zijn weergegeven (blauwe bolletjes). De zes gemeenschapshuizen zijn met een rood bolletje weergegeven.

Wat opvalt in de figuur is dat rondom de accommodaties, die een stevige maatschappelijke functie vervullen, relatief veel ‘overige’ accommodaties zijn gevestigd. Rondom Het Patronaat en Catharina Hoes daarentegen is dit aanbod relatief beperkt. Geconcludeerd mag worden dat de maatschappelijke functie, die Het Patronaat en Catharina Hoes zouden moeten vervullen, waarschijnlijk niet in andere accommodaties zijn gehuisvest. Dit pleit ervoor om de komende jaren in te zetten op het versterken van de maatschappelijke functie van deze accommodaties, of van accommodaties in de directe omgeving.

Figuur 2. Aanbod 'overige' accommodaties in Kerkrade

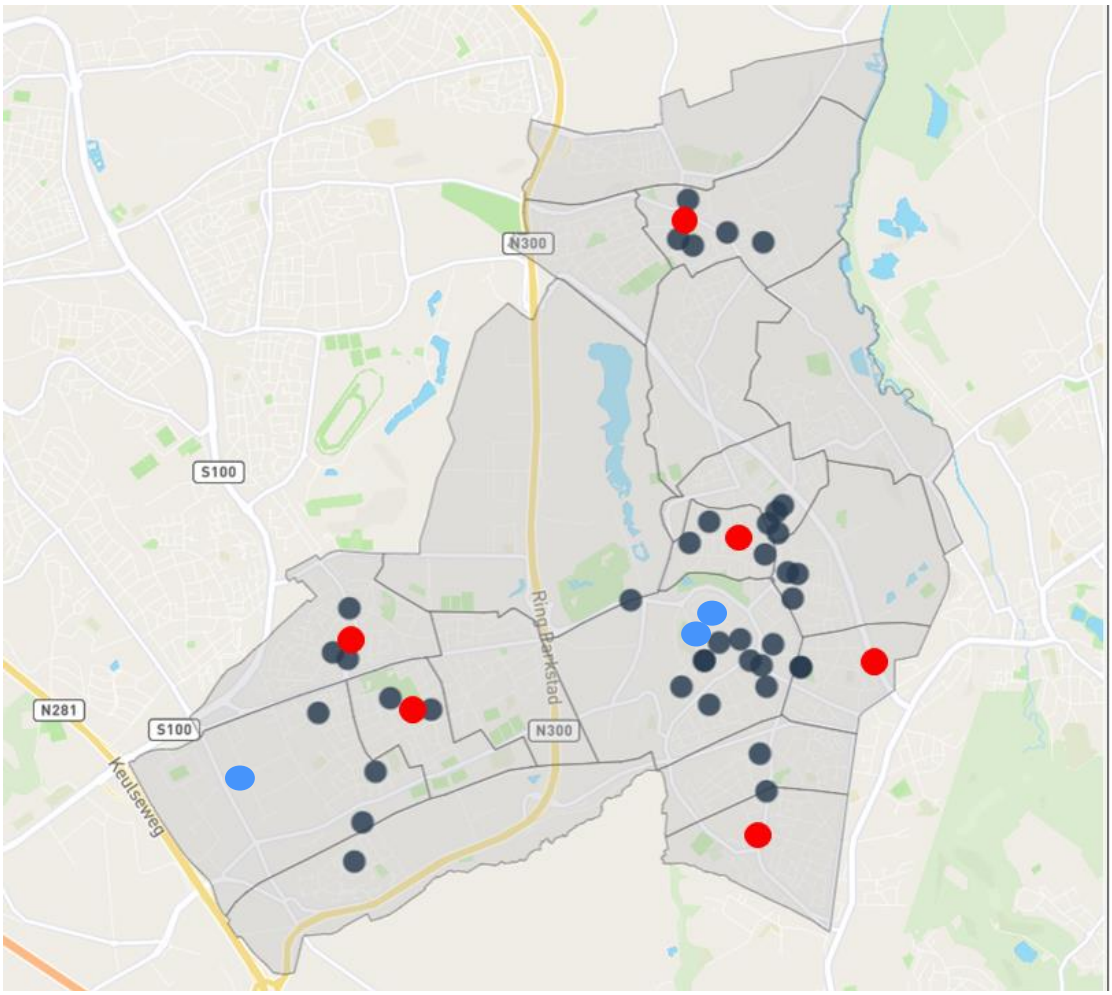

4.3. Aanbod

In de volgende tabel is het aantal vierkante meter vloeroppervlak van de gemeenschapshuizen per inwoner per wijk weergegeven en vergeleken met het landelijk gemiddelde.

Tabel 2. Aantal vierkante meter vloeroppervlak per gemeenschapshuis uitgesplitst naar wijk en vergeleken met het landelijk gemiddelde

	Noord	Oost	West
Oppervlakte gemeenschapshuizen	2.540	2.492	3.920
Aantal inwoners	13.000	17.825	14.500
M2 per inwoner	0,20	0,14	0,27
Landelijk	0,15	0,15	0,15

Uit de tabel blijkt dat het gemiddelde aantal vierkante meters per inwoner gelijk is aan, of boven het landelijke gemiddelde ligt. Opmerkelijk is dat Kerkrade-Oost over relatief het minste aanbod beschikt, terwijl de 'regiodeal' juist inzet op dat deel van Kerkrade. Om een oordeel te geven over het aantal vierkante meters aan gemeenschapshuizen moeten een aantal onderwerpen in samenhang worden geanalyseerd. Dat zijn:

- De bezetting
- Het verzorgingsgebied
- Aansluiting op de maatschappelijke opgave
- Overige accommodaties en bijhorend aanbod

We kennen de bezettingsgraad van de gemeenschapshuizen (Sjtaater Hoes uitgezonderd), het verzorgingsgebied (zie figuur 3) en de aansluiting bij de maatschappelijke opgave. Inclusief het aanbod van overige accommodaties geldt dat Vink, Haanrade, Hopel, Waubacherveld, Gracht en Kaalheide niet of nauwelijks over accommodaties beschikken.

Figuur 3. Overzicht wijken en buurten van Kerkrade en situering van de gemeenschapshuizen

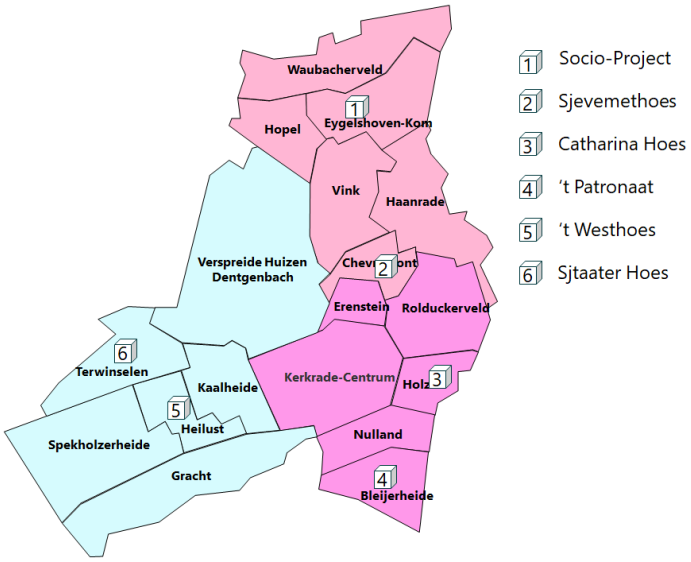

Alles afwegende adviseren wij om de komende jaren in te zetten op versterking van de maatschappelijke functie van Patronaat en Catharina Hoes. De buurten rondom deze accommodaties kennen een stevige maatschappelijke opgave, die op dit moment niet wordt bediend in beide accommodaties en ook niet in het overige aanbod.

4.4. Beheer en exploitatie

In het vorige hoofdstuk is de huidige situatie van beheer en exploitatie beschreven. Sterk samengevat geldt dat aanpassing van het gebruikerbeheer en het toevoegen van programmabeheer een stevige impuls kunnen geven aan de maatschappelijke functie die de

gemeenschapshuizen vervullen. In deze paragraaf beschrijven we een aantal keuzemogelijkheden voor de toekomstige beheervorm.

Keuzes in gebruikerbeheer

Voor het toekomstige gebruikerbeheer zijn er voor Kerkrade in wezen twee smaken. Of er wordt gekozen voor maatschappelijk beheer of voor (semi)-commercieel beheer.

Maatschappelijk beheer

De welzijnsinstelling Impuls beschikt over een facilitaire afdeling, die het gebruikerbeheer voor haar rekening neemt in het Sjevemethoes en het Westhoes. Door de rol van Impuls worden de besturen/vrijwilligers ontzorgd van de meer complexe beheertaken, zodat zij zich volledig kunnen richten op programmering, binding met de buurt en de dienstverlening richting de bezoekers. Er is voor zover bekend geen andere maatschappelijke organisatie in Kerkrade actief die een facilitaire tak heeft om het gebruikerbeheer van gemeenschapshuizen voor haar rekening te nemen.

Overigens geldt dat het Socio-project ook op een maatschappelijke wijze wordt beheerd, zij het in een andere constructie dan het Sjevemethoes en het Westhoes.

Commercieel beheer

In Kerkrade wordt het gebruikerbeheer in het Patronaat, het Catharina Hoes en het Sjtaater Hoes (deels) door een commerciële exploitant gedaan. Het is al eerder vermeld, maar het versterken van de maatschappelijke functie verdraagt zich niet of nauwelijks met commercieel beheer. Commercieel beheer is een optie in de wijken en buurten met een ‘lichte’ maatschappelijke opgave (faciliteren).

Voorstel

Gezien de grote maatschappelijke opgave in de meeste buurten van Kerkrade, adviseren wij om maatschappelijk beheer als uitgangspunt te hanteren voor het Patronaat en het Catharina Hoes. Ook adviseren wij om daarbij aan te haken bij de bestaande facilitaire organisatie van Impuls. Het is natuurlijk ook mogelijk om een nieuwe organisatie in het leven te roepen voor het Patronaat en Catharina Hoes. Dat raden wij ten sterkste af. Dat zal immers een tijdrovend en kostbaar proces met zich meebrengen, zonder dat dit overtuigende voordelen zal opleveren ten opzichte van het aanhaken bij Impuls.

Voor het Socio-project zijn er geen argumenten om de wijze van beheer aan te passen. Wellicht dat op termijn – indien bestuur en management van Socio-Project dat wensen – aangehaakt kan worden bij Impuls. Op dit moment is daar geen aanleiding toe.

Voor het Sjtaater Hoes geldt dat wij onvoldoende informatie hebben om voor deze accommodatie een advies uit te brengen.

Keuzes in programmabeheer

Voor het programmabeheer vinden we in Kerkrade twee smaken, te weten:

- Klankbordgroep: Sjevemethoes
- Coöporatie: Westhoes

Het programmabeheer binnen het Socio-project is een combinatie van een stichting, maatschappelijke instellingen, commerciële exploitanten en vrijwilligersinitiatieven. Binnen het Patronaat en het Catharina Hoes is, zoals eerder gemeld, geen sprake van programmabeheer.

De verschillende vormen van programmabeheer kennen eigen voor- en nadelen.

Klankbordgroep

Binnen het Sjevemethoes is een Klankbordgroep actief. Deze Klankbordgroep (een vrijwilligersorganisatie) denkt mee over de programmering, initieert activiteiten en vormt in wezen de schakel tussen de accommodatie en de buurten.

Een sterk punt van deze Klankbordgroep is dat deze geen rechtsvorm kent. Daardoor zijn er weinig tot geen 'formele' belemmeringen voor inwoners om zitting te nemen in de Klankbordgroep. Zaken als (bestuurs)aansprakelijkheid, jaarstukken, statuten, en dergelijke spelen eenvoudigweg niet. Dat terwijl deelname van gemeente en maatschappelijke partners aan de Klankbordgroep niet wordt belemmerd door het ontbreken van een rechtsvorm/formalisering.

Het ontbreken van enige vorm van formalisering is ook tegelijkertijd het risico en/of het zwakke punt van de Klankbordgroep. Immers, het succes van de Klankbordgroep staat of valt met de individuele leden daarvan. De Klankbordgroep van het Sjevemethoes bestaat op dit moment uit leden die elk een specifieke en belangwekkende inbreng leveren en onderling goed kunnen samenwerken. Echter, er zijn geen garanties dat dit ook in de toekomst het geval zal zijn. Ook het ontbreken van afspraken over zittingsduur, achtergrond en kwalificaties is een zwak punt.

Als laatste is het lastig, zo niet onmogelijk, om de Klankbordgroep rechtstreeks financieel te ondersteunen vanuit de gemeente. Dat vereist eenvoudigweg een rechtsvorm. Het is overigens wel mogelijk om die ondersteuning via Impuls te leveren. Op dit moment wordt de Klankbordgroep ook ondersteund (met mensen en middelen) met als doel het ontzorgen van vrijwilligers.

Voor de toekomst zijn er grofweg drie mogelijke vormen voor de Klankbordgroep, te weten:

- De huidige, niet geformaliseerde, opzet zoals die in het Sjevemethoes functioneert.
- Een iets aangepaste opzet, waarbij de Klankbordgroep geen rechtsvorm heeft (met alle daaruit volgende verplichtingen), maar dat afspraken worden vastgelegd over de samenstelling (aantal leden, achtergrond van de leden), zittingsduur, en dergelijke. Dit om te waarborgen dat de Klankbordgroep succesvol blijft, ook nadat de huidige leden hun deelname hebben beëindigd.

- Een rechtsvorm, waarin de Klankbordgroep een eigen rechtsvorm krijgt (een stichting) met alle voor- en nadelen die daarbij horen.

Coöperatie

Binnen het Westhoes is het programmabeheer de verantwoordelijkheid van de samenwerkende maatschappelijke instellingen binnen de coöperatie. De coöperatie, met een bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners en de gemeente, is eindverantwoordelijk. Voor deze coöperatie geldt dat de maatschappelijke partners van mening zijn dat hun inbreng/deelname eindig moet zijn (de taak is volbracht, het Westhoes is opgestart en heeft de beoogde functie meer dan waargemaakt). Ook zijn zij van mening dat de participatie door inwoners versterkt moet worden. Dat kan alleen als daar ruimte voor wordt gemaakt.

Voorstel

Het toevoegen van programmabeheer is een belangrijke voorwaarde voor versterking van de maatschappelijke functie van de accommodaties. Het Westhoes en het Sjevemethoes hebben de maatschappelijke waarde van programmabeheer aangetoond.

Aangezien de maatschappelijke opgave rondom het Patronaat en het Catharina Hoes groot is, stellen we voor om hier ook het programmabeheer te introduceren. Daarbij gaat onze voorkeur uit naar de installatie van Klankbordgroep, in een iets aangepaste opzet (beperkte mate van formalisering). Dit model adviseren wij ook voor het Westhoes.

Voor het Socio-project geldt dat er momenteel geen argumenten zijn om het programmabeheer te wijzigen, tenzij management en bestuur dit wensen. Voor het Sjtaater Hoes kunnen wij op dit moment geen uitspraken doen.

4.5. Wat vinden de inwoners?

Burgerparticipatie via drie sporen

Via drie sporen heeft de gemeente Kerkrade informatie opgehaald onder de Kerkradenaren. Allereerst is dat gedaan door een digitale peiling te houden via het platform Gemeentepeiler. Daarnaast zijn er door leden van de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning, medewerkers van de welzijnsinstelling Impuls, en de gemeentelijke consulenten en gebiedsregisseurs individuele gesprekken gevoerd met inwoners. Tot slot zijn ook de structurele gebruikers van de gemeenschapshuizen (verenigingen en instellingen) in de gelegenheid gesteld om te reageren middels een vragenlijst. In totaal heeft de gemeente Kerkrade verdeeld over de drie sporen 735 inhoudelijke reacties ontvangen:

1. Gemeentepeiler: 581
2. Individuele gesprekken: 138
3. Vertegenwoordigers van de structurele gebruikers: 16

Onderstaand volgt een samenvatting van de resultaten van de drie sporen. De volledige resultaten zijn opgenomen in de bijlagen.

Gemeentepeiler

In de Gemeentepeiler geeft men aan over het algemeen tevreden te zijn over de gemeenschapshuizen in Kerkrade. Het Socio-project en het Catharinahoes worden op diverse aspecten als goed beoordeeld, terwijl ook het Westhoes, Sjevemethoes en Patronaat voldoende scoren. Het Sjtaaterhoes wordt het minst goed beoordeeld.

Driekwart van de respondenten bezoekt wel eens een gemeenschapshuis. Voor de mensen die een gemeenschapshuis bezoeken, geldt dat het overgrote deel dit doet in de eigen wijk. Men bezoekt het gemeenschapshuis voor het verenigingsleven, feesten, partijen en evenementen, sport en recreatie, en om mensen te ontmoeten. Volgens de respondenten zou het gemeenschapshuis zich vooral moeten richten op het verbinden van mensen, door ruimte te bieden aan het verenigingsleven en door gelegenheid tot ontmoeting te bieden. Ook het organiseren van feesten en partijen wordt genoemd als type activiteit dat in een gemeenschapshuis thuishoort. Verder wordt het gemeenschapshuis gezien als een belangrijke locatie voor maatschappelijke hulpverlening.

Mensen die niet naar een gemeenschapshuis gaan, hebben hier in de meeste gevallen ook geen behoefte aan. Echter ligt er wel een uitdaging op het gebied van communicatie en het verbeteren van het activiteitenaanbod.

Overige verbeterpunten die worden aangekaart door zowel bezoekers als niet-bezoekers van gemeenschapshuizen, zijn veelal van praktische aard. Daarbij moet worden aangemerkt dat de beperkte parkeergelegenheid van het Sjevemethoes vaak terugkomt in de reacties.

Individuele gesprekken

De individuele gesprekken zijn voor het overgrote deel gevoerd in de gemeenschapshuizen, en derhalve ook voornamelijk met mensen die regelmatig een gemeenschapshuis bezoeken. Deze mensen bezoeken het gemeenschapshuis voor maatschappelijke hulp, het verenigingsleven en het ontmoeten van mensen tijdens de vrije inloopmomenten. De beoordeling van de gemeenschapshuizen is over het algemeen goed, waarbij men alleen de prijsstelling soms aan de hoge kant vindt. Dit laatste geldt niet voor het Sjevemethoes, waar de prijsstelling juist beoordeeld wordt als zeer toegankelijk voor mensen met een kleine beurs. Volgens de respondenten zou het gemeenschapshuis zich moeten richten op een breed pakket aan activiteiten, gericht op het verbinden van mensen. Enkele mensen geven aan dat het gemeenschapshuis meer ruimte zou mogen bieden voor activiteiten in de privésfeer.

Voor het organiseren van de activiteiten in de gemeenschapshuizen wordt veelal naar de gemeente en de welzijnsinstelling Impuls gekeken. Ook de gebruikers van de gemeenschapshuizen zouden hieraan een bijdrage mogen leveren.

Tot slot zijn er ook enkele gesprekken gevoerd met mensen die niet naar een gemeenschapshuis gaan. Zij geven aan dat dit voornamelijk komt door de beperkte communicatie over de gemeenschapshuizen, en het feit dat niet alle gemeenschapshuizen even toegankelijk zijn. Er wordt bijvoorbeeld genoemd dat er in het Patronaat en het Catharinahoes geen vrije inloop is.

Ook binnen dit spoor wordt de beperkte parkeergelegenheid van het Sjevemethoes regelmatig als kritiekpunt genoemd.

Structurele gebruikers

Voor de structurele gebruikers van de gemeenschapshuizen dient het gemeenschapshuis voornamelijk als huisvestingsvoorziening voor het verenigingsleven. De gemeenschapshuizen worden op het gebied van het gebouw en de faciliteiten, de dienstverlening en de bereikbaarheid over het algemeen als goed tot zeer goed beoordeeld. De prijsstelling van de consumpties wordt enkele keren genoemd als zijnde aan de hoge kant. Verder acht men het wenselijk om de tarifering van de gemeenschapshuizen meer op één lijn te brengen, zodat er geen sprake is van onderlinge concurrentie. Ook binnen dit spoor zijn de overige verbeterpunten die worden aangekaart voornamelijk van praktische aard. Tot slot uiten enkele verenigingen de wens om de gemeenschapshuizen meer in te zetten voor feesten en partijen.

De organisatie van activiteiten in de gemeenschapshuizen zou de verantwoordelijkheid moeten zijn van een combinatie van partijen: de gebruikers, de gemeente, de welzijnsinstelling Impuls, het beheer van het gemeenschapshuis, en inwoners.

5. Het beleid gemeenschapshuizen 2025-2029

5.1. Inleiding

In de vorige hoofdstukken zijn de problemen beschreven met het beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen en de mogelijke oplossingsrichtingen. Het vorige hoofdstuk is geëindigd met ons advies voor het toekomstige beleid voor de gemeenschapshuizen.

In dit hoofdstuk wordt dit beleid verder uitgewerkt. Daarbij gaan wij achtereenvolgens in op:

- Beheer en exploitatie.
- Programmabeheer.
- Het aanbod van gemeenschapshuizen.

5.2. Beheer en exploitatie

Grotere rol van Impuls

De welzijnsinstelling Impuls vervult op dit moment een rol bij het beheer en exploitatie van 't Westhoes en het Sjevemethoes. Wij stellen voor om de rol van Impuls in de toekomst uit te breiden en te standaardiseren.

Uitbreiden rol

Voorgesteld wordt dat Impuls ook het Catharina Hoes en het Patronaat gaat beheren en exploiteren, op eenzelfde manier als dat nu gebeurt in het Sjevemethoes. Dit houdt in dat Impuls de beide accommodaties van de gemeente gaat huren en eindverantwoordelijk wordt voor het beheer en exploitatie. Die eindverantwoordelijkheid betekent concreet:

- De verhuur van ruimten en zalen.
- De exploitatie van het buffet/horeca.
- Openen, sluiten en het houden van toezicht.
- Schoonmaak en vuilafvoer.
- Alarmering en beveiliging.
- Energiebeheer.
- Klein onderhoud.
- Vergunningen en contractbeheer.
- PR.

Alle inkomsten en kosten die voortvloeien uit deze activiteiten komen voor rekening van Impuls.

In wezen geldt dat het aantal accommodaties dat Impuls beheert en exploiteert gaat verdubbelen (van twee naar vier). Impuls zal geen rol gaan vervullen in het beheer en exploitatie van het Sjtaater Hoes en Socio-Project. Het bestuur van het Sjtaater Hoes heroverweegt op dit moment zelf de

toekomstige opzet van beheer en exploitatie. Het Socio-Project blijft in beheer bij de sport- en cultuurstichting Eygelshoven.

Uit het participatietraject (gemeentepeiler en gesprekken met inwoners) is gebleken dat er een grote mate van onbekendheid is met de activiteiten die plaatsvinden in de gemeenschapshuizen. Eén van de taken die Impuls krijgt toevertrouwd is het beter onder de aandacht brengen van het activiteitenaanbod (via websites, social media, etc.).

Standaardiseren

De rol van Impuls bij beheer en exploitatie van 't Westhoes en het Sjevemethoes is op dit moment verschillend. Impuls is de huurder van het Sjevemethoes en eindverantwoordelijke voor beheer en exploitatie. In 't Westhoes is de situatie anders. Daar is coöperatie huurder en eindverantwoordelijke en de rol van Impuls die van dienstverlener en exploitant. Voorgesteld wordt om te kiezen voor een uniforme lijn en de rol van Impuls in 't Westhoes gelijk te trekken aan die in het Sjevemethoes. Voorgesteld wordt dat Impuls ook de huurder en eindverantwoordelijke wordt voor beheer en exploitatie van 't Westhoes. Voor de coöperatie is daarna geen rol meer weggelegd. De coöperatie heeft immers zijn doel bereikt en het bestuur van de coöperatie is ook van mening dat terugtreden een goede ontwikkeling is.

Dit houdt in dat de constructie ontstaat dat Impuls vier accommodaties gaat huren en eindverantwoordelijk wordt voor beheer en exploitatie van deze vier accommodaties. Gemeente en Impuls sluiten huurovereenkomsten af voor deze vier accommodaties en een exploitatieovereenkomst (de exploitatieovereenkomst overkoepelend voor alle 4 de locaties). In de exploitatieovereenkomst wordt geregeld binnen welke randvoorwaarden en uitgangspunten Impuls moet beheren en exploiteren en welke vergoeding de gemeente Kerkrade betaalt. Dat laatste is van belang omdat de accommodaties niet kostendekkend geëxploiteerd kunnen worden, waarover later meer.

Juridische en fiscale aandachtspunten

Er zijn enkele juridische en fiscale punten die aandacht nodig hebben bij de uitbreiding van de rol van Impuls. Onderstaand worden die aandachtspunten benoemd. Daarna wordt weergegeven hoe omgegaan kan worden met deze aandachtspunten.

Aanbestedingswet

Het uitbreiden van de rol van Impuls moet plaatsvinden binnen de kaders van de Aanbestedingswet. Immers, uitbreiding van de rol van Impuls betekent:

- De gemeente geeft opdracht aan Impuls om vier accommodaties te beheren en exploiteren.
- Deze opdracht heeft een looptijd van 5 jaar (2025-2029).
- Impuls gaat hoogstwaarschijnlijk niet risicodragend beheren en exploiteren.
- De gemeente zal jaarlijks een exploitatiebijdrage verstrekken aan Impuls. Die bijdrage (over de 5 jaar tezamen) zal het drempelbedrag voor de Europese Aanbesteding ruimschoots overschrijden.

In principe geldt dus dat de gemeente deze opdracht niet zondermeer kan verstrekken aan Impuls. Dat kan alleen als Impuls – of het organisatieonderdeel van Impuls dat de accommodaties beheert en exploiteert – voldoet aan:

- Quasi-inhouse: Hier is sprake van als wordt voldaan aan de volgende, cumulatieve, criteria:
  - De gemeente oefent toezicht uit over de rechtspersoon zoals op zijn eigen diensten (toezicht-criterium).
  - Meer dan 80% van de activiteiten van de rechtspersoon worden verricht ten behoeve van de gemeente (merendeel-criterium) en;
  - Er is in principe geen directe participatie van privékapitaal in de rechtspersoon (kapitaal-criterium), tenzij de participatie van privékapitaal geen controlerende of blokkerende macht oplevert.
- Publiekrechtelijke instelling: De tweede mogelijkheid is als Impuls voldoet aan de kenmerken van een publiekrechtelijke instelling. Een publiekrechtelijke instelling is een instelling die specifiek ten doel heeft te voorzien in behoeften van algemeen belang, anders dan van industriële of commerciële aard, die rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan:
  - de activiteiten in hoofdzaak door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling worden gefinancierd;
  - het beheer is onderworpen aan toezicht door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling of;
  - de leden van het bestuur, het leidinggevend of toezichthoudend orgaan voor meer dan de helft door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke vorm zijn aangewezen.

De drie criteria zijn alternatief. Dat betekent dat het voldoende is als aan één van de drie wordt voldaan. Uitgangspunt is verder dat het begrip 'publiekrechtelijke instelling' functioneel moet worden uitgelegd. Dit houdt in dat de daadwerkelijke functie van de rechtsvorm het belangrijkste is, niet haar formele kwalificatie. Het is niet doorslaggevend wat de rechtsvorm (naar nationaal recht) is, maar wat zij doet.

Commerciële activiteiten/Alcoholwet/bestemmingsplan

Een tweede juridische aandachtspunt betreft de (on)mogelijkheden voor de huisvesting van commerciële activiteiten in de gemeenschapshuizen. Uit de peiling onder en de gesprekken met de inwoners van Kerkrade is naar voren gekomen dat er een behoefte is aan mogelijkheden voor het houden van feesten en partijen in de gemeenschapshuizen (communiefeesten, bruiloftsfeesten, et cetera). Er zijn echter twee juridische belemmeringen om commerciële activiteiten te mogen huisvesten, te weten:

- De Alcoholwet (voorheen Drank- en Horecawet).
- De bestemmingsplannen.

Bij beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen door Impuls, zal deze instelling de Alcoholwetvergunning moeten aanvragen. De gemeente is vervolgens verplicht om beperkende voorwaarden aan die vergunning te verbinden, omdat Impuls een stichting is. De belangrijkste beperkende voorwaarde betreft het verbod van het schenken van alcohol tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard (feesten en partijen).

De bestemmingsplannen van de gemeenschapshuizen staan 'ondersteunende horeca' toe. Dat is horeca in het verlengde van maatschappelijke activiteiten. Zelfstandige horeca (zoals feesten en partijen) is niet toegestaan.

Btw

Het is wenselijk dat Impuls, voor de activiteit beheer en exploitatie gemeenschapshuizen, zoveel als mogelijk een btw-belaste prestatie gaat leveren. Indien dat het geval is, dan biedt dat de mogelijkheden op vooraftrek van btw op investeringen en btw-teruggave op exploitatiekosten (groot en klein onderhoud, energie, uitbestede schoonmaak, etc.).

Voor de gemeenschapshuizen geldt dat exploitatie van horeca-ruimten per definitie btw-belast is. Echter ook de exploitatie van de andere multifunctionele ruimten kan (deels) btw-belast zijn. Sterk samengevat is het nodig dat deze ruimten, via gebruiksovereenkomsten op dagdelenbasis worden verhuurd aan de gebruikers, met bijkomende dienstverlening (toezicht, schoonmaak, etc.). Vanzelfsprekend is vooroverleg met de Belastingdienst van groot belang.

Accommodatiebeheer Kerkrade

De organisatie-/rechtsvorm

Zonder in details te treden kan worden voldaan aan de juridische en fiscale randvoorwaarden als:

- Impuls een nieuw bedrijfsonderdeel, met een eigen rechtsvorm, opricht voor het beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen in Kerkrade, dat voldoet aan de kenmerken van een publiekrechtelijke instellingen. Dat kan op meerdere manieren, maar waarschijnlijk is de omvang van de exploitatiebijdrage zodanig dat alleen daarom de organisatie al kwalificeert als

publiekrechtelijke instelling. We noemen dit bedrijfsonderdeel vanaf dit moment Accommodatiebeheer Kerkrade (werktitel).
- Impuls de bedrijfsvoering van Accommodatiebeheer Kerkrade zodanig inricht dat de exploitatie van de multifunctionele ruimten zoveel als mogelijk btw-belast is. Dat vereist niet of nauwelijks wijzigingen ten opzichte van de wijze waarop Impuls op dit moment 't Westhoes en het Sjevemethoes beheert en exploiteert. Dit vereist wel zorgvuldig overleg met de Belastingdienst.
- Indien Accommodatiebeheer Kerkrade als rechtsvorm een BV of NV krijgt, dan worden geen beperkende voorwaarden verbonden aan de Alcoholwetvergunning van de gemeenschapshuizen die zij beheert. In dat geval is het mogelijk, althans op het gebied van vergunningen, om commerciële activiteiten te huisvesten in de gemeenschapshuizen. De beperkingen die de bestemmingsplannen bieden worden daar overigens niet mee weggenomen. Zonder wijziging van de bestemmingsplannen is het nog steeds niet mogelijk om commerciële activiteiten te huisvesten.

Personele organisatie

Uitbreiding van het aantal accommodaties betekent ook uitbreiding van het aantal medewerkers van Impuls dat deze taken uitvoert. In afstemming met Impuls is een begroting gemaakt van de benodigde personele inzet. Daarbij de volgende uitgangspunten aangehouden:

- Net als in 't Westhoes en het Sjevemethoes zal in het Catharina Hoes en het Patronaat een deel van de beheertaken worden uitgevoerd door vrijwilligers en medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- 't Westhoes: Handhaven van de huidige personele inzet.
- Sjevemethoes: Beperkte uitbreiding van de personele inzet om ook avondopenstelling mogelijk te maken. In het Sjevemethoes wordt een gedeeltelijke avondopenstelling overwogen om ook verenigingen te huisvesten. Daarbij moet worden opgemerkt dat de avondopenstelling zoveel als mogelijk via sleutelbeheer zal plaatsvinden.
- Catharina Hoes en Patronaat: Gestart wordt met beheer en exploitatie door Impuls doordeweeks overdag, aangevuld met openstelling tijdens avonden en weekenden waarop de accommodaties gebruikt worden door verenigingen. Ook wordt ervan uitgegaan dat de bedrijfsdrukte in beide accommodaties de komende jaren gaat toenemen doordat actief geprogrammeerd gaat worden (zie volgende paragraaf). Uitgegaan wordt van een openstelling die het midden houdt van 't Westhoes en Sjevemethoes.

In de volgende tabel is de personele inzet van Impuls weergegeven. Daarbij is onderscheid gemaakt naar directe inzet (beheerders), naar ondersteunende medewerkers (administratie, techniek) en overhead).

Tabel 3. Personele inzet in uren per week en kosten per jaar Accommodatiebeheer Kerkrade.

	Uren per week	Kosten per uur	Totaalbedrag per jaar (x € 1.000,--)
Direct			
Locatiebeheer	140	€ 33,59	€ 245
Bedrijfsvoerder	20	€ 41,59	€ 43
Ondersteuning/overhead			
Financiële Administratie	12	€ 37,18	€ 23
Coordinator FA	1,3	€ 47,85	€ 3
Control	2,1	€ 54,34	€ 6
Centrale facilitaire ondersteuning	3,0	€ 36,41	€ 6
ICT ondersteuning	2,0	€ 42,22	€ 4
Totaal	**180**		**€ 330**

Financiële gevolgen

Als laatste hebben wij een begroting gemaakt van de te verwachten inkomsten en kosten van de exploitatie van vier gemeenschapshuizen door Impuls. Bij het opstellen van de begroting hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De begroting is opgesteld voor de periode 2025-2029.
- De bezetting van Catharina Hoes en Patronaat zal in de loop van de jaren verbeteren als gevolg van actief programmabeheer. Als uitgangspunt is gehanteerd dat deze accommodaties in het jaar 2029 een vergelijkbare bezettingsgraad kennen als het Sjevemethoes.
- Er wordt uitgegaan van maatschappelijk beheer en maatschappelijke tarieven.
- De personeelskosten zijn berekend op basis van de te verwachten personele inzet zoals in tabel 3 weergegeven.
- De overige kosten zijn gebaseerd op de kosten die op dit moment worden gemaakt in deze accommodaties, zij het na aanpassing op basis van de bedrijfsdrukte.

In de volgende tabel treft u de begroting aan van de vier gemeenschapshuizen tezamen.

Tabel 4. Exploitatiebegroting Accommodatiebeheer Kerkrade (x € 1.000,--).

	2025	2026	2027	2028	2029
Omzet					
Zaalhuur	€ 164,1	€ 181,2	€ 198,3	€ 215,4	€ 232,5
Horeca	€ 184,7	€ 193,3	€ 201,8	€ 210,4	€ 219,0
Overig	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3
Subtotaal	**€ 349,1**	**€ 374,7**	**€ 400,4**	**€ 426,0**	**€ 451,7**
Directe exploitatiekosten					
Inkoop	€ 87,8	€ 91,9	€ 96,0	€ 100,1	€ 104,2
Personeel	€ 330,1	€ 330,1	€ 330,1	€ 330,1	€ 330,1
Overige directe kosten	€ 131,4	€ 138,1	€ 144,8	€ 151,5	€ 158,1
Subtotaal	**€ 549,3**	**€ 560,1**	**€ 570,9**	**€ 581,6**	**€ 592,4**
Indirecte exploitatiekosten					
Administratie- en algemeen	€ 74,8	€ 76,7	€ 78,7	€ 80,6	€ 82,5
Energie	€ 101,4	€ 104,9	€ 108,4	€ 111,9	€ 115,3
Klein onderhoud	€ 24,8	€ 25,1	€ 25,5	€ 25,8	€ 26,2
Subtotaal	**€ 200,9**	**€ 206,7**	**€ 212,5**	**€ 218,3**	**€ 224,0**
Resultaat voor vaste lasten	**€ -401,2**	**€ -392,1**	**€ -383,0**	**€ -373,8**	**€ -364,7**

Uit de tabel blijkt dat rekening gehouden met worden met een tekort voor vaste lasten van circa € 400.000,-- in het jaar 2025. Dat tekort loopt af naar circa € 365.000 in het jaar 2029. Ter vergelijking, het tekort van Sjevemethoes en Wethoes tezamen bedroeg in 2022 circa € 184.000,--. In 2024 wordt een tekort verwacht van € 233.000,--. Toevoegen van Catharina Hoes en Patronaat aan beheer door Impuls/Accommodatiebeheer Kerkrade leidt tussen € 130.000 en € 180.000 aan extra kosten voor de gemeente, afhankelijk van het jaar waarmee wordt vergeleken (afgerond € 65.000,-- tot € 90.000,-- per gemeenschapshuis per jaar). Nogmaals, dit is het bedrag voor vaste lasten. De gemeente draagt ook nog de kapitaallasten en de kosten voor groot onderhoud. Die kosten draagt zij in de huidige situatie overigens ook.

Om deze bedragen in perspectief te plaatsen: Dagbesteding via de WMO bijvoorbeeld brengt per deelnemer circa € 5.000,-- aan kosten voor de gemeente met zich mee. Het is aannemelijk dat versterking van de maatschappelijke functie van Catharina Hoes en Patronaat een remmend effect zal hebben op deze voorziening.

Voorgesteld wordt om het Patronaat langjarig toe te voegen aan Accommodatiebeheer Kerkrade. Voor het Catharina Hoes wordt voorgesteld om een proefperiode van 3 jaar aan te houden en na die periode te besluiten of deze wijze van beheer wordt voorgezet. Daar voeren wij de volgende argumenten voor aan:

- De sociale staat van de wijk Holz (Catharina Hoes) is beter dan die van Bleijerheide (Patronaat).
- Er is een reële kans dat de sociale staat van de wijk Holz, als gevolg van veranderingen van het woningaanbod, gaat verbeteren. Het is dan nog maar de vraag of een accommodatie, die op een maatschappelijke manier wordt beheerd en geëxploiteerd, noodzakelijk is in Holz.
- Het Catharina Hoes is door omvang, ligging, uitstraling en parkeermogelijkheden een geschikte accommodatie voor een commerciële exploitatie. Wellicht moet na enkele jaren worden geconcludeerd dat een maatschappelijke accommodatie niet of onvoldoende haalbaar/noodzakelijk is in Holz. In dat geval kan het Catharina Hoes worden verkocht/verhuurd voor een commerciële exploitatie, die ook huisvesting biedt aan verenigingen.

5.3. Programmabeheer

Programmagroepen

Naast beheer en exploitatie wordt voorgesteld om werk te gaan maken van de programmering van het Catharina Hoes en het Patronaat. Voorgesteld wordt dat ook in deze accommodaties programmabeheer wordt geïntroduceerd, zoals dat in het Sjevemethoes en 't Westhoes ook het geval is. Daarbij stellen wij voor om de Klankbordgroep, zoals die in het Sjevemethoes functioneert, als model voor Catharina Hoes, Patronaat en Westhoes te gebruiken. In het vervolg noemen we deze groepen 'Programmagroepen'.

Samenstelling Programmagroepen

Voor Catharina Hoes, Patronaat en 't Westhoes worden de komende periode Programmagroepen opgericht. Deze Programmagroepen bestaan uit:

- Betrokken inwoners uit de buurten Bleijerheide (Patronaat), Holz (Catharina Hoes) en Heilust (Westhoes). Dit kunnen bestuurs- of kaderleden van verenigingen zijn, initiatiefnemers van bewonersinitiatieven, voormalige bestuursleden van de gemeenschapshuizen, betrokken buurtbewoners, et cetera.
- Vertegenwoordigers van de maatschappelijke instellingen die de betreffende accommodatie als belangrijke thuisbasis hebben. Dat kunnen zijn Impuls, Levanto, Meander, de gemeente en dergelijke. Deze vertegenwoordigers zijn ook namens deze instellingen werkzaam in de wijk of buurt (operationeel/tactische medewerkers).

De Programmagroep telt een oneven aantal leden en bij voorkeur 7 of 9. Het aantal leden vanuit de inwoners en vanuit de maatschappelijke partners is even groot (3 of 4) en de voorzitter wordt geleverd vanuit Accommodatiebeheer Kerkrade (Impuls).

Er wordt gestreefd naar een goede mix van achtergronden in/kennis van cultuur, bewegen, onderwijs, welzijn en zorg. Net als in het Sjevemethoes hebben de Programmagroepen geen rechtsvorm. Dit om zo min mogelijk barrières voor deelname op te werpen.

Impuls zal tot taak krijgen om deze Programmagroepen op te richten en te faciliteren. Voor deze eenmalige activiteit is ongeveer 1,5 Fte projectleiding nodig gedurende 1 jaar. De gemeente Kerkrade zet zich in om de financiele middelen via de Regiodeal te dekken.

Reglement

De Programmagroepen hebben geen rechtsvorm, maar hanteren wel een reglement. Dat reglement heeft tot doel om waarborgen te bieden voor samenstelling van de groepen, zittingsduur van de leden, de wijze waarop besluitvorming plaatsvindt, de verantwoordelijkheden, et cetera. Wij stellen op hoofdlijnen voor:

- De leden van de Programmagroep nemen voor een periode van 4 jaar deel aan de Programmagroep met de mogelijkheid om dit nog eens met 4 jaar te verlengen. Na 8 jaar wordt een lid van de Programmagroep in principe vervangen.
- Bij besluiten wordt gestreefd naar unanimiteit, maar er is sprake van een besluit bij meerderheid van de stemmen (elk lid heeft één stem, ook de voorzitter).
- Het doel van de Programmagroep is – samen met initiatiefnemers en maatschappelijke partners – activiteiten in de accommodaties te huisvesten die passen bij de maatschappelijke opgave, afgestemd met de functie van andere maatschappelijke voorzieningen in de buurt. Daarnaast bewaken zij de maatschappelijke functie (toegankelijkheid en bereikbaarheid).
- De Programmagroepen komen elke 2 maanden bijeen.

Taken en verantwoordelijkheden

De Programmagroepen hebben tot taak om de maatschappelijke opgave in de verschillende wijken en buurten te vertalen naar de programmering van de gemeenschapshuizen. De Programmagroepen initiëren en ontwikkelen de activiteiten en dienstverlening die in de gemeenschapshuizen worden gehuisvest. Het gemeentelijke beleid voor het sociaal domein is daarbij leidend.

In de bijlage is het verantwoordelijkhedenschema opgenomen. In dat schema zijn de verantwoordelijkheden weergegeven van Accommodatiebeheer Kerkrade, de Programmagroepen, de gebruikers van de gemeenschapshuizen en de gemeente Kerkrade. Sterk samengevat geldt voor de Programmagroepen dat deze een belangrijke stem hebben in de programmering van de gemeenschapshuizen. Voor de meeste onderwerpen op het gebied van programmering hebben de Programmagroepen op zijn minst een goedkeurende bevoegdheid.

Overkoepeling

Er is bewust gekozen voor een Programmagroep per gemeenschapshuis. De wijken en buurten waar de gemeenschapshuizen zijn gevestigd hebben immers allen een eigen karakter. Ook de gebruiksmogelijkheden van de gemeenschapshuizen verschillen onderling sterk. Dit neemt niet weg dat het van belang is dat er onderlinge afstemming plaatsvindt tussen de Programmagroepen. Dit om succes te kunnen uitwisselen, ervaringen te delen, maar ook om te waarborgen dat de

gemeenschapshuizen zich ontwikkelen binnen het beleidsmatige kader voor het sociaal domein van de gemeente en haar maatschappelijke partners.

Voorgesteld wordt dat elke Programmagroep vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners, gemeente, Accommodatiebeheer Kerkrade en inwoners/vrijwilligers (per gemeenschapshuis één) periodiek (voorstel eens per kwartaal) bijeen komen om deze onderwerpen te bespreken. Tijdens die overleggen komen in ieder geval aan de orde:

- De accenten, speerpunten en prioriteiten in het sociaal domein.
- De mogelijke gevolgen van deze accenten, speerpunten en prioriteiten voor de programmering van de gemeenschapshuizen.
- Functioneren van de Programmagroepen en noodzaak voor aanpassing van bijvoorbeeld regelmenten.
- Bespreken van succesvolle activiteiten en vormen van dienstverlening en de mate waarin die breder (bijvoorbeeld in alle gemeenschapshuizen) toegepast kunnen/moeten worden.

Wij stellen voor dat de gemeente deze periodieke overleggen organiseert en de voorzitter levert.

Budget

De introductie van nieuwe activiteiten in de gemeenschapshuizen zal éénmalig en structureel financiële gevolgen hebben. Eénmalig omdat een activiteit de kans moet krijgen zich te ontwikkelen (een aanloopperiode). Structureel omdat de maatschappelijke activiteiten doorgaans niet kostendekkend kunnen worden geëxploiteerd.

De structurele kosten zijn verwerkt in de exploitatiebegroting van Accommodatiebeheer Kerkrade (tabel 4). In die begroting is rekening gehouden met stijgende exploitatiekosten als gevolg van meer activiteiten (actieve programmering) terwijl de inkomsten maar mondjesmaat stijgen (beperkte inkomsten als gevolg van maatschappelijke tarieven).

De éénmalige kosten zijn nog niet opgenomen. De inzet is om die kosten (1,5 Fte gedurende 1 jaar) te dekken via de Regiodeal.

5.4. De accommodaties

Het laatste onderwerp betreft het aanbod van accommodaties in Kerkrade. Wij stellen voor:

Westhoes

't Westhoes is een relatief nieuwe, goed functionele accommodatie die een belangrijke functie vervult voor Heilust e.o. Wat ons betreft is er geen enkel argument om aan het bestaansrecht van deze accommodatie te twijfelen. Wij stellen dan ook voor om 't Westhoes in zijn huidige opzet te handhaven.

Sjevemethoes

Het Sjevemethoes heeft zich in enkele jaren ontwikkeld tot een belangrijke maatschappelijke voorziening voor Chevremont. Ook voor deze accommodatie geldt dat wij voorstellen deze te handhaven. Idealiter wordt de accommodatie in de toekomst ook gebruikt door verenigingen. Dat leidt tot een openstelling in de avonduren.

Patronaat

Het Patronaat is niet de meest functionele accommodatie in de gemeente Kerkrade. Tegelijkertijd geldt dat een gemeenschapshuis/maatschappelijke voorziening van groot belang is in Bleijerheide. Idealiter wordt in Bleijerheide een meer functionele accommodatie ontwikkeld. Daartoe zijn twee concrete mogelijkheden:

- De gemeente ontwikkelt, samen met de schoolbesturen, plannen voor Integrale Kindcentra (IKC) in Kerkrade. De kans is reëel dat in Bleijerheide, in het centrum van deze buurt, een IKC wordt gerealiseerd. Daarbij moet direct worden opgemerkt dat dit naar alle waarschijnlijkheid een ontwikkeling is voor de langere termijn (over 5 tot 10 jaar). Dit neemt niet weg dat deze ontwikkeling een goede kans biedt om nieuwe huisvesting voor het basisonderwijs te combineren met een gemeenschapshuisfunctie voor Bleijerheide e.o. In die zin ontstaat in de buurt een multifunctionele accommodatie waarin de volledige maatschappelijke opgave kan worden gehuisvest.
- In de wijk is een leegstaande kerk gevestigd. Het is vanzelfsprekend ook mogelijk om die kerk te herontwikkelen tot gemeenschapshuis, zoals dat ook gebeurd is bij ’t Westhoes en Sjevemethoes.

Gegeven deze mogelijkheden stellen wij voor om:

- Het Patronaat vooralsnog te handhaven en sterk in te zetten op een andere wijze van beheer van deze accommodatie en introductie van programmabeheer.
- Op de langere termijn uit te gaan van vervanging van de accommodatie al naar gelang de ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt.

Catharina Hoes

Het Catharina Hoes is een goed onderhouden, frisse en eigentijdse accommodatie. Het Catharina Hoes is geschikt voor vele typen activiteiten en kan kleine en grote groepen huisvesten. Bovendien is de accommodatie goed bereikbaar en beschikt over een royaal parkeerterrein.

Wij stellen voor om de komende jaren in te zetten op maatschappelijke beheer van het Catharina Hoes, in combinatie met programmering door een Programmagroep. Ook stellen wij voor om na een periode van 3 jaar deze richting tussentijds te evalueren. Dit om vast te stellen of er voldoende animo en draagvlak in deze buurt is voor een gemeenschapshuis met maatschappelijk beheer. De sociale staat van Holz is immers sterker dan van vele andere buurten in Kerkrade. Bovendien is de

kans groot dat – door de ontwikkeling van de woningvoorraad – de sociale staat de komende jaren nog verbetert.

Mochten animo en draagvlak onverhoopt onvoldoende zijn in Holz, dan kan daarna worden overwogen om het Catharina Hoes een andere functie of bestemming te geven.

Socio-project

De gemeente heeft geen zeggenschap over het al dan niet voortbestaan van het socio-project. Voor deze rapportage volstaat het volgende:

- De accommodatie vervult een belangrijke maatschappelijke functie.
- De stichting is in staat gebleken om deze belangrijke voorziening adequaat te beheren en te exploiteren.
- De stichting verwacht de komende jaren geen wezenlijke verandering in die situatie.

Sjtaater Hoes

Het bestuur van het Sjtaater Hoes oriënteert zich op de toekomst van deze accommodatie. Dat betekent niet dat de maatschappelijke functie van deze accommodatie komt te vervallen.

6. Hoe verder?

Dit is het eindrapport van het project Uitwerking Beleid Gemeenschapshuizen Kerkrade. Dat rapport is besproken met achtereenvolgens de Projectgroep en de Klankbordgroep. Daarna vindt besluitvorming plaats.

Na besluitvorming zal de nieuwe situatie ingevoerd moeten worden. In ieder geval zullen de volgende activiteiten uitgevoerd moeten worden:

1. Oprichten Accommodatiebeheer Kerkrade:
    a. Vaststellen rechtsvorm, mede in relatie tot Aanbestedingswet en fiscale aspecten.
    b. Opstartmanagement.
2. Opstellen overeenkomsten met Impuls/Accommodatiebeheer Kerkrade:
    a. Huurovereenkomsten.
    b. Exploitatie-/dienstverleningsovereenkomst.
    c. Communicatieplan, mede om de bekendheid van de activiteiten in de gemeenschapshuizen te vergroten.
3. Overdracht Catharina Hoes en Patronaat.
4. Operationele begroting.

Bijlage 1: Aanbod overige accommodaties

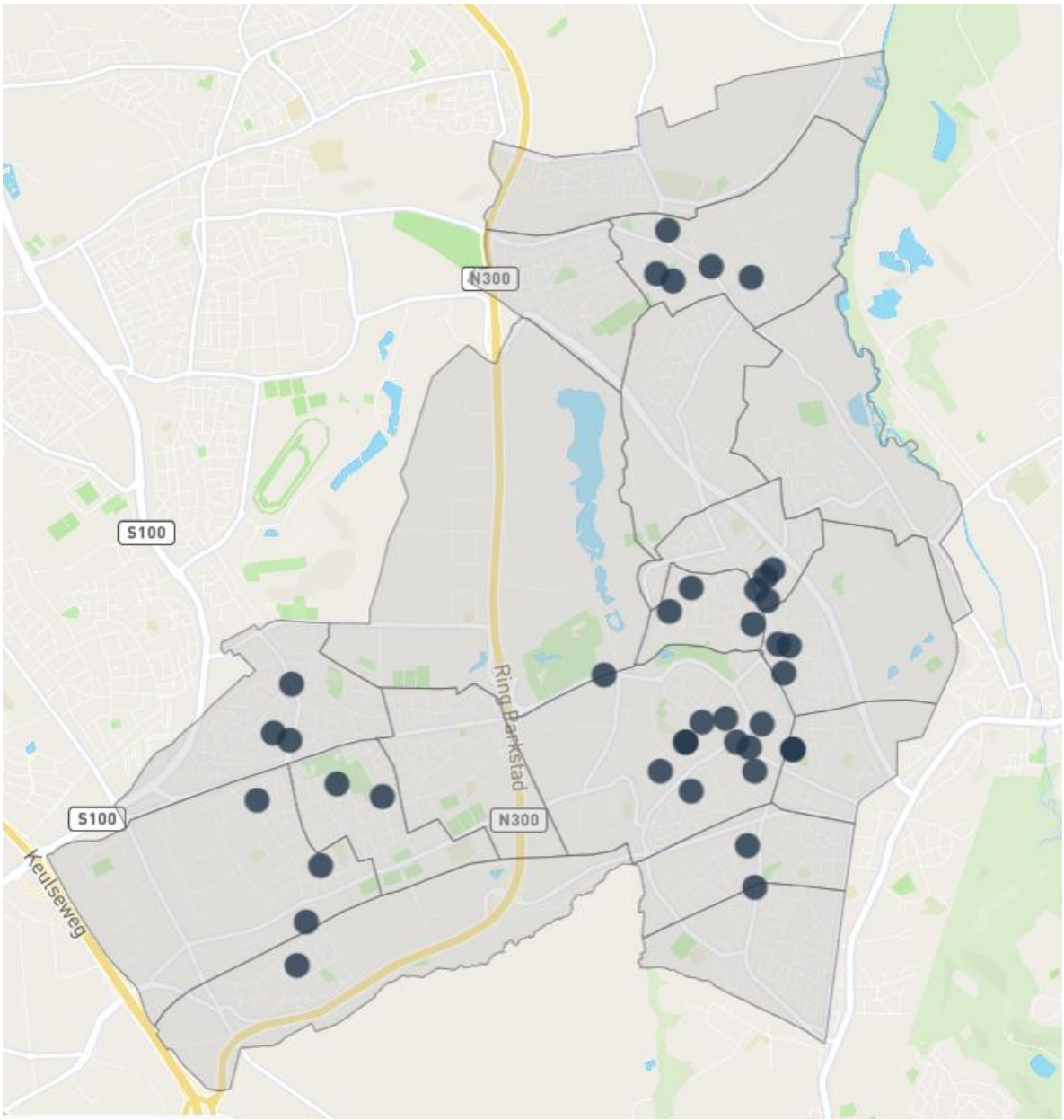

buurtnaam	Steunpunt	Straat	Huis..	Postcode	Plaats
Bleijerheide	Wijkzorgcentrum Vroen..	Vroenstraat	97	6462VA	Kerkrade
Chevremont	Huiskamer de Linde	Lindenlaan	58	6463GK	Kerkrade
	Lindenlaan-Lindenhof	Lindenlaan	2	6463GJ	Kerkrade
	Oleanderhof	Oleanderhof	30	6463GN	Kerkrade
	t Schip	Deken Deutzlaan	1	6463XB	Kerkrade
Erenstein	Complex Van Grondsvel..	van Gronsveldstraat	58	6463CD	Kerkrade
	Credohuis Parkstad	Pastoor de Grootst..	Null	6463KA	Kerkrade
	Wijkzorgcentrum Hoog ..	Hoog Anstel	1	6463XZ	Kerkrade
Eygelshoven-..	Bewonerscommissie d'r..	Veldhofstraat	37	6471CA	Eygelshoven
	Christinastraat	Berghofstraat	53	6471EK	Eygelshoven
	Huis voor Heelheid en R..	Grote Stegel	3	6471ER	Eygelshoven
	Ontmoetingsruimte de ..	Op den Dries	23	6471GS	Eygelshoven
	Past. Stevensstraat	Pastoor Stevensstr..	15	6471GZ	Eygelshoven
	Zorgcentrum Laethof	Putstraat	1	6471GB	Kerkrade
Gracht	De Gracht	Massabiellestraat	17	6465BJ	Kerkrade
Heilust	't Höfke	Lupinestraat	80	6466SK	Kerkrade
	St Haven, just be home ..	Kampstraat	69	6466BR	Kerkrade
	Westhoes	Anemonenstraat	16	6466SZ	Kerkrade
Holz	Bewonerscommissie Ur..	Ursulinenhof	67	6461BX	Kerkrade
	Effe Droes	Ursulinenhof	11	6461BX	Kerkrade
Kerkrade-Ce..	Atriumflat	Kloosterraderplein	114	6461CH	Kerkrade
	D'r Maatkroam	Henk Badingsstraat	102	6461CZ	Kerkrade
	De Pompekelder	Rolduckerstraat	2	6461VM	Kerkrade
	Engerhof	Giessenstraat	96	6461DB	Kerkrade
	Hambos	Kapellaan	1	6461EH	Kerkrade
	Ouderensocieteit Hoofd..	Hoofdstraat	49	6461CN	Kerkrade
	St. Haven Just be Hom..	Franckstraat	35	6461XE	Kerkrade
	St. Koningin v/d Vrede ..	Hoofdstraat	20	6461CR	Kerkrade
	Theaterpassage	Theaterpassage	96	6461DX	Kerkrade
	Wijkzorgcentrum Kapel..	Kapellaan	10	6461EH	Kerkrade
Nulland	Wijkzorgcentrum Kling ..	Maria Gorettistraat	4	6462XL	Kerkrade
Rolduckerveld	Ennúh Rolduckerveld	Hertogenlaan	15	6463HC	Kerkrade
	Stichting Norbertushof	Norbertushof	1	6461BZ	Kerkrade
	Wijkpunt Rolduckerveld	Ailbertuslaan	411	6463TE	Kerkrade
Spekholzerh..	de Carboontjes	Carboonplein	11	6466CX	Kerkrade
	Ouderensocieteit Elbere..	Elbereveldstraat	484	6466KL	Kerkrade
	Spoorzoeker	Spoorzoeker	2	6466MB	Kerkrade
Terwinselen	Smidshof	Smidshof	1	6467EZ	Kerkrade
	T Jod Tsimmer Klein Wi..	Maarzijde	40	6467GC	Kerkrade
	Wijkzorgcentrum Firens..	Schaesbergerstraat	25	6467EB	Kerkrade

Bijlage 2: Taken en verantwoordlijkheden

Separaat bijgevoegd

Bijlage 3: Resultaten burgerparticipatie

Uitwerking spoor 1: Gemeentepeiler

De Gemeentepeiler is door 581 mensen ingevuld. 75% van deze mensen bezoekt een gemeenschapshuis, voor 25% van de respondenten geldt dat dit niet het geval is.

Voor mensen die niet naar een gemeenschapshuis gaan, geldt dat bijna de helft van deze mensen hier ook geen behoefte aan heeft. Voor de overige mensen geldt dat zij ofwel het activiteitenaanbod niet interessant vinden, ofwel niet bekend zijn met het gemeenschapshuis of de activiteiten die er plaatsvinden.

Als kans om deze mensen wel een gemeenschapshuis te laten bezoeken, worden dan ook voornamelijk betere communicatie en een beter activiteitenaanbod genoemd.

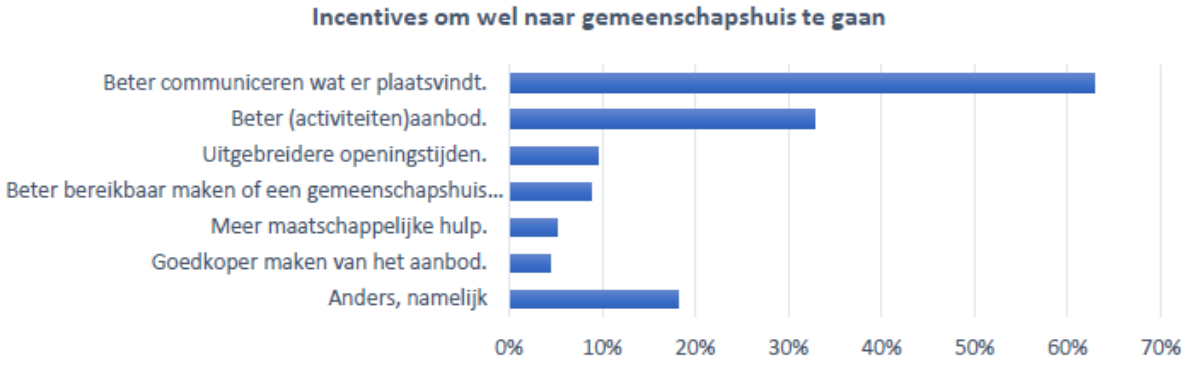

De respondenten die wel naar een gemeenschapshuis gaan, zijn redelijk goed verdeeld over de verschillende gemeenschapshuizen.

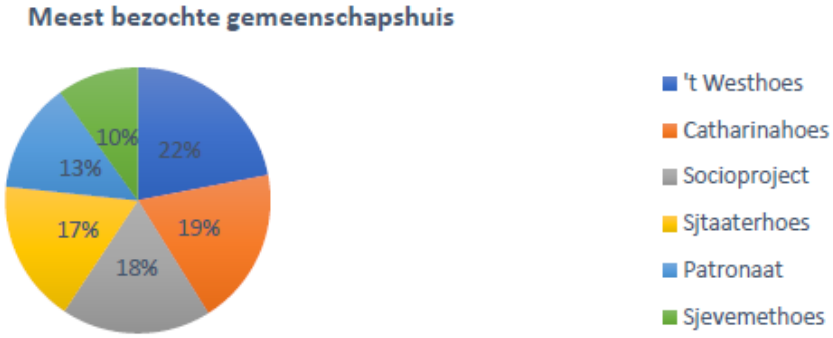

Duidelijk te zien is dat mensen vooral de gemeenschapshuizen bezoeken die in de eigen wijk gesitueerd zijn.

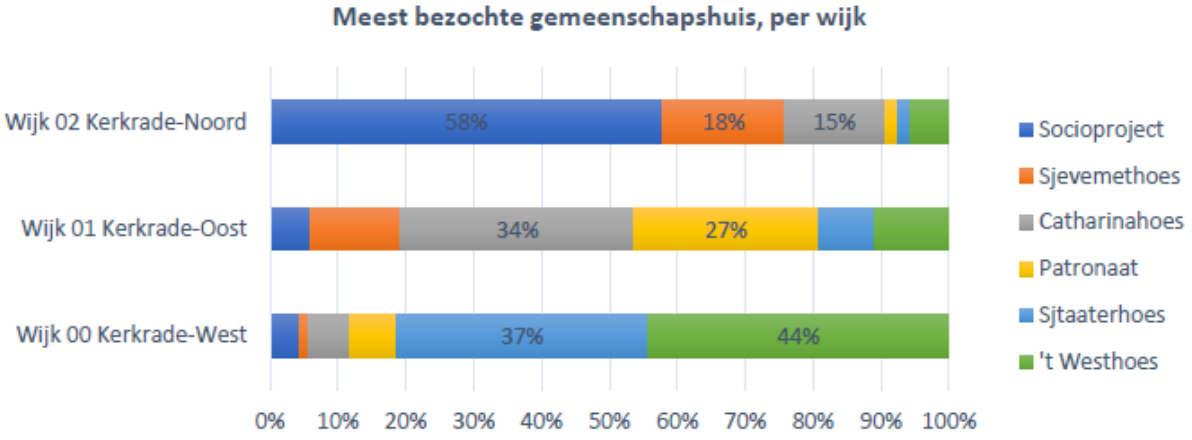

Voor de mensen die een gemeenschapshuis bezoeken, geldt dat ongeveer de helft van de respondenten deze maandelijks of vaker bezoekt. Dit verschilt wel per gemeenschapshuis. Bij het Catharinahoes en Sjevemethoes bezoekt meer dan de helft van de mensen het gemeenschapshuis minimaal wekelijks, terwijl bij het Sjtaaterhoes de bezoekfrequentie het laagst is.

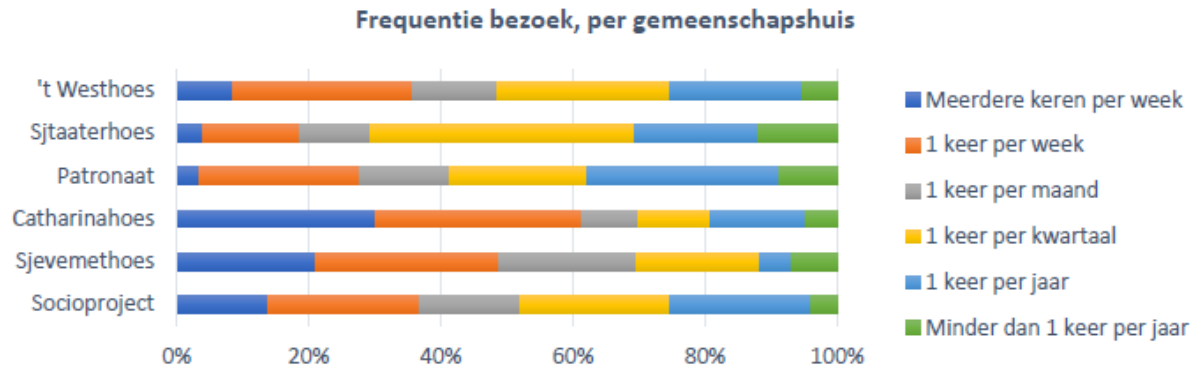

De waardering van de gemeenschapshuizen op verschillende aspecten verschilt per gemeenschapshuis. Het activiteitenaanbod, het gebouw en de faciliteiten, en de dienstverlening scoren bij alle gemeenschapshuizen, op het Sjtaaterhoes na, voldoende. De bereikbaarheid van het Sjtaaterhoes en het Sjevemethoes worden als matig beoordeeld. De tevredenheid met de prijzen is over de hele lijn lager te noemen. Tot slot laat het Sjtaaterhoes op alle aspecten een lagere beoordeling zien, terwijl het Catharinahoes en het Socioproject juist goed scoren. Het Westhoes, Sjevemethoes en Patronaat zitten daar iets onder, maar worden ook zeker nog als ruim voldoende beoordeeld.

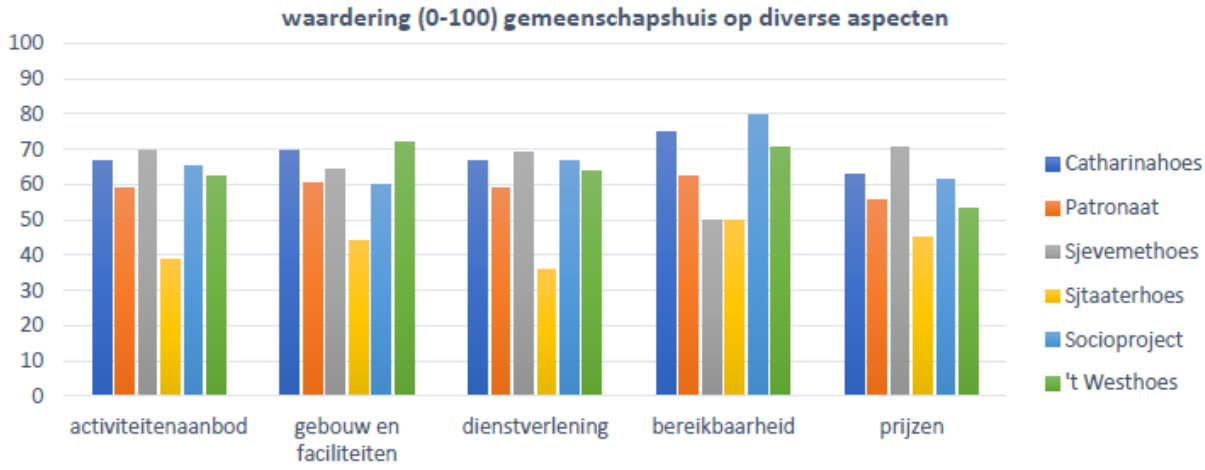

De meeste mensen gaan naar gemeenschapshuizen voor het verenigingsleven en feesten, partijen en evenementen. Het profiel verschilt per gemeenschapshuis, echter komt het gemiddelde beeld veelal wel terug. Het Sjevemethoes is een uitzondering, daar wordt het ontmoeten van mensen genoemd als voornaamste activiteit.

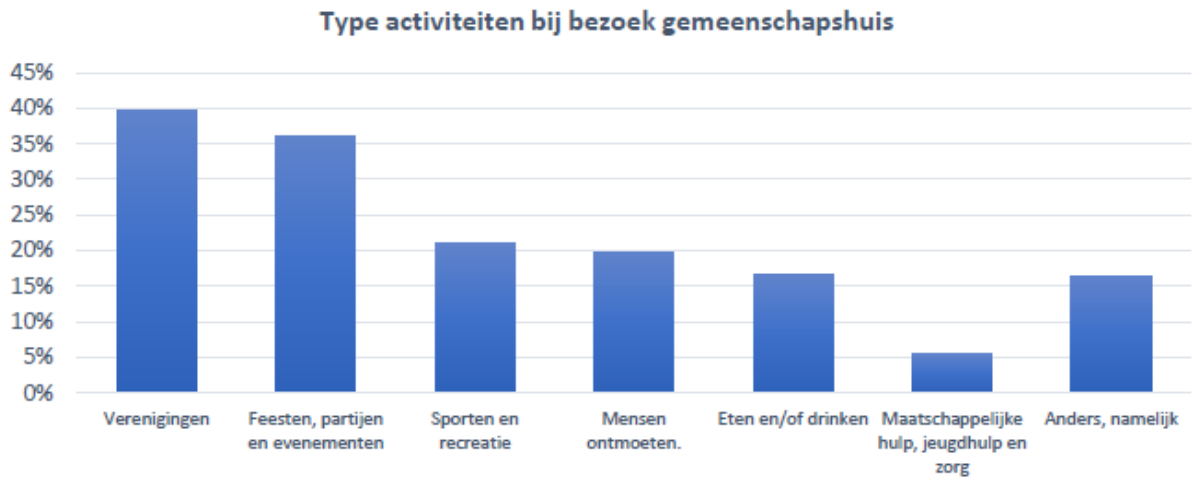

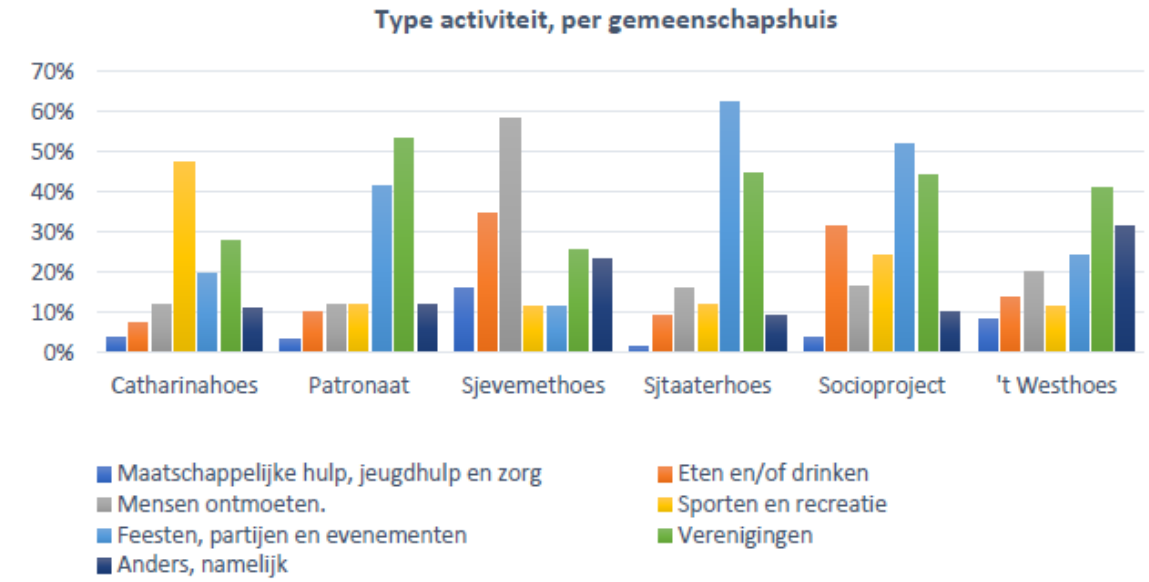

Opvallend genoeg wordt de optie maatschappelijke hulp, jeugdhulp en zorg weinig genoemd als reden om het gemeenschapshuis te bezoeken. Echter hoort deze laatste groep voorzieningen juist wel weer thuis in het gemeenschapshuis volgens een grote meerderheid van de respondenten. Verder dienen de gemeenschapshuizen ook de functies sport en recreatie, het verenigingsleven, feesten, partijen, koffietafels en bruiloften, ontmoetingsplekken en kindermiddagen te faciliteren. Op deze manier kan een gemeenschapshuis mensen verbinden, zorgen voor het welzijn van de mensen in de buurt en de buurt levendig(er) maken en houden.

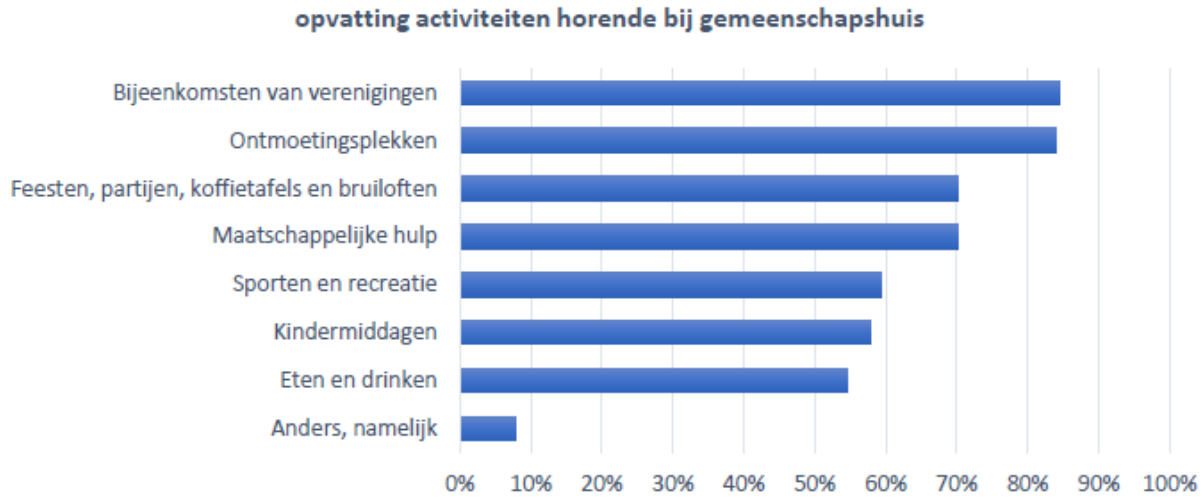

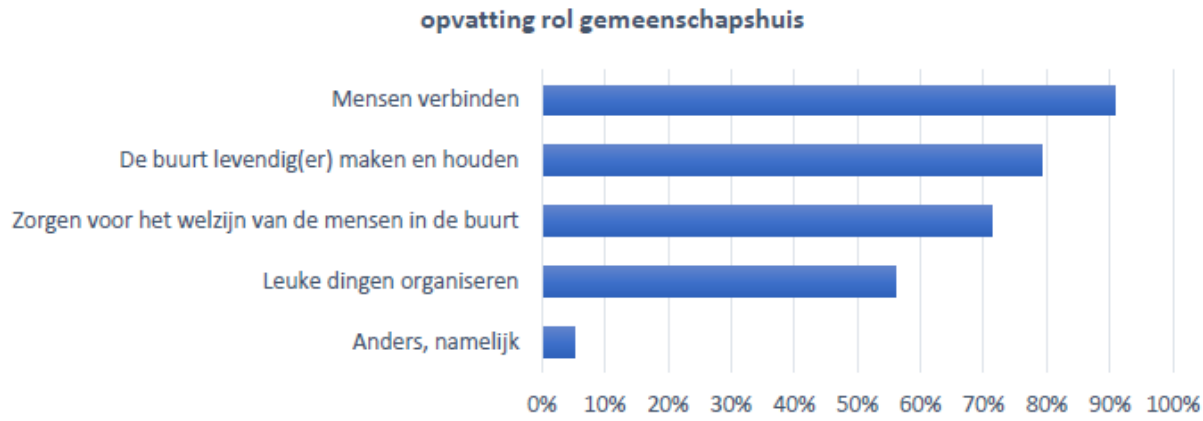

De informatieverstrekking over de activiteiten in de gemeenschapshuizen wordt door een derde van de respondenten als slecht ervaren. Vooral het Sjtaaterhoes, Patronaat en Catharinahoes worden hier als onvoldoende beoordeeld. Hier ligt duidelijk een uitdaging voor de gemeente en de samenwerkende partners in de gemeenschapshuizen. Als verbeterpunt wordt aangedragen om breder en vaker te communiceren richting de buurt.

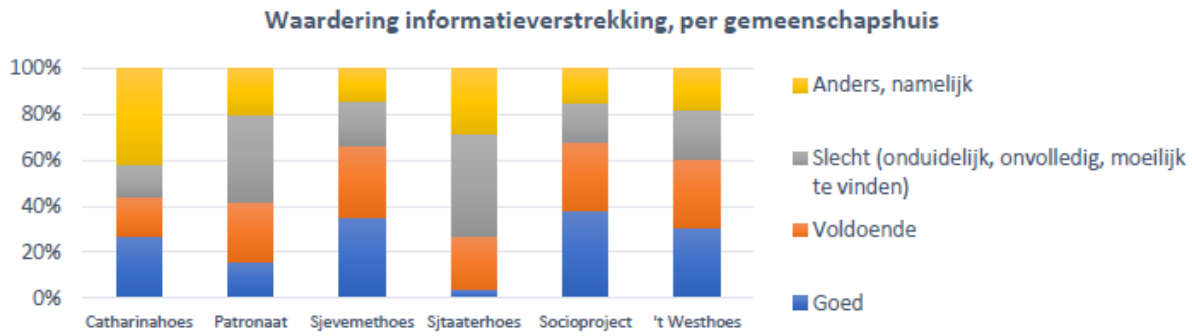

Uitwerking spoor 2: individuele gesprekken

Er zijn 138 individuele gesprekken gevoerd. Het grootste deel van deze gesprekken is gevoerd met mensen die regelmatig een gemeenschapshuis bezoeken. Het gemeenschapshuis dient voornamelijk als locatie voor het verenigingsleven. Verder is het gemeenschapshuis de plek waar je mensen kunt ontmoeten, waarbij vooral de vrije inloop zeer gewaardeerd wordt. Het gemeenschapshuis vervult daarmee op verschillende manieren een rol om mensen te verbinden, waarmee ook het gevoel van eenzaamheid wordt bestreden. Tot slot gaan mensen naar het gemeenschapshuis voor maatschappelijke hulpverlening.

De gemeenschapshuizen zouden moeten worden ingezet voor een breed pakket aan activiteiten voor het verenigingsleven, het ontmoeten van mensen en maatschappelijke hulp. Enkele mensen geven aan dat er ook ruimte zou moeten zijn voor activiteiten in de privésfeer, zoals feesten, partijen, koffietafels en bruiloften.

De beoordeling van de gemeenschapshuizen is over het algemeen goed tot zeer goed. Enkel de prijzen worden door sommige mensen als hoog ervaren, al geldt dat niet voor het Sjevemethoes, waar deze juist als zeer toegankelijk voor mensen met een kleine beurs worden beoordeeld. Verder wordt benoemd dat de gemeenschapshuizen onderling van elkaar verschillen. Dit zou meer op één lijn gebracht moeten worden. Heel concreet wordt hierbij het Patronaat genoemd, waarbij de scheiding tussen commercie en de maatschappelijke doelstelling onduidelijk zou zijn.

Voor de verantwoordelijkheid over het gemeenschapshuis wordt met name gekeken naar de gemeente en Impuls. Enkelen geven aan dat ook de hurende organisaties en verenigingen hier een bijdrage aan zouden kunnen leveren.

De communicatie rondom activiteiten kan beter door meer kanalen in te zetten. Te denken valt bijvoorbeeld aan diverse bladen.

Tot slot wordt de parkeergelegenheid rondom het Sjevemethoes meermaals als een probleem aangegeven.

Uitwerking spoor 3: structurele gebruikers

Structurele gebruikers van de Kerkraadse gemeenschapshuizen zijn, middels een vragenlijst, in de gelegenheid gesteld om een reactie te geven.

De gemeenschapshuizen dienen, onder de respondenten van spoor 3, voornamelijk als huisvestingsvoorziening voor het verenigingsleven. De gemeenschapshuizen worden op het gebied van het gebouw, de faciliteiten, de dienstverlening en de bereikbaarheid over het algemeen als goed tot zeer goed beoordeeld.

De organisatie van activiteiten in de gemeenschapshuizen zou de verantwoordelijkheid moeten zijn van een combinatie van partijen: de gebruikers, de gemeente, het welzijnswerk, het beheer van het gemeenschapshuis, burgers. Een belangrijke kanttekening op het voorgaande punt is de constatering dat de meerderheid van de respondenten aangeeft niet te willen of kunnen meedenken en/of meewerken in het gemeenschapshuis.

Er worden geen concrete aanpassingswensen genoemd aan de gemeenschapshuizen, behoudens een verhuiswens waarvoor reeds een mogelijke oplossing in gang is gezet.

De prijsstelling van de consumpties wordt enkele keren genoemd als zijnde aan de hoge kant. Verder is het wenselijk om de tarifering van de gemeenschapshuizen meer op één lijn te brengen, zodat er geen sprake is van onderlinge concurrentie.

Een enkele vereniging zou willen dat de gemeenschapshuizen waar dit nu niet kan, meer ingezet mogen worden voor feesten en partijen, en evenementen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan bruiloften, jubilea en koffietafels.

Tot slot wordt de geringe parkeergelegenheid van het Sjevemethoes genoemd als aandachtspunt. Daarnaast is het geluid in het Westhoes een onzekere factor. Verder is het Westhoes op dit moment niet geschikt voor de bibliotheek om de kernactiviteiten goed uit te kunnen voeren, in het Socioproject gaat dit juist wel goed.

Onderstaand volgt nog een kort overzicht van de reacties per gemeenschapshuis onder spoor 3.

Catharinahoes

Het Catharinahoes wordt onder deze respondenten gebruikt door het verenigingsleven. De beoordeling van het gemeenschapshuis is goed tot zeer goed. De verantwoordelijkheid over de organisatie van activiteiten zou moeten liggen bij de beheerder.

Patronaat

Het Patronaat wordt onder deze respondenten door organisaties ingezet voor maatschappelijke hulp, jeugdhulp en zorg. Het gemeenschapshuis wordt als gemiddeld tot goed beoordeeld.

Sjevemethoes

Het Sjevemethoes wordt onder deze respondenten gebruikt als kantoor. De beoordeling van het gemeenschapshuis is, behoudens de parkeergelegenheid, goed tot zeer goed. De organisatie van activiteiten zou een gezamenlijke verantwoordelijkheid moeten zijn van gebruikers, burgers, het welzijnswerk, en gebruikers. Dit moet vooral bottom-up georganiseerd worden.

Westhoes

Het Westhoes wordt onder deze respondenten gebruikt door het verenigingsleven. De beoordeling van het gemeenschapshuis is goed tot zeer goed. Enkel de geluidsinstallatie wordt als onbetrouwbaar ervaren. Een enkele vereniging zou de mogelijkheden voor het gebruik van de horecafaciliteiten voor feesten en partijen en evenementen graag uitgebreid zien. Verder is een eenheidsprijs voor de verschillende gemeenschapshuizen gewenst, om onderlinge concurrentie te voorkomen. De prijzen in het Westhoes zijn aan de hoge kant, vindt men. Tot slot is de ruimte niet geschikt voor de kernactiviteiten van de bibliotheek, en wordt de communicatie met het beheer soms als onvoldoende ervaren.

Socioproject

Het Socioproject wordt onder deze respondenten gebruikt voor het verenigingsleven. De beoordeling van het gemeenschapshuis is goed tot zeer goed. Ook de bibliotheek is zeer tevreden in het Socioproject.

Sjtaaterhoes

Er zijn geen reacties van structurele gebruikers van het Sjtaater Hoes.

hospitalitygroup

Dashboard Gemeenschapshuizen Kerkrade

September 2023

Creating better places

Aan

Gemeente Kerkrade
Michel Vat
Hans Keulers

Van

Hospitality Group

Auteurs

Dick Leijen

Project

Gemeenschapshuizen Kerkrade

Betreft

Fact-sheets

Ons kenmerk

R230248/DL

Datum

6 september 2023

© Hospitality Group

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de rechthebbenden c.q. door de rechthebbenden gemachtigden, niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Inleiding

De context

In de gemeente Kerkrade zijn zes gemeenschapshuizen gevestigd, die actief door de gemeente ondersteund worden. Het zijn 't Westhoes, Patronaat, Sjtaaterhoes, Sjevemethoes, Catharinahoes en Socioproject. De gemeenschapshuizen vervullen een rol voor het verenigingsleven, als basisvoorziening binnen het sociale domein en soms ook voor commerciële activiteiten.

Het gemeentelijke beleid voor gemeenschapshuizen dateert van 2008. Dat beleid is inmiddels toe aan herziening. Dit omdat de visie op het sociale domein is veranderd, wet- en regelgeving is veranderd, maar vooral omdat de gemeenschapshuizen in toenemende mate problemen ervaren bij beheer en exploitatie.

De gemeente Kerkrade is daarom gestart met het ontwikkelen van nieuw beleid voor de gemeenschapshuizen.

Dashboards

De eerste stap in dat project is dat de gemeente een goed beeld wil krijgen over het huidige functioneren van de gemeenschapshuizen. De gemeente wil zicht krijgen op:

- De accommodaties zelf: Capaciteit, kwaliteit, functionaliteit en toekomstwaarde.
- Het gebruik/de maatschappelijke functie: De bezettingsgraad, de programmering en de mate waarin deze passend zijn bij de maatschappelijke opgave in de verschillende wijken van Kerkrade.
- Beheer en exploitatie: De toekomstbestendigheid van de huidige beheervormen en de exploitatieresultaten.

Deze informatie wil de gemeente overzichtelijk presenteren in een dashboard per gemeenschapshuis. Op basis van de inzichten die dan ontstaan wil de gemeente het beleid voor de gemeenschapshuizen verder uitwerken en invoeren.

Hospitality Group heeft de opdracht gekregen om de Dashboards per gemeenschapshuis te maken. In dit conceptrapport treft u de dashboards aan.

Leeswijzer

Dit rapport start met een overzicht van de 'sociale staat' van de gemeente Kerkrade. Daarna treft u een samenvattend overzicht aan van het oordeel over de gemeenschapshuizen. Vervolgens treft u per gemeenschapshuis aan:

- De maatschappelijk opgave in het verzorgingsgebied.
- De technische en functionele kwaliteiten van de accommodatie zelf.
- De bezetting/maatschappelijke functie van het gemeenschapshuis en de mate waarin deze aansluit bij de maatschappelijke opgave.
- De beheer- en exploitatieopzet, de knelpunten in het beheer en de exploitatieresultaten.

Dit conceptrapport wordt besproken met de projectleiders van de gemeente Kerkrade en de besturen van de gemeenschapshuizen. Daarna wordt dit conceptrapport zo nodig aangepast, waarna de resultaten worden gepresenteerd aan College en Raadscommissie. Vervolgens wordt besloten of en op welke wijze dit project wordt voortgezet.

De verantwoording

In dit rapport treft u veel cijfers aan over de ‘sociale staat’ van de buurten van Kerkrade en over de modellen die wij gebruiken bij het in kaart brengen van het functioneren van de gemeenschapshuizen. De herkomst van de data en de modellen worden hierna toegelicht.

Cijfers sociale staat

Per gemeenschapshuis treft u een overzicht aan van de kenmerken van de buurten waarvoor het gemeenschapshuis een functie vervult. Die kenmerken worden gepresenteerd naar de volgende thema’s:

- Demografie.
- Samenleven.
- Wonen/woonomgeving.
- Werk/opleiding.
- Fysieke gezondheid.
- Mentale gezondheid.
- Financiën/inkomen.
- Het beroep dat inwoners doen op ondersteuning.

De gegevens op basis waarvan deze overzichten zijn gemaakt zijn afkomstig van openbare bronnen zoals het CBS, DUO, RIVM/GGD en leefstijlvinder. In bijlage 1 treft u het complete overzicht aan van de data, de peildata en de definities.

Telkens treft u de score aan van de betreffende buurt ten opzichte van andere buurten in Nederland met een sterk stedelijk karakter. Als de score de kleur blauw heeft, dan is de situatie in de buurt ongunstiger dan in andere buurten in Nederland (hoe donkerder de kleur blauw, hoe ongunstiger). Is de score groen, dan is de situatie gunstiger.

Leefstijlen

In dit rapport treft u ook een indeling van de inwoners van Kerkrade aan naar leefstijlen. Inwoners verschillen in waarden en behoeften die ze hebben. Zo kiest de één voor een rustige woonomgeving buiten het centrum van de stad, terwijl de ander het liefst in de dynamische binnenstad woont. Voor de één is het belangrijk dat buren elkaar goed kennen en is de buurtbarbecue het hoogtepunt van het jaar, terwijl de ander dit vooral probeert te vermijden.

Dit verschil in leefstijlen heeft ook grote invloed op de behoefte aan en het gebruik van maatschappelijke voorzieningen. Binnen sommige leefstijlen is de gang naar een gemeenschapshuis vanzelfsprekend, terwijl inwoners met andere leefstijlen daar ‘niet gezien willen worden’.

Bij het vaststellen van de huidige en toekomstige functie van gemeenschapshuizen is inzicht in deze leefstijlen belangrijk. Voor het vaststellen van de samenstelling van de inwoners van Kerkrade naar leefstijlen gebruiken wij het basismodel van Smart Agent Market Response (SAMR). In de volgende figuur treft u dit basismodel aan. In bijlage 2 treft u een verdere toelichting van dit model aan.

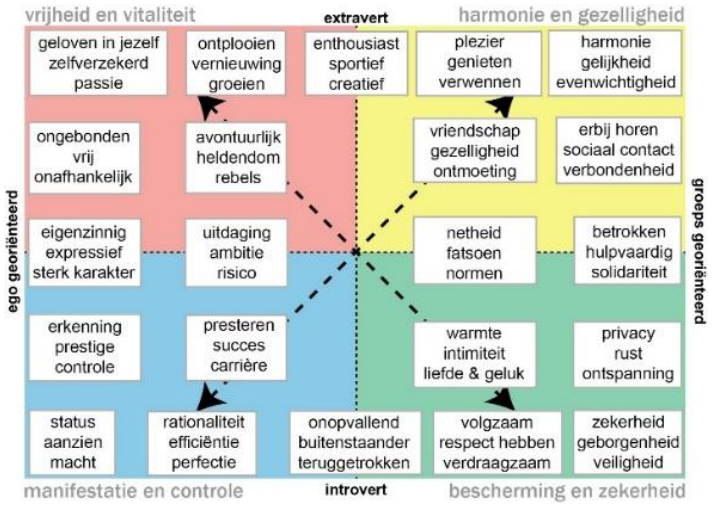

De verantwoording

Arrangementenwaaier

De gemeente Kerkrade wordt geconfronteerd met grote uitdagingen binnen het sociale domein. In onze visie kunnen de gemeenschapshuizen een belangrijke rol spelen bij de oplossingen binnen dat sociale domein. Gemeenschapshuizen zijn in de directe leefomgeving van de inwoners gevestigd en huisvesten vrijwilligersorganisaties en andere initiatieven. Gemeenschapshuizen kunnen goed bijdragen aan de ontwikkeling en huisvesting van toegesneden arrangementen voor ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Voor dit project hebben wij de bijdrage van de verschillende gemeenschapshuizen aan de sociale opgave in de wijken inzichtelijk maken. Daarbij maken wij gebruik van de Arrangementenwaaier (copyright Sofi-e). Die Arrangementenwaaier geeft een schematisch overzicht van alle activiteiten, producten en diensten binnen het sociale domein die inwoners in staat stellen om zelfstandig hun leven vorm te geven. De binnenste cirkels geven de activiteiten weer waar de zelfredzame inwoners een beroep op doen/aan deelnemen. Dat zijn een betaalde baan, zinvolle vrijetijdsbesteding, sporten, deelname aan verenigingen of andere sociale verbanden, et cetera. De buitenste cirkel is de professionele hulp- en zorgverlening voor de minder of niet zelfredzame inwoners. De gedachte achter de transformaties binnen het sociale domein is om inwoners vooral gebruik te laten maken van activiteiten, producten en diensten in de binnenste cirkels, zodat het beroep op de professionele zorg- en hulpverlening vermindert. Juist gemeenschapshuizen kunnen de activiteiten in de binnenste cirkels huisvesten.

Op basis van de sociale opgave in de wijken brengen wij met behulp van de Arrangementenwaaier in kaart welke activiteiten, producten en diensten idealiter in een gemeenschapshuis worden aangeboden (dit doen wij per wijk, per accommodatie). Vervolgens vergelijken we dat beeld met de activiteiten, producten en diensten die daadwerkelijk in het betreffende gemeenschapshuis worden aangeboden. Daarmee ontstaat een onderbouwd inzicht in de mate waarin een gemeenschapshuis bijdraagt aan de opgaves binnen het sociale domein en welke verbeteringen in functie en bezetting mogelijk zijn (wederom per accommodatie).

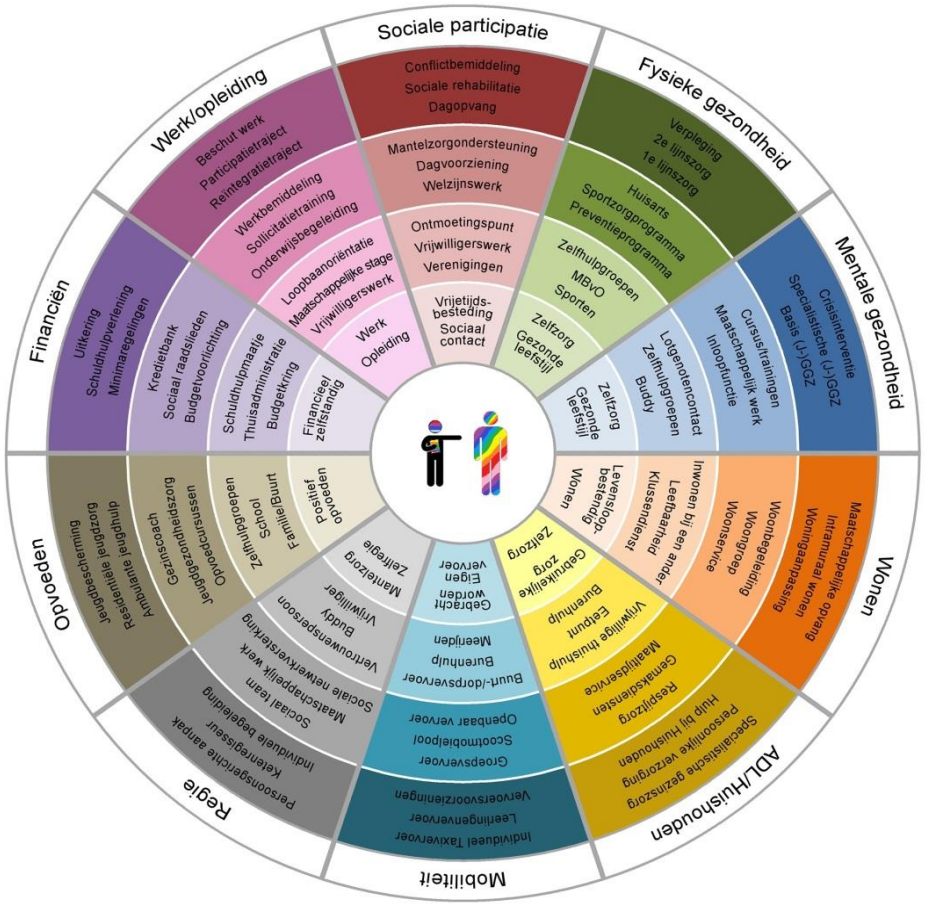

De verantwoording

De maatschappelijke opgave

Voor de vaststelling van de maatschappelijke opgave in de buurten van Kerkrade hebben wij, op basis van de Arrangementenwaaier, 5 typeringen ontwikkeld. Die typeringen geven aan welke activiteiten, producten of diensten idealiter voorkomen in de bezetting van een gemeenschapshuis, gezien de kenmerken van de buurt. Daarbij beperken de typeringen zich tot activiteiten, producten en diensten die in een gemeenschapshuis gehuisvest kunnen worden. In de volgende figuren treft u die 5 typen samengevat aan.

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners.

Samenhang en verbinden

Dit zijn de wijken waar de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Dat kan door veel doorstroom in de woningen, de leefstijl van de inwoners of door een snel wijzigende samenstelling van de wijk of buurt.

Vinex/modern Life

Dit is de maatschappelijke opgave in wijken die over het algemeen bovengemiddeld scoren, maar waar problematiek zichtbaar is die de moderne leefstijl met zich meebrengt. In die wijken komen bijvoorbeeld relatief veel scheidingen voor met een problematiek met opgroeiende kinderen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners en voorkomen van vereenzaming.

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

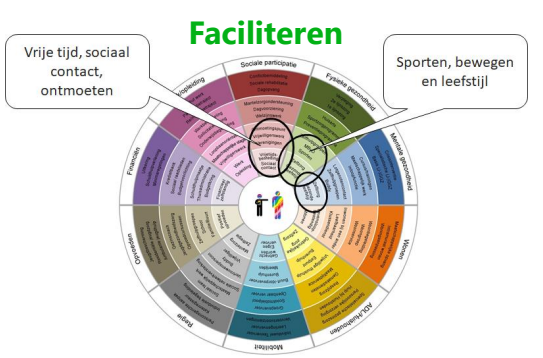

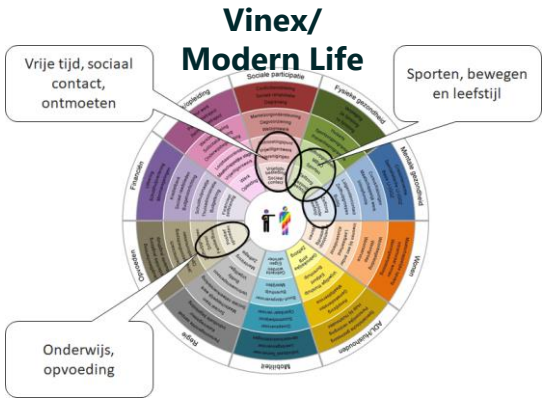

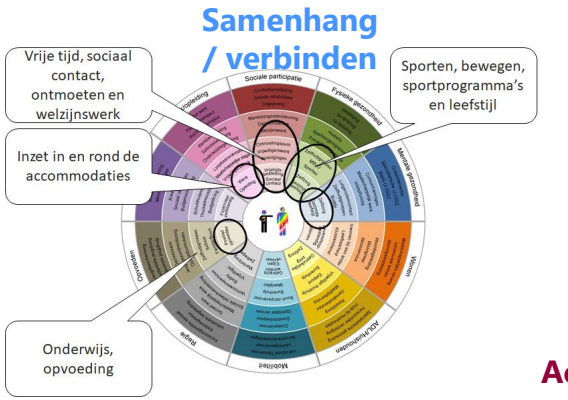

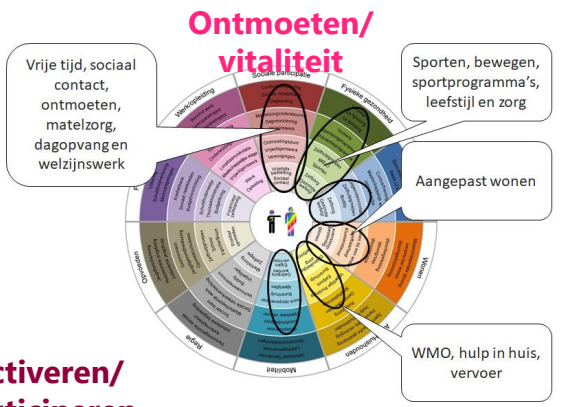

Kerkrade

De sociale staat

De gemeente Kerkrade telde op 1 januari 2023 circa 45.600 inwoners. Over de 'sociale staat' van Kerkrade is veel bekend en ook veel geschreven. Zonder in detail te treden geldt dat:

- Relatief veel inwoners 65 jaar of ouder zijn.
- Relatief veel inwoners in een kwetsbare positie verkeren en moeten rondkomen met een 'smalle beurs'.
- De sport- en beweegdeelname van de inwoners behoort tot de laagste in Nederland (4 na laagste).
- Een grote groep inwoners heeft (beginnende) gezondheidsklachten.

Sterk samengevat geldt dat Kerkrade grote uitdagingen heeft in het Sociaal Domein. Maatschappelijke voorzieningen in het algemeen en gemeenschapshuizen in het bijzonder kunnen een belangrijke rol vervullen binnen het Sociaal Domein. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de gemeente met deze bril wil kijken naar het functioneren van de gemeenschapshuizen.

Kerkrade ten opzichte van andere gemeenten

In de figuur rechts is de situatie in Kerkrade vergeleken met die van alle andere gemeenten in Nederland. Die vergelijking spitst zich toe op twee onderwerpen/assen:

- De zelfredzaamheid van de inwoners: Dit is een combinatie van opleiding, werk, inkomen en participatie.
- De vitaliteit van de inwoners: Dit is een combinatie van de gezondheidssituatie (ervaren gezondheid, maar ook gezondheidsklachten), de sport- en beweegdeelname, mobiliteit, et cetera.

Uit de figuur blijkt dat Kerkrade, samen met enkele andere gemeenten in Parkstad en Zuid-Limburg, in een ongunstige situatie verkeert. De 'scores' op het gebied van zelfredzaamheid en vitaliteit behoren tot de laagste van de Nederlandse gemeenten.

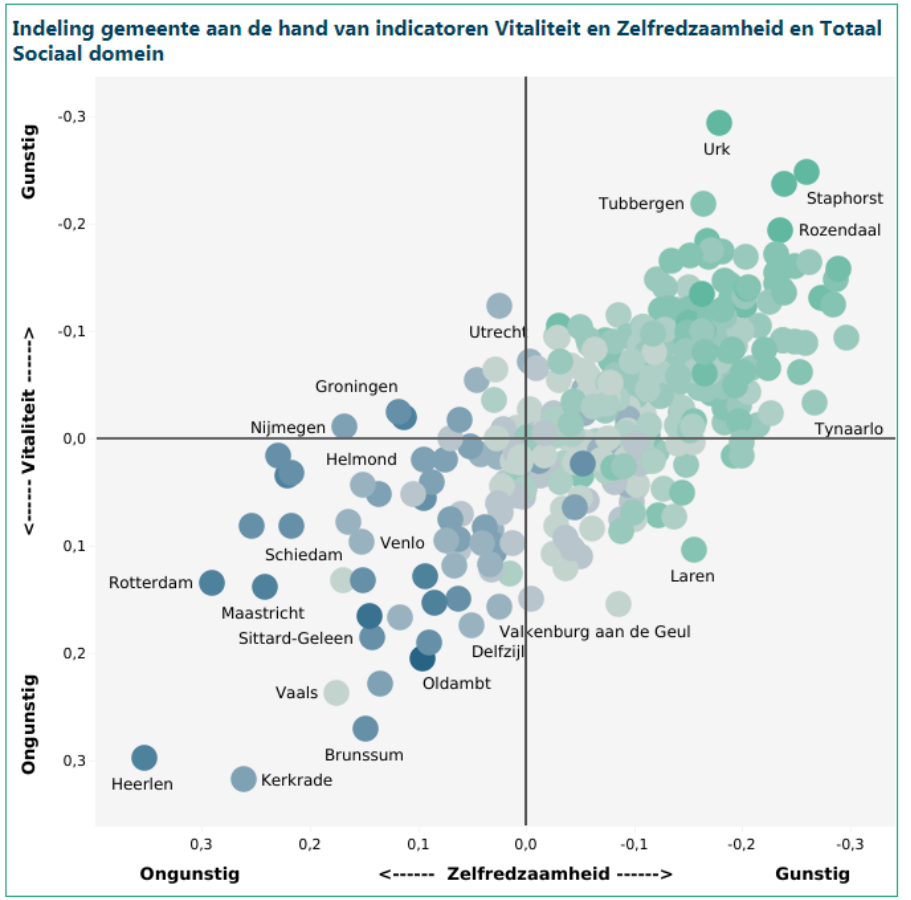

Kerkrade

De verschillen per buurt

Vanzelfsprekend zijn er ook in Kerkrade verschillen per wijk of buurt. Er zijn verschillen naar de omvang in aantallen inwoners, in de samenstelling van de inwoners naar leeftijdsgroepen, maar ook in de sociale staat.

In Terwinselen en Vink bijvoorbeeld, is de situatie een andere dan in bijvoorbeeld Heilust en Rolduckerveld. In de eerste twee buurten is de sociaaleconomische situatie op dit moment fors beter dan in de laatstgenoemde buurten.

In de figuur aan de rechterzijde treft u het overzicht aan van de buurten in Kerkrade, gescoord op vitaliteit en zelfredzaamheid. De kleur van de buurten geeft de score aan ten opzichte van min of meer vergelijkbare Nederlandse gemeenten naar omvang en mate van stedelijkheid (blauw is ongunstig, groen is gunstig). Uit de figuur blijkt dat alleen de buurten Vink en Hoppel het gemiddelde van andere buurten in Nederland benaderen.

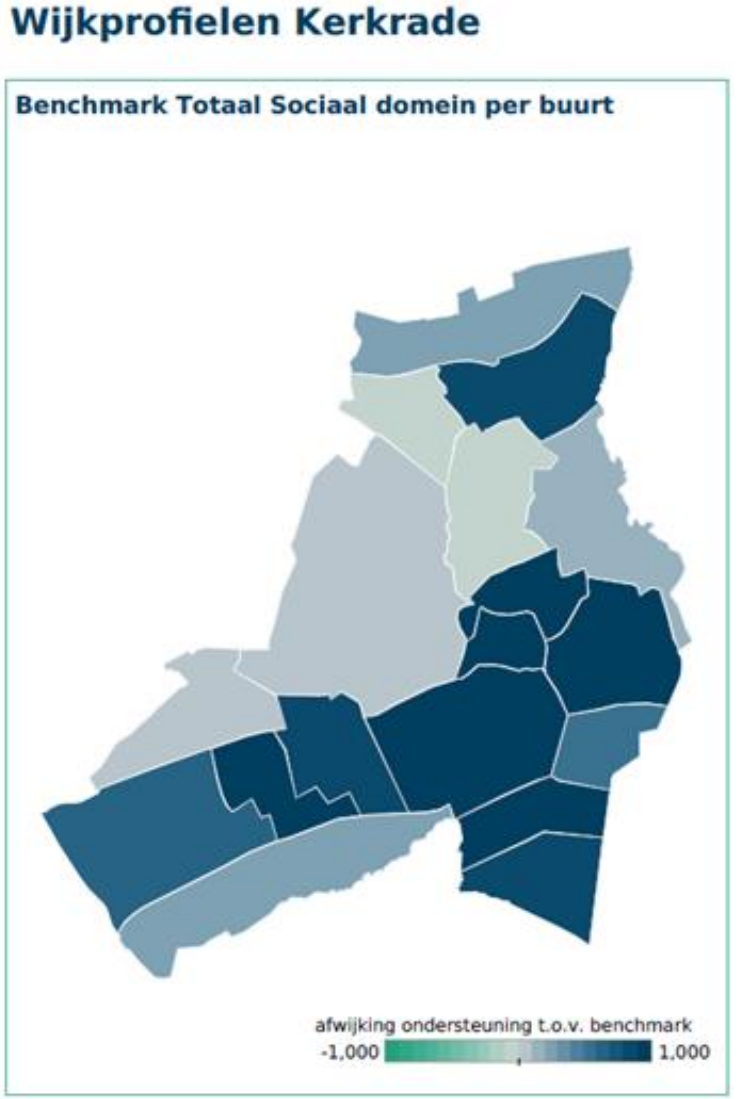

Kerkrade

De gemeenschapshuizen en hun verzorgingsgebied

Het is al eerder vermeld, de gemeente Kerkrade beschikt over zes gemeenschapshuizen die zij actief ondersteunt. In de plattegrond aan de rechterzijde treft u de ligging van de gemeenschapshuizen aan. De figuur geeft een overzicht van de wijken (door middel van kleuren) en de buurten per wijk. Ook de ligging van de gemeenschapshuizen is weergegeven.

Uit de figuur blijkt dat elk wijk over 2 gemeenschapshuizen beschikt en dat deze goed gespreid zijn over de gemeente.

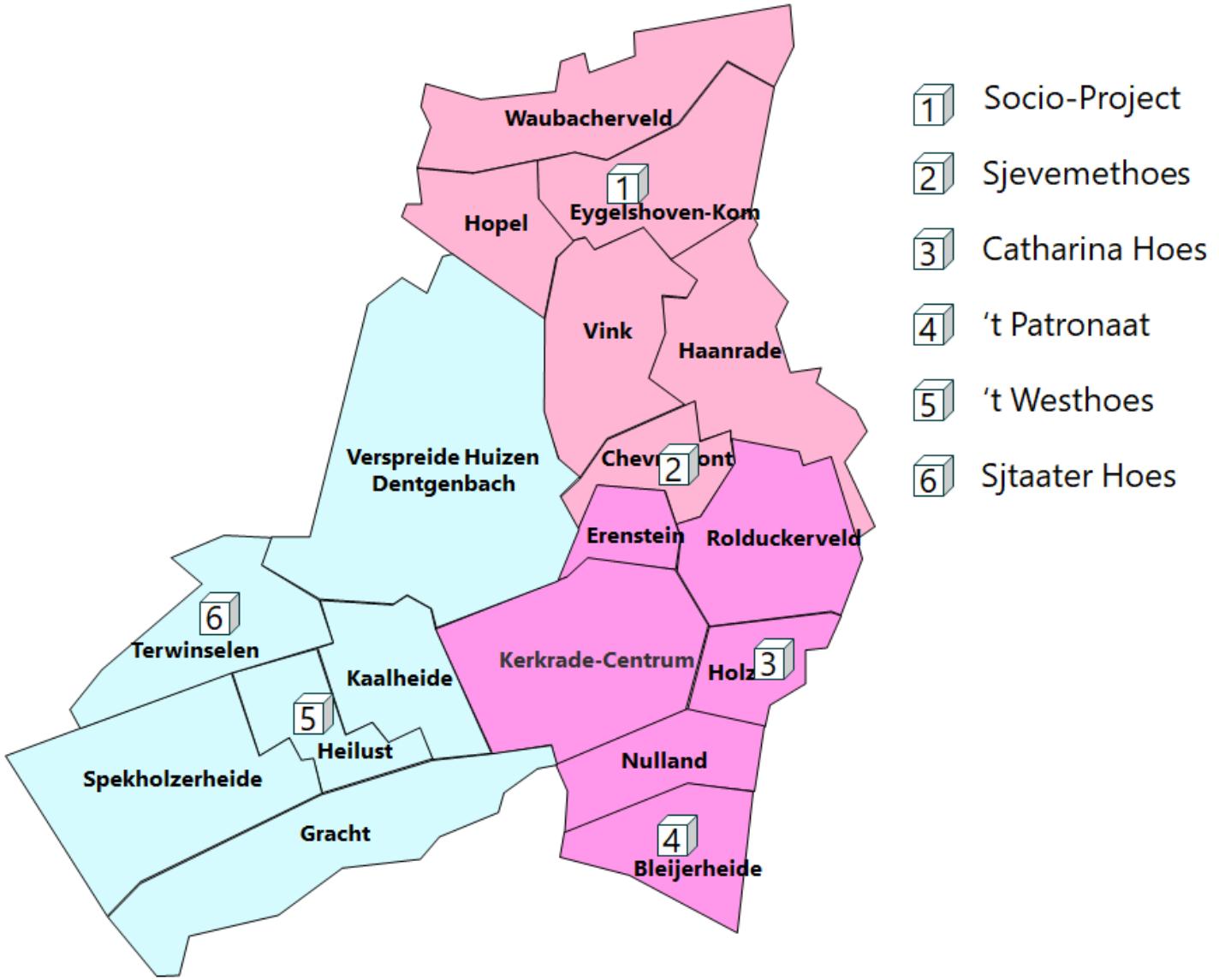

Samenvatting

Samenvatting

Een beeld met meerdere gezichten

Sterk samengevat is er een divers beeld over de gemeenschapshuizen in de gemeente Kerkrade ontstaan. Aan de ene kant zijn er accommodaties die een grote maatschappelijke functie vervullen, die goed is afgestemd op de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

Er zijn echter ook gemeenschapshuizen die, door omstandigheden gedwongen, een andere koers hebben moeten varen, waardoor de maatschappelijk functie (te) beperkt is. Die omstandigheden zijn dat deze gemeenschapshuizen de opdracht hebben om kostendekkend te exploiteren. Daardoor is de gerichtheid op de, vaak verliesgevende, maatschappelijke activiteiten in het gedrang geraakt.

De gemeenschapshuizen met een sterke maatschappelijke functie

Er zijn drie gemeenschapshuizen in Kerkrade die een maatschappelijke functie van betekenis vervullen, die past bij de maatschappelijke opgave van het verzorgingsgebied. Dat zijn het Sjevemethoes, het Westhoes en het Socio-project. Al deze drie gemeenschapshuizen verschillen overigens onderling op het gebied van voorzieningen, van beheer- en exploitatieopzet en eigendom.

De gemeenschapshuizen met een (te) beperkte maatschappelijke functie

Er zijn twee gemeenschapshuizen die op dit moment een te beperkte maatschappelijke functie vervullen. Dat zijn het Patronaat en Catharinahoes. Dat terwijl de maatschappelijke opgave in hun verzorgingsgebieden stevig is en vraagt om een toegesneden aanbod van maatschappelijke activiteiten in deze accommodaties.

De maatschappelijke functie van het Sjtaater Hoes is onbekend.

Beheer en exploitatie

Ook op het vlak van beheer en exploitatie kennen de gemeenschapshuizen in Kerkrade ook meerdere gezichten. Grofweg geldt:

- De accommodaties met een sterke maatschappelijke functie hebben een beheer- en exploitatieopzet die toekomstbestendig is. De andere kant van de medaille is dat twee van de drie accommodaties met een toekomstbestendige opzet, een exploitatieverlies kennen (Sjevemethoes en Westhoes). Het Socio-project wordt kostendekkend geëxploiteerd.
- De accommodaties met een (te) beperkte maatschappelijke functie hebben geen toekomstbestendige beheer- en exploitatieopzet. Sterker nog, twee besturen (Catharinahoes en Sjtaaterhoes) zijn van plan om binnen afzienbare termijn terug te treden. Het bestuur van het Sjtaaterhoes wil de accommodatie verkopen aan de zorginstelling Meander. Het bestuur van het Catharinahoes wil de verantwoordelijkheid voor de accommodatie overdragen aan de gemeente. Het Patronaat is al enige tijd de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit terwijl deze besturen/deze accommodaties niet of slechts een beperkt exploitatietekort kennen.

Kortom, de accommodaties die een maatschappelijke functie van betekenis vervullen hebben een toekomstbestendige opzet van beheer en exploitatie. De accommodaties die een (te) beperkte maatschappelijke functie vervullen hebben dat niet.

Echter, financieel gezien, zijn de accommodaties met een beperkte maatschappelijke functie, ‘voordelig’ voor de gemeente. De accommodaties met een sterke maatschappelijke functie hebben een hogere directe gemeentelijke bijdrage nodig, behalve het Socio-project.

Samenvatting

De afweging

Hiermee is direct de centrale afweging voor de gemeente geschetst. De volgende principekeuze ligt voor:

- Hetzij, accommodaties met een sterke maatschappelijke functie, die echter een jaarlijkse exploitatiebijdrage nodig hebben om die functie waar te kunnen maken.
- Of accommodaties die niet of nauwelijks een exploitatiebijdrage nodig hebben, maar niet de functie binnen het Sociaal Domein vervullen die nodig is in Kerkrade.

Aan de rechterzijde treft u een schematisch overzicht aan van de beoordeling van de gemeenschapshuizen op de drie hoofdonderwerpen:

- De accommodatie zelf.
- Gebruik/bezetting/maatschappelijke functie
- Beheer en exploitatie.

Naarmate de 'meter' meer groen uitslaat is het oordeel gunstiger. Het Sjtaater Hoes is niet opgenomen in het overzicht. Het bestuur van deze accommodatie heeft ons geen inzicht gegeven in de bezetting en de exploitatieresultaten.

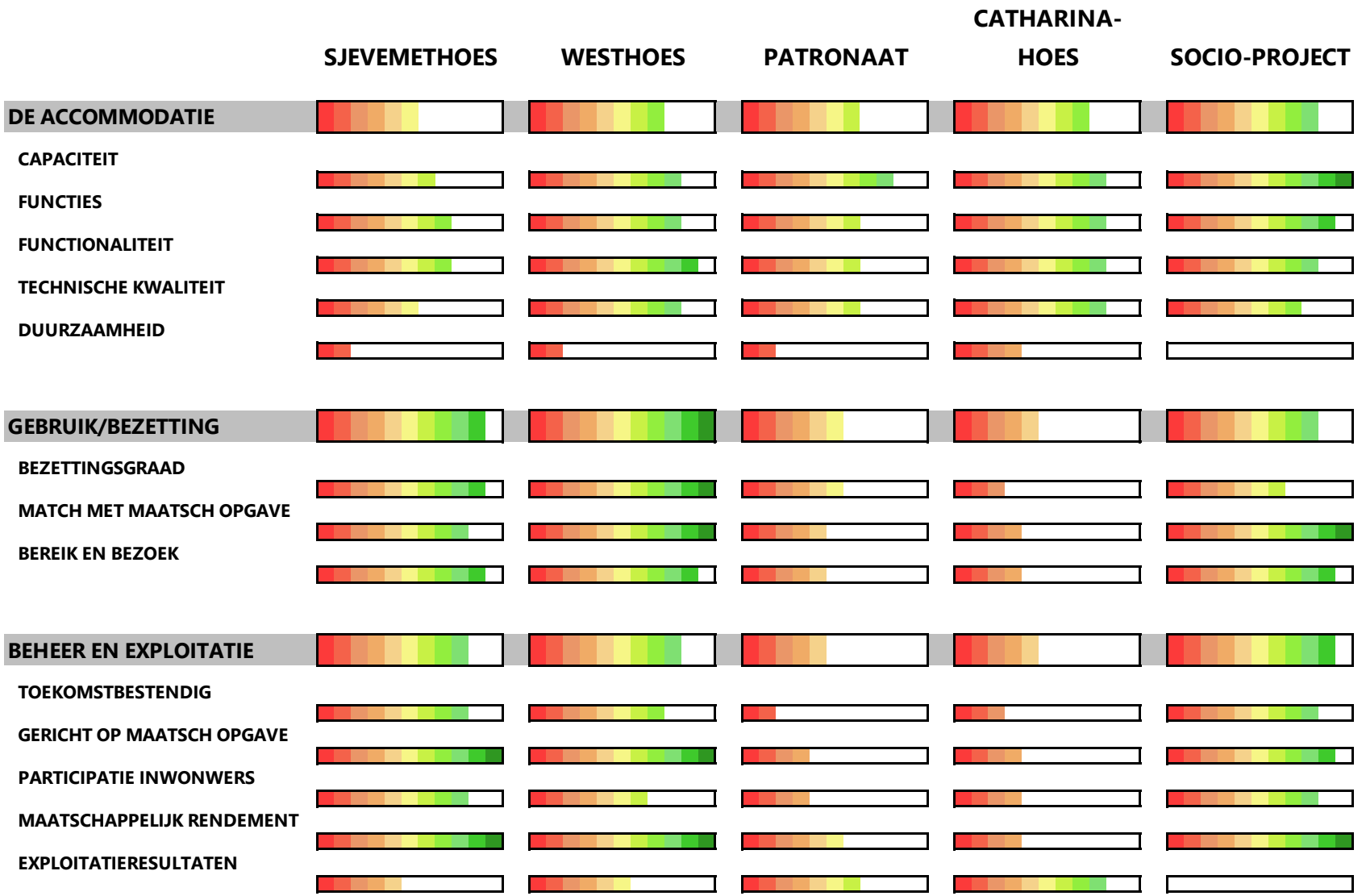

Sjevemethoes

Sjevemethoes, het verzorgingsgebied

	VERZORGINGSGEBIED				
	Direct	Indirect			
	Chevremont	Erenstein	Haanrade	Rolducker-veld	Vink
Inwoners	3.080	1.605	1.995	2.235	2.540
0-15 jr	12,2%	11,8%	12,3%	14,1%	13,2%
15-25 jr	9,9%	9,3%	7,0%	10,7%	9,6%
25-45 jr	21,6%	22,1%	22,8%	23,7%	22,6%
45-65 jr	30,8%	31,8%	31,6%	26,6%	34,1%
65 e.o.	25,5%	24,9%	26,3%	24,8%	20,5%

De buurten binnen het verzorgingsgebied

Het Sjtevemethoes ligt midden in de buurt Chevremont. Deze buurt grenst aan de buurten Vink, Haanrade, Erenstein en Rolduckerveld. Deze laatste vier buurten behoren geheel of gedeeltelijk tot het verzorgingsgebied van het Sjevemethoes. In de linker tabel treft u de inwonersaantallen en samenstelling van de bevolking aan van de buurten rondom het Sjevemethoes.

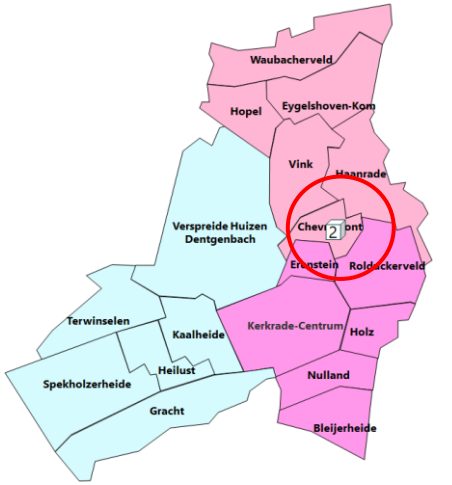

Chevremont

De buurt Chevremont is een buurt die veel aandacht behoeft. Voor veel onderwerpen binnen het Sociaal Domein blijkt dat de situatie in Chevremont relatief ongunstig zit. Er wonen veel mensen in een kwetsbare positie, de inkomens zijn relatief laag en het gebruik van zorg en ondersteuning is relatief hoog. In de figuur aan de rechterzijde treft u de situatie van Chevremont aan voor de 8 thema's die wij voor elke buurt in kaart hebben gebracht.

Dit veronderstelt een meer dan gemiddelde inzet door gemeente en maatschappelijke partners. Maar ook een gemeenschapshuis dat inzet op activiteiten die passen bij de maatschappelijke opgave in de buurt.

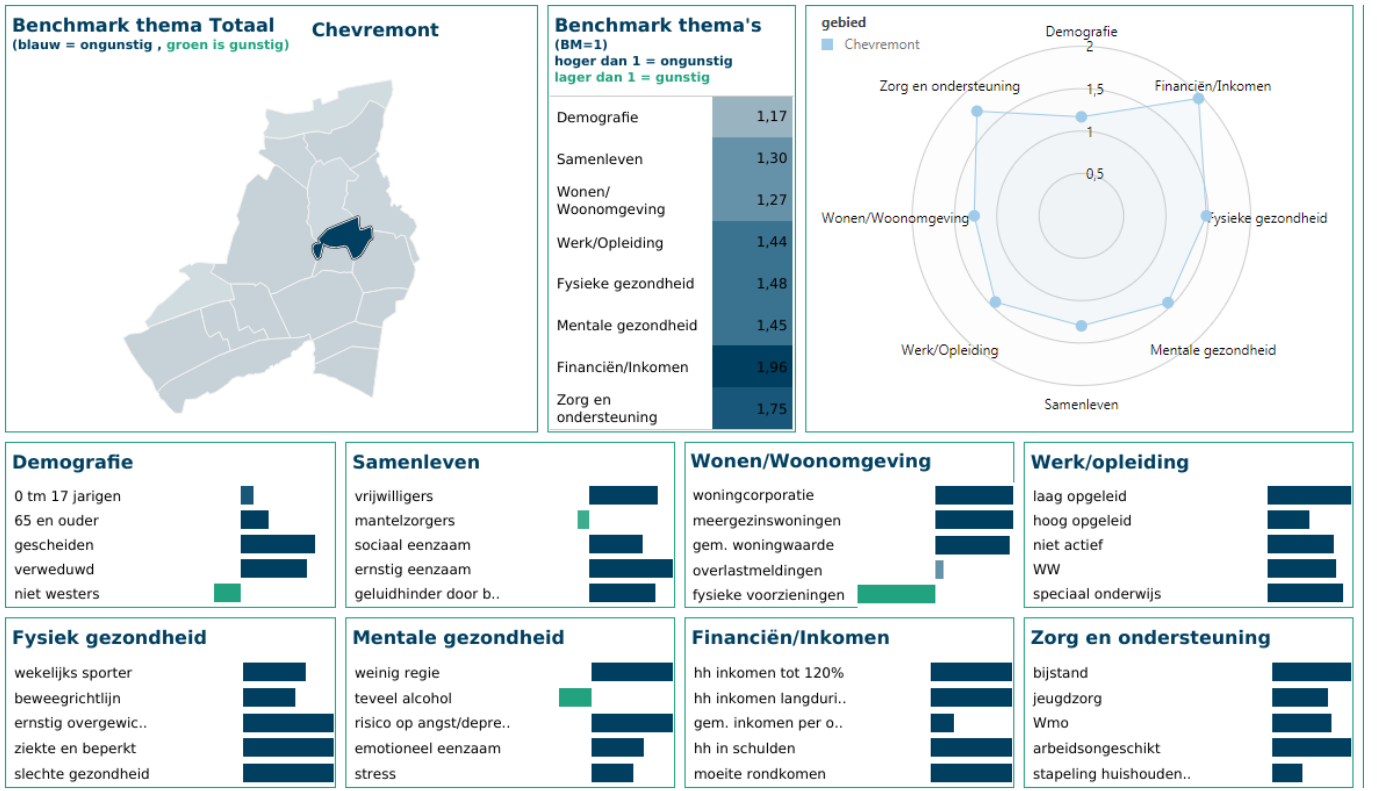

Sjevemethoes, het verzorgingsgebied

De buurten

De buurten rondom Chevremont (het indirecte verzorgingsgebied) laten ‘twee gezichten’ zien. In Rolduckerveld en Erenstein is de positie van de inwoners min of meer vergelijkbaar met die van Chevremont. In Vink en Haanrade is de huidige situatie gunstiger. Onderstaand de profielen van de buurten Rolduckerveld en Erenstein.

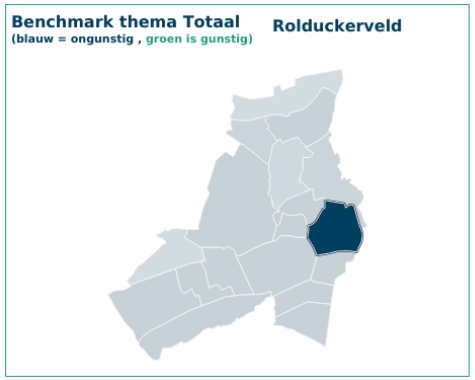

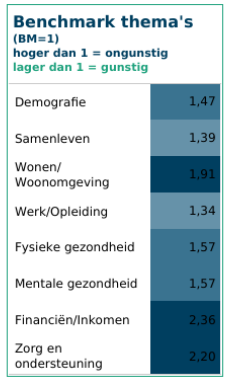

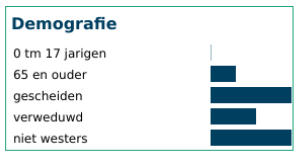

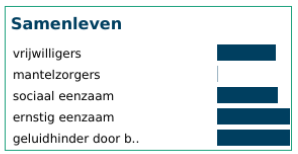

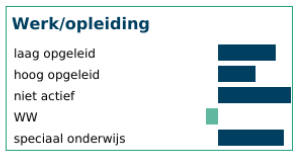

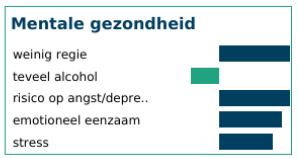

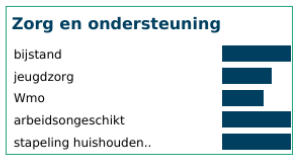

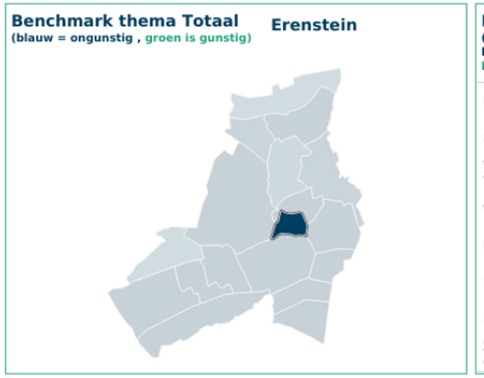

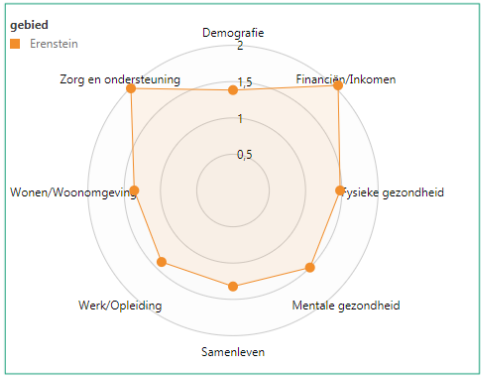

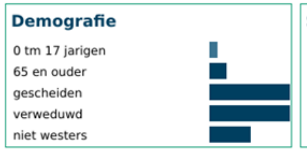

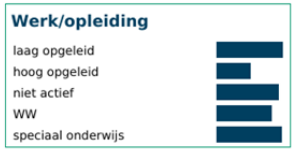

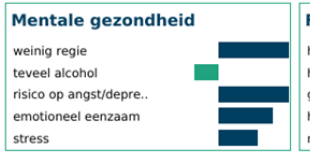

Sjevemethoes, het verzorgingsgebied

De buurten
Onderstaand de profielen van de buurten Vink en Haanrade.

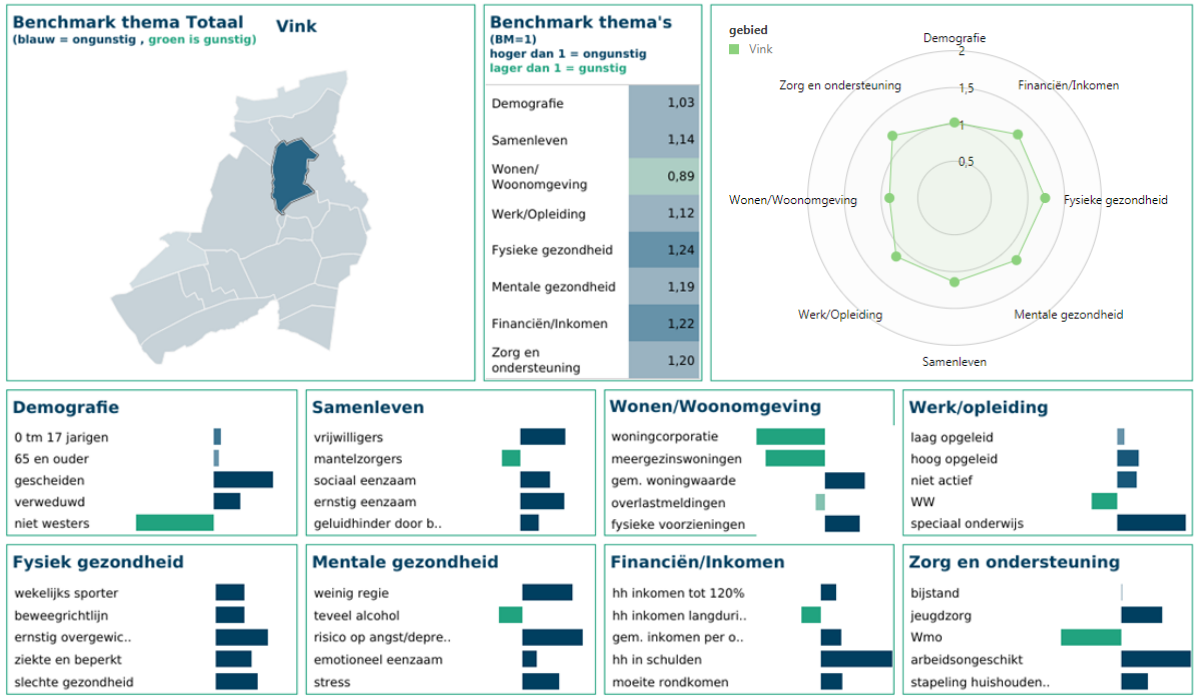

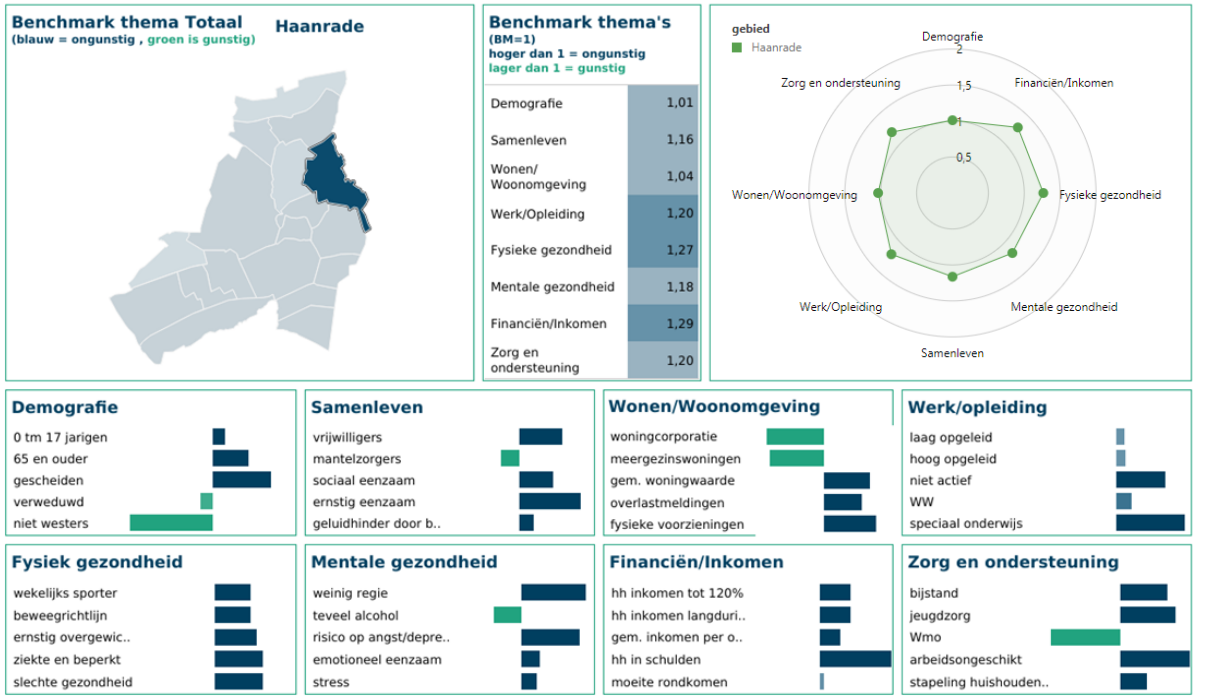

Sjevemethoes, de accommodatie

De accommodatie
Het Sjevemethoes is gehuisvest in een voormalige Protestantse kerk. De accommodatie beschikt over 9 ruimten die geschikt zijn voor activiteiten. In de onderstaande tabel treft u de ruimten en hun oppervlakten aan. De gebruiksruimten hebben een oppervlak van circa 420 m². Het totale bruto vloeroppervlak bedraagt 764 m².

Sjevemethoes	M2
Begane grond	
0 Kerk	173,4
0 Zaal Jongerencentrum	101,8
0 Ruimte Klein	18,0
Multi-media	20,0
Spreekkamer	11,0
Subtotaal	**324,2**
Eerste verdieping	
1 Ruimte Klein	16,0
1 Ruimte groot	32,0
Subtotaal	**48,0**
Tweede verdieping	
2 Ruimte klein	16,0
2 Ruimte groot	32,0
Subtotaal	48,0
TOTAAL	**420,2**

De accommodatie
Onderstaand het oordeel over het gebouw zelf. Daarbij is gelet op de capaciteit (is de accommodatie groot genoeg), de technische kwaliteit (wat is de technische toestand), de functionaliteit (is het gebouw geschikt voor de activiteiten die erin plaatsvinden) en de duurzaamheid (energielabel).

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)	TOELICHTING
Capaciteit	★ ★ ★	Ruim voldoende voor de buurt Chevremont, maar te beperkt voor totale verzorgingsgebied
Technische kwaliteit	★ ★	Schoon, heel en netjes
Functionaliteit	★ ★ ★	Goed functioneel
Duurzaamheid	★	Voormalige kerk/monumentaal

Leefstijlen
In de cirkeldiagrammen treft u de samenstelling van de bevolking aan naar leefstijlen van de buurten van het verzorgingsgebied van het Sjevemethoes naar leefstijlen. In de rechterfiguur treft u de positionering aan van het Sjevemethoes. Die positionering is gebaseerd op de kenmerken van het gebouw, de wijze van beheer en de programmering (zie bijlage 2). De positionering geeft aan op welke leefstijl(en) de accommodatie vooral aantrekkingskracht zal hebben. Daaruit blijkt dat er sprake is van een goede match met de groene leefstijl.

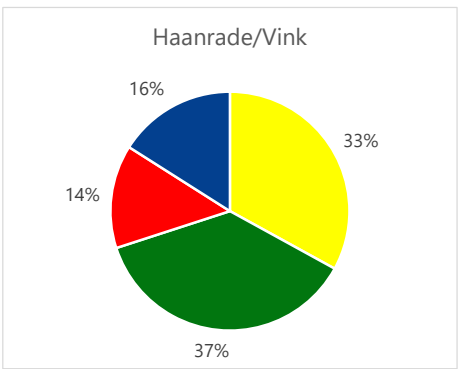

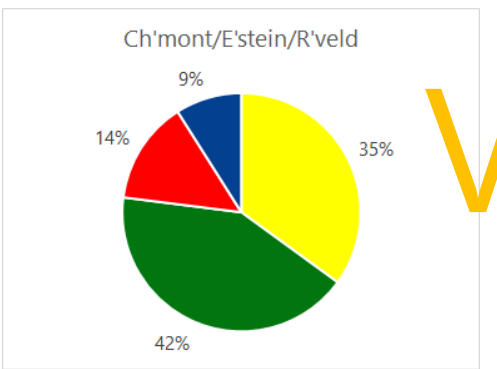

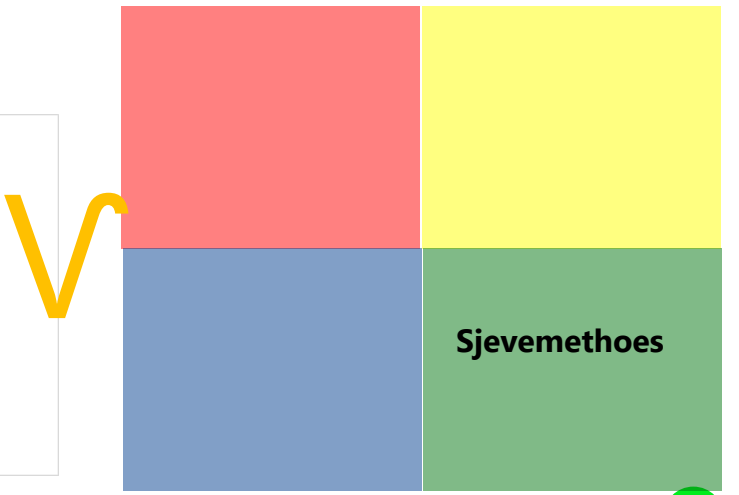

Sjevemethoes, de bezetting

De bezetting, kwantitatief
In de onderstaande tabel is de bezettingsgraad van het Sjevemethoes per ruimte, per dagdeel en totaal weergegeven. Ook is de bezetting voorzien van een oordeel. Dat oordeel is gebaseerd op de bezetting van andere gemeenschapshuizen in Nederland (benchmark). Uit de tabel blijkt dat het Sjevemethoes goed tot zeer goed is bezet. Bij het berekenen van de bezettingsgraad is uitgegaan van 365 theoretische openingsdagen per jaar.

	Ochtend	Middag	Avond	Totaal	Oordeel	
Bezettingsgraad per ruimte						
0 Kerk	71%	71%	28%	57%	Zeer goed	44% of hoger
0 Zaal Jongerencentrum	71%	71%	71%	71%	Zeer goed	44% of hoger
0 Ruimte Klein	14%	71%	0%	28%	Voldoende	> 22% < 33%
1 Ruimte Klein	71%	71%	0%	47%	Zeer goed	44% of hoger
1 Ruimte groot	57%	43%	0%	33%	Goed	> 33% < 44%
2 Ruimte klein	0%	57%	0%	19%	Matig	> 11% < 22%
2 Ruimte groot	71%	71%	0%	47%	Zeer goed	44% of hoger
Totaal	**51%**	**65%**	**14%**	**43%**	**Goed tot zeer goed**	

De bezetting, kwalitatief
In de onderstaande figuur is weergegeven welk activiteiten, producten of diensten binnen het Sociaal Domein worden aangeboden in het Sjevemethoes.

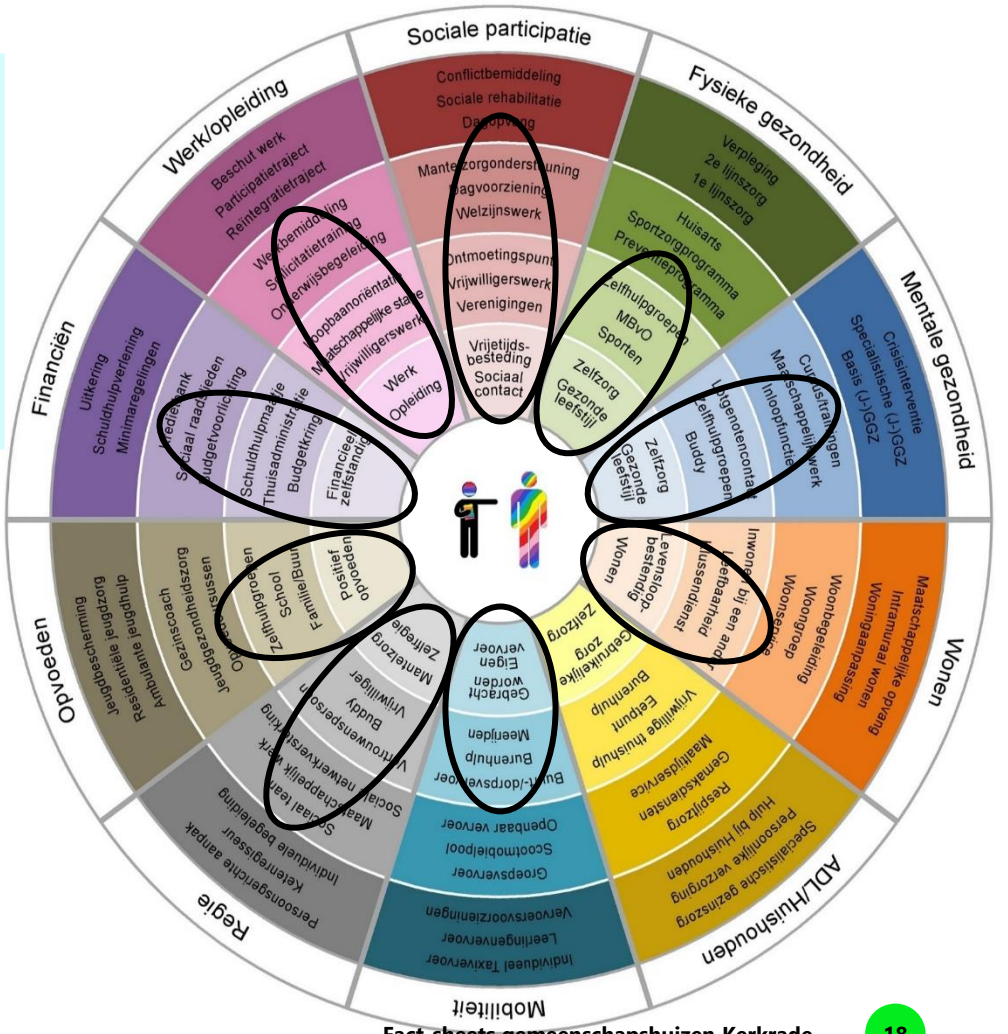

Bereik, animo en benutting
Ook voor andere aspecten van de bezetting scoort het Sjevemethoes goed. In de volgende tabel zijn die aspecten weergegeven. Bij bereik en animo zijn de scores weergegeven voor uitsluitend het directe verzorgingsgebied (Chevremont) en inclusief het indirecte verzorgingsgebied (inclusief Erenstein, Rolduckerveld, Haanrade en Vink).

	Direct	Indirect
Bereik	24%	6%
Animo	16,9	4,4
Bezoeken per m2	67,9	

Toelichting
- Bereik: het percentage van de inwoners dat frequent de accommodatie bezoekt.
- Animo: Het aantal malen dat inwoners van het verzorgingsgebied gemiddeld de accommodatie per jaar bezoeken.
- Bezoeken per m2: Aantal bezoeken gedeeld door het aantal vierkante meters BVO.

Sjevemethoes, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
De bezetting van het Sjevemethoes is door ons vergeleken met onze interpretatie van de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied. Daarbij hebben wij onderscheid gemaakt naar de maatschappelijke opgave in Chevremont, Rolduckerveld en Erenstein aan de ene kant, en Haanrade en Vink aan de andere kant. Vervolgens is de bezetting van het Sjevemethoes vergeleken met de maatschappelijke opgave. Onderstaand de maatschappelijke opgave in Chevremont, Ernstein en Rolduckerveld.

Activeren en participeren

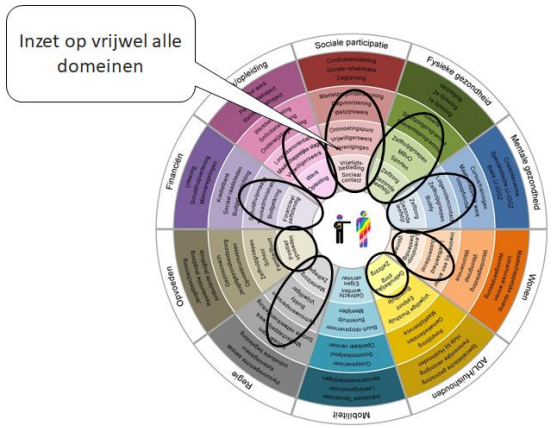

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

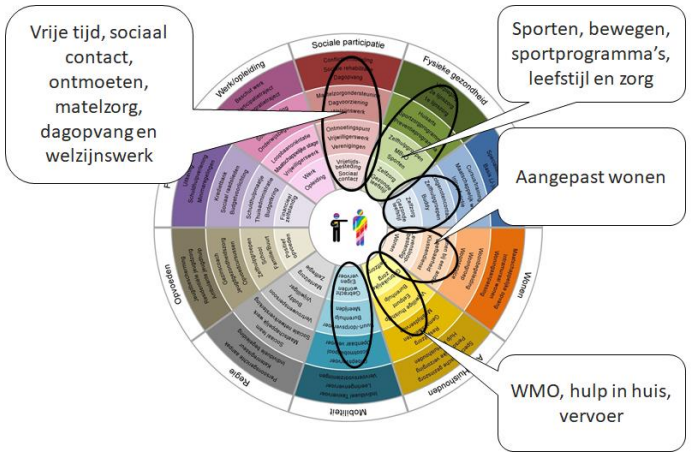

Chevremont, Erenstein en Rolduckerveld

De maatschappelijke opgave in deze wijken typeren wij als volgt (in volgorde van belangrijkheid).

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Sjevemethoes, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de typering van de maatschappelijke opgave in Haanrade en Vink.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

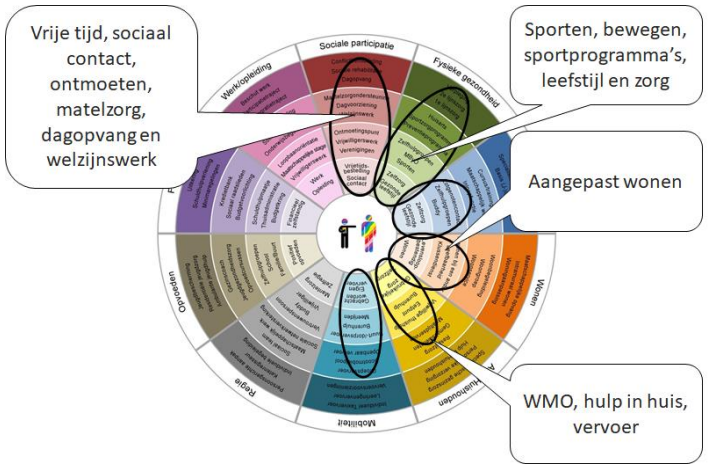

Samenhang en verbinden

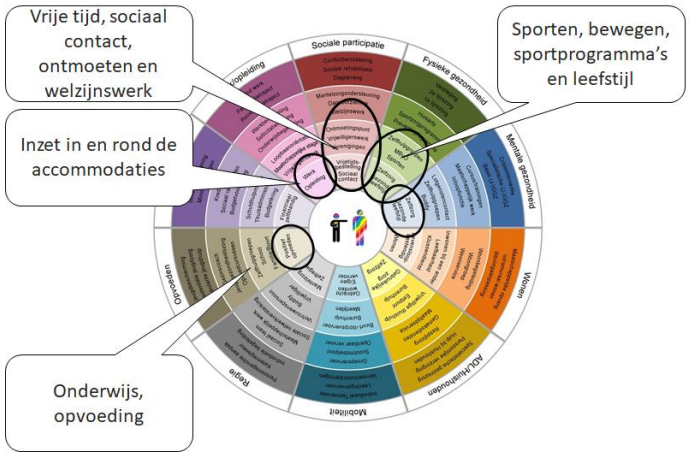

Faciliteren

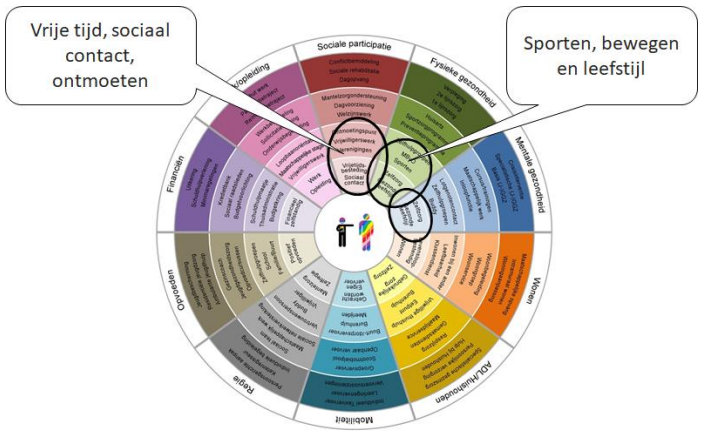

Haanrade en Vink

De maatschappelijke opgave in Haanrade en Vink typeren wij als volgt (in volgorde van belangrijkheid):

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Samenhang en verbinding

Dit is de opgave als de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Bewegen, ontmoeten en versterking van sociale samenhang zijn de thema's.

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners. Een deel van de inwoners van Haanrade en Vink is zelfredzaam en vitaal.

Sjevemethoes, de bezetting versus maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de mate waarin de bezetting van het Sjevemethoes in kwalitatieve zin overeenkomt met de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

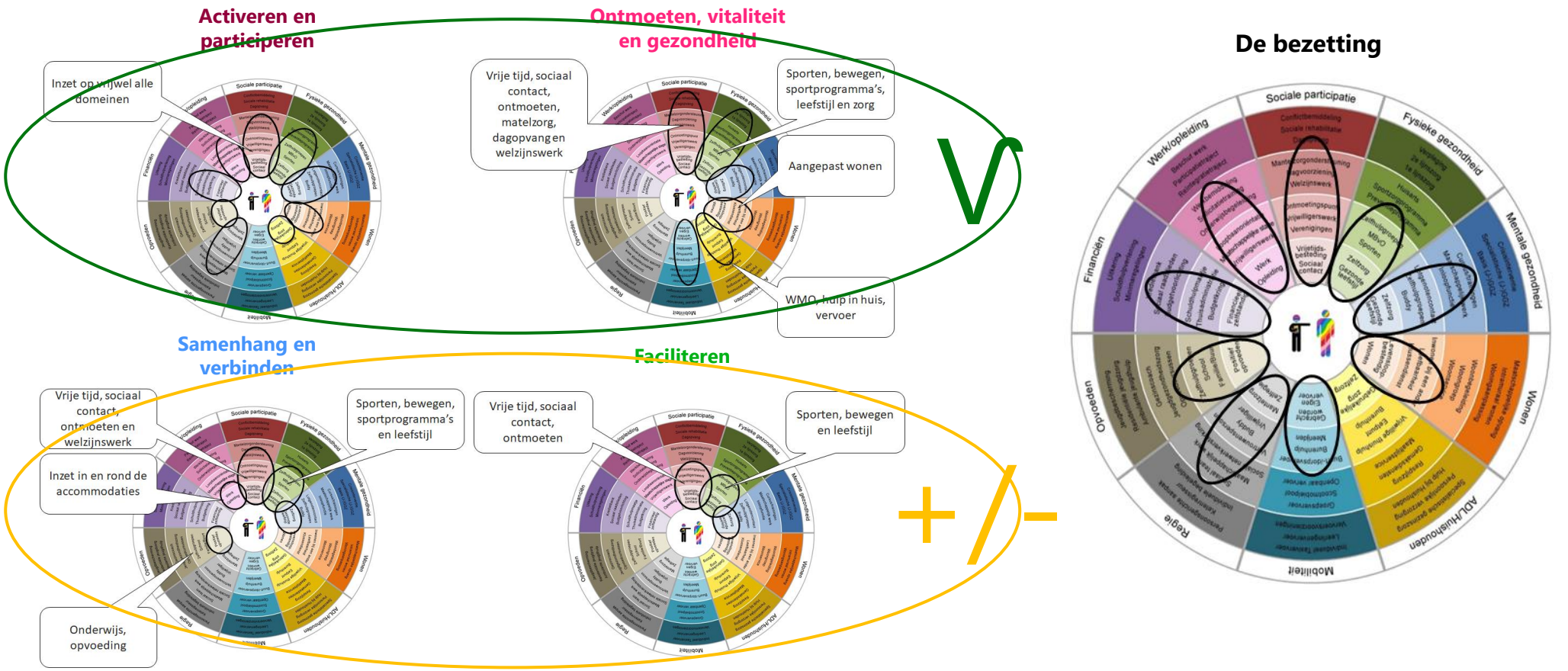

Er is sprake van een welhaast perfecte 'match' tussen de bezetting van het Sjevemethoes en de maatschappelijke opgave in Chevremont, Erenstein en Rolduckerveld. Voor Haanrade en Vink is de 'match' minder. Het Sjevemethoes is minder gericht op vrijetijijdsbesteding en het faciliteren van verenigingen. Dat laatste is overigens mogelijk, zeker in de weekenden.

Sjevemethoes, beheer en exploitatie

Kengetallenvergelijking

	Sjevemethoes		Benchmark		
Omzet		**1e kwartiel**	**Mediaan**	**3e kwartiel**	
Omzet zaalhuur per m2 BVO	€ 3,46	€ 16,12	€ 25,89	€ 44,25	
Omzet horeca per m2 BVO	€ 31	€ 41	€ 106	€ 166	
Omzet horeca per deelnemer	€ 32				
Omzet horeca per bezoeker	€ 0,46				
Totale omzet per m2 BVO	€ 35	€ 76	€ 138	€ 220	
Directe exploitatiekosten					
Inkooppercentage horeca	89%	32%	37%	42%	
Personeelskosten % vd omzet	120%	26%	54%	68%	
Personeelskosten per m2 BVO	€ 42	€ 23	€ 74	€ 113	
Overige directe kosten per m2 BVO	€ 35	€ 2	€ 5	€ 10	
Indirecte exploitatiekosten					
Adm & alg als % van de omzet	23%	5%	8%	10%	
Adm & alg per m2 BVO	€ 8,13	€ 5,04	€ 10,52	€ 14,28	
Energiekosten per m2 BVO	€ -	€ 16,89	€ 28,53	€ 35,42	
Onderhoudskosten per m2 BVO	€ -	€ 2,80	€ 5,81	€ 10,73	
Resultaat					
Dekkingsgraad ex kapitaallasten	31%	83%	86%	98%	
Resultaat ex kaplast per m2 BVO	€ -78	€ -29	€ -25	€ -1	
Resultaat ex kaplast per bezoeker	€ -1,15				

Toelichting

Links treft u de vergelijking aan van de exploitatieresultaten van het Sjevemethoes met die van andere gemeenschapshuizen. Op de verticale as treft u de verschillende kengetallen aan die wij hebben gebruikt. Voor zowel de omzet, als de kosten ziet u dat deze zijn omgerekend naar omzet of kosten per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), naar bezoekers of (voor de kosten) als percentage van de omzet.

Vervolgens treft u eerst de getallen van het Sjevemethoes aan. Daarna treft u de cijfers aan van andere gemeenschapshuizen. Die vergelijking is in een bandbreedte van kwartielen weergegeven. Die hebben de volgende betekenis:

- 1e kwartiel: De accommodaties met de relatief slechte scores.
- Mediaan: De accommodaties met de gemiddelde scores.
- 3e kwartiel: De accommodaties met de relatief goede scores.

Uit de tabel kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De inkomsten/omzet in het Sjevemethoes zijn laag, zowel uit de zaalhuur als uit de horeca. Dat is overigens een bewuste keuze. Het doel is om de accommodatie zo laagdrempelig mogelijk te houden.
- De kosten zijn ook laag, althans als die worden omgeslagen per vierkante meter. In relatie tot de omzet zijn de kosten hoog. Dat komt niet omdat de kosten op zichzelf hoog zijn, maar omdat de omzet/inkomsten laag zijn.
- Onder de streep is er sprake van een exploitatietekort.

Sjevemethoes, beheer en exploitatie

Beheervorm
Het Sjevemethoes heeft een bijzondere beheervorm. De belangrijkste kenmerken zijn:

- De beheertaken 'achter de schermen' worden door Impuls uitgevoerd. Dat zijn de (financiële) administratie, de vergunningen, planning/rooster, inkoop, e.d. Ook is de beheerder in dienst bij Impuls.
- 'Voor de schermen' worden veel beheertaken uitgevoerd door een grote groep vrijwilligers. Het betreft vooral (maar niet uitsluitend) buffetwerkzaamheden.
- Binnen het Sjevemethoes is een Klankbordgroep actief. Deze Klankbordgroep (een vrijwilligersorganisatie) denkt mee over de programmering, initieert activiteiten en vormt in wezen de schakel tussen de accommodatie en de buurten.

Verder geldt dat de gemeente eigenaar is van de accommodatie en deze verhuurt aan Impuls.

De gekozen beheervorm blijkt in de praktijk goed te functioneren. Door de rol van Impuls worden de vrijwilligers ontzorgd van de meer complexe beheertaken, zodat zij zich volledig kunnen richten op programmering, binding met de buurt en de dienstverlening richting de bezoekers. Omdat de Klankbordgroep geen rechtsvorm bezit, zijn er nauwelijks juridische belemmeringen of barrières om daar zitting in te nemen. Daarmee is dit een toekomstbestendige wijze van beheer en exploitatie.

Mede door de beheervorm is de accommodatie zondermeer laagdrempelig en bereikt zij grote groepen inwoners die bij uitstek de doelgroep zijn van het gemeenschapshuis.

Het oordeel
Het beheer- en exploitatieopzet van het Sjevemethoes is in meerdere opzichten bijzonder en bereikt de maatschappelijke doelen. De wijze van beheer is volledig gericht op de maatschappelijke opgave en bereikt en betrekt de inwoners. Daarmee is het Sjevemethoes van grote maatschappelijke betekenis. Eigenlijk het enige 'minpunt' zijn de financiële resultaten. Vanwege de laagdrempeligheid (bewuste keuze) zijn de inkomsten relatief laag.

In de onderstaande tabel de belangrijkste criteria waarop het oordeel is gevorm en de scores.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)
Toekomstbestendig	★★★★
Gericht op maatschappelijke opgave	★★★★★
Participatie inwoners	★★★★
Maatschappelijk rendement	★★★★
Financieel rendement	★★

Sjevemethoes, sterke en zwakke punten

Sterk
- Bijzondere accommodatie (kerk).
- Goede tot zeer goede bezetting.
- Bezetting (qua type activiteiten en dienstverlening) goed passend bij de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.
- Groot bereik onder de inwoners.
- Wijze van beheer die garandeert dat de maatschappelijke doelstelling voorop staat.
- Inwoners participeren in beheer en activiteiten.

Zwak
- Het is geen duurzaam gebouw.
- Vanwege de laagdrempeligheid zijn de inkomsten beperkt.

DE ACCOMMODATIE		
CAPACITEIT	Tekort	Evenwicht
FUNCTIES	Monofunctioneel	Multifunctioneel
FUNCTIONALITEIT	Slecht	Goed
TECHNISCHE KWALITEIT	Slecht	Goed
DUURZAAMHEID	Label G	Label A
GEBRUIK/BEZETTING		
BEZETTINGSGRAAD	Slecht	Zeer goed
MATCH MET MAATSCH OPGAVE	Geen match	Volledige match
BEREIK EN BEZOEK	Laag	Hoog
BEHEER EN EXPLOITATIE		
TOEKOMSTBESTENDIG	Niet	Volledig
GERICHT OP MAATSCH OPGAVE	Niet	Volledig
PARTICIPATIE INWONWERS	Laag	Hoog
MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT	Laag	Hoog
EXPLOITATIERESULTATEN	Slecht	Zeer goed

‘t Westhoes

Westhoes, het verzorgingsgebied

	VERZORGINGSGEBIED			
	Direct	Indirect		
	Heilust	Gracht	Kaalheide	Spekholzerheide
Inwoners	2.515	2.025	2.770	3.280
0-15 jr	14,1%	14,3%	14,8%	10,2%
15-25 jr	9,7%	7,9%	9,9%	9,0%
25-45 jr	21,1%	24,0%	23,8%	22,0%
45-65 jr	31,8%	30,1%	31,4%	29,7%
65 e.o.	23,3%	23,7%	20,0%	29,1%

De buurten binnen het verzorgingsgebied
Het Westhoes ligt centraal in de buurt Heilust, maar vervult ook een functie voor een deel van de inwoners van Gracht, Kaalheide en Spekholzerheide. Deze laatste drie buurten behoren geheel of gedeeltelijk tot het verzorgingsgebied van het Westhoes. In de linker tabel treft u de inwonersaantallen en samenstelling van de bevolking aan van de buurten rondom het Westhoes.

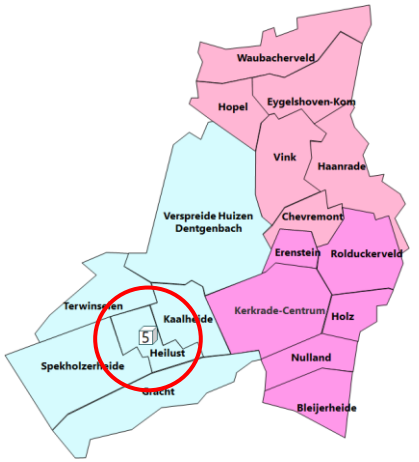

Heilust
De buurt Heilust één van de buurt van Kerkrade die veel aandacht behoeft. Voor veel onderwerpen binnen het Sociaal Domein blijkt dat de situatie in Heilust relatief ongunstig is.

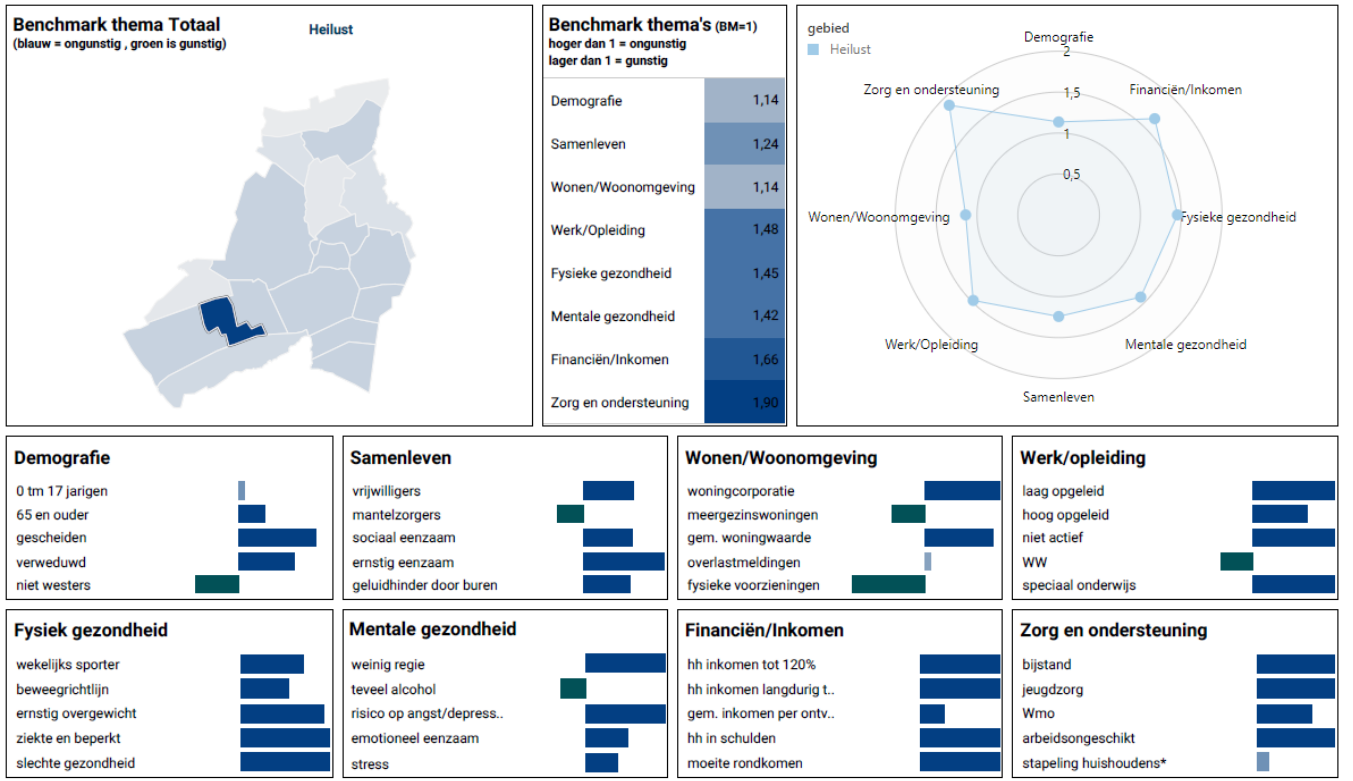

Westhoes, het verzorgingsgebied

De buurten

Onderstaand het profiel van twee buurten rondom Heilust (Kaalheide en Spekholzerheide). De situatie in Gracht is gunstiger dan in Heilust, Kaalheide en Spekholzerheide.

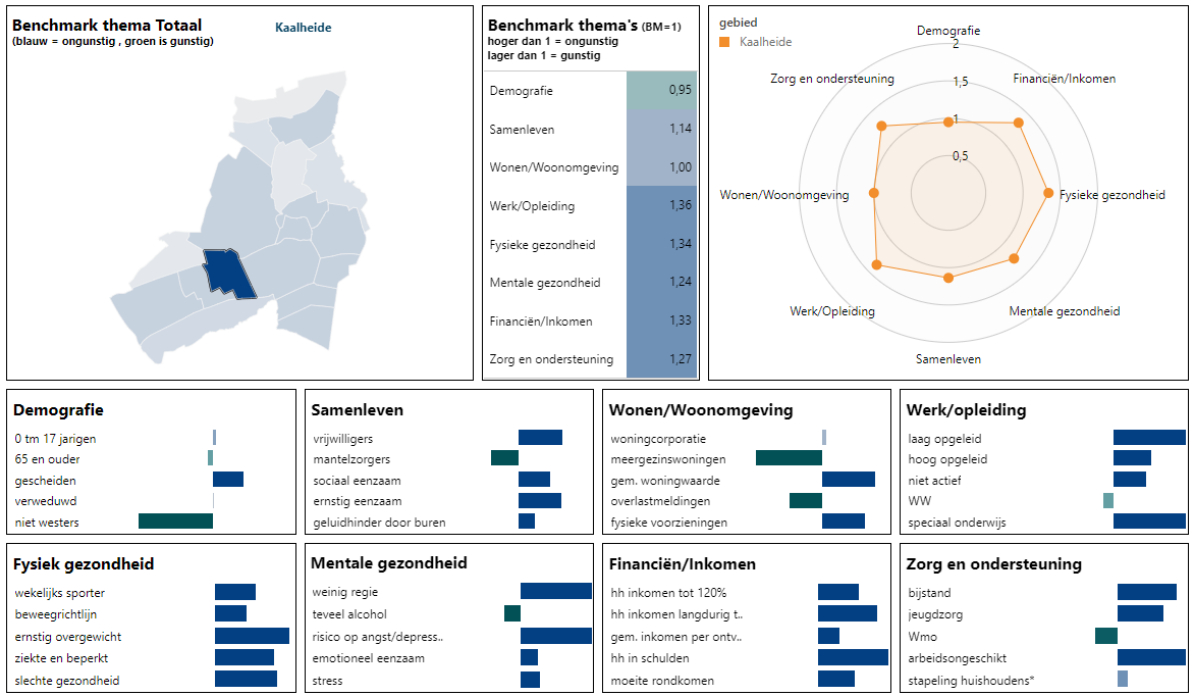

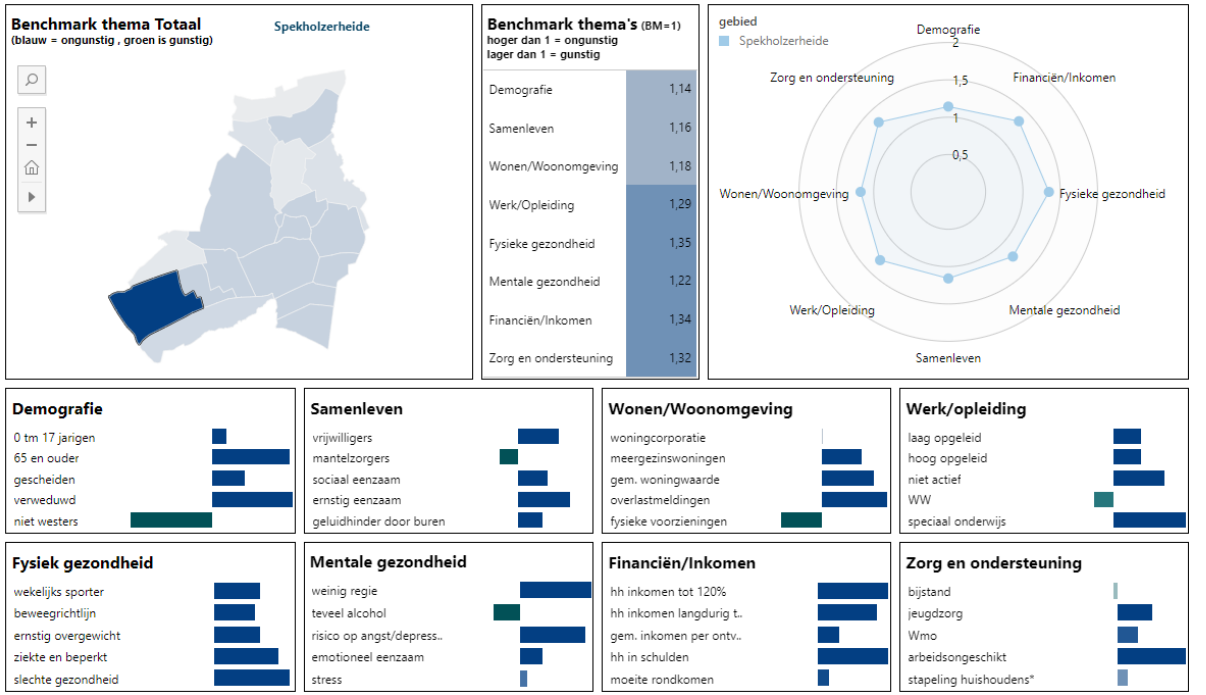

Westhoes, de accommodatie

De accommodatie
Het Westhoes is gehuisvest in een voormalige kerk. De accommodatie is royaal van opzet en beschikt over 10 ruimten die geschikt zijn voor activiteiten, waaronder een grote zaal. In de onderstaande tabel treft u de ruimten en hun oppervlakten aan. Het totale bruto vloeroppervlak bedraagt 2.078 m².

Westhoes	M2
Begane grond	
Café/ontmoeting	122,5
Bijeenkomstruimte	49,0
Bijeenkomstruimte	116,9
Bijeenkomstruimte	53,6
Bijeenkomstruimte	3,8
Bijeenkomstruimte	4,0
Bijeenkomstruimte	10,7
Bijeenkomstruimte	18,5
Subtotaal	**378,9**
Verdieping	
Grote zaal + Podium	**496,4**
TOTAAL	**875,3**

De accommodatie
Onderstaand het oordeel over het gebouw zelf. Daarbij is gelet op de capaciteit (is de accommodatie groot genoeg), de technische kwaliteit (wat is de technische toestand), de functionaliteit (is het gebouw geschikt voor de activiteiten die erin plaatsvinden) en de duurzaamheid (energielabel).

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)	TOELICHTING
Capaciteit	★ ★ ★ ★	Royale accommodatie, diversiteit aan ruimten, naastgelegen speeltuin
Technische kwaliteit	★ ★ ★ ★	Relatief nieuw gebouw, geen onderhoudsgebreken.
Functionaliteit	★ ★ ★ ★	Goed functioneel
Duurzaamheid	★	Energielabel G

Leefstijlen
In de cirkeldiagrammen treft u de samenstelling van de bevolking aan naar leefstijlen van de buurten van het verzorgingsgebied van het Westhoes naar leefstijlen. In de rechterfiguur treft u de positionering aan van het Westhoes. Daaruit blijkt dat er sprake is van een goede match met de groene en de gele leefstijl. Het Westhoes heeft in principe aantrekkingskracht op circa 75% van de inwoners uit het verzorgingsgebied.

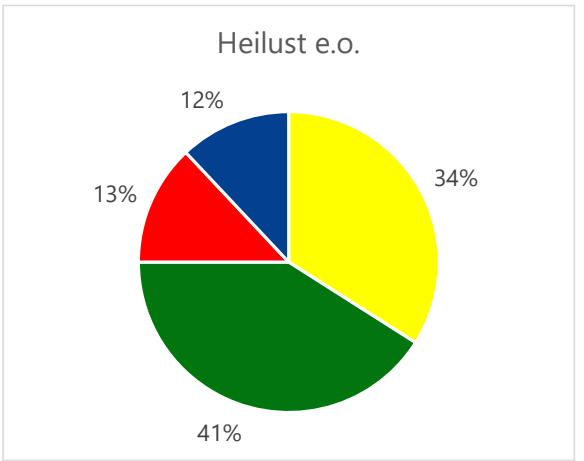

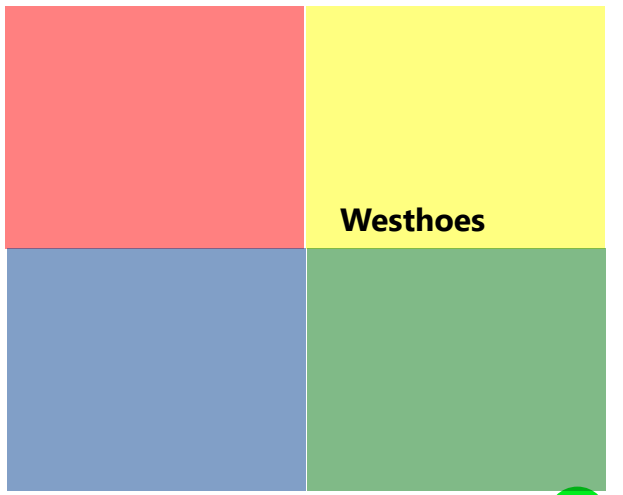

Westhoes, de bezetting

De bezetting, kwantitatief
In de onderstaande tabel is de bezettingsgraad van het Westhoes per ruimte, per dagdeel en totaal weergegeven. Ook is de bezetting voorzien van een oordeel. Uit de tabel blijkt dat het Westhoes zeer goed is bezet. Bij het berekenen van de bezettingsgraad is uitgegaan van 365 theoretische openingsdagen per jaar.

	Ochtend	Middag	Avond	Totaal	Oordeel	
Podium	85%	69%	63%	72%	Zeer goed	44% of hoger
Ungesjpekkes	15%	28%	14%	19%	Matig	> 11% < 22%
D'r Krichelberg	0%	70%	11%	27%	Voldoende	>22% < 33%
Spreekkamer	52%	73%	1%	42%	Goed	> 33% < 44%
De Maar	94%	93%	27%	71%	Zeer goed	44% of hoger
HootsBróch	54%	87%	82%	74%	Zeer goed	44% of hoger
'T Jod tsimmer	34%	76%	18%	43%	Goed	> 33% < 44%
Jroeëse Zaal	85%	79%	76%	80%	Zeer goed	44% of hoger
Noabersjaf	45%	35%	9%	30%	Voldoende	>22% < 33%
Jongerenruimte	37%	79%	37%	51%	Zeer goed	44% of hoger
A jen Eech	29%	35%	10%	25%	Voldoende	>22% < 33%
Totaal	**48%**	**66%**	**32%**	**49%**	**Zeer goed**	

Bereik, animo en benutting
Ook voor andere aspecten van de bezetting scoort het Westhoes goed. Bij bereik en animo zijn de scores weergegeven voor uitsluitend het directe verzorgingsgebied (Heilust) en inclusief het indirecte verzorgingsgebied (inclusief Gracht, Kaalheid en Spekholzerheide).

	Direct	Indirect
Bereik	49%	12%
Animo	29,3	7,0
Bezoeken per m2	35,2	

Toelichting
- Bereik: het percentage van de inwoners dat frequent de accommodatie bezoekt.
- Animo: Het aantal malen dat inwoners van het verzorgingsgebied gemiddeld de accommodatie per jaar bezoeken.
- Bezoeken per m2: Aantal bezoeken gedeeld door het aantal vierkante meters BVO.

De bezetting, kwalitatief
In de onderstaande figuur is weergegeven welk activiteiten, producten of diensten binnen het Sociaal Domein worden aangeboden in het Westhoes.

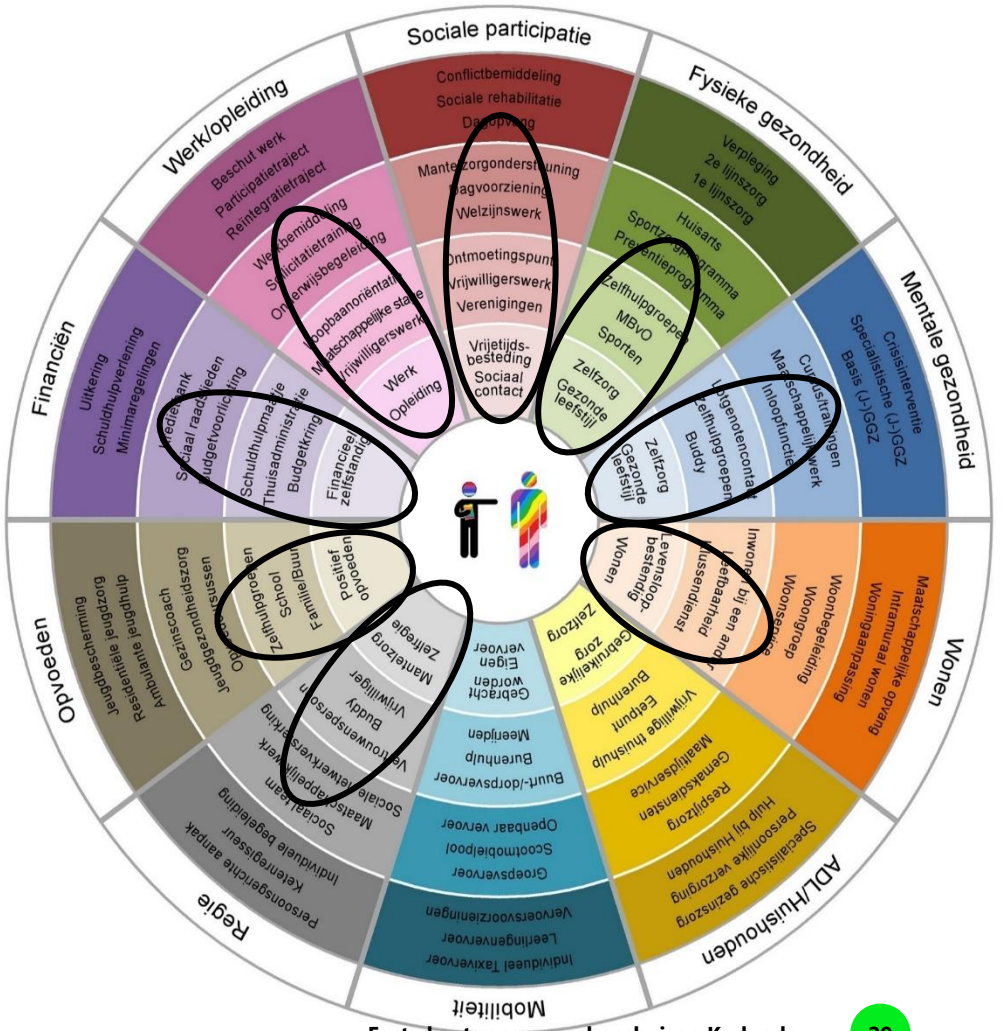

Westhoes, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
De bezetting van het Westhoes is door ons vergeleken met onze interpretatie van de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied. Onderstaand de maatschappelijke opgave in Heilust, Gracht, Kaalheide en Spekholzerheide.

Activeren en participeren

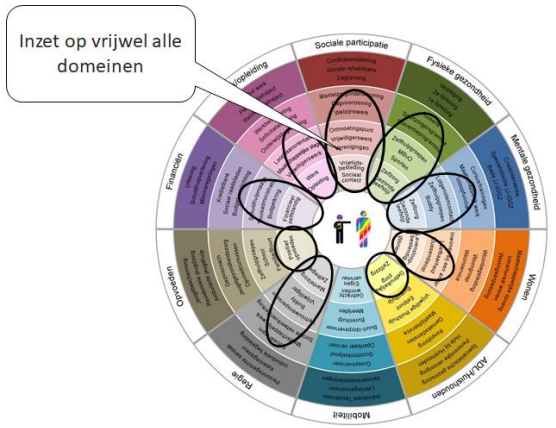

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

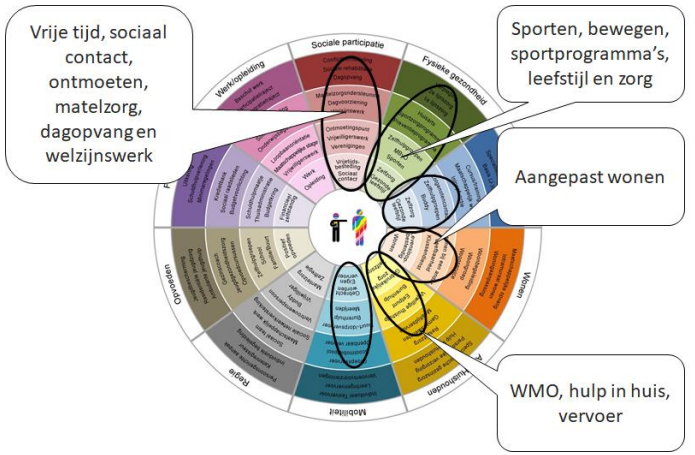

Samenhang en verbinden

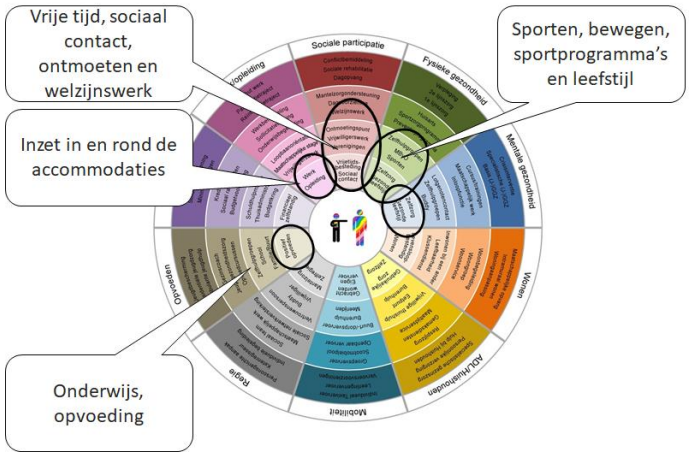

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Samenhang en verbinding

Dit is de opgave als de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Bewegen, ontmoeten en versterking van sociale samenhang zijn de thema's.

Westhoes, de bezetting versus maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de mate waarin de bezetting van het Westhoes in kwalitatieve zin overeenkomst met de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

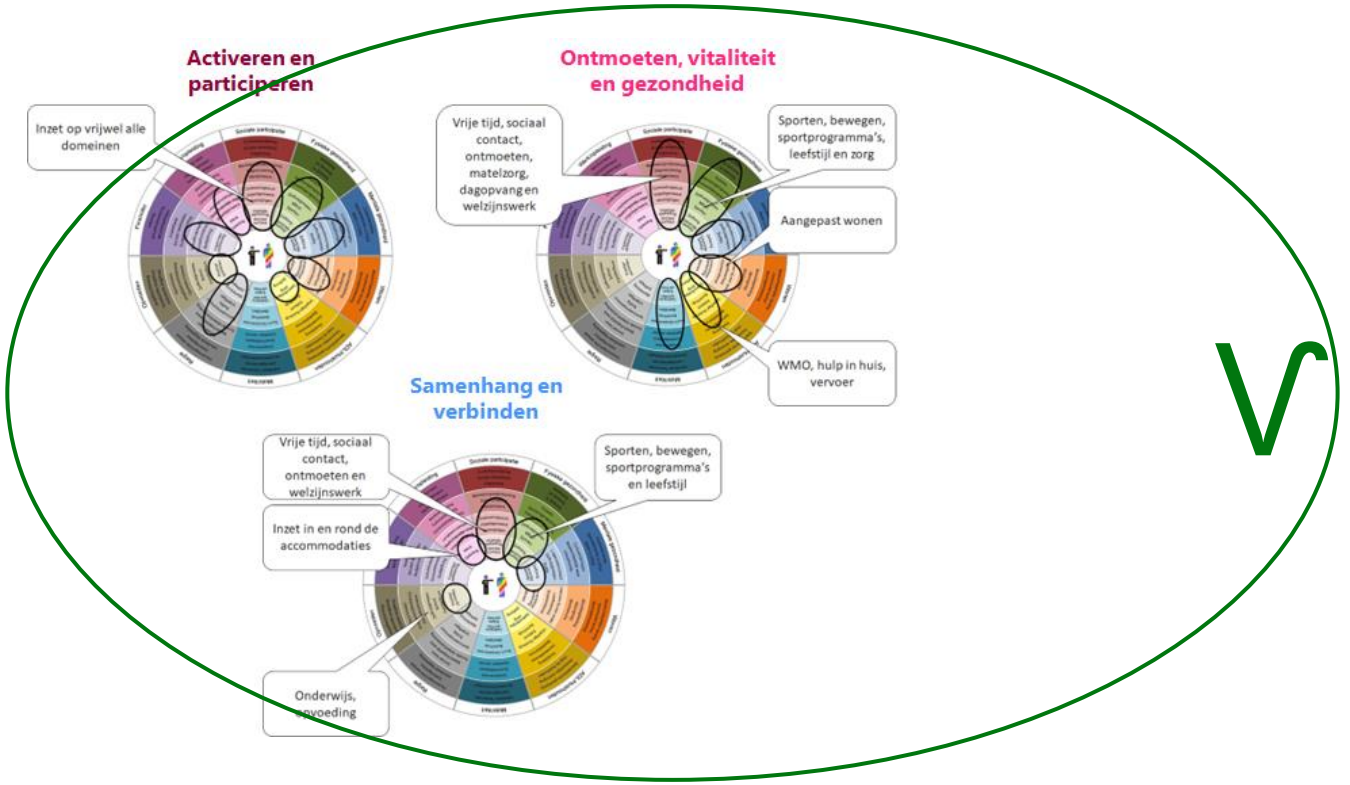

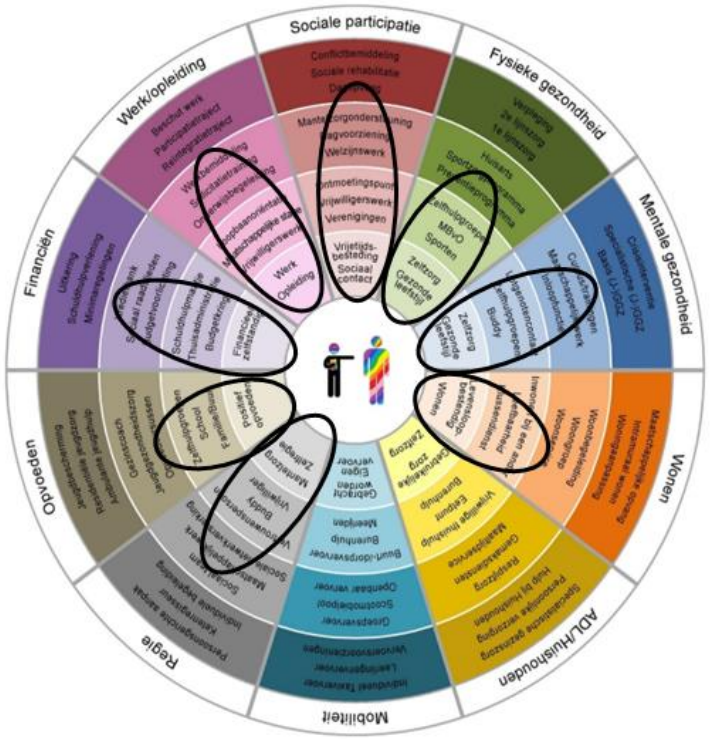

Er is sprake van een volledige 'match' tussen de bezetting van het Westhoes en de maatschappelijke opgave in Heilust e.o. Daarbij geldt dat niet alleen de dienstverlening in het Sociaal Domein goed aan bod komt in het Westhoes, maar ook het verenigingsleven en recreatie (b.v. speeltuin).

Westhoes, beheer en exploitatie

Kengetallenvergelijking

	Westhoes		Benchmark		
Omzet		**1e kwartiel**	**Mediaan**	**3e kwartiel**
Omzet zaalhuur per m2 BVO	€ 52,19	€ 16,12	€ 25,89	€ 44,25
Omzet horeca per m2 BVO	€ 45	€ 41	€ 106	€ 166
Omzet horeca per deelnemer	€ 77			
Omzet horeca per bezoeker	€ 1,27			
Totale omzet per m2 BVO	€ 98	€ 76	€ 138	€ 220
Directe exploitatiekosten				
Inkooppercentage horeca	37%	32%	37%	42%
Personeelskosten % vd omze	66%	26%	54%	68%
Personeelskosten per m2 BV	€ 65	€ 23	€ 74	€ 113
Overige directe kosten per m	€ 28	€ 2	€ 5	€ 10
Indirecte exploitatiekosten				
Adm & alg als % van de omz	14%	5%	8%	10%
Adm & alg per m2 BVO	€ 13,53	€ 5,04	€ 10,52	€ 14,28
Energiekosten per m2 BVO	€ 20,72	€ 16,89	€ 28,53	€ 35,42
Onderhoudskosten per m2 B	€ 2,23	€ 2,80	€ 5,81	€ 10,73
Resultaat				
Dekkingsgraad ex kapitaallast	67%	83%	86%	98%
Resultaat ex kaplast per m2 B	€ -48	€ -29	€ -25	€ -1
Resultaat ex kaplast per bezo	€ -1,37			

Toelichting

Links treft u de vergelijking aan van de exploitatieresultaten van het Westhoes met die van andere gemeenschapshuizen. Op de verticale as treft u de verschillende kengetallen aan die wij hebben gebruikt. Voor zowel de omzet, als de kosten ziet u dat deze zijn omgerekend naar omzet of kosten per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), naar bezoekers of (voor de kosten) als percentage van de omzet.

Vervolgens treft u eerst de getallen van het Westhoes aan. Daarna treft u de cijfers aan van andere gemeenschapshuizen. Die vergelijking is in een bandbreedte van kwartielen weergegeven. Die hebben de volgende betekenis:

- 1e kwartiel: De accommodaties met de relatief slechte scores.
- Mediaan: De accommodaties met de gemiddelde scores.
- 3e kwartiel: De accommodaties met de relatief goede scores.

Uit de tabel kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De inkomsten/omzet in het Westhoes zijn voldoende. De omzet zaalhuur is hoog, vooral veroorzaakt door de huur die de maatschappelijke instellingen betalen. De omzet horeca is redelijk.
- De kosten zijn redelijk, zowel gerelateerd aan de omvang van de accommodatie als aan de omzet.
- Onder de streep is er sprake van een exploitatietekort.

Westhoes, beheer en exploitatie

Beheervorm
Het Westhoes heeft een bijzondere beheervorm. De belangrijkste kenmerken zijn:

- De beheertaken 'achter de schermen' worden door Impuls uitgevoerd. Dat zijn de (financiële) administratie, de vergunningen, planning/rooster, inkoop, e.d. Ook de beheerders zijn in dienst bij Impuls.
- 'Voor de schermen' worden de beheertaken uitgevoerd door beheerders, cliënten van de maatschappelijke partners en vrijwilligers.
- Eindverantwoordelijk is een coöperatie. Het bestuur van de coöperatie bestaat uit vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners en de gemeente.

Verder geldt dat de gemeente eigenaar is van de accommodatie en deze verhuurt aan de coöperatie.

De gekozen beheervorm blijkt in de praktijk voldoende tot goed te functioneren. Door de rol van Impuls is een professionele bedrijfsvoering gewaarborgd. Ook de gerichtheid op de maatschappelijke organisatie is gewaarborgd door de rol van de maatschappelijke partners en de gemeente in het bestuur. De participatie door inwoners en inzet vrijwilligers is (nog) te beperkt.

De beheervorm is deels kopieerbaar voor andere accommodaties. Kopieerbaar is vooral de rol van Impuls. Echter, het uitbreiden van de rol van de coöperatie richting andere gemeenschapshuizen is geen begaanbare weg. Ook de oprichting van een coöperatie per gemeenschapshuis is geen haalbare richting. In dat geval zouden vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners per individueel bestuur, bestuursleden moeten afvaardigen.

Het oordeel
De beheer- en exploitatieopzet van het Westhoes functioneert is in meerdere opzichten goed. De wijze van beheer is volledig gericht op de maatschappelijke opgave en bereikt de inwoners. Daarmee is het Westhoes van grote maatschappelijke betekenis. Echter, over de noodzaak van handhaving van de coöperatie wordt getwijfeld en de participatie van inwoners kan beter.

In de onderstaande tabel de belangrijkste criteria waarop het oordeel is gevorm en de scores.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)
Toekomstbestendig	★★★★
Gericht op maatschappelijke opgave	★★★★★
Participatie inwoners	★★
Maatschappelijk rendement	★★★★
Financieel rendement	★★★

Westhoes, sterke en zwakke punten

Sterk
- Bijzondere accommodatie (kerk).
- Eigentijdse accommodatie, goed onderhouden
- Zeer goede bezetting.
- Bezetting (qua type activiteiten en dienstverlening) goed passend bij de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.
- Groot bereik onder de inwoners.
- Wijze van beheer die garandeert dat de maatschappelijke doelstelling voorop staat.
- Combinatie binnen en buiten (speeltuin/park).
- Ondanks gerichtheid op de maatschappelijke opgave, goed verdedigbare exploitatieresultaten

Zwak
- Het is geen duurzaam gebouw.
- Participatie door inwoners is nog te beperkt.

DE ACCOMMODATIE		
CAPACITEIT	Overschot/tekort	Evenwicht
FUNCTIES	Monofunctioneel	Multifunctioneel
FUNCTIONALITEIT	Slecht	Goed
TECHNISCHE KWALITEIT	Slecht	Goed
DUURZAAMHEID	Label G	Label A
GEBRUIK/BEZETTING		
BEZETTINGSGRAAD	Slecht	Zeer goed
MATCH MET MAATSCH OPGAVE	Geen match	Volledige match
BEREIK EN BEZOEK	Laag	Hoog
BEHEER EN EXPLOITATIE		
TOEKOMSTBESTENDIG	Niet	Volledig
GERICHT OP MAATSCH OPGAVE	Niet	Volledig
PARTICIPATIE INWONWERS	Klein	Groot
MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT	Laag	Hoog
EXPLOITATIERESULTATEN	Slecht	Zeer goed

Catharina Hoes

Catharina Hoes, het verzorgingsgebied

	VERZORGINGSGEBIED			
	Direct	Indirect		
	Holz	Nulland	Centrum	Rolducker-veld
Inwoners	2.290	2.890	4.635	2.235
0-15 jr	11,4%	13,0%	8,8%	14,1%
15-25 jr	9,4%	8,8%	7,7%	10,7%
25-45 jr	23,1%	22,5%	17,3%	23,7%
45-65 jr	28,2%	30,3%	26,6%	26,6%
65 e.o.	27,9%	25,4%	39,6%	24,8%

De buurten binnen het verzorgingsgebied
Het Catharina Hoes ligt centraal in de buurt Holz, maar vervult ook een functie voor een deel van de inwoners van Nulland, Kerkrade-Centrum en Rolduckerveld. Deze laatste drie buurten behoren geheel of gedeeltelijk tot het verzorgingsgebied van het Catharina Hoes. In de linker tabel treft u de inwonersaantallen en samenstelling van de bevolking aan van de buurten rondom het Catharina Hoes.

Holz
De buurt Holz is een buurt die aandacht behoeft. De buurt heeft minder ongunstige 'scores' dan bijvoorbeeld Heilust en Rolduckerveld, maar op vele punten is verbetering nodig.

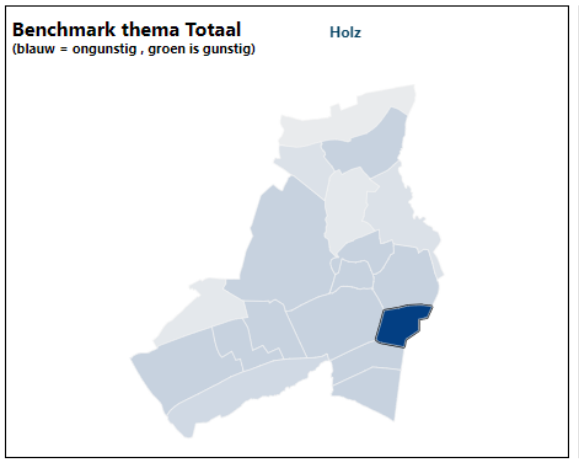

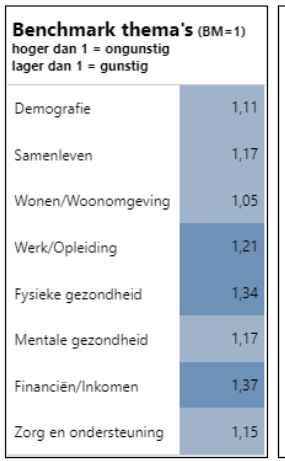

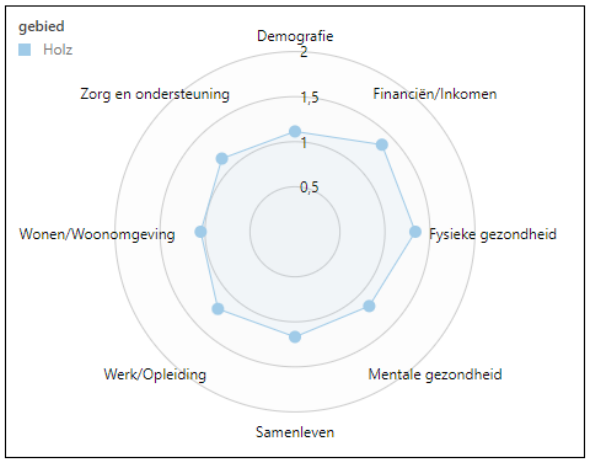

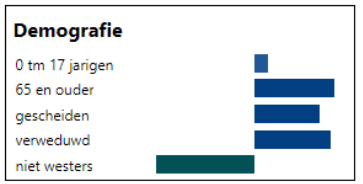

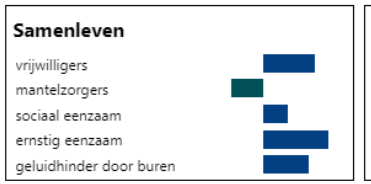

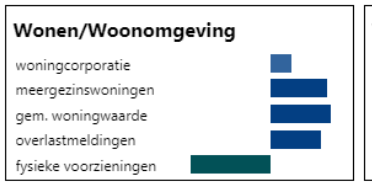

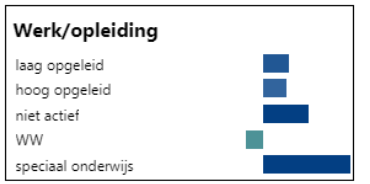

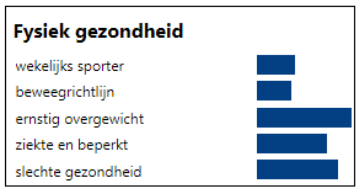

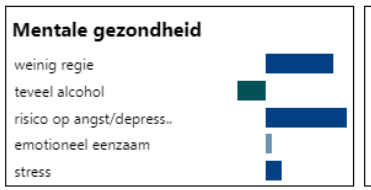

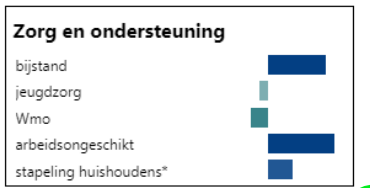

Catharina Hoes, het verzorgingsgebied

De buurten

Onderstaand het profiel van twee buurten rondom Holz (Nulland en Rolduckerveld).

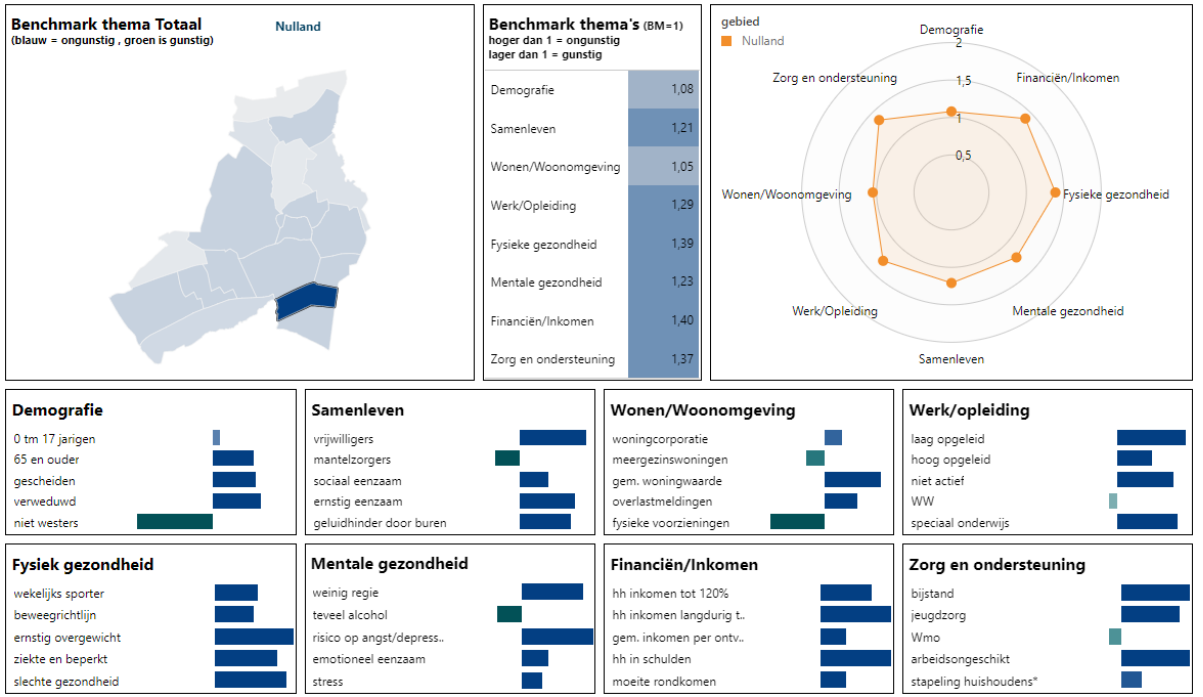

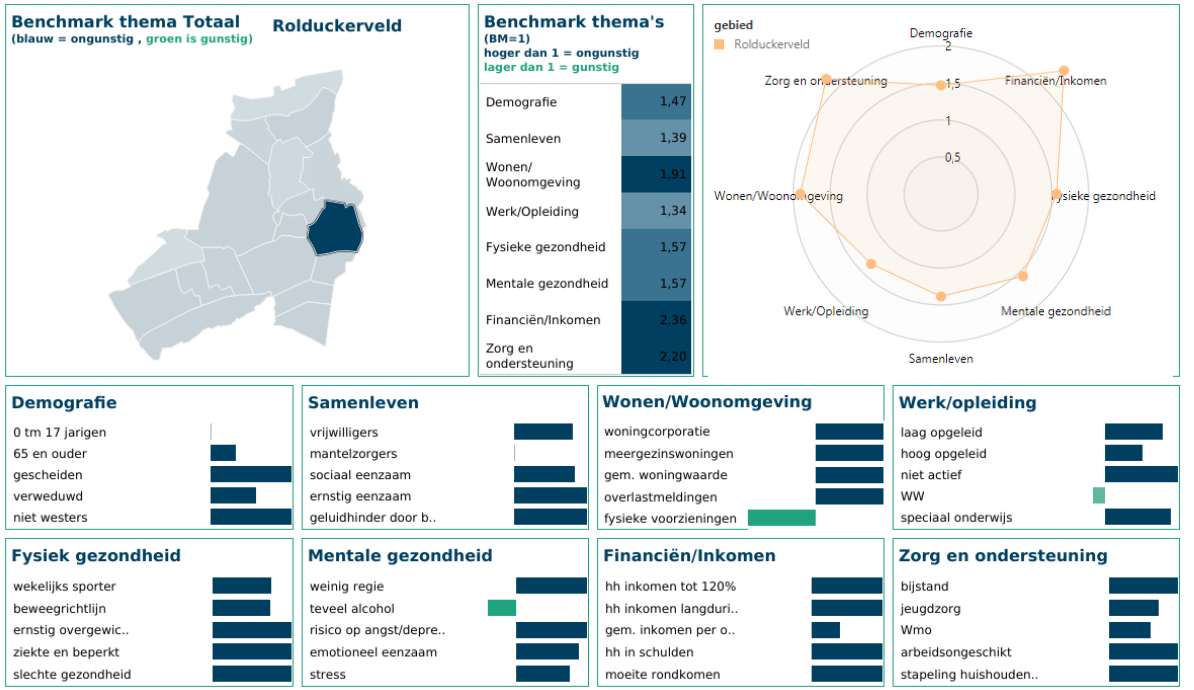

Nulland en Rolduckerveld geven en vergelijkbaar beeld, waarbij geldt dat de situatie in Rolduckerveld ongustiger is dan die in Nulland.

Catharina Hoes, het verzorgingsgebied

De buurten
Onderstaand het profiel van Kerkrade-Centrum.

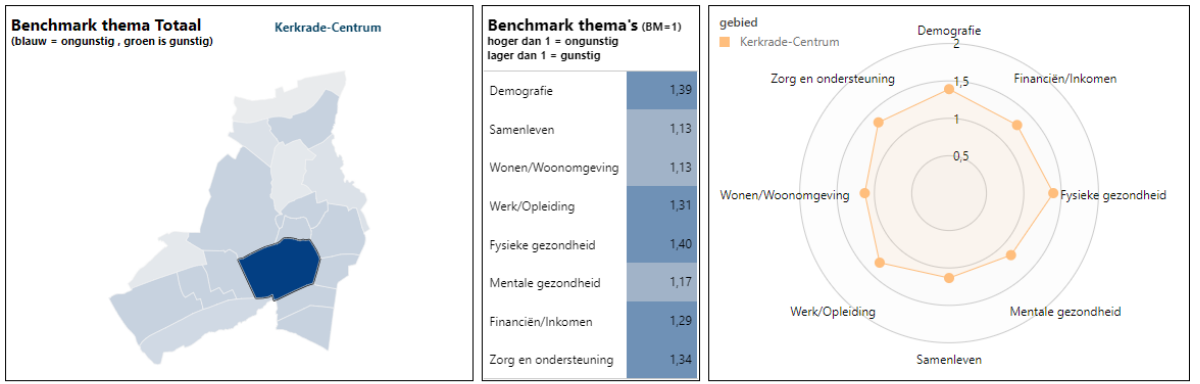

Benchmark thema's (BM=1)
hoger dan 1 = ongunstig
lager dan 1 = gunstig

Demografie	1,39
Samenleven	1,13
Wonen/Woonomgeving	1,13
Werk/Opleiding	1,31
Fysieke gezondheid	1,40
Mentale gezondheid	1,17
Financiën/Inkomen	1,29
Zorg en ondersteuning	1,34

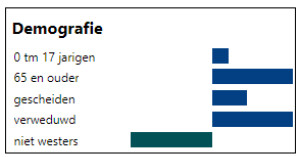

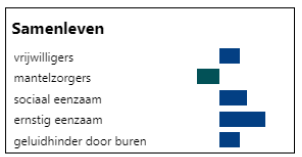

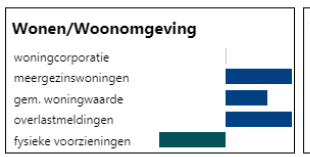

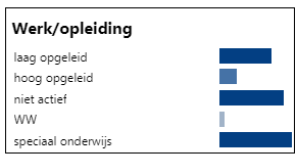

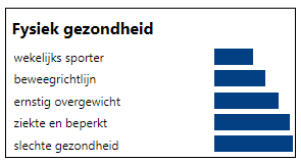

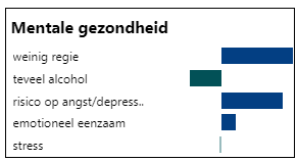

Catharina Hoes, de accommodatie

De accommodatie
Het Catharina Hoes beschikt over 7 ruimten die geschikt zijn voor activiteiten. Daarnaast beschikt het Catharina Hoes over een café/bar. Het totale bruto vloeroppervlak bedraagt 1.312 m².

Catharina Hoes	M2
Begane grond	
Grote zaal	253,0
Lokaal 1	56,0
Lokaal 2+3	56,0
Lokaal 4+5 (korenzaal)	114,0
Lokaal 6	39,0
Subtotaal	**518,0**
Verdieping	
Lokaal 11 groot	42,0
Lokaal 12 klein	36,0
Subtotaal	**78,0**
TOTAAL	**596,0**

De accommodatie
Onderstaand het oordeel over het gebouw zelf. Daarbij is gelet op de capaciteit (is de accommodatie groot genoeg), de technische kwaliteit (wat is de technische toestand), de functionaliteit (is het gebouw geschikt voor de activiteiten die erin plaatsvinden) en de duurzaamheid.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)	TOELICHTING
Capaciteit	★★★★	Royale accommodatie, diversiteit aan ruimten en voorzieningen.
Technische kwaliteit	★★★★	Goed onderhouden gebouw, frisse eigentijdse uitstraling.
Functionaliteit	★★★★	Goed functioneel
Duurzaamheid	★★	Energielabel E

Leefstijlen
In de cirkeldiagrammen treft u de samenstelling van de bevolking aan naar leefstijlen van de buurten van het verzorgingsgebied van het Catharina Hoes naar leefstijlen. In de rechterfiguur treft u de positionering aan van het Catharina Hoes. Daaruit blijkt dat er sprake is van een goede match met de gele leefstijl en een voldoende match met de groene leefstijl. Het Catharinahoes heeft in principe aantrekkingskracht op circa 75% van de inwoners uit het verzorgingsgebied.

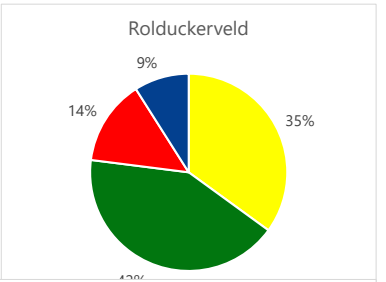

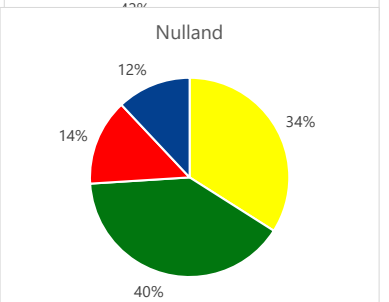

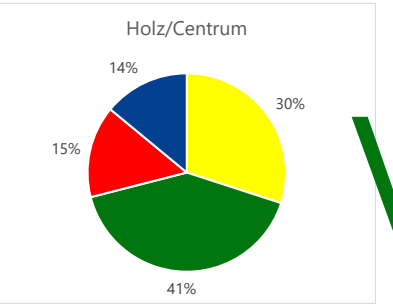

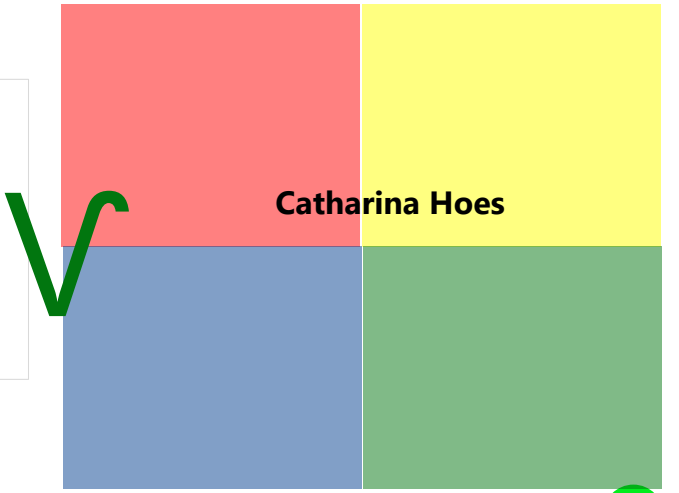

Catharina Hoes, de bezetting

De bezetting, kwantitatief
In de onderstaande tabel is de bezettingsgraad van het Catharina Hoes per ruimte, per dagdeel en totaal weergegeven. Ook is de bezetting voorzien van een oordeel. Uit de tabel blijkt dat het Catharina Hoes een slechte bezetting kent. Bij het berekenen van de bezettingsgraad is uitgegaan van 365 theoretische openingsdagen per jaar. Ook geldt dat de commerciële activiteiten niet in het overzicht zijn opgenomen

	Ochtend	Middag	Avond	Totaal	Oordeel	
Zaal volledig	35%	5%	40%	25%	Voldoende	> 22% < 33%
Lokaal 1 (vergaderlokaal)	12%	12%	12%	12%	Matig	> 11% < 22%
Lokaal 2+3 (vergaderlokaal)	0%	0%	0%	0%	Zeer Slecht	< 5%
Lokaal 4+5 (korenzaal)	35%	0%	23%	19%	Matig	> 11% < 22%
Lokaal 6	0%	0%	0%	0%	Zeer Slecht	< 5%
Lokaal 11 groot	12%	0%	0%	4%	Zeer Slecht	< 5%
Lokaal 12 klein	0%	12%	12%	8%	Slecht	> 5% < 11%
Totaal	**13%**	**4%**	**12%**	**10%**	**Slecht**	

Bereik, animo en benutting
Ook voor andere aspecten van de bezetting scoort het Catharina Hoes niet goed. Bij bereik en animo zijn de scores lager dan voor andere gemeenschapshuizen. Het aantal bezoeken per m2 vloeroppervlak is ronduit laag.

	Direct	Indirect
Bereik	19,7%	3,7%
Animo	9,0	1,7
Bezoeken per m2	15,7	

Toelichting
- Bereik: het percentage van de inwoners dat frequent de accommodatie bezoekt.
- Animo: Het aantal malen dat inwoners van het verzorgingsgebied gemiddeld de accommodatie per jaar bezoeken.
- Bezoeken per m2: Aantal bezoeken gedeeld door het aantal vierkante meters BVO.

De bezetting, kwalitatief
In de onderstaande figuur is weergegeven welk activiteiten, producten of diensten binnen het Sociaal Domein worden aangeboden in het Catharina Hoes

.

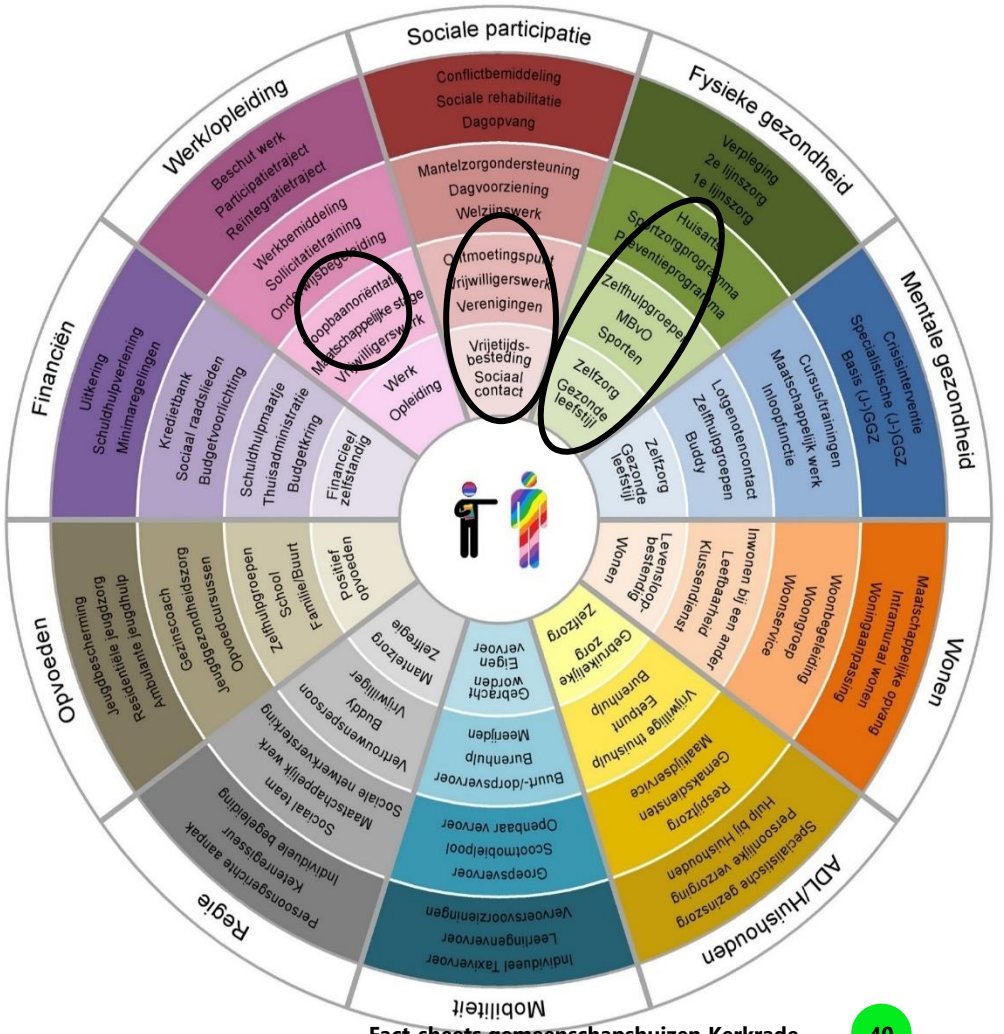

Catharina Hoes, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
De bezetting van het Catharina Hoes is door ons vergeleken met onze interpretatie van de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied. Onderstaand de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

Activeren en participeren

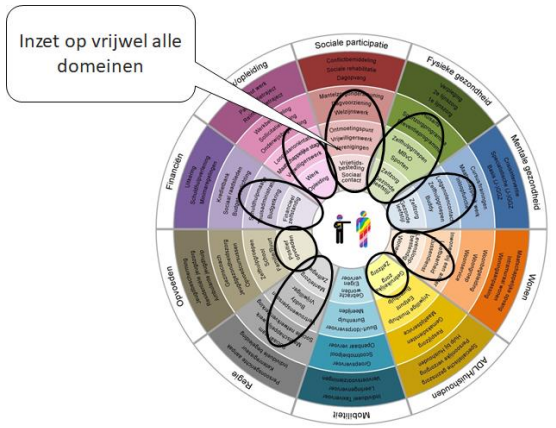

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

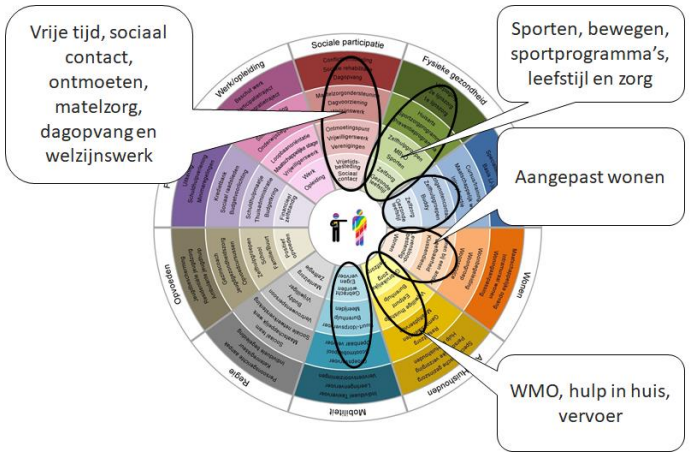

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Catharina Hoes, de bezetting versus maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de mate waarin de bezetting van het Catharina Hoes in kwalitatieve zin overeenkomst met de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

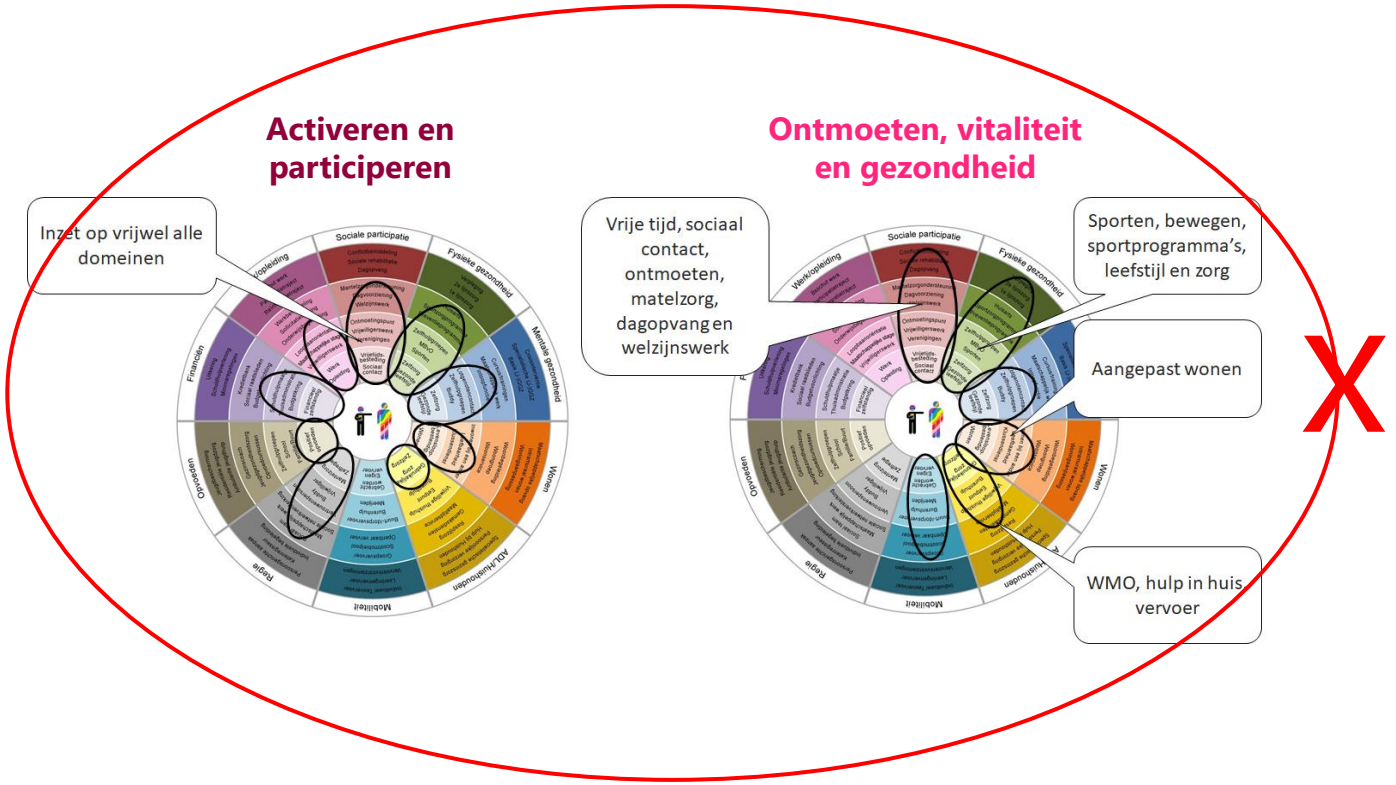

X

De bezetting

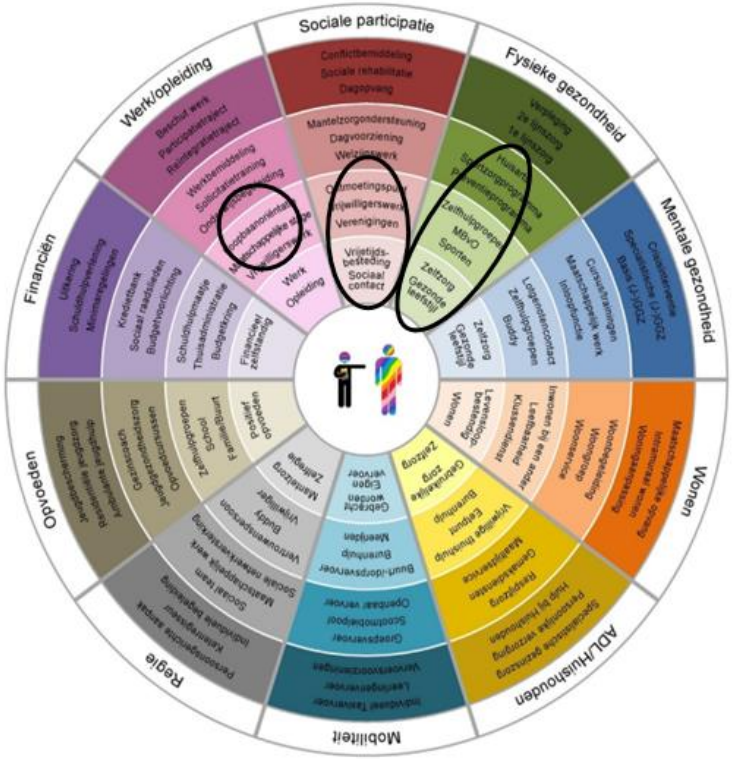

Er is onvoldoende sprake van een 'match' tussen de bezetting van het Catharina Hoes en de maatschappelijke opgave in Holz e.o.

Catharina Hoes, beheer en exploitatie

Kengetallenvergelijking

	Catharinahoes		Benchmark		
Omzet		**1e kwartiel**	**Mediaan**	**3e kwartiel**
Omzet zaalhuur per m2 BVO	€ 16,62	€ 16,12	€ 25,89	€ 44,25
Omzet horeca per m2 BVO	€ -	€ 41	€ 106	€ 166
Omzet horeca per deelnemer	€ -			
Omzet horeca per bezoeker	€ -			
Totale omzet per m2 BVO	€ 18	€ 76	€ 138	€ 220
Directe exploitatiekosten				
Inkooppercentage horeca	0%	32%	37%	42%
Personeelskosten % vd omzet	0%	26%	54%	68%
Personeelskosten per m2 BVO	€ -	€ 23	€ 74	€ 113
Overige directe kosten per m2 BVO	€ -	€ 2	€ 5	€ 10
Indirecte exploitatiekosten				
Adm & alg als % van de omzet	84%	5%	8%	10%
Adm & alg per m2 BVO	€ 14,82	€ 5,04	€ 10,52	€ 14,28
Energiekosten per m2 BVO	€ 7,47	€ 16,89	€ 28,53	€ 35,42
Onderhoudskosten per m2 BVO	€ 1,41	€ 2,80	€ 5,81	€ 10,73
Resultaat				
Dekkingsgraad ex kapitaallasten	74%	83%	86%	98%
Resultaat ex kaplast per m2 BVO	€ -6	€ -29	€ -25	€ -1
Resultaat ex kaplast per bezoeker	€ -0,39			

Toelichting

Links treft u de vergelijking aan van de exploitatieresultaten van het Catharinahoes met die van andere gemeenschapshuizen. Op de verticale as treft u de verschillende kengetallen aan die wij hebben gebruikt. Voor zowel de omzet, als de kosten ziet u dat deze zijn omgerekend naar omzet of kosten per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), naar bezoekers of (voor de kosten) als percentage van de omzet.

Vervolgens treft u eerst de getallen van het Catharina Hoes aan. Daarna treft u de cijfers aan van andere gemeenschapshuizen. Die vergelijking is in een bandbreedte van kwartielen weergegeven. Die hebben de volgende betekenis:

- 1e kwartiel: De accommodaties met de relatief slechte scores.
- Mediaan: De accommodaties met de gemiddelde scores.
- 3e kwartiel: De accommodaties met de relatief goede scores.

Uit de tabel kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De inkomsten van het Catharinahoes zijn laag. Dat is ook niet verwonderlijk, omdat de horeca-inkomsten niet voor de stichting zijn, maar voor de exploitant. De stichting ontvangt huur van de maatschappelijke gebruikers en de exploitant.
- De kosten zijn over het algemeen laag tot uitzonderlijk laag:
    - De directe exploitatiekosten ontbreken, omdat deze voor rekening komen van de exploitant.
    - De indirecte exploitatiekosten zijn laag, waarbij vooral de lage energiekosten en de lage onderhoudskosten opvallen.
- Het exploitatieresultaat was in het jaar 2022 negatief. Het negatieve resultaat is overigens het kleinste van de gemeenschapshuizen in Kerkrade die hun exploitatieresultaten met ons hebben gedeeld.
- In financiële zin is het Catharina Hoes het best presterende gemeenschapshuis van Kerkrade.

Catharina Hoes, beheer en exploitatie

Beheervorm
Het Catharina Hoes kent een beheervorm zoals vele andere gemeenschapshuizen in Nederland. Een stichting is eindverantwoordelijk voor het beheer en exploitatie van de accommodatie. De dagelijkse gang van zaken en de exploitatie van het buffet zijn de verantwoordelijkheid van een exploitant die voor eigen rekening en risico exploiteert. Deze exploitant draagt zorg voor de dienstverlening richting de maatschappelijke gebruikers. De leegstand mag hij opvullen met eigen, commerciële activiteiteten. Daarbij geldt dat deze exploitant op groot draagvlak mag rekenen bij bestuur van de stichting en de gebruikers. Deze exploitant vervult overigens dezelfde functie binnen het Patronaat.

Deze vorm van beheer en exploitatie is voor het Catharina Hoes niet toekomstbestendig. In de eerste plaats geldt dat het bestuur van de stichting eind dit jaar haar taken neerlegt. Het bestuur is van mening dat het niet langer verantwoord is om de accommodatie te exploiteren, gegeven de randvoorwaarden waarbinnen zij moet functioneren. De meeste bestuursleden zijn nog wel bereid om in de toekomst een rol te vervullen (bijvoorbeeld in een Klankbordgroep zoals het geval bij het Sjevemethoes), maar willen niet langer de volledige verantwoordelijkheid dragen.

Alhoewel de exploitant op veel draagvlak kan rekenen, is deze vorm van beheer en exploitatie vanzelfsprekend niet gericht op de maatschappelijke opgave. Alhoewel de betreffende exploitant affiniteit heeft met maatschappelijke activiteiten, is deze beheervorm meer toegesneden voor commerciële activiteiten.

Verder is het van belang om het volgende te vermelden:
- De bezettingsgraad van het Catharina Hoes is slecht. Dat komt mede doordat enkele grote, vaste huurders kort geleden zijn ondergebracht in Flexiforum. Dat heeft de maatschappelijke functie en de bezetting van het Catharina Hoes geen goed gedaan.
- De gemeenschapshuizen in Kerkrade, die een stevige maatschappelijke functie vervullen, worden allen (direct of indirect) ondersteund door Impuls. Dit geldt niet voor het Catharina Hoes. De stichting, die het gebouw beheert en exploiteert, heeft zonder ondersteuning de accommodatie draaiende moeten houden. Eenieder zal begrijpen dat het beheer en exploitatie op zichzelf al een stevige verantwoordelijkheid is. Om daarnaast ook de programmering van de accommodatie te versterken is meer dan redelijkerwijs van een vrijwilligersbestuur mag worden verwacht.

Het oordeel
Het beheer- en exploitatieopzet van het Catharina Hoes heeft als voordelen dat sprake is van een efficiënte exploitatie en goede exploitatieresultaten. Ook het onderhouden van het gebouw is in goede handen geweest bij bestuur en exploitant. Echter, de maatschappelijke functie is te beperkt. Gezien de kenmerken van het verzorgingsgebied zijn meer maatschappelijke activiteiten en een bredere maatschappelijk functie gewenst.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)
Toekomstbestendig	★
Gericht op maatschappelijke opgave	★ ★
Participatie inwoners	★ ★
Maatschappelijk rendement	★ ★
Financieel rendement	★ ★ ★ ★ ½

Catharina Hoes, sterke en zwakke punten

Sterk
- Goed onderhouden gebouw met eigentijdse en frisse uitstraling.
- Goede locatie en parkeermogelijkheden.
- Een grote diversiteit aan ruimten en voorzieningen. Ruime exploitatiemogelijkheden.
- Efficiënte exploitatie.
- Beheerder/exploitant die op veel draagvlak kan rekenen.

Zwak
- Slechte bezettingsgraad.
- Beperkte maatschappelijke functie.
- Niet toekomstbestendige opzet van beheer en exploitatie. Het bestuur stopt.
- Geen duurzaam gebouw.
- Participatie door inwoners beperkt.

CATHARINAHOES

DE ACCOMMODATIE		
CAPACITEIT	Overschot/tekort	Evenwicht
FUNCTIES	Monofunctioneel	Multifunctioneel
FUNCTIONALITEIT	Slecht	Goed
TECHNISCHE KWALITEIT	Slecht	Goed
DUURZAAMHEID	Label G	Label A
GEBRUIK/BEZETTING		
BEZETTINGSGRAAD	Slecht	Zeer goed
MATCH MET MAATSCH OPGAVE	Geen match	Volledige match
BEREIK EN BEZOEK	Laag	Hoog
BEHEER EN EXPLOITATIE		
TOEKOMSTBESTENDIG	Niet	Volledig
GERICHT OP MAATSCH OPGAVE	Niet	Volledig
PARTICIPATIE INWONWERS	Klein	Groot
MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT	Laag	Hoog
EXPLOITATIERESULTATEN	Slecht	Zeer goed

'T PATRONAAT
Voor
talent
OPENINGSTIJDEN
'T PATRONAAT
MA: OP AFSPRAAK
DI:
WO: 19:30u - 00:00u
DO: 19:30u - 00:00u
VR: 18:15u - 00:00u
ZA: OP AFSPRAAK
ZO: 09:30u - 18:00u
5 AUGUSTUS 2023
BILLYBIRDPARK
Brand
1340
BIERBROUWERIJ
WMC 22

Patronaat

Patronaat, het verzorgingsgebied

	VERZORGINGSGEBIED	
	Direct	Indirect
	Bleijerheide	Nulland
Inwoners	4.170	2.890
0-15 jr	13,9%	13,0%
15-25 jr	8,9%	8,8%
25-45 jr	25,2%	22,5%
45-65 jr	31,3%	30,3%
65 e.o.	20,7%	25,4%

De buurten binnen het verzorgingsgebied
Het Patronaat ligt centraal in de buurt Bleijerheide, maar vervult ook een functie voor een deel van de inwoners van Nulland. In de linker tabel treft u de inwonersaantallen en samenstelling van de bevolking aan van de buurten rondom het Patronaat.

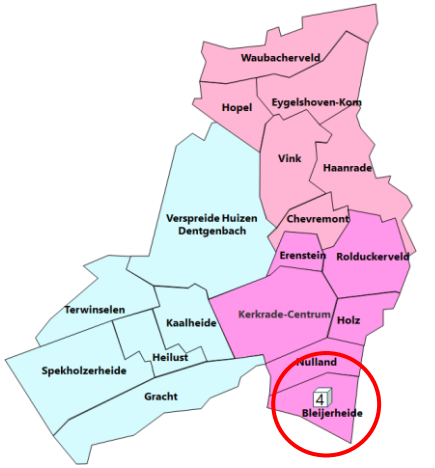

Bleijerheide

In de buurt Bleijerheide zien we min of meer hetzelfde beeld als in veel andere buurten in Kerkrade. Op vele onderdelen van het Sociaal Domein is sprake van ongunstige scores. Bleijerheide wijkt overigens sterk af van andere buurten (net als Vink en Haanrade) op het onderwerp demografie. In de buurt is minder sprake van vergrijzing dan elders in Kerkrade.

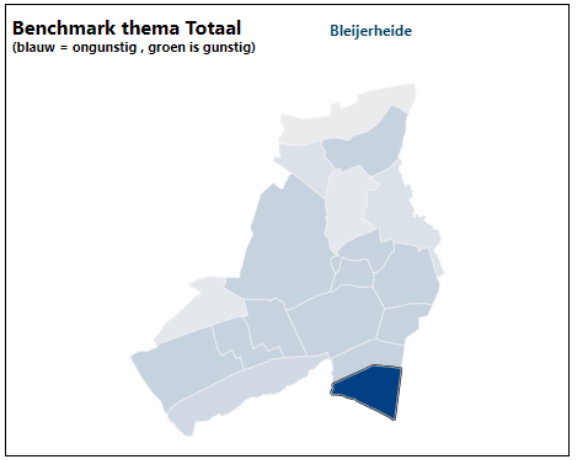

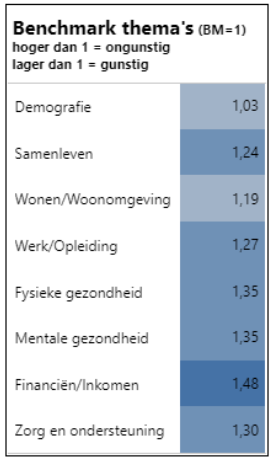

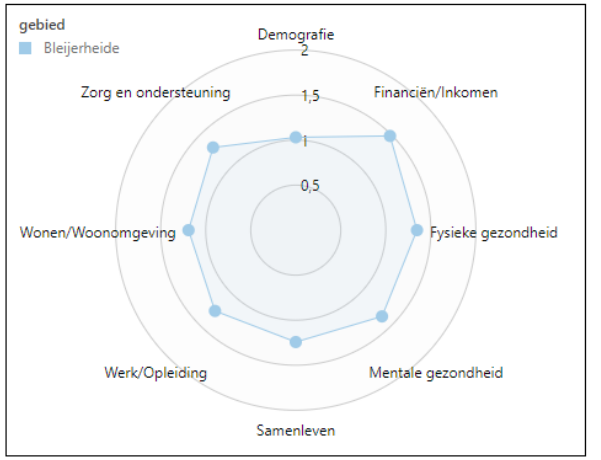

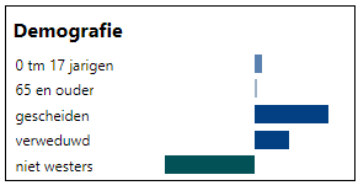

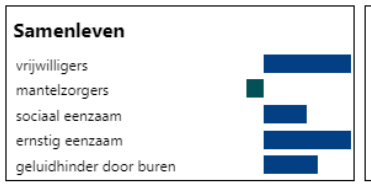

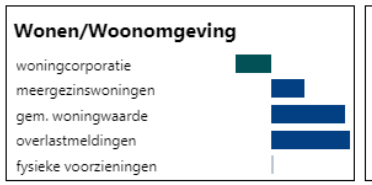

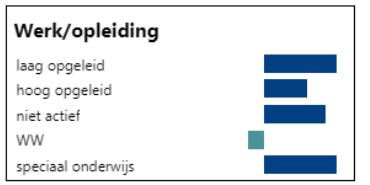

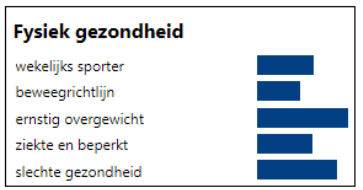

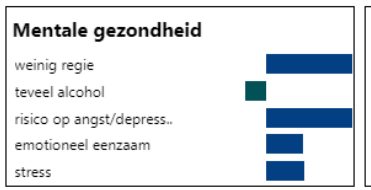

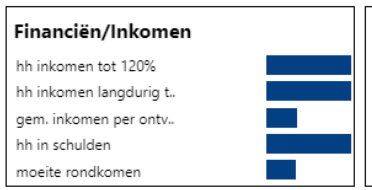

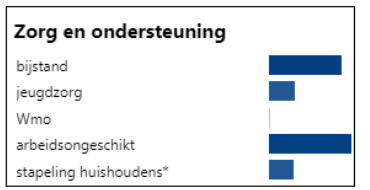

Patronaat, het verzorgingsgebied

De buurten

Onderstaand het profiel van Nulland.

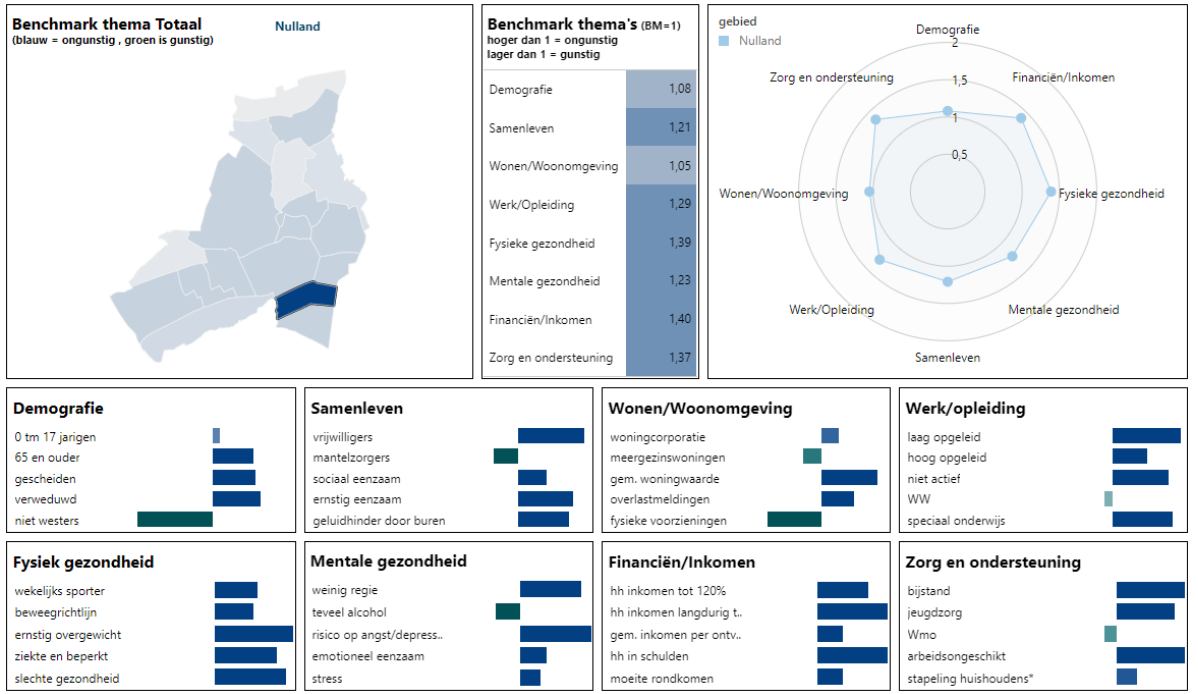

Patronaat, de accommodatie

De accommodatie
Het Patronaat beschikt over 5 ruimten die geschikt zijn voor activiteiten. Daarnaast beschikt het Patronaat nog over een café/bar en keuken. Het totale bruto vloeroppervlak bedraagt 1.180 m².

Patronaat	M2
Grote Zaal + Podium	320,0
Jongerenruimte	140,0
Ouderenruimte (Impuls)	135,0
Zaal 4 Talent	30,0
Zaal 5 Talent	55,0
TOTAAL	**680,0**

De accommodatie
Onderstaand het oordeel over het gebouw zelf. Daarbij is gelet op de capaciteit (is de accommodatie groot genoeg), de technische kwaliteit (wat is de technische toestand), de functionaliteit (is het gebouw geschikt voor de activiteiten die erin plaatsvinden) en de duurzaamheid.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)	TOELICHTING
Capaciteit	★ ★ ★ ★	Royale accommodatie
Technische kwaliteit	★ ★ ★	Voldoende onderhouden gebouw.
Functionaliteit	★ ★ ★	Beperkte diversiteit aan ruimten
Duurzaamheid	★	Energielabel G

Leefstijlen
In de cirkeldiagrammen treft u de samenstelling van de bevolking aan naar leefstijlen van de buurten van het verzorgingsgebied van het Patronaat naar leefstijlen. In de rechterfiguur treft u de positionering aan van het Patronaat. Daaruit blijkt dat er sprake is van een goede match met de groene en ook de gele leefstijl. Het Patronaat heeft in principe aantrekkingskracht op circa 74% van de inwoners uit het verzorgingsgebied.

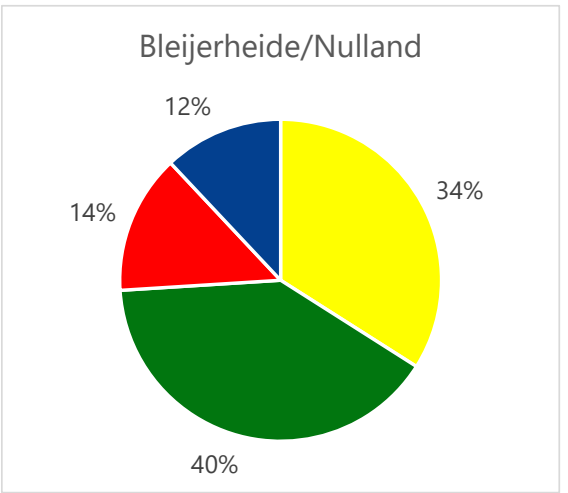

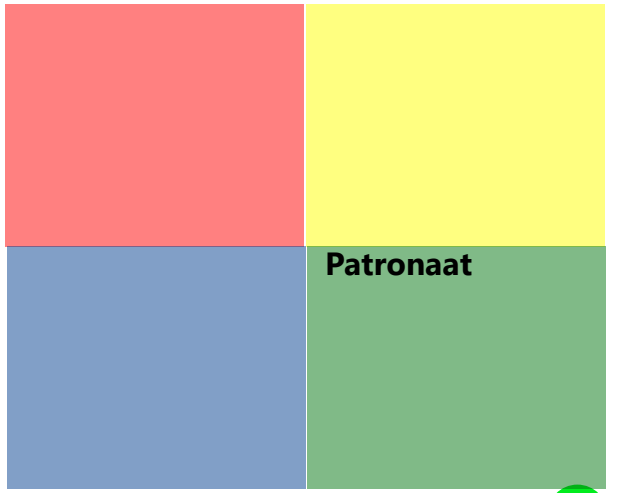

Patronaat, de bezetting

De bezetting, kwantitatief
In de onderstaande tabel is de bezettingsgraad van het Patronaat per ruimte, per dagdeel en totaal weergegeven. Ook is de bezetting voorzien van een oordeel. Uit de tabel blijkt dat het Patronaat voldoende bezet is. Dat komt vooral door het gebruik van Talent en Impuls. De grote zaal is matig bezet. Bij het berekenen van de bezettingsgraad is uitgegaan van 365 theoretische openingsdagen per jaar.

	Ochtend	Middag	Avond	Totaal	Oordeel
Ruimte Talent (4 en 5)	43%	43%	0%	28%	Voldoende
Ruimte Impuls	62%	62%	16%	47%	Zeer goed
Grote zaal	12%	0%	36%	16%	Matig
Jongerenruimte		Onbekend			
Totaal	**39%**	**35%**	**17%**	**30%**	**Voldoende**

>22% < 33%
44% of hoger
> 11% < 22%

Bereik, animo en benutting
Voor andere aspecten van de bezetting scoort het Patronaat een krappe voldoende. Bij bereik en animo zijn de scores weergegeven voor uitsluitend het directe verzorgingsgebied (Bleijerheide) en inclusief het indirecte verzorgingsgebied (Nulland).

	Direct	Indirect
Bereik	10,9%	6,4%
Animo	5,5	3,3
Bezoeken per m2	19,4	

Toelichting
- Bereik: het percentage van de inwoners dat frequent de accommodatie bezoekt.
- Animo: Het aantal malen dat inwoners van het verzorgingsgebied gemiddeld de accommodatie per jaar bezoeken.
- Bezoeken per m2: Aantal bezoeken gedeeld door het aantal vierkante meters BVO.

De bezetting, kwalitatief
In de onderstaande figuur is weergegeven welk activiteiten, producten of diensten binnen het Sociaal Domein worden aangeboden in het Patronaat.

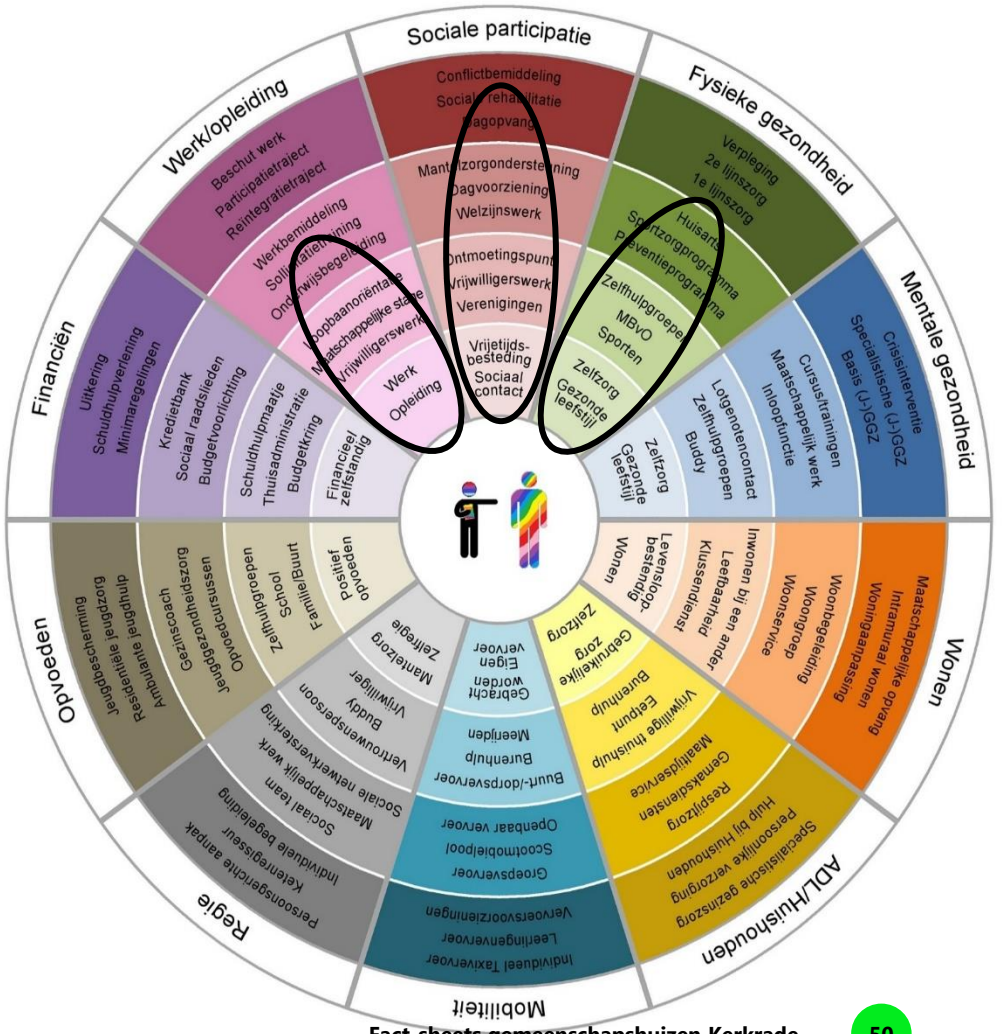

Patronaat, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
De bezetting van het Patronaat is door ons vergeleken met onze interpretatie van de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied. Vervolgens is de bezetting van het Patronaat vergeleken met de maatschappelijke opgave. Onderstaand de maatschappelijke opgave in Bleijerheide en Nulland.

Activeren en participeren

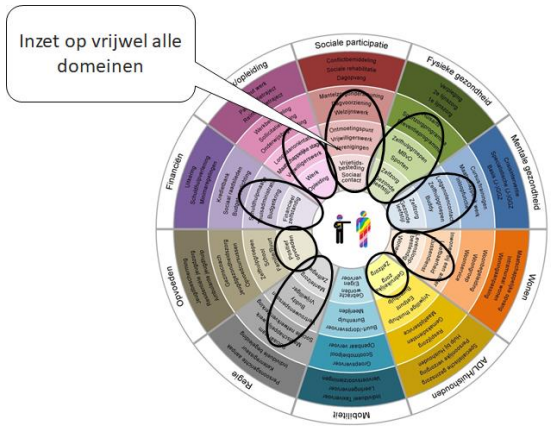

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

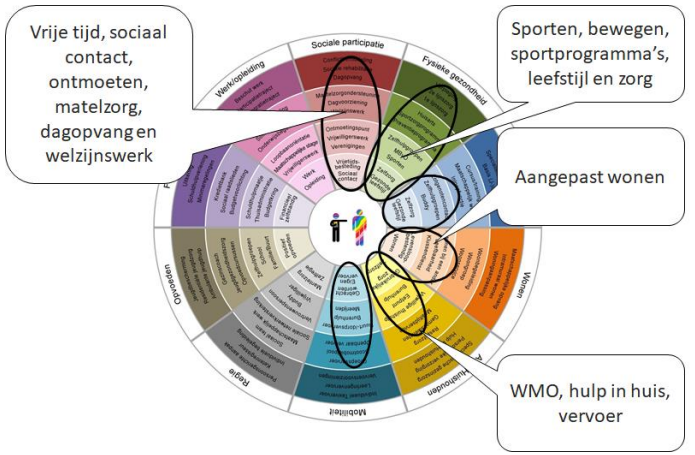

Samenhang en verbinden

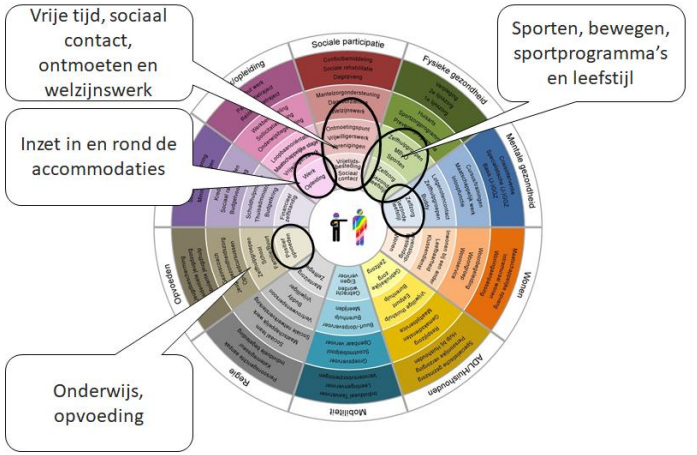

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Samenhang en verbinding

Dit is de opgave als de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Bewegen, ontmoeten en versterking van sociale samenhang zijn de thema's.

Patronaat, de bezetting versus maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de mate waarin de bezetting van het Patronaat in kwalitatieve zin overeenkomst met de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

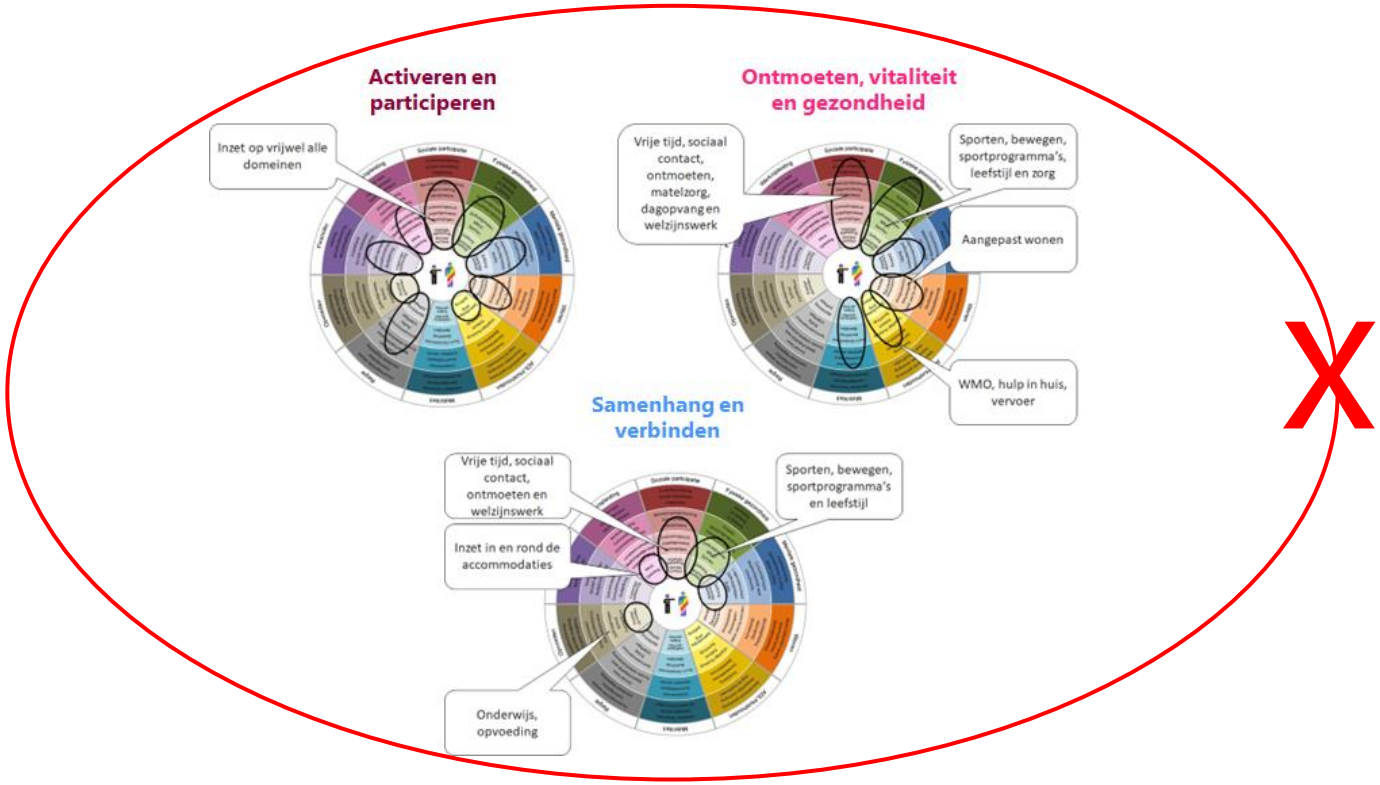

X

De bezetting

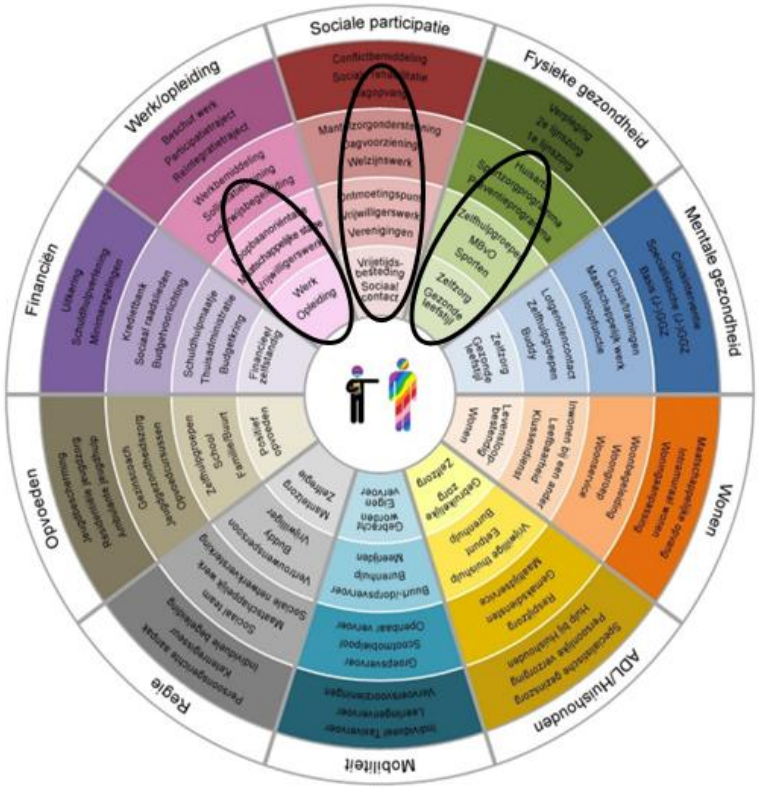

Er is sprake van een onvoldoende 'match' tussen de bezetting van het Patronaat en de maatschappelijke opgave in Bleijerheide en Nulland. Een meer divers activiteitenprogramma is gewenst.

Patronaat, beheer en exploitatie

Kengetallenvergelijking

	Patronaat		Benchmark		
Omzet		**1e kwartiel**	**Mediaan**	**3e kwartiel**	
Omzet zaalhuur per m2 BVO	€ 25,48	€ 16,12	€ 25,89	€ 44,25	
Omzet horeca per m2 BVO	€ -	€ 41	€ 106	€ 166	
Omzet horeca per deelnemer	€ -				
Omzet horeca per bezoeker	€ -				
Totale omzet per m2 BVO	€ 25	€ 76	€ 138	€ 220	
Directe exploitatiekosten					
Inkooppercentage horeca		32%	37%	42%	
Personeelskosten % vd omzet	43%	26%	54%	68%	
Personeelskosten per m2 BVO	€ 11	€ 23	€ 74	€ 113	
Overige directe kosten per m2 BV	€ 5	€ 2	€ 5	€ 10	
Indirecte exploitatiekosten					
Adm & alg als % van de omzet	0%	5%	8%	10%	
Adm & alg per m2 BVO	€ -	€ 5,04	€ 10,52	€ 14,28	
Energiekosten per m2 BVO	€ 23,26	€ 16,89	€ 28,53	€ 35,42	
Onderhoudskosten per m2 BVO	€ -	€ 2,80	€ 5,81	€ 10,73	
Resultaat					
Dekkingsgraad ex kapitaallasten	66%	83%	86%	98%	
Resultaat ex kaplast per m2 BVO	€ -13	€ -29	€ -25	€ -1	
Resultaat ex kaplast per bezoeker	€ -0,69				

Toelichting

Links treft u de vergelijking aan van de exploitatieresultaten van het Patronaat met die van andere gemeenschapshuizen. Op de verticale as treft u de verschillende kengetallen aan die wij hebben gebruikt. Voor zowel de omzet, als de kosten ziet u dat deze zijn omgerekend naar omzet of kosten per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), naar bezoekers of (voor de kosten) als percentage van de omzet.

Vervolgens treft u eerst de getallen van het Patronaat aan. Daarna treft u de cijfers aan van andere gemeenschapshuizen. Die vergelijking is in een bandbreedte van kwartielen weergegeven. Die hebben de volgende betekenis:

- 1e kwartiel: De accommodaties met de relatief slechte scores.
- Mediaan: De accommodaties met de gemiddelde scores.
- 3e kwartiel: De accommodaties met de relatief goede scores.

Uit de tabel kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- In de tabel zijn alleen de inkomsten en kosten opgenomen die de gemeente zelf draagt. De inkomsten en kosten van de exploitant, zijn niet in het overzicht opgenomen.
- De omzet zaalhuur van Het Patronaat is gemiddeld. De gemeente heeft vanzelfsprekend geen horeca-inkomsten.
- De gemeente verstrekt een vergoeding aan de exploitant. Deze zijn opgenomen onder het kopje personeelskosten. De ie kosten zijn relatief laag.
- Ook de andere exploitatiekosten zijn relatief laag.
- Er is op dit moment een relatief beperkt exploitatietekort.

Patronaat, beheer en exploitatie

Beheervorm
Het Patronaat is op het gebied van beheer en exploitatie een beetje een 'vreemde eend in de bijt'. Op dit moment wordt het gebouw beheerd en geëxploiteerd door de gemeente Kerkrade, in combinatie met een exploitant. Deze exploitant is dezelfde als die van het Catharina Hoes. De gemeente verhuurt de accommodatie aan Talent, aan Impuls en aan de exploitant. De exploitant zorgt voor het dagelijkse beheer en voor de buffetexploitatie. Dat doet hij in principe voor eigen rekening en risico.

Het beheer door de gemeente is een noodgedwongen, tijdelijke constructie. Met het nieuwe beleid voor gemeenschapshuizen wil de gemeente ook een meer toekomstbestendige oplossing voor het beheer van het Patronaat vinden.

Het oordeel
De beheer- en exploitatieopzet van het Patronaat is niet toekomstbestendig. Er is sprake van een tijdelijke situatie (gemeente beheert in combinatie met een exploitant). Voor de toekomst is een andere opzet noodzakelijk. Die andere opzet zou meer gericht moeten worden op de maatschappelijke opgave in Bleijerheide e.o.

In de onderstaande tabel de belangrijkste criteria waarop het oordeel is gevormd en de scores.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)
Toekomstbestendig	★
Gericht op maatschappelijke opgave	★★
Participatie inwoners	★★
Maatschappelijk rendement	★★½
Financieel rendement	★★★★

Patronaat, sterke en zwakke punten

Sterk
- Redelijke maatschappelijke functie, zeker voor senioren (activiteiten Impuls) en mensen met een beperking (activiteiten Talent).
- Beheerder/exploitant die op veel draagvlak kan rekenen.
- Efficiënte exploitatie.
- Accommodatie goed onderhouden

Zwak
- Maatschappelijke functie van de grote zaal te beperkt.
- Beheervorm (gemeentelijk beheer) een tijdelijke 'noodgreep' die niet toekomstbestendig is.
- Gebouw niet duurzaam.

DE ACCOMMODATIE		
CAPACITEIT	Overschot/tekort	Evenwicht
FUNCTIES	Monofunctioneel	Multifunctioneel
FUNCTIONALITEIT	Slecht	Goed
TECHNISCHE KWALITEIT	Slecht	Goed
DUURZAAMHEID	Label G	Label A
GEBRUIK/BEZETTING		
BEZETTINGSGRAAD	Slecht	Zeer goed
MATCH MET MAATSCH OPGAVE	Geen match	Volledige match
BEREIK EN BEZOEK	Laag	Hoog
BEHEER EN EXPLOITATIE		
TOEKOMSTBESTENDIG	Niet	Volledig
GERICHT OP MAATSCH OPGAVE	Niet	Volledig
PARTICIPATIE INWONWERS	Klein	Groot
MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT	Laag	Hoog
EXPLOITATIERESULTATEN	Slecht	Zeer goed

Sjtaater Hoes

Sjtaater Hoes, het verzorgingsgebied

	VERZORGINGSGEBIED		
	Direct	Indirect	
	Terwinselen	Heilust	Spekholzer-heide
Inwoners	3.880	2.515	3.280
0-15 jr	12,8%	14,1%	10,2%
15-25 jr	8,5%	9,7%	9,0%
25-45 jr	21,9%	21,1%	22,0%
45-65 jr	28,9%	31,8%	29,7%
65 e.o.	28,0%	23,3%	29,1%

Terwinselen
De buurt Terwinselen is één van de buurten in Kerkrade (samen met Vink en Hoppel) met relatief gunstige 'scores'. De situatie in Terwinselen benadert voor veel aspecten (bijvoorbeeld werk/opleiding, samenleven en mentale gezondheid) het Nederlandse gemiddelde. Wonen/woonomgeving en de inkomens van de inwoners scoren zelfs gunstiger.

De buurten binnen het verzorgingsgebied
Het Sjtaater Hoes ligt midden in de wijk Terwinselen. Die wijk is het primaire verzorgingsgebied van dit gemeenschapshuis. Gezien de directe nabijheid van twee andere buurten, zal het Sjtaaterhoes ook een functie vervullen voor die twee buurten (Spekholzerheide en Heilust). Vanwege het feit dat 't Westhoes centraal gelegen is in Heilust, zal de functie voor Heilust naar verwachting beperkt tot minimaal zijn.

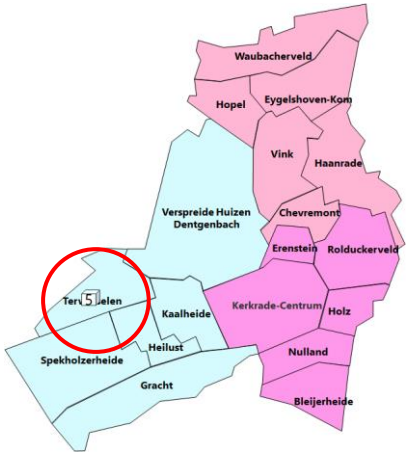

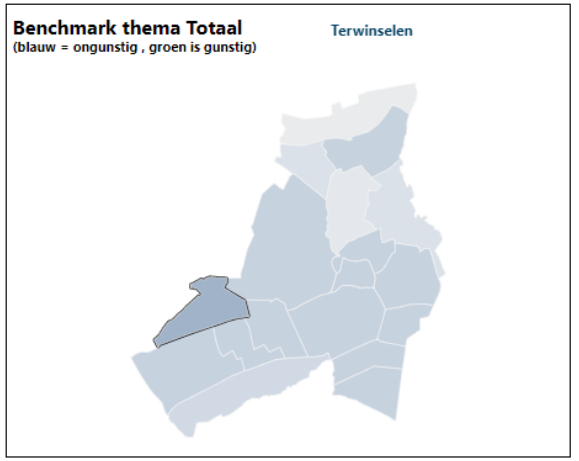

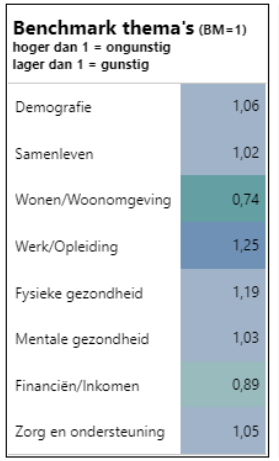

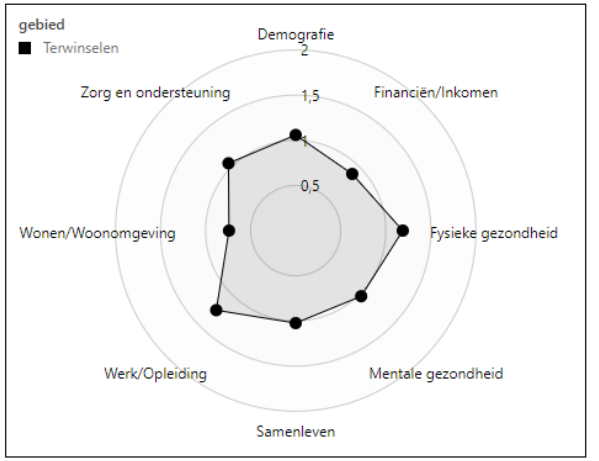

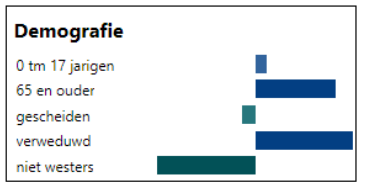

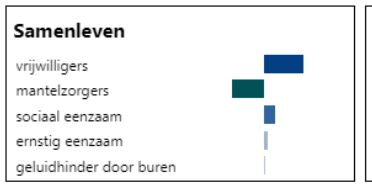

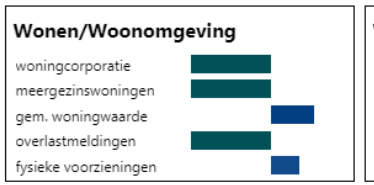

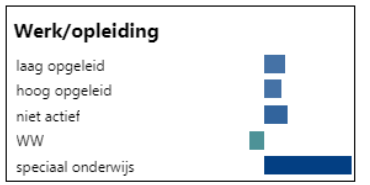

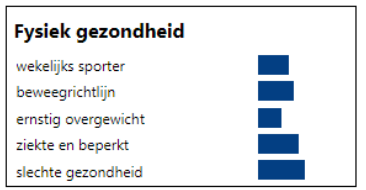

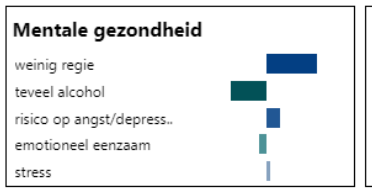

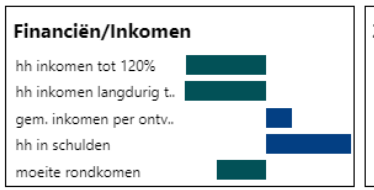

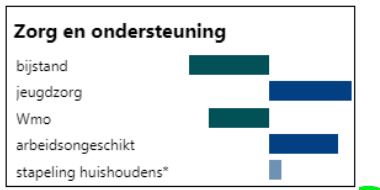

Sjtaaterhoes, het verzorgingsgebied

De buurten
Onderstaand het profiel van twee buurten rondom Terwinselen (Heilust en Spekholzerheide).

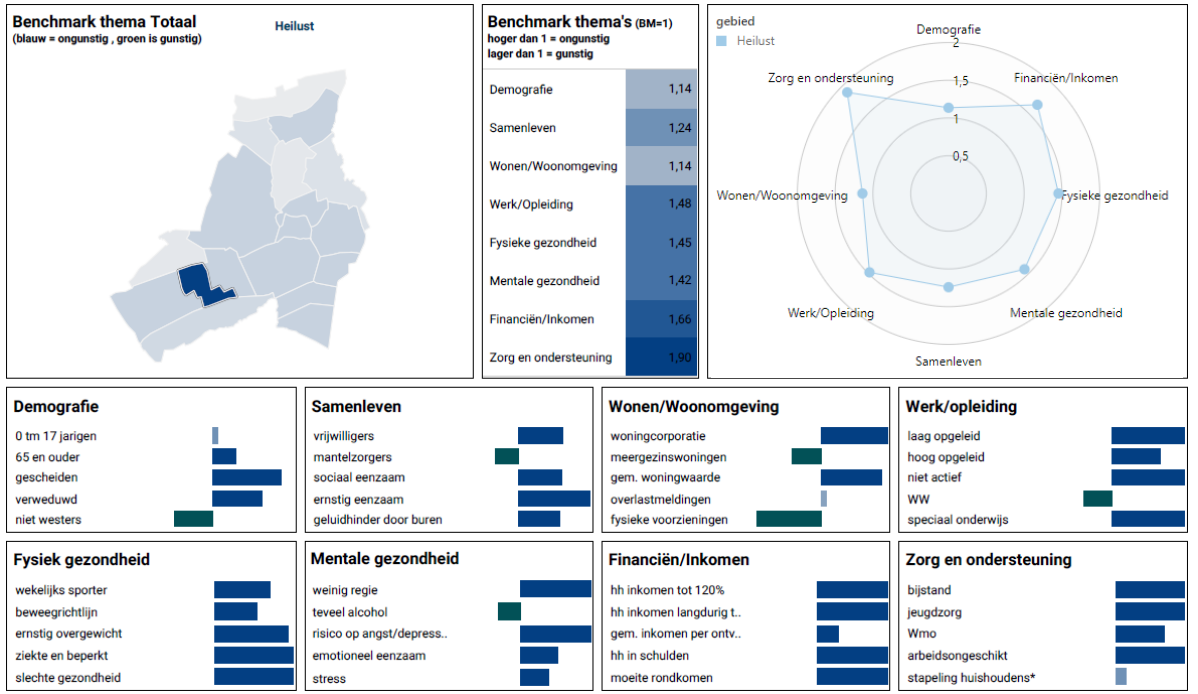

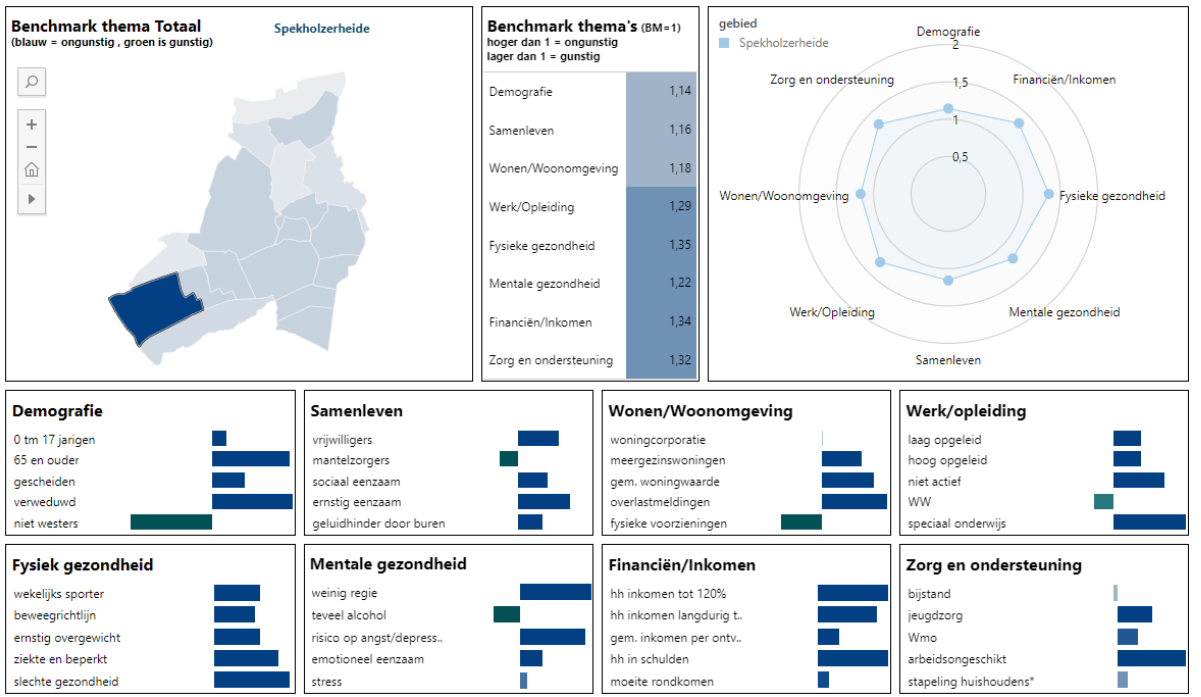

Sjtaaterhoes, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand treft u onze interpretatie aan van de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

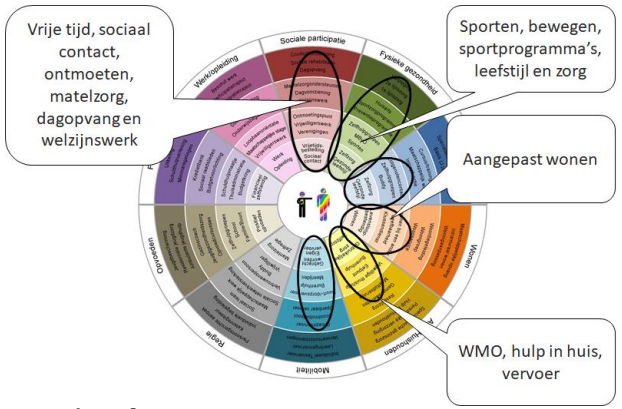

Samenhang en verbinden

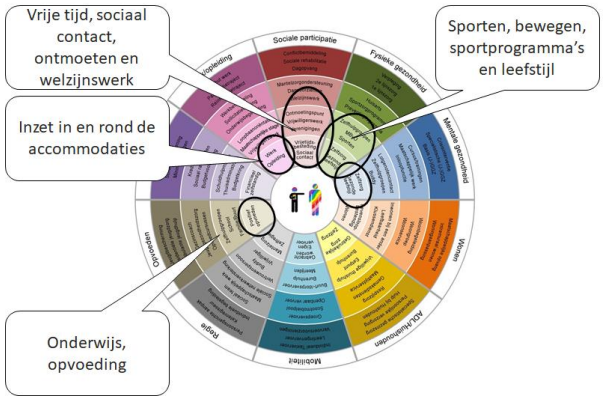

Faciliteren

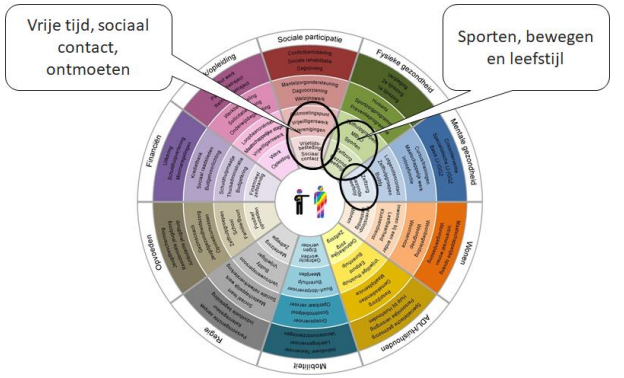

Terwinselen

De maatschappelijke opgave in Terwinselen typeren wij als volgt (in volgorde van belangrijkheid):

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Samenhang en verbinding

Dit is de opgave als de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Bewegen, ontmoeten en versterking van sociale samenhang zijn de thema's.

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners. Een flink deel van de inwoners van Terwinselen is zelfredzaam en vitaal.

Socio-project

Socio-project, het verzorgingsgebied

VERZORGINGSGEBIED	Direct	Indirect			
	Eygelshoven-Kom	Vink	Hoppel	Waubacher-veld	Haanrade
Inwoners	2.105	2.540	2.245	1.035	1.995
0-15 jr	9,5%	13,2%	14,7%	11,6%	12,3%
15-25 jr	8,3%	9,6%	9,1%	7,2%	7,0%
25-45 jr	21,1%	22,6%	24,5%	21,3%	22,8%
45-65 jr	28,5%	34,1%	33,4%	30,0%	31,6%
65 e.o.	32,5%	20,5%	18,3%	30,0%	26,3%

De buurten binnen het verzorgingsgebied
Het Socio-project ligt in het centrum van Eygelshoven-Kom, maar vervult ook een functie voor een deel van de inwoners van Vink, Hopel, Waubacherveld en Haanrade. In de linkertabel treft u de inwonersaantallen en samenstelling van de bevolking aan van de buurten rondom het Socio-project.

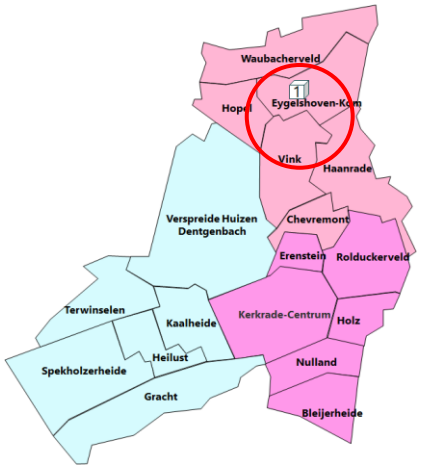

Eygelshoven-Kom
Het verzorgingsgebied van Socio-project kent meerdere gezichten.

Eygelshoven-Kom heeft een sociaal profiel zoals we dat in meerdere buurten van Kerkrade tegenkomen. Een grote groep senioren en een ongunstige situatie op het vlak van wonen, werk, gezondheid en inkomen. In deze buurt doet ook een relatief grote groep inwoners een beroep op professionele zorg- en hulpverlening.

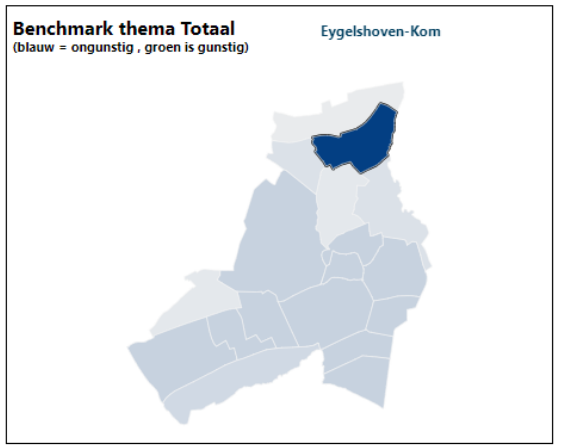

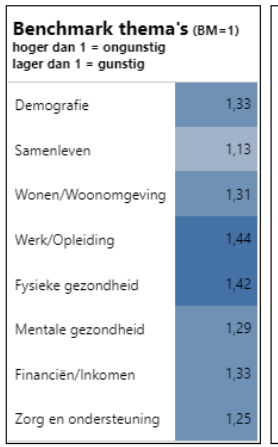

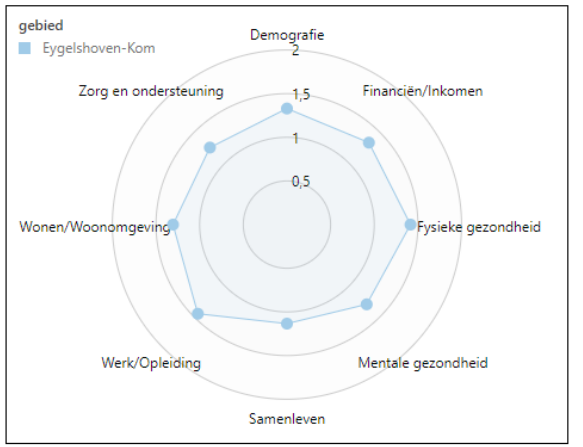

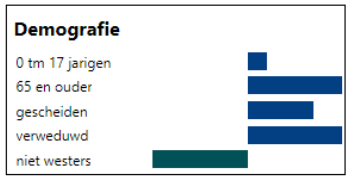

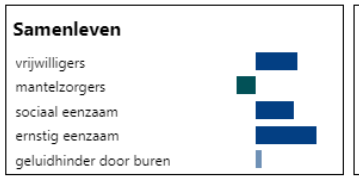

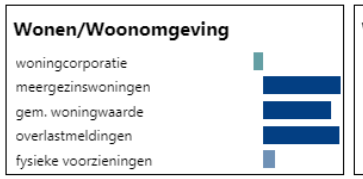

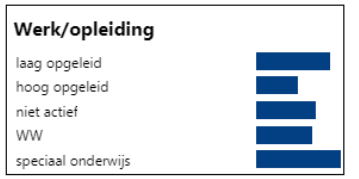

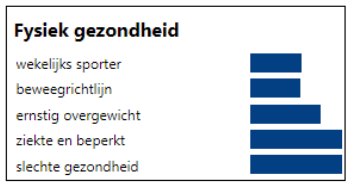

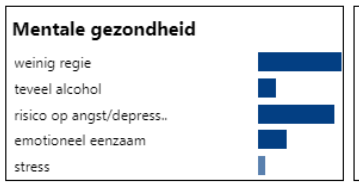

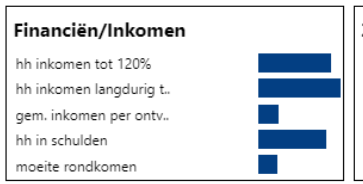

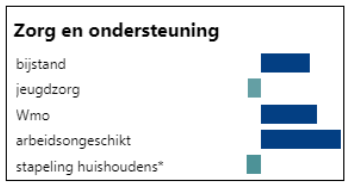

Socio-project, het verzorgingsgebied

De buurten

Onderstaand het profiel van twee buurten rondom Eygelshoven (Vink en Hopel).

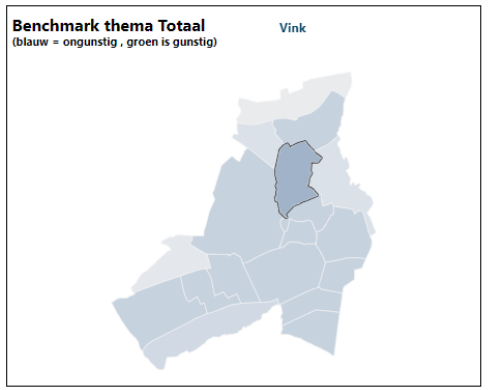

Benchmark thema's (BM=1)
hoger dan 1 = ongunstig
lager dan 1 = gunstig

Demografie	1,01
Samenleven	1,06
Wonen/Woonomgeving	0,82
Werk/Opleiding	1,07
Fysieke gezondheid	1,22
Mentale gezondheid	1,09
Financiën/Inkomen	0,99
Zorg en ondersteuning	1,04

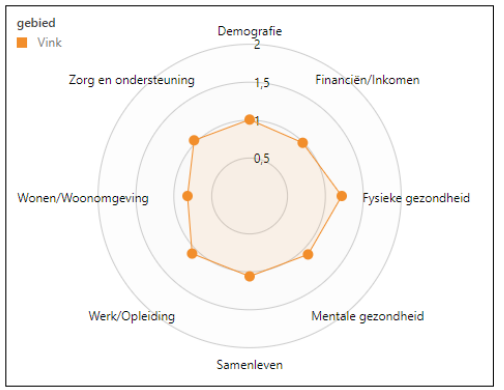

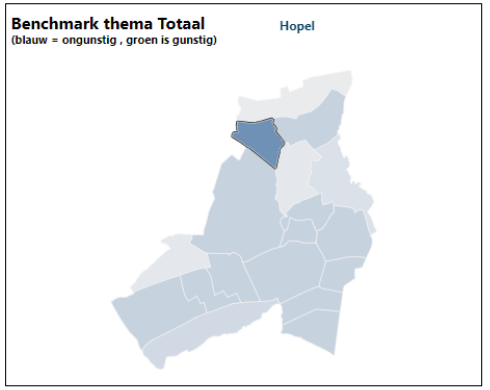

Benchmark thema's (BM=1)
hoger dan 1 = ongunstig
lager dan 1 = gunstig

Demografie	0,92
Samenleven	1,11
Wonen/Woonomgeving	0,78
Werk/Opleiding	1,34
Fysieke gezondheid	1,32
Mentale gezondheid	1,13
Financiën/Inkomen	0,98
Zorg en ondersteuning	0,98

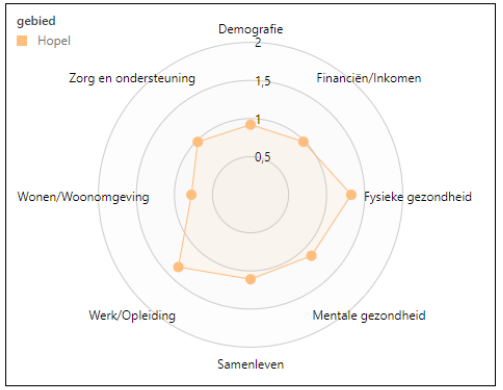

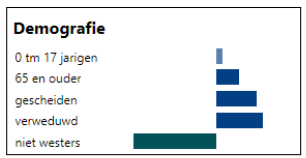

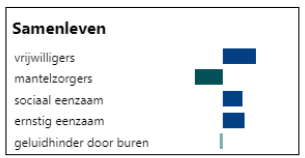

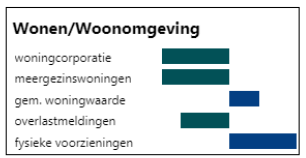

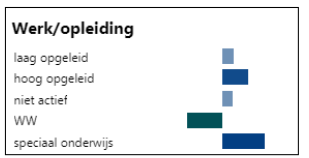

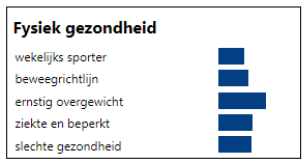

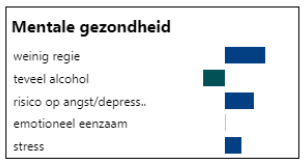

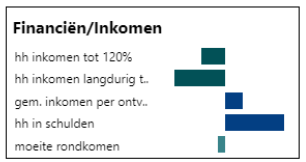

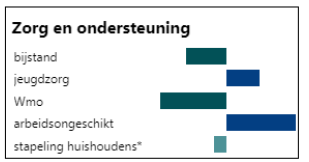

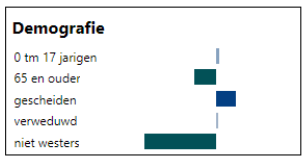

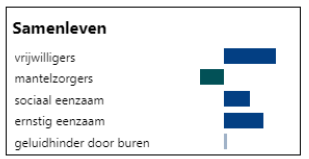

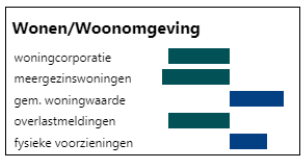

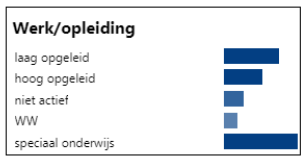

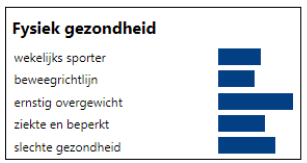

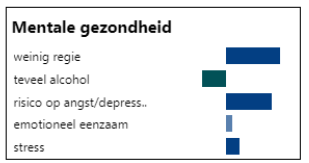

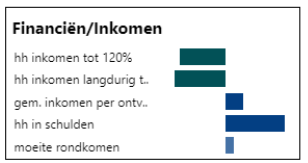

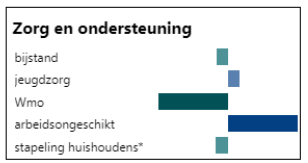

In de wijken Vink en Hopel is de situatie gunstiger. Op de onderwerpen wonen, werk, gezondheid, financiën en zorg en ondersteuning scoren deze wijken beter dan Eygelshoven-Kom. Er is op het vlak van vergrijzing nog enig verschil tussen deze beide buurten, maar in beide buurten wonen relatief minder senioren dan in andere buurten in Kerkrade.

Socio-project, het verzorgingsgebied

De buurten
Onderstaand het profiel van twee buurten rondom Eygelshoven (Waubacherveld en Haanrade).

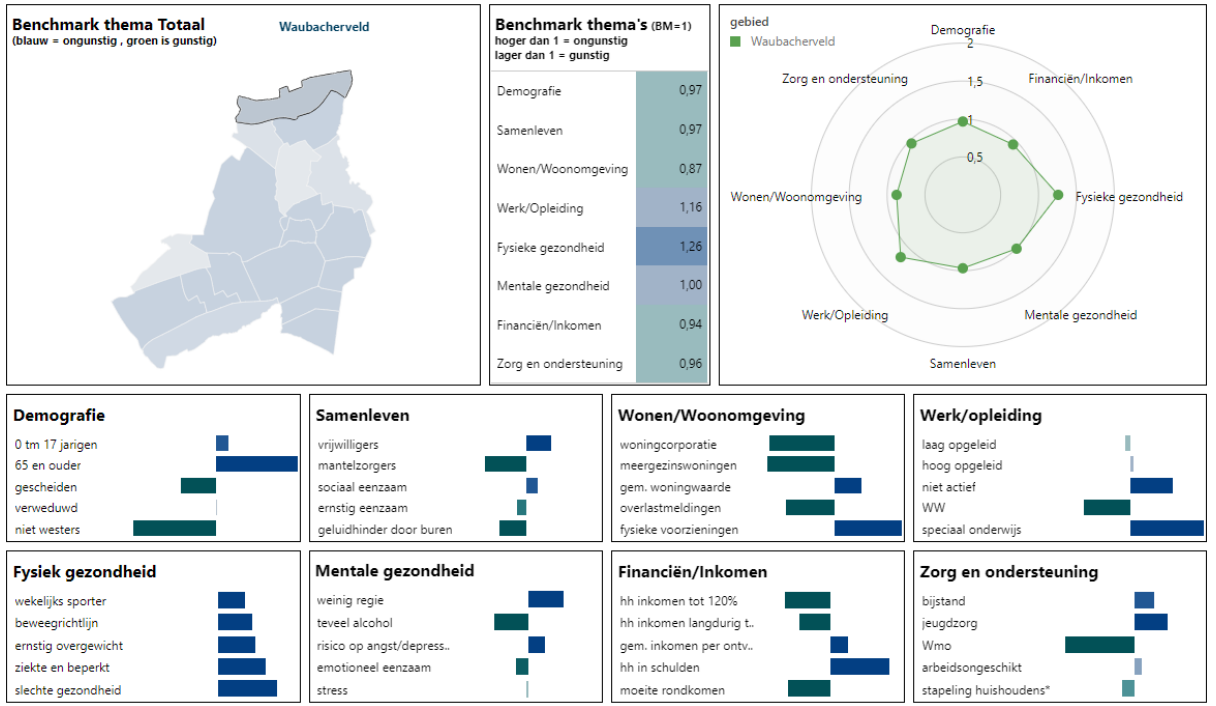

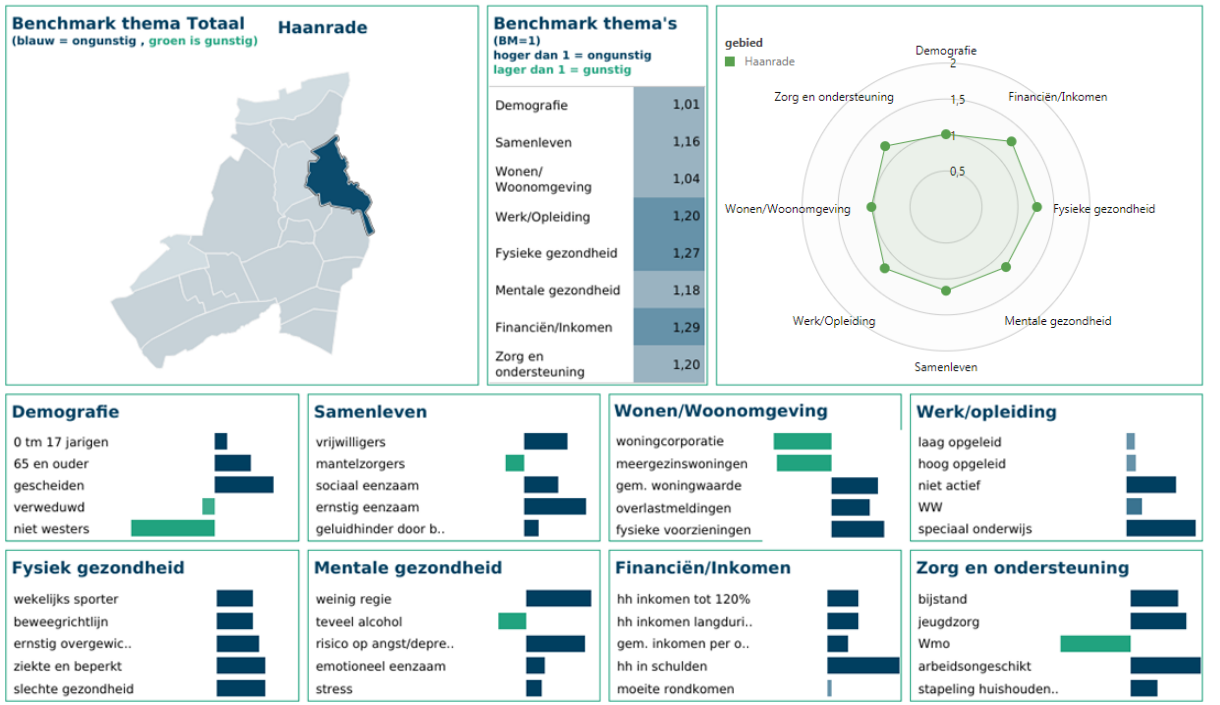

Ook Waubacherveld en Haanrade hebben meer gunstige scores dan Eygelshoven. Waubacherveld scoort overigens beter dan Haanrade. Ook in deze buurten treffen we relatief grote groepen senioren aan.

Socio-project, de accommodatie

De accommodatie
De accommodatie Socio-project heeft een volledig andere opzet dan de andere 5 gemeenschapshuizen in Kerkrade. De accommodatie heeft de volgende kenmerken:

- Omvang: Socio-project is een grote accommodatie. Alhoewel bouwtekeningen/ plattegronden niet voorhanden zijn, geldt dat de accommodatie vele duizenden vierkante meters beslaat. Alleen daarom al is het Socio-project van een andere orde.
- Functies: Socio-project vervult niet alleen de functie van gemeenschapshuis, maar nog vele andere functies. Onderdeel van het gebouw zijn:
  - Sportaccommodatie: Socio-project beschikt over een gymzaal en sportzaal (samenvoegbaar) die worden gebruikt voor sport (bewegingsonderwijs en verenigingen), maar ook voor maatschappelijke evenementen.
  - Commerciële voorzieningen: In het gebouw zijn een bistro en een kegelhal gevestigd. Deze voorzieningen worden geëxploiteerd door commerciële exploitanten, maar vervullen ook een functie voor verenigingen.
  - Bibliotheek: De accommodatie huisvest een vestiging van de bibliotheek.
  - Gemeente en maatschappelijke instellingen: Meerdere, afzonderlijke ruimten worden permanent verhuurd aan de gemeente (wijkpunt, wijkvergaderkantoor), Impuls (ouderensoos, jongerensoos, sociaal raadslieden en maatschappelijk werk), Meander, ruilwinkel, et cetera.
- In wezen is Socio-project, naast gemeenschapshuis, ook een voorzieningenverzamelgebouw voor alle dienstverlening in het Sociaal Domein.

De accommodatie
Onderstaand het oordeel over het gebouw zelf. Daarbij is gelet op de capaciteit (is de accommodatie groot genoeg), de technische kwaliteit (wat is de technische toestand), de functionaliteit (is het gebouw geschikt voor de activiteiten die erin plaatsvinden) en de duurzaamheid.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)	TOELICHTING
Capaciteit	★★★★	Zeer royale accommodatie
Technische kwaliteit	★★★½	Voldoende/goed onderhouden gebouw.
Functionaliteit	★★★★	Alle maatschappelijke functies gebundeld in één voorzieningen-verzamelgebouw
Duurzaamheid	Onbekend	Onbekend

Leefstijlen
In de cirkeldiagrammen treft u de samenstelling van de bevolking aan naar leefstijlen van de buurten van het verzorgingsgebied van het Socio-project naar leefstijlen. In de rechterfiguur treft u de positionering aan van het Socio-project. Daaruit blijkt dat de accommodatie een relatief neutrale profilering heeft. Het Socio-project heeft in principe aantrekkingskracht op vrijwel alle inwoners uit het verzorgingsgebied.

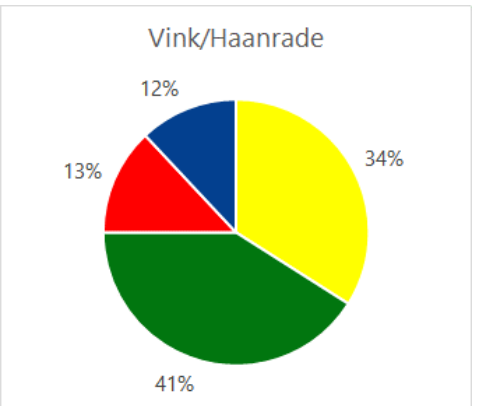

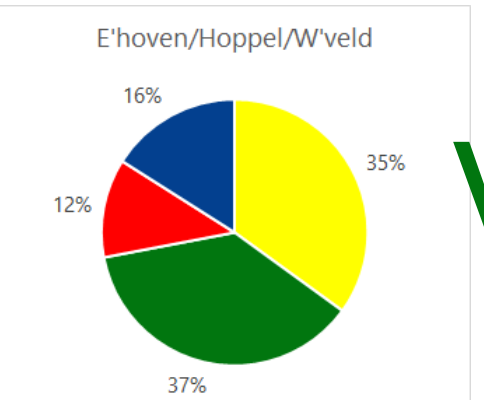

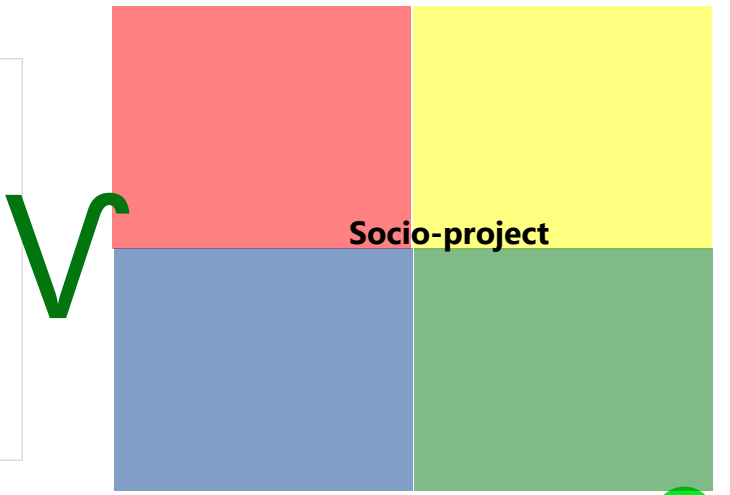

Socio-project, de bezetting

De bezetting, kwantitatief
In de onderstaande tabel is de bezettingsgraad van het Socio-project per ruimte, per dagdeel en totaal weergegeven. Ook is de bezetting voorzien van een oordeel. Uit de tabel blijkt dat het Socio-project voldoende bezet is. Bij het berekenen van de bezettingsgraad is uitgegaan van 365 theoretische openingsdagen per jaar.

Sport				Uren per jaar	Oordeel	
Sporthal				2.027	Goed	> 2.000
Gymzaal				1.307	voldoende	> 1.200
Maatschappelijk	**Ochtend**	**Middag**	**Avond**	**Totaal**	**Oordeel**	
Ruilwinkel	Al deze ruimten zijn permanent verhuurd aan exploitanten, maatschappelijke instellingen en vrijwilligersinitiatieven. Van al deze ruimten is het gebruik nauwkeurig in kaart gebracht. Vanuit het oogpunt van de stichting zijn deze ruimten permanent bezet. Voor dit project is van belang dat de gezamenlijke bezetting van deze ruimten voldoende tot goed is. Nog belangrijker, de bijdrage van deze ruimten aan de maatschappelijke opgave is groot.					
Ouderensoos						
Jongensoos The Dream						
Bibliotheek						
Bistro Socio						
Kegelhal Socio						
Hobbyclub						
Maatschappelijk Werk						
Wijkpunt gemeente						
Logopedie						
Meander						
Wijkvergaderkantoor						
Totaal						

De bezetting, toelichting
Het is van belang om bij de bezetting van Socio-project een nadere toelichting te geven. Het is al eerder vermeld, maar de accommodatie Socio-project is van een andere orde dan de andere 'gemeenschapshuizen' in Kerkrade. Een belangrijk kenmerk is de opzet van de accommodatie. Het gebouw bestaat uit meerdere voorzieningen, die voor een deel min of meer op zichzelf functioneren. Vele delen van het gebouw zijn verhuurd aan zelfstandige exploitanten, aan maatschappelijke instellingen of aan vrijwilligersinitiatieven. Deze 'huurders' maken exclusief gebruik van de betreffende ruimtes. Elk van de onderdelen heeft een maatschappelijke functie. De maatschappelijke functie van alle onderdelen tezamen is van grote betekenis voor de inwoners van het verzorgingsgebied.

Deze constructie vindt zijn oorsprong in de omvang van het gebouw. Destijds (50 jaar geleden) is het gebouw van functie veranderd (van kantoor naar maatschappelijke voorzieningen) en, gegeven de kenmerken van het gebouw, zijn onderdelen verhuurd voor diverse functies.

Een aantal van de – op zichzelf functionerende onderdelen – heeft een beperkte bezetting. Echter, alles bij elkaar opgeteld, is het gebruik van Socio-project ronduit groot. Het enige 'minpunt' is dat daar een zeer grote accommodatie tegenover staat. Anders gezegd, als een nieuwe accommodatie zou worden gerealiseerd, zou de maatschappelijke functie in een aanzienlijk kleiner gebouw gehuisvest kunnen worden. Dat is geen oordeel richting de gebruikers of de stichting die het gebouw beheert en exploiteert. Het is een gegeven dat voortkomt uit een besluit van 50 jaar geleden. Vanuit het oogpunt van de stichting is de omvang van de accommodatie een pluspunt. Het biedt meerdere pijlers voor een gezonde exploitatie van de accommodatie.

Socio-project, de bezetting

De bezetting, kwalitatief
Het is al eerder vermeld, maar het Socio-project vervult een maatschappelijk functie van betekenis. Net als het Sjevemethoes en het Westhoes, worden vele activiteiten en diensten vanuit het Sociaal Domein in de accommodatie aangeboden. Het varieert van huisvesting van het verenigingsleven (reguliere en incidentele activiteiten), tot maatschappelijk werk, schuldhulpverlening, et cetera.

In d figuur aan de rechterzijde treft u het schematische overzicht aan van de bezetting van Socio-project naar type activiteiten en dienstverlening.

De bezetting, kwalitatief
In de onderstaande figuur is weergegeven welk activiteiten, producten of diensten binnen het Sociaal Domein worden aangeboden in het Socio-project.

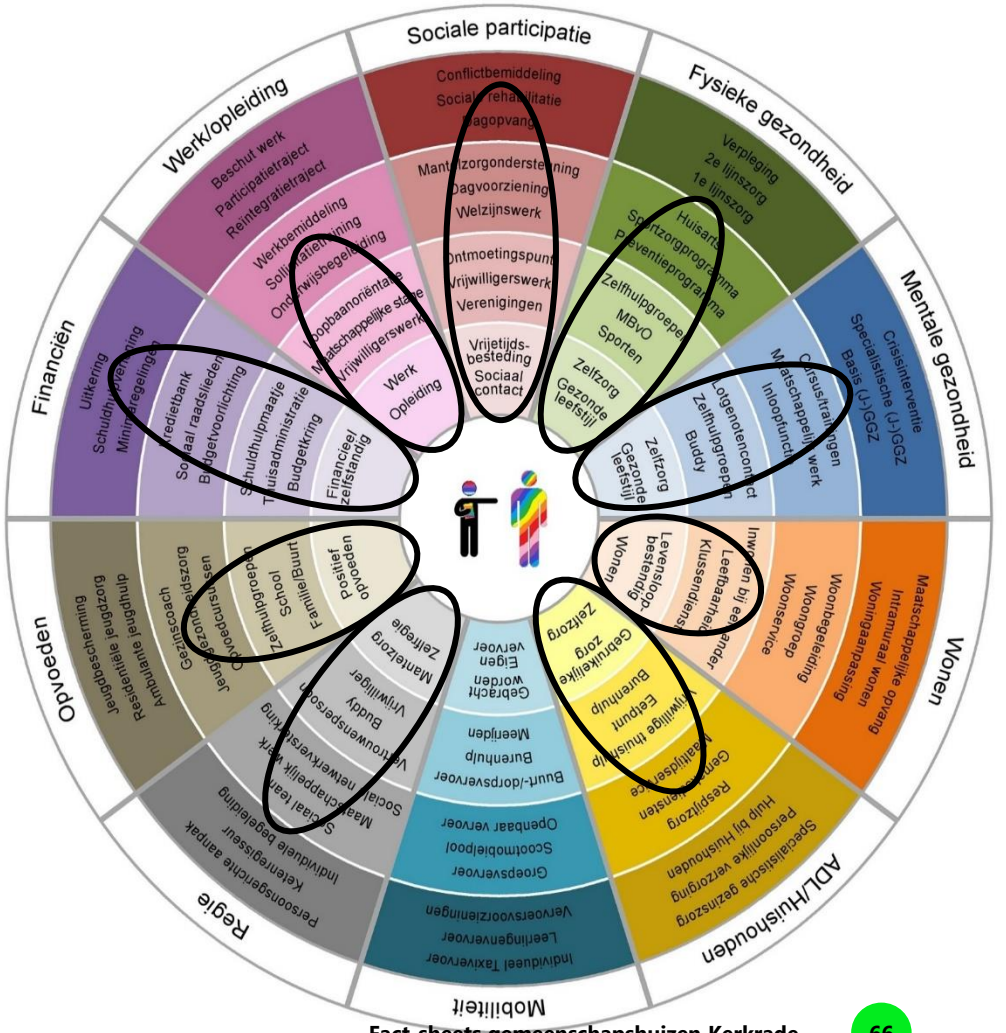
Sociale participatie
Fysieke gezondheid
Mentale gezondheid
Wonen
ADL/Huishouden
Mobiliteit
Regie
Opvoeden
Financiën
Werk/opleiding
Conflictbemiddeling
Welzijnswerk
Vrijwilligerswerk
Verenigingen
Vrijetijds-besteding
Sociaal contact
Verpleging
2e lijnszorg
1e lijnszorg
Huisarts
Zelfhulpgroepen
MBvO
Sporten
Zelfzorg
Gezonde leefstijl
Crisisinterventie
Specialistische (J-)GGZ
Basis (J-)GGZ
Cursus/trainingen
Zelfhulpgroepen
Buddy
Zelfzorg
Gezonde leefstijl
Maatschappelijke opvang
Intramurale wonen
Woonbegeleiding
Woonservice
Leefbaarheid
Klussendienst
Levensloop bestendig wonen
Gebruikelijke zorg
Zelfzorg
Eerpunt
Burenhulp
Vrijwillige thuishulp
Gebracht worden
Eigen vervoer
Meerijden
Burenhulp
Buurt-/dorpsvervoer
Groepsvervoer
Scootmobielpool
Openbaar vervoer
Individueel Taxivervoer
Leerlingenvervoer
Vervoersvoorzieningen
Respijtzorg
Gespecialiseerde dagbesteding
Persoonlijke verzorging
Hulp bij Huishouden
Maatschappelijke opvang
Intramurale wonen
Woonbegeleiding
Woonservice
Leefbaarheid
Klussendienst
Inwonen bij een
Levensloop bestendig wonen
Gebruikelijke zorg
Zelfzorg
Eerpunt
Burenhulp
Vrijwillige thuishulp
Gebracht worden
Eigen vervoer
Meerijden

Socio-project, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand onze interpretatie van de maatschappelijk opgave in Eygelshoven-Kom en Haanrade

Activeren en participeren

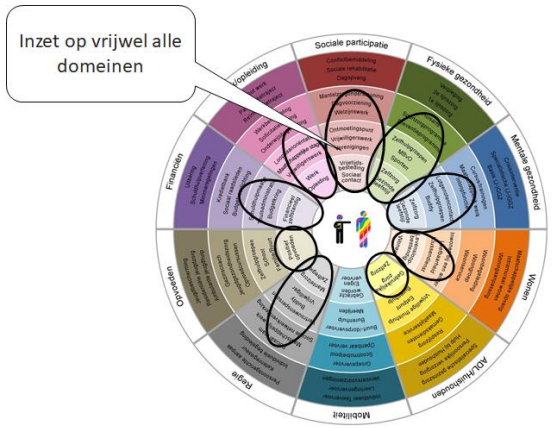

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

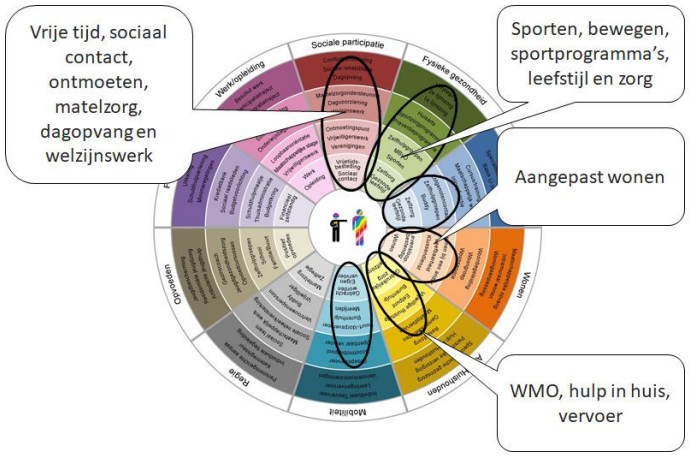

Samenhang en verbinden

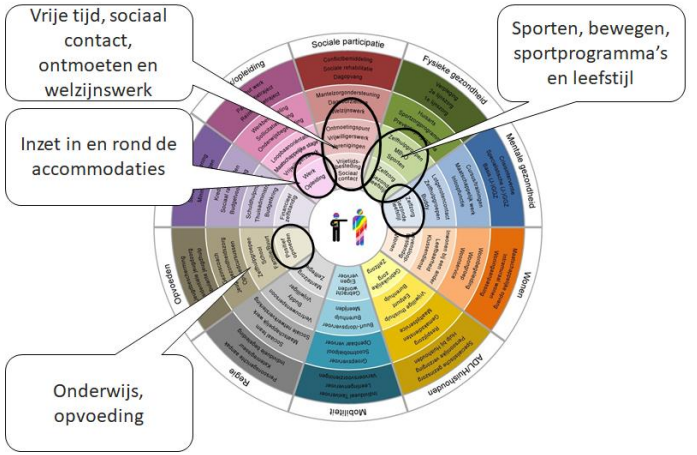

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Samenhang en verbinding

Dit is de opgave als de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Bewegen, ontmoeten en versterking van sociale samenhang zijn de thema's.

Socio-project, de maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand onze interpretatie van de maatschappelijke opgave in Vink, Hopel en Waubacherveld

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

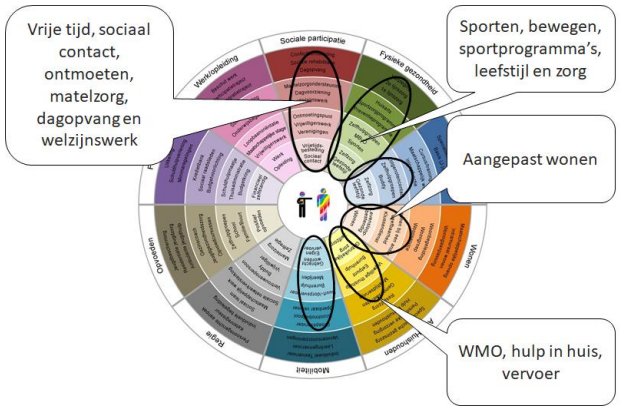

Faciliteren

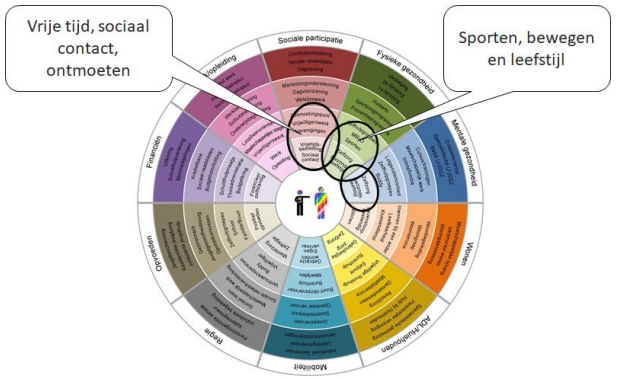

Vink, Hopel en Waubacherveld

De maatschappelijke opgave in deze buurten typeren wij als volgt (in volgorde van belangrijkheid):

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen, kwetsbare en niet of minder vitale senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners. Een deel van de inwoners van deze wijken is zelfredzaam en vitaal.

Socio-project, de bezetting versus maatschappelijke opgave

De bezetting, kwalitatief
Onderstaand de mate waarin de bezetting van het Socio-project in kwalitatieve zin overeenkomt met de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied.

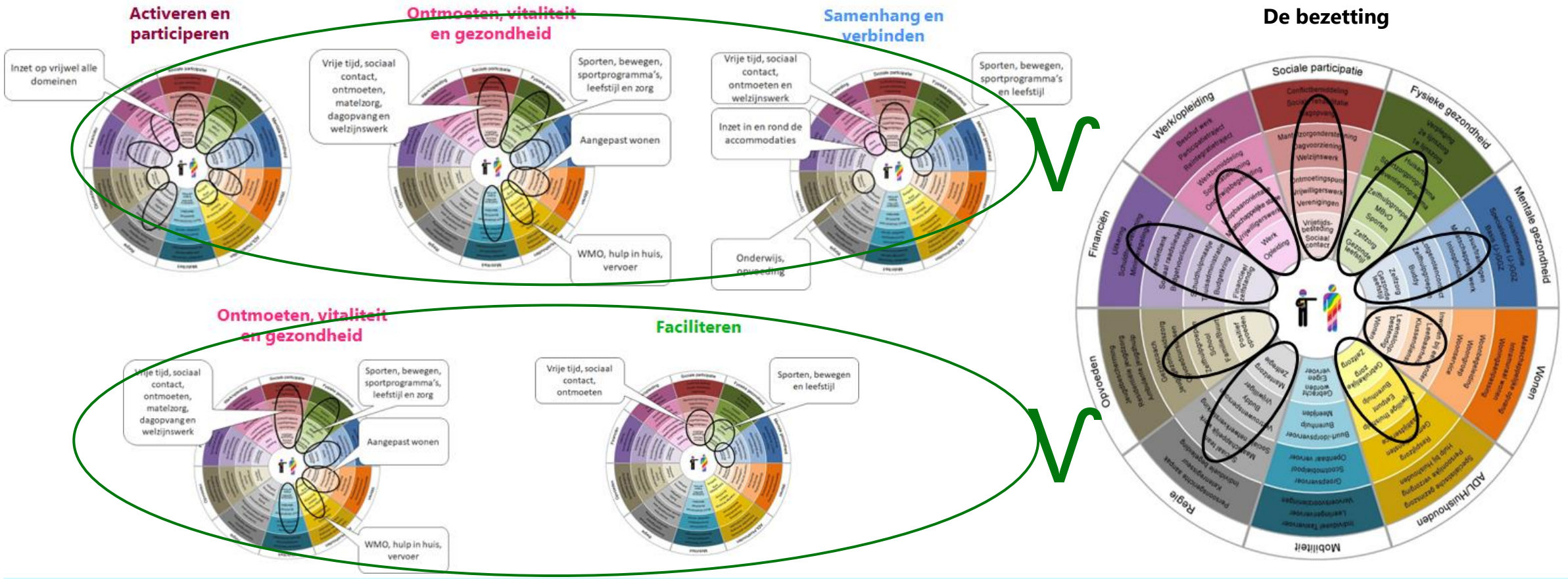

Er is sprake van een welhaast perfecte 'match' tussen de bezetting van het Socio-project en de maatschappelijke opgave. Dit geldt zowel voor de opgave in Eygelshoven-Kom en Haanrade (links boven), als de opgave in Vink, Hopel en Waubacherveld (links onder).

Socio-project, beheer en exploitatie

Beheervorm
De beheervorm van het Socio-project laat zich als volgt kenmerken:

- Een stichting is eigenaar van het gebouw, volledig verantwoordelijk voor het eigenaarbeheer en de dagelijkse gang van zaken in en rond de accommodatie. De stichting is volledig zelfstandig, zowel qua beleid als ook financieel.
- Deze stichting beheert en exploiteert een aantal ruimten in de accommodatie (sportzaal en gymzaal) en verhuurt de overige onderdelen aan verschillende partijen (commerciële exploitanten, maatschappelijke instellingen en vrijwilligersinitiatieven).
- Het stichtingsbestuur bestaat uit vrijwilligers, het dagelijkse beheer ligt bij betaalde professionals.
- De commerciële exploitanten (Bistro en Kegelhal) exploiteren voor eigen rekening en risico. Daarbij geldt dat deze exploitanten geen huurovereenkomst hebben afgesloten met de stichting, maar het recht hebben gekregen om de betreffende ruimten te exploiteren.

Stichtingsbestuur en manager zijn tevreden over deze constructie, die overigens al 50 jaar lang goed functioneert. Men ziet voor de voorzienbare toekomst geen problemen. Zorgen heeft men over de bibliotheek (onzekerheid over de continuïteit van huisvesting van de bibliotheek in Socio-project) en de kegelhal (exploitanten zijn op leeftijd en het zal (zeer) lastig worden om opvolgers te vinden).

Het oordeel
De beheer- en exploitatieopzet van het Socio-project is toekomstbestendig. Er is sprake van een goed functionerende constructie. Binnen deze constructie blijkt het al bijna 50 jaar mogelijk om – op een maatschappelijke manier – de accommodatie kostendekkend te beheren en te exploiteren.

In de onderstaande tabel de belangrijkste criteria waarop het oordeel is gevormd en de scores.

ONDERWERP	OORDEEL (max 5 sterren)
Toekomstbestendig	★★★★
Gericht op maatschappelijke opgave	★★★★
Participatie inwoners	★★★
Maatschappelijk rendement	★★★★
Financieel rendement	Onbekend

Socio-project, sterke en zwakke punten

Sterk
- Sterke maatschappelijke functie.
- Exploitatie zonder structurele directe gemeentelijke bijdrage.
- Alle activiteiten en dienstverlening binnen het Sociaal Domein onder één dak.
- Mix van verenigingsleven, vrijetijdsbesteding en maatschappelijke dienstverlening.
- Accommodatie lijkt goed onderhouden.

Zwak
- Zeer grote accommodatie
- Twijfels over de duurzaamheid
- Zorgen over continuïteit van huisvesting bibliotheek en kegelhal.

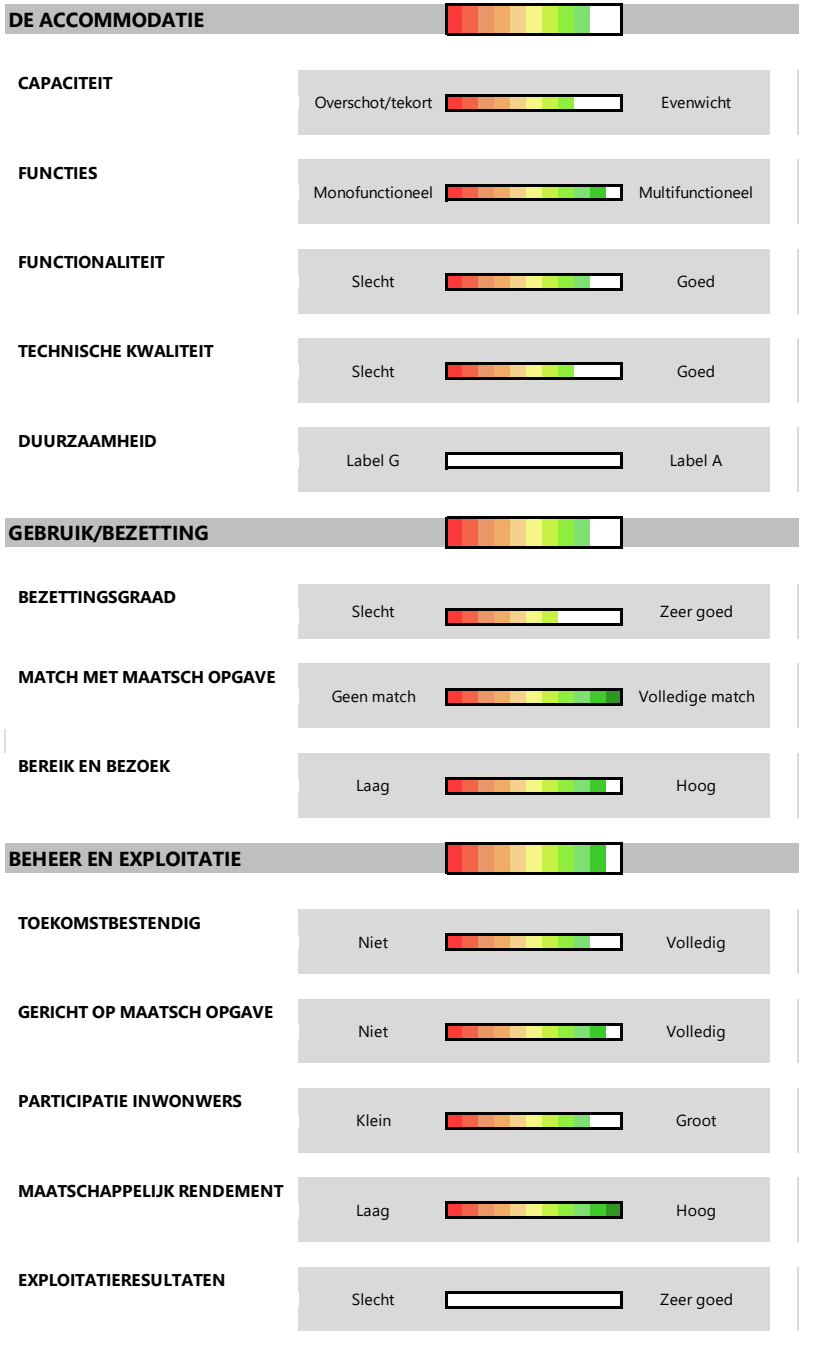

hospitalitygroup

Bijlagen

Creating better places

Bijlage 1 Bronnen, definities en peildata

Afzonderlijk bijgevoegd

Bijlage 2 Leefstijlen

Mensen verschillen in de waarden en behoeften die ze hebben. Zo kiest de één voor een rustige woonomgeving buiten het centrum van de stad, terwijl de ander het liefst midden in de dynamische binnenstad woont. Ook vindt de één het belangrijk dat buren elkaar goed kennen en is de buurtbarbecue het hoogtepunt van het jaar, terwijl de ander dit vooral probeert te vermijden.

Dit verschil in leefstijlen heeft ook een grote invloed op de behoefte aan en het gebruik van gemeenschapshuizen. Binnen sommige leefstijlen is het wijk- of buurthuis een belangrijke voorziening en weet men de weg goed te vinden. Binnen andere leefstijlen zijn deze accommodaties voorzieningen waar je juist niet gezien wil worden.

Gemeenten kunnen daarom – bij de vaststelling van de behoefte aan accommodaties, het accommodatie-aanbod en de wijze van beheer – niet langer volstaan met uitgangspunten als de leeftijd, de opleiding of het inkomen van de inwoners van een wijk. Het vaststellen van de leefstijlen van de inwoners, verbijzonderd naar wijken, is een belangrijke verrijking van onderzoek naar een toekomstbestendig accommodatieaanbod.

Hospitality Group hanteert al jaren het werken met leefstijlen als een belangrijk aanvullend element bij het bepalen van de programmering en de meest passende wijze van beheer en exploitatie. Daarbij maken wij gebruik van de indeling naar leefstijlen die door SAMR is ontwikkeld. Zij onderscheiden de volgende vier ‘leefstijlen/belevingswerelden’:

- **De gele wereld, betrokkenheid en harmonie**: De gele wereld staat voor een groepsgerichte en extraverte instelling. Deze inwoners hechten veel waarde aan goede (gezellige) sociale contacten, zowel in de buurt waar men woont als op het werk. Men heeft een open instelling, voelt zich erg betrokken bij anderen en is altijd bereid om een ander te helpen. Harmonie en evenwicht zijn belangrijke drijfveren voor deze inwoners. Hierbij gaat het zowel om harmonie tussen buren als harmonie tussen werk en privé.
- **De groene wereld, geborgenheid en zekerheid**: De groene wereld is eveneens groepsgericht, maar is veel meer naar binnen gericht dan de gele wereld. Men leidt een rustig leven en beweegt zich in een kleine kring van familie, vrienden en/of buren waarmee men intensieve contacten heeft. De wereld is wat dat betreft niet erg groot voor de groenen. Men typeert zichzelf als kalm, rustig en serieus. Privacy is erg belangrijk; de groene consument trekt zich dan ook graag terug in de eigen woning. ‘Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg’ zou een lijfspreuk kunnen zijn van de groene consument, die wars is van toeters en bellen.
- **De blauwe wereld, ambitie en controle**: In de blauwe wereld staat presteren centraal. Deze groep is over het algemeen zeer ambitieus en ziet een succesvolle carrière als een belangrijk doel in het leven. Hierbij maakt men gebruik van een tomeloze inzet, analytische capaciteiten en assertiviteit, maar ook bedachtzaamheid; beslissingen worden weloverwogen genomen. Mensen in de blauwe wereld zijn directief ingesteld; men houdt de touwtjes graag in handen.

Bijlage 2 Leefstijlen

- **De rode wereld, vrijheid en flexibiliteit**: Inwoners die tot de rode wereld horen, beschrijven zichzelf als intelligent, eigenzinnig en zelfbewust. De 'rode inwoner' is een inwoner met een vrije geest die vrijheid en onafhankelijkheid erg belangrijk vindt. Voor de rode wereld is er in het leven meer dan alleen werk, het gezin of de buurt. Genieten is een sleutelbegrip en een belangrijk onderscheid met de blauwe wereld. Voor 'blauw' zijn werk en carrière allesbepalend, terwijl 'rood' ook tijd wil inruimen voor culturele ontwikkeling en het maken van verre reizen. Vrijheid en flexibiliteit zijn in de werksituatie dan ook van grote waarde.

Op basis van deze leefstijlen heeft Hospitality Group, in het MFA Lab, de behoeftes aan accommodaties voor cultuur, sport en welzijn verder uitgewerkt en vertaald naar look & feel, programmering en beheer.

Behoeftes aan wijkaccommodaties vanuit verschillende leefstijlen (Bron: MFA Lab)

Vrijheid op maat. Je komt er op de fiets. Hip, trendy, industrieel, modern en kleurrijk. Educatie en zelfontplooiing centraal. Professioneel beheer. Gemaksdiensten. Lunch, tapas, wijntje. Niet groter dan nodig. Geen groepsdruk en/of sociale controle. Geen verplichtingen of commerciële uitstraling.	Voorziening is sterk wijkgericht, mix van doelgroepen, vooral 'gemeenschapsmensen'. Sfeer: gezellig, open, multiculti, informeel. Activiteiten: barbecue, kerstdiner, picknick, yoga, maar ook klaverjassen en bingo. Beheer: veel (samen) zelf doen, inzet mensen met handicap is OK. Baromzet maakt bepaalde zaken mogelijk, is dus financieel relevant. Zaalhuur met goede catering. Ruime openingstijden.
Members only. Je komt er (ook) met de auto. Design, architectuur, (gevestigde) kunst. Exclusief, lidmaatschap op voordracht. Professioneel beheer. Geen vrijwilligers. Diensten als fitness, wellness, check-up, lezingen. Netwerken en ontmoeten zijn belangrijk. Uitstraling van all inclusive. Club geeft prestige, status.	Voorziening is sterk buurtgericht. Vooral mensen uit eigen kring/cultuur, vooral gezinnen en ouderen. Sfeer: traditioneel, warm en huiselijk. Waarden: veiligheid, netheid, elkaar helpen. Activiteiten: biljarten, denksport, koersbal, bingo. Maar ook informatie, onderlinge dienstverlening. Beheer: vrijwilligers onder leiding van buurtwerker. Sterke verknoping met maatschappelijke dienstverleners.

Fractie Ons Kerkrade

Commissie B&S dd. 18-6-2024
Technische vragen inz. agendapunt 7.1: Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

1. Bij de financiële prognose van de Hospitality Group blijven de salariskosten de gehele periode 2024-29 constant, welke conclusies/ aannames hebben geleid tot deze keuze? Is dit een reëel toekomstbeeld?
2. In de nota van toelichting staat vermeld dat de gemeente nog met “stakeholders” zal praten in 2025 over gezamenlijke kostendekking, is al bekend welke stakeholders dit zullen zijn? En zo ja, welke instanties zijn dit?
3. Gekoppeld aan vraag 2: zijn mogelijke bijdrages van stakeholders al meegenomen in de financiële prognose?
4. De resultaten van burgerparticipatie laten zien dat momenteel de twee grootste redenen voor een bezoek aan de gemeenschapshuizen “verenigingen” en “feesten, partijen en evenementen” zijn. De nieuwe geplande opzet met Impuls zou het schenken van alcohol bemoeilijken, iets wat misschien deze twee activiteiten in de weg zou kunnen zitten. Zou via de ondersteunende horeca, of via een andere weg, toch een mogelijkheid beschikbaar zijn om als nodig ook alcohol te kunnen schenken bij gemeenschapshuizen?

Commissie B&S, gemeente Kerkrade, 18 juni 2024
Agendapunt 7.1: uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

Beantwoording vragen Fractie Ons Kerkrade

1. Vraag:
   Bij de financiële prognose van de Hospitality Group blijven de salariskosten de gehele periode 2024-29 constant, welke conclusies/ aannames hebben geleid tot deze keuze? Is dit een reëel toekomstbeeld?

   Antwoord:
   Als uitgangspunt is zowel aan de kostenkant van de begroting, dus ook de personele kosten, als aan de opbrengstenkant voorshands géén rekening gehouden met veranderingen in het prijs- en loonniveau.
   Dit is waarschijnlijk op individuele kosten- en/of opbrengstenpostniveau, geen realistisch toekomstbeeld, echter omdat we dit uitgangspunt aan beide kanten van de begroting hanteren, wordt de consequentie voor het negatieve saldo in absolute zin voor een deel gecompenseerd. Het gevoerde prijsbeleid voor onder meer de verhuur van ruimten kan worden afgestemd op de loon- en prijsontwikkeling van personeel, diensten en de inkoop van producten.
   Aanvullend is het tegenwoordig erg lastig, zo niet onmogelijk, om in een begroting rekening te houden met de toekomstige prijsontwikkeling. Tot enkele jaren geleden was het ‘veilig’ om met 1,5% tot 2% prijsstijging rekening te houden. Tegenwoordig is daar geen peil meer op te trekken. Vandaar dat in vele financiële forecasts geen indexeringen meer toegepast worden. Het indexeren van inkomsten en kosten is op dit moment nog te veel ‘een slag in de lucht’.

2. Vraag:
   In de nota van toelichting staat vermeld dat de gemeente nog met “stakeholders” zal praten in 2025 over gezamenlijke kostendekking, is al bekend welke stakeholders dit zullen zijn? En zo ja, welke instanties zijn dit?

   Antwoord:
   Nee, dat is nog niet bekend, in die zin dat met concrete stakeholders hierover al het overleg is gevoerd.
   Gedacht moet worden aan organisaties, instellingen en bedrijven die werkzaam zijn voor inwoners uit de buurt en of wijk, diensten en producten leveren gericht op het realiseren van een gezamenlijke sociaal maatschappelijke doelstelling en voor wie de laagdrempelige aanwezigheid dichtbij de inwoner toegevoegde waarde heeft.

3. Vraag:
   Gekoppeld aan vraag 2: zijn mogelijke bijdrages van stakeholders al meegenomen in de financiële prognose?

   Antwoord:
   Nee

4. Vraag:
   De resultaten van burgerparticipatie laten zien dat momenteel de twee grootste redenen voor een bezoek aan de gemeenschapshuizen “verenigingen” en “feesten, partijen en evenementen” zijn. De nieuwe geplande opzet met Impuls zou het schenken van alcohol bemoeilijken, iets wat misschien deze twee activiteiten in de weg zou kunnen zitten. Zou via de ondersteunende horeca, of via een andere weg, toch een mogelijkheid beschikbaar zijn om als nodig ook alcohol te kunnen schenken bij gemeenschapshuizen?

   Antwoord:
   Uit het traject burgerparticipatie is inderdaad gebleken dat inwoners waarde hechten aan de organisatie van feesten en partijen van persoonlijke aard in de gemeenschaps-huizen. Hier zitten echter enkele haken en ogen aan, voornamelijk op het gebied van rechtmatigheid. Het college onderzoekt in de loop van 2024 nader of, en zo ja, in welke mate en onder welke voorwaarden hierin voorzien kan worden in de gemeenschapshuizen. Hierbij wordt ook integraal de verbinding gelegd met het bredere vraagstuk paracommercie, zoals dit bijvoorbeeld ook in de sportkantines speelt.
   Resumerend komt het college, na afronding van genoemd onderzoek, op de eventueel aanwezige opties en mogelijkheden tot het houden van feesten van persoonlijke aard en het schenken van alcohol in de tweede helft van dit jaar terug.

Commissie B&S, gemeente Kerkrade, 18 juni 2024
Agendapunt 7.1: uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

Beantwoording vragen Fractie CDA

1. Vraag:
   Welke commerciële exploitant zit nu in het Patronaat en Catharinahoes en welke afspraken en financiële afspraken zijn hiermee gemaakt? Wat is het verschil met een niet commerciële exploitant? Wat zijn tot nu toe de totale kosten van Patronaat en Catharinahoes voor de commerciële exploitant?

   Antwoord:
   De exploitant is de heer Op den Kamp. Voor beide accommodaties zijn overeenkomsten met de exploitant gesloten tot het einde van 2024. Tot die tijd voert hij beheertaken uit en heeft het recht om “voor eigen rekening” commerciële activiteiten te organiseren. De gemeente heeft geen jaarstukken van de exploitant.

2. Vraag:
   Wat is de reden dat Sjtaaterhoes niet heeft deelgenomen aan het onderzoek?

   Antwoord:
   Het Stjaaterhoes volgt een ander traject. Zij zijn in gesprek met een potentiële koper over de verkoop van de accommodatie.

3. Vraag
   Wordt een vergelijk gemaakt met anderen gemeenten hoe zij gemeenschapshuizen invullen?

   Antwoord:
   Tijdens de eerste fase van het project gemeenschapshuizen (het opstellen van de factsheets en dashboards) zijn de gemeenschapshuizen in Kerkrade door middel een vergelijking met benchmarkinformatie, uitgebreid vergeleken met die van andere gemeenten, op het gebied van:
   - Bezetting/maatschappelijke functie.
   - Beheer- en exploitatieopzet
   - Exploitatieresultaten.

   De resultaten en uitkomsten van fase 1 zijn vervat in het rapport “Dashboard gemeenschapshuizen Kerkrade” van september 2023 en vervolgens uitgebreid toegelicht in een openbare informatiebijeenkomst op 21 november 2023 in ’t Westhoes.

   Mede op grond van de geboekte resultaten kan worden vermeld dat Kerkrade inmiddels een voorbeeld is voor andere gemeenten. Vanuit de regio is veel belangstelling voor de wijze waarop in Kerkrade wordt omgegaan met de gemeenschapshuizen.

4. Vraag:
   Worden de gemeenschapshuizen ook verduurzaamd?

   Antwoord:
   Ja, dat geschiedt planmatig en stap voor stap op basis van het meerjarig onderhoudsprogramma. Samenvattend is de situatie van de gemeenschapshuizen die in eigendom zijn van de gemeente als volgt:
   - 't Westhoes, energielabel A+! , is reeds verbouwd in 2017;
   - Catharinahoes, energielabel A+!. Hier worden op een aantal plaatsen verlichtingsarmaturen vervangen. Verder moet het plat dak nog worden vervangen. Verder zijn de komende 5 jaar geen grote werkzaamheden gepland.
   - Patronaat Bleijerheide, energielabel G. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan wordt het plat dak vernieuwd van het jongerencentrum. Ook staan de cv-ketels op de planning met een beter rendement en zou ook de verlichting vervangen moeten worden. Er ligt geen plan voor een grote verbouwing.
   - Sjevemethoes, monumentaal, dus geen energielabel. Hier worden de cv-ketels vervangen en worden er airco's geplaatst. De luchtbehandelingskast staat ook voor de komende jaren op de planning, evenals de verlichtingsarmaturen.

5. Vraag:
   Zijn er regels voor tarieven (huur/ etc.) en consumptieprijzen bij gemeenschapshuizen? Zo nee, waarom niet en is dit in de toekomst wel wenselijk?

   Antwoord:
   Voor twee gemeenschapshuizen Sjevemethoes en Westhoes geldt dat de gemeente in de zgn. exploitatieovereenkomst randvoorwaarden stelt aan de exploitatie. De hoogte van de tarieven is één van die randvoorwaarden. Dat zal de gemeente in de toekomst ook doen richting Catharinahoes en Patronaat. In het kader van de uitvoering van het uitvoeringsplan in de tweede helft van dit jaar zal verder worden bezien of een verregaande uniformering van de tarieven en consumptieprijzen in de vier sociaal maatschappelijk aangestuurde gemeenschapshuizen een mogelijkheid is.

6. Vraag
   Wat is de financiële impact van inzet van Impuls bij het beheer en de exploitatie van de gemeenschapshuizen?

   Antwoord:
   De financiële impact van de inzet van impuls kan worden teruggevonden in tabel 4 "exploitatiebegroting" op pagina 29 van het rapport "Uitwerking beleid gemeenschapshuizen Kerkrade". De geraamde personele kosten ten behoeve van de uitvoering van de exploitatie- en beheertaken bedragen ruim €330.000.

7. Vraag:
   Welke financiële impact hebben de programmagroepen (zowel opstart als continuïteit)?

Antwoord:
Voor wat betreft het realiseren en vormen van de programmagroepen zijn de werkzaamheden vooral gericht op de totstandkoming van deze verbindende functie voor de gemeenschapshuizen Catharinahoes en Patronaat. Sociaal maatschappelijke programma's die voortvloeien uit de bestaande actuele maatschappelijke opgaven worden gezamenlijk en integraal in de programmagroepen opgesteld en uitgerold.
Onder aansturing van een zgn. kwartiermaker worden de sociaal-maatschappelijke partners met een vertegenwoordiging van inwoners uit de wijk bij elkaar gebracht in de gemeenschapshuizen en wordt een passend sociaal programma opgesteld. Voorshands wordt voor de opstart uitgegaan van deze kwartiermakerrol in de tweede helft van 2024 en de eerste helft van 2025. Voor de invulling van de rol, taken en verantwoordelijkheden van deze kwartiermaker is een bedrag geraamd van €130.000, welk bedrag eveneens wordt ingediend als aanvraag bijdrage Regiodeal Parkstad Limburg.
Structureel maken de kosten van de bemensing en deelname aan de programma-groepen deel uit van de reguliere begrotingen en exploitaties van de aan de programmagroepen straks deelnemende partijen. Hier staat in beginsel geen extra vergoeding door de gemeente tegenover en wordt dus beschouwd als eigen investering in een nieuwe gezamenlijke aanpak en werkwijze.

8. Vraag:
   2025 staat voor de deur. T/m 2024 worden de negatieve exploitatiesaldi van het Westhoes en Sjevemethoes gedekt door de gemeente. Wat is het plan voor de toekomst?

   Antwoord:
   Uit de exploitatiebegroting volgt een geraamd negatief resultaat van € 401.200, - in 2025. Het voorstel is om dit geraamde exploitatietekort in 2025 financieel te dekken vanuit de Reserve Sociaal Domein. Voor de periode na 2025 wordt voorgesteld om gesprekken aan te gaan met stakeholders, zoals woningcorporaties, om de mogelijkheden tot medefinanciering te verkennen.

9. Vraag:
   Indien er geen commerciële activiteiten meer georganiseerd mogen worden of geen alcohol geschonken mag worden, hoeveel omzetderving wordt rekening mee gehouden? Hoeveel activiteiten kunnen dan niet meer plaatsvinden? Hoeveel bruiloften/ communies/ of (semi) commerciële activiteiten vinden er nu plaats? Hier graag uitgebreid antwoord/ toelichting op.

   Antwoord:
   Op dit moment heeft de gemeente geen inkomsten uit de exploitatie van Patronaat en Catharinahoes, anders dan de huur die wordt betaald door de exploitant. Voor de gemeente is er dus geen sprake van inkomstenderving als er geen commerciële activiteiten meer kunnen plaatsvinden.
   In de exploitatiebegroting voor de komende jaren voor de gemeenschapshuizen is uitsluitend rekening gehouden met inkomsten uit maatschappelijke activiteiten (zowel huur als buffet). Die inkomsten zijn vanzelfsprekend lager dan de inkomsten die de

exploitant op dit moment heeft. Er vallen immers in voor- en najaar commerciële activiteiten weg. De gemeente heeft geen inzicht in de jaarstukken van de exploitant, dus over aantallen commerciële activiteiten en de omzet kunnen nu geen uitspraken worden gedaan.

10. Vraag:
    Hoe gaat punt 9 in de praktijk uitzien? Bestaat de kans dat alle gemeenschapshuizen die door Impuls en/of niet commercieel worden ingezet, geen alcohol meer mogen schenken, dus ook niet aan verenigingen, verenigingsactiviteiten of incidenteel?

    Antwoord:
    Als accommodaties worden beheerd door Impuls kan er alcohol worden geschonken. Dat is op dit moment bijvoorbeeld in ’t Westhoes het geval. In het Sjevemethoes wordt geen alcohol geschonken. Dat wordt niet veroorzaakt door de constructie dat Impuls exploiteert, maar is een bewuste keuze van de Klankbordgroep aldaar.

    In het najaar zal nader worden onderzocht of het wenselijk is dat commerciële activiteiten zullen plaatsvinden in de gemeenschapshuizen en zo ja hoe hieraan, binnen de juridische kaders en zonder concurrentievervalsing voor de reguliere horeca, gestalte kan worden gegeven.

11. Vraag:
    Avondopenstelling via sleutelbeheer bij (o.a. Sjevemethoes), wat houdt dit in? Is er dan geen medewerker/vrijwilliger aanwezig en dus ook bijvoorbeeld geen barbezetting of controle?

    Antwoord:
    Er is dan inderdaad geen medewerker/vrijwilliger aanwezig. Vergelijk deze wijze van verhuur met die van de sporthallen en gymzalen.

Fractie SP
Commissie B&S dd. 18-6-2024
Technische vragen inz. agendapunt 7.1: Ontwerpbesluit uitvoeringsplan gemeenschapshuizen

De jaarstukken van een drietal gemeenschapshuizen ontbreken. De wethouder geeft aan dat deze besturen de jaarstukken niet met de gemeente zouden hebben willen delen. De SP heeft daarover de volgende vraag:
We ontvangen graag z.s.m. maar in ieder geval ruim voor de raadsvergadering een overzicht van de subsidiegelden die alle gemeenschapshuizen de afgelopen 5 jaar hebben ontvangen. (Inclusief projectsubsidies), graag opgesplitst naar gemeenschapshuis. Daarnaast en voor zover van toepassing een overzicht van de kapitaallasten en onderhoudslasten per gemeenschapshuis.

Zou je het dashboard gemeenschapshuizen 2023 waarin in de nota van toelichting aan wordt gerefereerd bij de agendastukken willen voegen.

Antwoorden zijn ambtelijk opgevraagd

Toegezegd is dat deze overzichten ruim voor de raadsvergadering aangeleverd zullen worden. Waarna ze door de griffie aan ibabs toegevoegd zullen worden.

De griffie heeft het dashboard gemeenschapshuizen 2023 opgevraagd, ontvangen en ook aan de stukken toegevoegd.

B E H A N D E L B R I E F

Registratienummer: 24it01121

Het Presidium van de gemeente Kerkrade, handelend met mandaat van de gemeenteraad – ex artikel 3a lid 1 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van de raadcommissies ter voorbereiding van de vergaderingen van de raad der gemeente Kerkrade – stelt de hieronder gekozen commissie(s) voor om in de openbaarheid te doen behandelen, het onderwerp:

Onderwerp

Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig" aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Algemene informatie

Dit onderwerp is toegekend aan de commissie:	**Te behandelen d.d.:**
Burgers en Samenleving	18 juni 2024

Aanleiding / toelichting

Iedereen heeft recht op een veilig bestaan. Geweld in afhankelijkheidsrelaties hoort daar niet in thuis. Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. Jaarlijks worden er ongeveer 200.000 mensen in Nederland het slachtoffer van. Het gaat om geweld dat gepleegd wordt door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Voorbeelden zijn huiselijk geweld, ouderenmishandeling maar ook mensenhandel en mishandeling door een mantelzorger. Gemeenten hebben naast inhoudelijke taken vanuit de WMO de opdracht om een regionale visie te ontwikkelen gericht op de aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. De visie, met een gezamenlijke ambitie, geeft richting en vormt de basis voor effectieve samenwerking om zo samen de cirkel van geweld te doorbreken.

Kader / afbakening

Gemeenten hebben in deze aanpak de regierol voor wat betreft het sociale domein. Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 (Art. 2.1.2 in conjunctie met art. 2.2.1) zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de ketenaanpak op het gebied van geweld in

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

afhankelijkheidsrelaties. Naast preventie, zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de bestrijding, de aanpak en nazorg van kindermishandeling. Alle gemeenten hebben dus een eigen taak om geweld in afhankelijkheidsrelaties aan te pakken, onder andere door te zorgen voor de lokale infrastructuur om preventie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp te waarborgen. In het kader van een integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties maken we echter ook afspraken op lokaal, sub-regionaal, regionaal en provinciaal/landelijk niveau. Met deze regiovisie wordt gezamenlijk door de Zuid-Limburgse gemeenten invulling gegeven aan de opdracht van het Rijk om te komen tot een eenduidige en integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Wijze van behandelen

Doel:

Ter besluitvorming door de Raad

Aard van het onderwerp:

Eigen/ nieuw beleid

Vorm:

Schriftelijke stukken: Reeds toegezonden

Mondelinge toelichting: Ja		Tijdsduur	5 minuten
Presentatie: Nee		Tijdsduur	minuten
Anders, namelijk:		Tijdsduur	minuten

Bestuurlijke verantwoordelijke(n)

Wethouder Roland

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Ambtenaren en externen

Aanwezig zullen zijn:

Ambtenaren:

Lynn Jungnitsch

Bijlage(n)

- Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 “Samen sterk, iedereen veilig” aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties
- Samenvatting/ verkorte versie van de visie “Samen sterk, iedereen veilig”
- Brief van de commissie Zorg en Veiligheid

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Agendapunt nr.:

Gemeente Kerkrade

Registratienummer: 24it01120

Sector: Burger	**Kerkrade,** 1 mei 2024

Aanbiedingsbrief

aan de raad.

Nr.: 24it01120

Hierbij bieden wij u ter overweging en beslissing een ontwerpbesluit, nr. 24Rb036, over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring aan.

In de nota van toelichting, nr. 24it01122, die het ontwerpbesluit vergezelt, zijn de overwegingen en nadere gronden aangegeven waarop het ontwerpbesluit berust.

Het college,

dr. T.P. Dassen-Housen

De secretaris,

R.M.J.S. Stijns

Gemeente Kerkrade

Ontwerpbesluit

Nr.: 24Rb036

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,

- Dat gemeenten naast hun inhoudelijke taken vanuit de WMO de opdracht hebben om een regionale visie hierop te ontwikkelen.
- Dat deze visie met gezamenlijke ambitie richting geeft en de basis vormt voor effectieve samenwerking om zo samen de cirkel van geweld te doorbreken.
- Dat regionale en gemeentelijke samenwerking noodzakelijk is om geweld in afhankelijkheidsrelaties effectief aan te pakken.
- Dat de commissie Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg van mening is de “Regiovisie Geweld in Afhankelijkheidsrelaties ‘Samen Sterk, iedereen veilig" goede uitgangspunten en kaders biedt voor een verdere uitwerking en uitvoering.
- Dat de commissie adviseert dit plan vast te stellen.

kennis genomen hebbende van,

- de nota van toelichting, nr. 24it01122, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de commissie Burgers en Samenleving d.d. 18 juni 2024

gelet op,

- **programma:** Zorg
- **gemeentelijk/regionaal beleidskader:** Maatschappelijke Ondersteuning
- **wetsartikel:** Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 (Art. 2.1.2 in conjunctie met art. 2.2.1)

besluit:

I. Het committeren aan de visie "Samen sterk, iedereen veilig" en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring.

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 3 juli 2024.

De voorzitter van de raad, **De griffier,**

dr. T.P. Dassen-Housen. mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Documentnummer:

Nota van toelichting

Nummer: 24it01122	**Kerkrade, 29 april 2024**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 24Rb036

Onderwerp

Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig" aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Beslispunten

Vast te stellen dat gemeente Kerkrade zich wil committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring.

Inleiding

Iedereen heeft recht op een veilig bestaan. Geweld in afhankelijkheidsrelaties hoort daar niet in thuis. Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. Jaarlijks worden er ongeveer 200.000 mensen in Nederland het slachtoffer van. Het gaat om geweld dat gepleegd wordt door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Voorbeelden zijn huiselijk geweld, ouderenmishandeling maar ook mensenhandel en mishandeling door een mantelzorger. Gemeenten hebben naast inhoudelijke taken vanuit de WMO de opdracht om een regionale visie te ontwikkelen gericht op de aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. De visie, met een gezamenlijke ambitie, geeft richting en vormt de basis voor effectieve samenwerking om zo samen de cirkel van geweld te doorbreken.

Totstandkoming visie

Proces
Inbreng betrokken partners
De reden voor het opstellen van een regiovisie is het formuleren van een gezamenlijke visie en aanpak. Bij de totstandkoming zijn de partners daarom ook zeer uitgebreid betrokken: De partners zijn: Afvaardiging 16 Zuid-Limburgse gemeenten, Veilig Thuis Zuid-Limburg, Raad voor de Kinderbescherming, Politie, Openbaar Ministerie, Centrum Seksueel Geweld Limburg, LEVANTOgroep Vrouwenopvang, XONAR Vrouwenopvang en hulpverlening, Gecertificeerde Instellingen, Zorg en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg, Reclasseringsorganisaties en ervaringsdeskundigen. Er hebben meerdere netwerksessies plaatsgevonden om zo tot een gezamenlijk gedragen visie en aanpak te komen.

Meenemen bestuur
Verder is ook het bestuur regelmatig meegenomen, via de commissie Zorg en Veiligheid. De ambtelijk contactpersonen bij de gemeenten zijn gevraagd om de portefeuillehouders te informeren en mee te nemen in de eind(concept) versie van de visie. Daarnaast is er in Parkstad op 5 februari 2024 een informatieavond geweest voor raadsleden, burgemeester en wethouders. Voor de regio Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek wordt op 10 april 2024 een Webinar gehouden voorraadsleden, burgemeester en wethouders.

Inbreng MO adviesraden
Op Zuid-Limburgse schaal is een afvaardiging van lokale adviesraden betrokken die specifiek was samengesteld voor dit thema. In 3 bijeenkomsten is deze afvaardiging meegenomen in het thema en het proces van de totstandkoming. Daarnaast hebben zij feedback gegeven op de conceptvisie van de uitgangspuntennotitie, de visie en het uitvoeringsplan. Deze feedback is verwerkt in de conceptvisie. Er is vervolgens een advies geformuleerd op Zuid-Limburgse schaal dat gedeeld is met alle lokale adviesraden

van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. De aandachtspunten van de lokale adviesraden zijn ook meegenomen.
De Kerkraadse AMO adviesraad onderschrijft het advies van de afvaardiging van de MO adviesleden van de Zuid- Limburgse adviesraden.

Vaststellen visie
De visie wordt in het tweede kwartaal van 2024 ter vaststelling aan alle gemeenteraden in Zuid-Limburg voorgelegd. Vervolgens wordt het regionale uitvoeringsplan met eventueel lokale aanvullingen ter vaststelling aan alle colleges in Zuid-Limburg voorgelegd. Streven is om uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 een bijeenkomst te laten plaatsvinden waarin betrokken kernpartners zich committeren aan de visie en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring.

Inhoud nieuwe regiovisie

Basis nieuwe visie
De evaluatie van de voorgaande visie, met de titel Geweld hoort nergens Thuis, de eindrapportage van het gelijknamige landelijk programma de belangrijkste conclusies uit de recent gepubliceerde cohortstudie van het Verwey-Jonker Instituut 'Huiselijk geweld, een complex en hardnekkig probleem' en de bouwstenen van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming vormen de basis voor de nieuwe regiovisie.

Versterking samenwerking en aanpak
De visie staat in het teken van verdere versterking van zowel de samenwerking als de aanpak. De afgelopen jaren is er een goede basis gelegd voor de samenwerking en de aanpak. Nu is het tijd om de samenwerking en de aanpak verder te verstevigen. Er zijn veel vormen van geweld die vallen onder de koepelterm geweld in afhankelijkheidsrelaties en er zijn veel partners betrokken. Samen is er gekozen voor focus: om echt winst te behalen moeten we thema's gericht en vooral samen oppakken en prioriteiten stellen. Ook moeten we duidelijke afspraken maken over de verantwoordelijkheid en inbreng van de betrokken partners. Dit doen we door de inbreng van alle partijen te beschrijven in het uitvoeringsplan. Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 zal een bijeenkomst plaatsvinden waarin alle partijen zich committeren aan de visie en het uitvoeringsplan.

Doelstelling

Samen doorbreken we de cirkel van geweld: wij creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen geweld in afhankelijkheidsrelaties blijvend, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan. Wij doorbreken de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen): wij organiseren directe veiligheid, creëren stabiele veiligheid en organiseren duurzaam herstel. Dit willen we voor iedereen: van –9-maanden tot 100+ jaar.

Om deze ambitie te verwezenlijken zijn drie ontwikkellijnen geformuleerd:
- Samen zien: signalering en bewustwording
- Samen leren, samen werken: interne processen
- Samen doen: uitvoering

Argumenten

1.1 gezamenlijke ambitie en aanpak is essentieel voor het effectief aanpakken van geweld in afhankelijkheidsrelaties
Geweld in afhankelijkheidsrelaties is de meest voorkomende vorm van
geweld in onze samenleving. De gevolgen zijn vaak groot, zelfs na één incident. Want naast fysieke en maatschappelijke gevolgen zijn er de psychische gevolgen: gevoelens van vernedering, kleinering, angst, machteloosheid en wanhoop kunnen zorgen voor frustratie, woede en ernstige psychische belemmeringen. Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te herkennen, om zo snel mogelijk de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Deze ondersteuning wordt geboden door tal van partijen. Samenwerking tussen verschillende disciplines is essentieel, omdat er meerdere factoren van

invloed zijn op dit geweld zoals bijvoorbeeld opvoedingsstijl, de woonomgeving, gezondheid en de financiële situatie.
Een gezamenlijke visie en aanpak is essentieel.

1.2 Visie en uitvoeringsplan opgesteld met en door partners
In de aanpak van geweld in Afhankelijkheidsrelaties hebben we elkaar als netwerkpartners hard nodig. Omdat er vrijwel altijd meerdere problemen spelen, kan één organisatie nooit alle problemen op eigen kracht oplossen. Belangrijk is dat we een gezamenlijke ambitie en aanpak hebben. Er hebben daarom meerdere netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden om zo tot een gezamenlijk gedragen visie en aanpak te komen, die van ons allemaal is.

1.4 Positief advies commissie Zorg en Veiligheid
In de regio Zuid-Limburg is in 2021 de commissie Zorg en Veiligheid ingericht om te komen tot afstemming en advies rond zogenaamde snijvlakthema's zoals huiselijk geweld en personen met verward of onbegrepen gedrag. De partijen die zich hiertoe hebben gecommitteerd zijn: gemeenten (Welzijn, (jeugd)zorg en Veiligheid), OM, politie, GGZ (Mondriaan) en de GGD Zuid-Limburg.
De commissie Zorg en Veiligheid is op meerdere momenten betrokken bij de totstandkoming van de regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig". De commissie heeft positief geadviseerd over de voorliggende visie.

1.5 Advies AMO meegenomen
De AMO zich conformeert zich aan de inhoud van het advies van de afvaardiging van de MO adviesleden van de Zuid-Limburgse adviesraden met een kleine aanvulling specifiek voor Kerkrade.
De AMO adviesraad heeft in hun advies een aantal adviespunten benoemd. Deze adviespunten zijn waar mogelijk reeds meegenomen in de regiovisie. De overige adviezen worden meegenomen in het uitvoeringsplan.

Kanttekeningen

Gemeenten hebben in deze aanpak de regierol voor wat betreft het sociale domein. Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 (Art. 2.1.2 in conjunctie met art. 2.2.1) zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de ketenaanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Naast preventie, zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de bestrijding, de aanpak en nazorg van kindermishandeling. Alle gemeenten hebben dus een eigen taak om geweld in afhankelijkheidsrelaties aan te pakken, onder andere door te zorgen voor de lokale infrastructuur om preventie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp te waarborgen.
In het kader van een integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties maken we echter ook afspraken op lokaal, sub-regionaal, regionaal en provinciaal/landelijk niveau. Met deze regiovisie wordt gezamenlijk door de Zuid-Limburgse gemeenten invulling gegeven aan de opdracht van het Rijk om te komen tot een eenduidige en integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Financiën

Heerlen voor de regio Parkstad en Maastricht voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek, zijn centrumgemeenten in de regio Zuid-Limburg. Zij ontvangen structureel extra geld ten behoeve van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties voor Zuid-Limburg (Decentralisatie uitkering vrouwenopvang afgekort Duvo middelen).

In het uitvoeringsplan wordt opgenomen op welke wijze deze regiomiddelen worden ingezet voor de jaren 2024-2027.

Communicatie

Bij de totstandkoming van de regiovisie is een communicatiebureau ingeschakeld. Een onderdeel van de opdracht is het opstellen van een strategisch communicatieplan. Het doel van dit plan is om tijdens de uitvoering van de regiovisie alle betrokkenen regelmatig te informeren en goed aangehaakt te houden. Waarbij de informatie aan moet sluiten bij de behoefte van de betreffende stakeholders. Onderdeel van het strategisch communicatieplan is het gebruik van het GIA-platform voor professionals waar regelmatig informatie wordt gedeeld.

Uitvoering

Om de ambitie te realiseren zijn 3 ontwikkellijnen geformuleerd Samen zien: Iedereen kent en herkent signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en ook de gevolgen ervan en weet wat hij/zij dan kan doen. Samen leren, Samen werken: Geen enkele professional werkt op een eigen eiland, ze benutten allen de kracht en ervaringen van het netwerk; Samen doen: Niemand komt zonder hulp te zitten. De regiovisie wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan dat na de vaststelling van de visie aan het college zal worden voorgelegd.

Omdat het om een hardnekkig probleem gaat is een duurzame en gerichte aanpak nodig. Daarom wordt er voor deze nieuwe regiovisie een termijn van acht jaar, in plaats van vier jaar, gehanteerd. In het uitvoeringsplan worden concrete activiteiten opgenomen per ontwikkellijn die bijdragen aan de deelambities, die op hun beurt bijdragen aan de centrale ambitie. Ook wordt hierin opgenomen op welke wijze gemonitord wordt en geëvalueerd. Om in de uitvoering bij te kunnen stellen is voor het uitvoeringsplan gekozen voor een termijn van 4 jaar en een tweejaarlijkse evaluatie.

Het uitvoeringsplan zal uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 aan het college ter vaststelling worden aangeboden. De planning en uitvoering zal worden uitgewerkt in dit uitvoeringsplan.

Burgerparticipatie

Op Zuid-Limburgse schaal is een afvaardiging van lokale adviesraden betrokken die specifiek was samengesteld voor dit thema. In 3 bijeenkomsten is deze afvaardiging meegenomen in het thema en het proces van de totstandkoming. Daarnaast hebben zij feedback gegeven op de conceptvisie van de uitgangspuntennotitie, de visie en het uitvoeringsplan. Deze feedback is verwerkt in de conceptvisie. Er is vervolgens een advies geformuleerd op Zuid-Limburgse schaal dat gedeeld is met alle lokale adviesraden van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. De aandachtspunten van de lokale adviesraden zijn ook meegenomen. De Kerkraadse AMO adviesraad onderschrijft het advies van de afvaardiging van de MO adviesleden van de Zuid- Limburgse adviesraden.

Regiovisie 2024-2031
Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties
Regio Zuid-Limburg

Samen sterk, iedereen veilig

Deze Regiovisie is tot stand gekomen in samenwerking met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en netwerkpartners

Samen sterk, iedereen veilig

Regiovisie 2024-2031

Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties

Regio Zuid-Limburg

Inhoudsopgave

Inleiding 9

Hoofdstuk 2 Geweld in afhankelijkheidsrelaties 11
2.1 Inleiding 11
2.2 Verschijningsvormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties 11
2.3 Zicht op geweld in afhankelijkheidsrelaties 13
2.4 Conclusie 15

Hoofdstuk 3 De rol van de gemeente en netwerkpartners 17
3.1 Gemeenten en hun rollen en verantwoordelijkheden 17
3.2 Samenwerking met netwerkpartners 19

Hoofdstuk 4 Basis voor de nieuwe regiovisie 23
4.1 Inleiding 23
4.2 Landelijk programma Toekomstscenario kind en gezinsbescherming 23
4.3 Conclusies 24

Hoofdstuk 5 Ambitie en ontwikkellijnen 25
5.1 Inleiding 25
5.2 Gezamenlijke ambitie 25
5.3 Ontwikkellijnen 27

Hoofdstuk 6 Ontwikkellijn Samen Zien! 29
6.1 Inleiding 29
6.2 Wat doen we nu (al)? 30
6.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken? 30
6.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode? 32

Hoofdstuk 7 Ontwikkellijn Samen leren, samen werken! 33
7.1 Inleiding 33
7.2 Wat doen we (nu) al? 33
7.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken? 35
7.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode? 36

Hoofdstuk 8 Ontwikkellijn Samen doen! 37
8.1 Inleiding 37
8.2 Wat doen we al/nu 37
8.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken? 38
8.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode? 40

Hoofdstuk 9 Governance, Financieel kader, Communicatie, Monitoring & Evaluatie 41
9.1 Governance 41
9.2 Financiering 42
9.3 Communicatie 42
9.4 Monitoring en evaluatie 43

Bijlage 1 Begrippenlijst 45

Bijlage 2 Vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties 50

Bijlage 3 Netwerkpartners 54

Bijlage 4 White Paper Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Limburg 57

Binnen het kader van dit thema wordt meestal de term *geweld in afhankelijkheidsrelaties* gebruikt en in sommige situaties de term *huiselijk geweld*.
In deze Regiovisie gebruiken we overal de (koepel)term *geweld in afhankelijkheidsrelaties*, tenzij de term *huiselijk geweld* passender is, of wanneer de context om het gebruik van een afwijkende term vraagt.

In bijlagen 1 en 2 is een toelichting op alle in deze uitgave gebruikte begrippen te vinden.

Inleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties moet stoppen

Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. Jaarlijks worden er ongeveer 200.000 mensen in Nederland het slachtoffer van. Het gaat om geweld dat gepleegd wordt door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Huiselijk en eergerelateerd geweld zijn hier voorbeelden van, maar het kan ook binnen instellingen voorkomen of door vrijwilligers of professionals worden gepleegd. De gevolgen zijn vaak groot, zelfs na één incident. Want naast fysieke en maatschappelijke gevolgen zijn er de psychische gevolgen: gevoelens van vernedering, kleinering, angst, machteloosheid en wanhoop kunnen zorgen voor frustratie, woede en ernstige psychische belemmeringen.

Samenwerken is noodzakelijk

Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te herkennen, om zo snel mogelijk de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Betrokkenen, slachtoffers en plegers hebben niet alleen hulp nodig bij het stoppen van geweld en het voorkomen van verdere escalatie, maar ook bij de verwerking van het ondergane leed. Deze hulp wordt geboden door tal van partijen. Samenwerking tussen verschillende disciplines is essentieel, omdat het ontstaan en voortbestaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties door verschillende factoren wordt beïnvloed. Zoals de opvoedingsstijl, de woonomgeving, gezondheid en de financiële situatie.

Gemeenten hebben naast inhoudelijke taken vanuit de WMO de opdracht om een regionale visie hierop te ontwikkelen. Deze visie, met een gezamenlijke ambitie, geeft richting en vormt de basis voor effectieve samenwerking om zo samen de cirkel van geweld te doorbreken!

We beginnen niet vanaf nul…

Deze derde Regiovisie staat niet op zich en de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties begint zeker niet vanaf ‘nul’. In de regio Zuid-Limburg werken we als netwerkpartners al geruime tijd op dit gebied samen. Dit resulteerde in 2014 in de eerste Regiovisie voor Zuid-Limburg voor de periode 2014–2018. In deze visie stond vooral de op- en inrichting van Veilig Thuis Zuid-Limburg centraal. De opvolger hiervan is de Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Zuid-Limburg 2019–2022. Deze was gebaseerd op het gelijknamige landelijke programma. Hierin stond de aanpak in het teken van het – waar nodig en mogelijk in onderlinge samenwerking – voorkomen van huiselijk geweld door vroegsignalering en adequate reactie, om zodoende zo snel mogelijk het geweld te stoppen, de schade te beperken en vervolgens het herstel te bevorderen. Daarvoor is de afgelopen jaren een stevige basis gelegd.

De nieuwe Regiovisie

De komende periode (2024-2031) staat in het teken van verdere versterking van zowel de samenwerking als de aanpak. We constateren namelijk dat er op diverse terreinen nog veel winst te behalen is. We willen onze betekenis onder meer vergroten door meer transparantie te brengen in het netwerk, de onderliggende problematiek beter mee te nemen, beter en vaker van elkaar te leren en de zichtbaarheid en vindbaarheid van samenwerkingsinitiatieven, specialisten en specialismen te vergroten. In deze nieuwe Regiovisie komen de visie van de betrokkenen (uit het Verwey-Jonker onderzoek), de visie van alle partners, (de evaluatie van de vorige Regiovisie) en de landelijke ontwikkelingen (het landelijke programma toekomstscenario kind- en gezinsbescherming) samen. Op basis hiervan is een stevige ambitie geformuleerd:

Samen doorbreken we de cirkel van geweld: wij creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen geweld in afhankelijkheidsrelaties blijvend, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan.

Wij doorbreken de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen): wij organiseren directe veiligheid, creëren stabiele veiligheid en organiseren duurzaam herstel.

Dit willen we voor iedereen: van –9-maanden tot 100+ jaar.

Om deze ambitie te verwezenlijken zijn drie ontwikkellijnen geformuleerd:

Samen zien!

Samen leren, samen werken!

Samen doen!

Omdat het om een hardnekkig probleem gaat is een duurzame en gerichte aanpak nodig. Dat blijkt ook uit de studie van het Verwey-Jonker Instituut. Daarom hanteren we voor deze nieuwe Regiovisie een termijn van acht in plaats van vier jaar. We beschrijven ook nul-ambities op de ontwikkellijnen die in deze Regiovisie worden uitgewerkt. De beweging die we in 2014 met de eerste Regiovisie hebben ingezet en in 2018 een vervolg hebben gegeven, zetten we de komende jaren onverkort voort. De aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties (met name de intergenerationele overdracht van geweld) vergt immers een lange adem. Deze Regiovisie, met een langere termijn, doet hier recht aan, met duidelijke accenten en een strakke agenda voor de komende jaren. In het uitvoeringsplan brengen we verdere verfijning aan en kunnen we tussentijds bijstellen mocht dit nodig zijn.

Hoofdstuk 2
Geweld in afhankelijkheids-relaties

2.1 Inleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties wordt gepleegd door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Hieronder schetsen we kort diverse vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Een uitgebreid overzicht hiervan met volledige definities en bronvermelding staat in bijlage 3.

2.2 Verschijningsvormen van geweld in afhankelijkheids-relaties

Kindermishandeling

Elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen, ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

(Ex-)Partnergeweld

Partnergeweld is iedere vorm van herhaaldelijk geweld (fysiek, emotioneel/psychisch, seksueel of financieel) tussen volwassen partners die samen een huishouden vormen of tussen ex-partners. Zij hebben een wederzijdse zorgverplichting en zijn vaak financieel, economisch en sociaal afhankelijk van elkaar. Bij partnergeweld is vaak sprake van machtsongelijkheid. Meestal gaat het om eenzijdig ernstig geweld van – doorgaans – de man.

Ouderenmishandeling (ouder dan 65 jaar)

Ouderenmishandeling is het handelen of het nalaten van handelen van diegenen die in een terugkerende persoonlijke of professionele relatie met de oudere (iemand van 65 jaar of ouder) staan, waardoor de oudere persoon fysieke, psychische en/of materiële schade lijdt en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van afhankelijkheid. Ouderenmishandeling komt voor in huiselijke kring, maar ook in zorginstellingen.

Mensenhandel
Mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen van en bieden van onderdak aan of het opnemen van personen, door dreiging met of gebruik van geweld of andere vormen van dwang, van ontvoering, bedrog, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie, of het verstrekken of in ontvangst nemen van betalingen of voordelen teneinde de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap heeft over een andere persoon, ten behoeve van uitbuiting. Bij mensenhandel is dus sprake van uitbuiting, afhankelijkheid(srelaties) en verschillende vormen en gradaties van geweld. In Zuid–Limburg is hiervoor in 2022 een specifiek beleidsplan en een uitvoeringsplan vastgesteld.

Ontspoorde mantelzorg
Een mantelzorger die door overbelasting/onmacht, onwetendheid/ onkunde of compassiemoeheid onbedoeld over de grenzen van de zorgvrager heengaat, inadequate zorg levert, verwaarloost of op een andere manier schade toebrengt. Bijvoorbeeld een overbelaste mantelzorger die scheldt of verkeerde voeding geeft.

Eergerelateerd Geweld
Eergerelateerd geweld is elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van vrouw (meisje) of een man (jongen) en daarmee van haar of zijn familie waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken (Ferwerda van Leiden, 2005). Belangrijk is het onderscheid tussen huiselijk geweld, geweld om de individuele eer, opvoedingsonmacht en kindermishandeling. Bij eergerelateerd geweld speelt expliciet een eermotief in een collectieve context.

Huwelijksdwang
Huwelijksdwang is het dwingen van een vrouw (meisje) of een man (jongen) tot een huwelijk, door ouders, familie of gemeenschap. Het is een huwelijk waarbij één of beide huwelijkspartner(s) geen zeggenschap heeft (hebben) over de sluiting van de huwelijkse verbintenis of daarmee niet instemt (instemmen). Kernbegrip binnen huwelijksdwang is “dwang”. Dit is bij wet conform artikel 284 strafbaar.

Achterlating
Het tegen de wil van een man (jongen) of vrouw (meisje) achterlaten in of terugsturen naar het land van herkomst. De andere gezinsleden keren wel terug naar Nederland. Het komt het meest voor bij kinderen, jongvolwassenen of getrouwde vrouwen (met en zonder kinderen) en gebeurt op initiatief van de echtgenoot, ouder(s) en/of familie. Achterlating tast de fundamentele rechten van de mens aan en geldt als een vorm van (strafbaar) geweld.

Geweld tegen ouders (onder 65 jaar door hun kinderen (tot 23 jaar)
Oudermishandeling (ook wel: ‘kind-ouder geweld’ of ‘huiselijk geweld van jongeren tegen hun ouders’) is niet-incidenteel geweld in het gezin gepleegd door een (doorgaans thuiswonende afhankelijke) jeugdige of jongvolwassene,

dat gericht is op (een van) de ouders. Het gaat om herhaaldelijk en ernstig geweld (geen 'normale' puberteitsconflicten). Het geweld kan psychisch, fysiek en seksueel zijn, met financiële afpersing en materiele schade.

Geweld uitgeoefend door professionals of vrijwilligers of door 'cliënten' tegenover elkaar

In een relatie tussen een cliënt en een professional of een vrijwilliger kan ook geweld voorkomen. Zowel geweld van een professional/vrijwilliger richting een client als andersom komt voor. Geweld door professionals is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de organisatie waar de professional werkzaam is. Daarnaast kan mishandeling van "cliënten" gemeld worden bij de Inspectie voor de gezondheidszorg.

Dierenmishandeling en huiselijk geweld

Plegers van ernstig huiselijk geweld maken zich ook vaak schuldig aan dierenmishandeling. Dat is bekend uit onderzoek onder vrouwen in opvangcentra. Meer dan de helft van hen geeft aan dat de partner ook het huisdier mishandelde. In een kwart van de gevallen begon de mishandeling bij het huisdier. Een pleger van huiselijk geweld kan een huisdier lichamelijk mishandelen, als 'wapen' inzetten of gebruiken om iemand te bedreigen, manipuleren, controleren, vernederen, bang te maken of te dwingen in de relatie te blijven.

Vormen geweld in afhankelijkheidsrelaties

Geweld in afhankelijkheidsrelaties kan dus zeer diverse vormen aannemen.
Deze Regiovisie richt zich op alle verschijningsvormen, zoals:

- Fysieke mishandeling of verwaarlozing
- Emotionele/psychische mishandeling of verwaarlozing
- Seksueel geweld/ -misbruik
- Getuige van geweld en de gevolgen daarvan in het gezin/(ex)partnergeweld
- Kindermishandeling door falsificatie
- Stalking
- Financiële uitbuiting

2.3 Zicht op geweld in afhankelijkheidsrelaties

In Nederland worden ieder jaar zo'n 200.000 mensen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het is daarmee de meest omvangrijke vorm van geweld in onze samenleving. Zo'n 45 procent van de Nederlanders tussen de 18 en 70 jaar was ooit slachtoffer van een vorm van geweld in huiselijke kring. Jaarlijks worden er ruim 63.000 gevallen bij de politie gemeld. Door angst, schaamte en schuldgevoelens komt slechts een klein deel aan het licht. Voor een adequate aanpak is goede samenwerking tussen professionals cruciaal.

Beeld Zuid-Limburg

In Nederland worden de meldingen bij Veilig Thuis geregistreerd. In Zuid-Limburg gaat het jaarlijks om 4.200 tot 4.300 meldingen. Veilig Thuis adviseert ook over (gevallen van) geweld in afhankelijkheidsrelaties. In 2022 ging het in Zuid-Limburg om 5.285 adviesaanvragen. Ook in onze regio wordt lang niet elk incident gemeld. Wat zichtbaar is, is dus het topje van de ijsberg. Aan een melding zijn vaak al meerdere incidenten voorafgegaan. Ook blijkt uit cijfers dat het geweld niet altijd direct stopt. Het aantal

geregistreerde meldingen geeft dus geen goede weergave van de werkelijke situatie in onze regio.

Daarnaast kampen de meeste gezinnen met problemen die (mogelijk) een gevolg zijn van het geweld zoals traumaklachten, hechtingsproblematiek, emotionele onveiligheid bij kinderen en probleemgedrag zoals spijbelen of het plegen van delicten. Onderzoek laat zien dat de diverse probleemcategorieën niet los van elkaar staan[1]. Vaak is sprake van een opeenstapeling van problemen. Dit beeld is herkenbaar voor Zuid-Limburg.

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis Zuid-Limburg per 10.000 inwoners ligt in het tweede half jaar van 2022 nagenoeg gelijk aan het totaal in Nederland. Het aantal meldingen lag met name in 2021 iets hoger lag dan het gemiddelde in Nederland.

Het aantal adviesvragen per 10.000 inwoners ligt in Zuid-Limburg vanaf het eerste halfjaar van 2022 hoger dan het landelijk gemiddelde. In vergelijking met Nederland was er in onze regio eind 2020 en gedurende het gehele jaar 2021 nog sprake van een lager aantal adviesvragen per 10.000 inwoners.

Een complex en hardnekkig probleem

In 13 Veilig Thuis-regio's heeft het Verwey-Jonker Instituut een jaar lang ruim 800 huishoudens gevolgd na een melding bij Veilig Thuis van partnergeweld of kindermishandeling. De resultaten van deze cohortstudie laten zien dat huiselijk geweld een complex en hardnekkig probleem is dat aan de aanpak hoge eisen stelt, maar dat deze aanpak wél vruchten afwerpt:

- In 21% van de partnerrelaties en gezinnen is het geweld daadwerkelijk na een jaar gestopt. Dat is vergelijkbaar met een eerder onderzoek uit 2020. Toen was het geweld in 19% van de gezinnen na een jaar gestopt.
- Het percentage gezinnen waar nog sprake is van frequent of ernstig partnergeweld neemt af van 83% naar 63% bij de tweede meting. Dit is een significant sterkere afname dan in de tweede cohortstudie uit 2020, maar hierbij is sprake van een klein effect. Er is nog steeds in bijna twee derde van de relaties en gezinnen na een jaar sprake van frequent en ernstig partnergeweld en kindermishandeling.
- Er is sprake van gemiddeld 178 veelal ernstige incidenten in het jaar vóór melding bij Veilig Thuis.
- Bijna alle kinderen in het onderzoek (91%) hebben te maken met kindermishandeling maar er wordt landelijk in de tweede meting een significante afname gezien. Zuid-Limburg wijkt hierin af ten opzichte van de landelijke onderzoekspopulatie. In Zuid-Limburg zien we geen afname van het aantal kinderen met klinisch trauma en neemt het gevoel van algehele welzijn (minimaal) af. Dit vraagt om een nadere duiding. Feit is dat de meeste kinderen nog steeds te maken hebben met forse conflicten (tussen de ouders) thuis.

1 2e cohortstudie Verwey-Jonker Instituut: Een kwestie van lange adem / 3e cohortstudie Verwey-Jonker Instituut: Huiselijk geweld: een complex en hardnekkig probleem.

2.4 Conclusie

Er is anno 2023 nog altijd sprake van ernstig of veelvuldig geweld in partnerrelaties en gezinnen. Ondanks alle inspanningen is er nog een lange weg te gaan om dit geweld te laten stoppen. Daarnaast weten we ook dat we niet alles in beeld hebben. Geweld in afhankelijkheidsrelaties bevindt zich in de taboesfeer, waardoor het vaak lang duurt voordat men hulp vraagt. Het voortduren van geweld heeft zowel op de korte als lange termijn grote gevolgen.

De aanpak van huiselijk geweld is, zoals blijkt uit de derde cohortstudie van het Verwey-Jonker Instituut, een complex en hardnekkig probleem dat een duurzame en gerichte aanpak vergt en vooral ook integraliteit via multidisciplinair en systematisch (samen)werken. Daarbij is het zaak om niet te snel met een probleem aan de slag gaan, maar eerst een zorgvuldige verklarende probleemanalyse te doen, gericht op alle betrokken gezinsleden. Hierbij wordt ook gekeken naar de onderliggende problematiek en mogelijk aanwezige trauma's. Daarbij hebben specifieke vormen van geweld een eigen specifieke aanpak nodig. Bij sommige vormen van geweld kan het bijvoorbeeld van belang zijn om juist *niet* systemisch te werk te gaan in het kader van de veiligheid van betrokkenen.

Om beter te signaleren en goede (specialistische) hulp te bieden, is (gerichte) scholing en/of training noodzakelijk. Er is meer aandacht nodig voor het soort geweld en de functie van het geweld. Naast het tijdig herkennen en signaleren is het van belang dat er inzicht is in het soort geweld dat wordt gebruikt én de context waarin het voorkomt. Het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut maakt zichtbaar dat er diverse geweldspatronen en daarmee verband houdende problemen zijn die om een gerichte aanpak vragen. Een aanpak die aansluit bij de dynamiek van dit soort geweld. Bijvoorbeeld op het vlak van (ex)-partner geweld (controle en dwang).

Daarnaast blijft het van belang om beschikbare cijfers te duiden en hierover het gesprek te voeren, zeker op onderwerpen waar Zuid-Limburg afwijkt ten opzichte van de landelijke onderzoeksresultaten. Een stijging in het aantal meldingen en adviezen is niet altijd een 'slecht teken'. Het kan bijvoorbeeld ook betekenen dat meer mensen hulp durven te vragen. En dat er meer bewustwording is waardoor er een minder hoge drempel wordt ervaren om advies te vragen of dat het geweld door een melding zichtbaar is geworden. Hierdoor kunnen mensen de juiste ondersteuning ontvangen om het geweld uiteindelijk te laten stoppen, wat uiteraard positief is.

Hoofdstuk 3
De rol van de gemeente en netwerkpartners

3.1 Gemeenten en hun rollen en verantwoordelijkheden

Geweld in afhankelijkheidsrelaties vindt plaats waar mensen leven en wonen. Vaak is er sprake van problemen op meerdere leefgebieden. Een goede aanpak sluit aan op de leefwereld van mensen en vindt zoveel mogelijk plaats in de eigen omgeving. De gemeente heeft op basis van diverse wetten een rol bij geweld in afhankelijkheidsrelaties. Deze gemeentelijke verantwoordelijkheden kunnen opgedeeld worden in 6 categorieën:

1. Preventie

Preventie is essentieel om geweld in afhankelijkheidsrelaties te voorkomen. Elke gemeente is verantwoordelijk voor preventief beleid. Het is daarbij van belang om kennis te hebben van en zicht te hebben op risicofactoren en risicogroepen en te investeren in het versterken van beschermingsfactoren. Primaire preventie valt niet onder de scope van deze Regiovisie. Er wordt vooral gericht op het vergroten van de bewustwording voor zowel inwoners als professionals en signalering.

2. Signaleren

Inwoners

Wanneer inwoners in een situatie van geweld in een afhankelijkheidsrelatie zitten, hebben zij vaak behoefte aan informatie en advies. De gemeente zorgt dat het voor inwoners duidelijk is waar zij hiervoor terechtkunnen, zoals bij Veilig Thuis. Daarnaast stimuleert de gemeente inwoners, desgewenst anoniem, actie te ondernemen wanneer zij een vorm van geweld in een afhankelijkheidsrelatie vermoeden. Onder meer door mensen ervan bewust te maken dat dit vaker voorkomt en dat het juist goed is om hulp te vragen of dit bij iemand bespreekbaar te maken.

Professionals

Professionals[2] moeten kennis en oog hebben voor signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en deze signalen bespreekbaar maken. Ze moeten werken met de sinds 2013 verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit ondersteunt de gemeente via het bieden van trainingen in het herkennen van signalen. Het is vervolgens een gemeentelijke taak om (via haar professionals op dit terrein) actief deze signalen te (laten) onderzoeken en contact te leggen met mogelijke slachtoffers, plegers en eventuele

2 Onder professionals verstaan we iedereen die door hun contact met inwoners signalen kan opvangen. Dit varieert van leerkrachten, leerplichtambtenaren, jongerenwerkers, jeugdgezondheidszorg, ouderenverzorgenden en zorgprofessionals tot sociaal werkers.

omstanders. En zo nodig inwoners te motiveren hulpverlening in te schakelen. Dit laatste is belangrijk omdat dit vaak uit angst, schuldgevoel of schaamte niet gebeurt.

3. Probleemanalyse en planvorming

Als een signaal van geweld in afhankelijkheidsrelaties wordt ontvangen, is het een gemeentelijke taak om ervoor zorg te (laten) dragen dat een adequate veiligheidsbeoordeling wordt uitgevoerd. Deze beoordeling kan leiden tot het opstellen van een plan waarin aandacht is voor directe veiligheid, stabiele veiligheid en herstel binnen het gehele gezinssysteem.

4. Melden

Alle organisaties die betrokken zijn bij deze problematiek, zijn verplicht om volgens de meldcode te werken. Het is de taak van gemeenten om hierop toe te zien. In de meldcode staat hoe bijvoorbeeld een huisarts, kinderopvangmedewerker, leerkracht of hulpverlener moet omgaan met signalen en vermoedens van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het doel hiervan is het zo goed mogelijk in kaart brengen van de signalen om een goede afweging te kunnen maken over de benodigde vervolgstappen. Op basis hiervan kan de juiste hulp worden georganiseerd.
In acute of structureel onveilige situaties is en in het geval van een onthulling, moet een melding worden gedaan bij Veilig Thuis. Gezamenlijk wordt dan besloten wat nodig is om passende hulp te organiseren.

5. Ondersteuning en opvang

De vervolgstappen op een melding kunnen verschillend zijn. Het snel zorgen voor een veilige situatie staat hierbij voorop. Het streven is om slachtoffers en plegers in principe in hun eigen omgeving te begeleiden via ambulante hulpverlening. Als blijkt of vermoed wordt dat de aanwezigheid van de pleger in de woning ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid, kan de burgemeester een gebiedsverbod of een huisverbod opleggen. Externe opvang voor slachtoffers gebeurt alleen als dit voor de veiligheid noodzakelijk is en duurt niet langer dan nodig.

6. Regievoering

Mensen zijn primair verantwoordelijk voor hun eigen leven en hebben dus in de basis zelf de regie hierover. Pas als dat niet meer kan of mogelijk is, komen andere regievormen in beeld. Als er meerdere professionals bij een inwoner of gezin betrokken zijn is duidelijk afgesproken wie eindverantwoordelijk is voor het bieden van zorg, casemanagement en procescoördinatie. Het landelijk ‘kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale teams en gemeenten’ is hierbij leidend. Er zijn veel vormen en omschrijvingen van casusregie en procesregie, in de huidige situatie hanteren we een aantal verschillende vormen van regie:

Casusregie (uitgevoerd door lokale veld /Toegang gemeente of gedelegeerd aan zorgaanbieder)

De casusregisseur is de spin in het web en bij voorkeur (centrale) contactpersoon voor het hele (gezins)systeem. De casusregisseur ziet erop toe dat het plan van aanpak wordt uitgevoerd, geëvalueerd en bijgesteld.

Procescoördinatie (door gemeenten impliciet of expliciet ingericht)

Gemeenten dragen GIA-gevallen over van Veilig Thuis aan het voorliggend veld en/of zorgaanbieders. Echter, ook als Veilig Thuis via monitoring zicht wil houden op een situatie, blijft de gemeente eindverantwoordelijk als aanspreekpunt met betrekking tot deze monitorfunctie. Procescoördinatie kan in dat geval worden uitgevoerd zonder contact te hebben met het gezin.

Procesregie/Integrale aanpak door Zorg & Veiligheidshuizen

Sommige problemen van mensen zijn zo complex dat reguliere zorg- en veiligheids-processen geen oplossing bereiken. Het Zorg- en Veiligheidshuis neemt dan de (proces) regie en organiseert samenwerking om via casusoverleggen de kennis en expertise van de diverse ketenpartners bij elkaar te brengen. Vervolgens komt men in samenspraak tot de passende integrale aanpak (systemisch of persoonsgericht) en maakt afspraken over de coördinatie en monitoring.

3.2 Samenwerking met netwerkpartners

Het tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties is een ingewikkelde opgave waarin veel partijen een rol hebben en effectief moeten samenwerken. Samen met de mensen om wie het gaat. Het vraagt om een planmatige aanpak en structurele afstemming tussen betrokken partijen. Geweld in afhankelijkheidsrelaties kan immers door veel verschillende professionals gesignaleerd worden, het netwerk is enorm. In de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties is samenwerking met deze partners binnen de domeinen justitie en veiligheid, zorg & welzijn en onderwijs eveneens essentieel. Daarbij zijn er diverse kernpartners te benoemen die vanuit hun eigen specialisme een bijdrage leveren in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Vanuit deze gedachte is voor het opstellen van deze regiovisie nauw met hen samengewerkt. In deze paragraaf gaan we kort in op hun rol en taken. In de bijlage zijn de netwerkpartners uitgebreider beschreven.

- Veilig Thuis (VT);
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK);
- Zorg en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg (ZLZVH);
- Jeugdbescherming (GI);
- Politie;
- Openbaar Ministerie (OM);
- 3RO Reclassering (3RO);
- Vrouwenopvang;
- Centrum Seksueel Geweld (CSG)

Daarnaast is er betrokkenheid geweest vanuit 2 ervaringsdeskundigen en is er betrokkenheid van een afvaardiging van de MO adviesraden uit Zuid-Limburg.

3.2.1 Veilig Thuis Zuid-Limburg

De taken van Veilig Thuis zijn vastgelegd in de WMO 2015 en door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis nader uitgewerkt in het handelingsprotocol Veilig Thuis 2019. Veilig Thuis geeft advies aan burgers en professionals bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling (de term die Veilig Thuis hanteert voor geweld in afhankelijkheidsrelaties) en neemt bij aanname van een melding de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid over. Zo nodig zet Veilig Thuis Zuid-Limburg de dienst Voor-

waarden & Vervolg in, of de dienst Onderzoek om in kaart te brengen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis staat in contact met het gezin en lokale professionals uit het lokale veld. In geval van overdracht aan het lokale veld (gemeenten/ en of hulpverlening), monitort Veilig Thuis Zuid-Limburg of aan de gestelde veiligheidsvoorwaarden is voldaan. Wanneer stabiele veiligheid is bereikt, sluit Veilig Thuis het dossier.

3.2.2 Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Kinderen hebben recht op een gezonde en stabiele ontwikkeling. Dit is geregeld in het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. In Nederland beschermt de RvdK dat recht voor kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd en voor hen die worden verdacht van of veroordeeld zijn voor een strafbaar feit. Daarnaast voert de RvdK taakstraffen uit en geeft advies bij adoptie, pleegzorg en complexe scheidingen. Ingrijpen in de (thuis)situatie van een kind wordt niet zomaar gedaan. Is er meer nodig? Dan krijgt het gezin een periode toezicht. Pas in het uiterste geval kan de RvdK de rechter verzoeken om een kind of jongere ergens anders in veiligheid te brengen.

3.2.3 Zorg en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg (ZLZVH)

Het Zorg- en Veiligheidshuis is dé plek waar gemeenten, justitiële partners en zorgpartners samenwerken om de meest complexe zorg- en veiligheidsproblemen op het gebied van overlast, criminaliteit, verward gedrag, huiselijk geweld, kindermishandeling en radicalisering aan te pakken.

3.2.4 Gecertificeerde Instellingen

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Bureau Jeugdzorg Limburg is dé instelling voor uitvoering van de maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdzorg biedt hulp en ondersteuning in die gevallen waar de (kinder)rechter een uitspraak heeft gedaan en een kinderbeschermingsmaatregel heeft uitgesproken of jeugdreclassering heeft opgelegd. Daarnaast speelt BJZ een actieve rol in het lokale veld. Dit biedt de mogelijkheid om snel te schakelen van vrijwillige hulp naar gedwongen hulp, of specifieke deskundigheid in te zetten om kinderbeschermingsmaatregelen juist te voorkomen.

William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (WSG)

William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (JB&JR) is binnen de Jeugdzorg gespecialiseerd in het begeleiden van gezinnen waarvan de ouders en/of het kind een beperking heeft. Vaak gaat het om een licht verstandelijke beperking. William Schrikker-instellingen voeren gedwongen maatregelen uit en bieden diverse consultatie- en adviesdiensten.

3.2.5 Politie

In het kader van huiselijk geweld streeft politie naar één ding: zorgen dat het weer veilig wordt thuis. Welke rol en taken politie daarbij uitvoert, verschilt per situatie. Dat kan zijn direct ingrijpen als de situatie erom vraagt. Daarnaast stelt politie feiten vast, doet onderzoek naar strafbare feiten en stemt af met partners over de aanpak.

3.2.6 Openbaar Ministerie (OM)

Het OM zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord en vervolgd, slachtoffers en nabestaanden het gevoel hebben dat er iemand naast hen staat, en dat de samenleving voelt dat het recht bij het OM in goede handen is. Daarvoor wordt samengewerkt met politie en andere opsporingsdiensten. Veelvoorkomende criminaliteit – waaronder huiselijk geweld – wordt afgedaan bij ZSM (Zorgvuldig Snel Maatwerk). Daarin werken politie, reclassering, slachtofferhulp, OM en Veilig Thuis 7x24 uur samen om recht te doen en strafzaken te behandelen. Voor jeugdige verdachten werken deze partners indien nodig samen met de Raad voor de Kinderbescherming, Halt, Bureau Jeugdzorg en William Schrikkergroep. Bureau Jeugdzorg voorziet ook in de begeleiding van deze jeugdigen. Extremere vormen van criminaliteit (doodslag, moord, grote drugszaken) worden behandeld door de afdeling Onderzoeken & Ondermijning. Als (trieste) voorbeelden gelden gevallen van femicide en mensenhandel.

3.2.7 Drie Reclasseringsorganisaties (3RO)

Het reclasseringswerk in Nederland wordt uitgevoerd door drie reclasseringsorganisaties (3RO):

- Reclassering Nederland (RN) www.reclassering.nl
- Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) www.svg.nl
- Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering www.legerdesheils.nl/reclassering

Deze drie verschillen van elkaar wat betreft geschiedenis, visie, omvang, structuur en manier van werken. In de praktijk werken ze nauw met elkaar samen om criminaliteit te voorkomen en recidive terug te dringen.

3.2.8 Vrouwenopvang

De Vrouwenopvang is er voor vrouwen en hun kinderen uit regio Zuid-Limburg die ernstig worden bedreigd door hun partner of familie, of die gevlucht zijn uit een situatie van geweld. Deze vrouwen hebben vanwege de veiligheidsrisico's een (vaak anonieme) opvangplek nodig. Dit doet XONAR Vrouwenopvang voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek en Levanto Vrouwenopvang voor de regio Parkstad. Daarnaast heeft de Vrouwenopvang in Zuid-Limburg een landelijke opvangfunctie als opvang in de eigen regio niet beschikbaar is of als er vanwege veiligheidsredenen buiten de eigen regio opvang noodzakelijk is. Ook biedt de Vrouwenopvang ambulante begeleiding als er sprake is van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

3.2.9 Centrum Seksueel Geweld Limburg (CSG)

Slachtoffers van een ongewenste seksuele ervaring (online of offline) kunnen bij het Centrum Seksueel Geweld Limburg terecht voor advies of medische, forensische en psychologische hulp. Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Limburg is een samenwerking tussen het Maastricht UMC+, XONAR, GGD Zuid Limburg, GGD Limburg-Noord, Politie-eenheid Limburg, Slachtofferhulp Nederland en de Limburgse gemeenten.

Hoofdstuk 4
Basis voor de nieuwe regiovisie

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de vorming van deze nieuwe Regiovisie voor de periode 2024-2031. De basis hiervoor vormen de resultaten van het Verwey-Jonkeronderzoek (zie paragraaf 2.3.2), de evaluatie van de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Zuid-Limburg 2019 – 2022 en het landelijke programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (hierna: Toekomstscenario). Aan de hand van een door partners ingevulde vragenlijst is inzichtelijk gemaakt wat resultaten en effecten zijn van de eerdere regiovisie, wat goed ging en wat beter kan. Ook vonden verdiepende sessies plaats met verschillende partners.

4.2 Landelijk programma Toekomstscenario kind en gezinsbescherming

In 2018 startte dit programma met de ambitie om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade ervan te beperken en zo de cirkel van geweld (de overdracht van generatie op generatie) te doorbreken. Het is in de loop van 2022 geïntegreerd in het programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG. Hierin wordt nauw samengewerkt met de partners in het veld. Het Toekomstscenario is gebaseerd op vier basisprincipes:

- Gezinsgericht;
- Rechtsbeschermend & transparant;
- Lerend;
- Eenvoudig.

Het Toekomstscenario beoogt een dusdanige manier van werken dat ouders, kinderen en volwassenen bij wie veiligheidsproblematiek speelt, zich gehoord en ondersteund voelen. Een manier van werken die gezinnen uitnodigt en motiveert om samen met professionals duurzame resultaten te boeken. Maar die ook professionals uitnodigt om te doen wat nodig is, denkend vanuit mogelijkheden. Daarbij staan zij náást het gezin en/of huishouden, niet erbóven.
Het is belangrijk om een cultuur te creëren waarin professionals met en van elkaar leren en die bij professionals de angst vermindert om fouten te maken. En die bij ouders, opvoeders en volwassenen het gevoel wegneemt dat óver hen wordt beslist in plaats van mét hen.
Tot slot is het van belang dat er in de gemeenten sterke wijkteams zijn die nauw samenwerken met partners van gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming (zij vormen samen het beoogde regionaal veiligheidsteam). De vorming van deze sterke lokale teams past in

de hervormingsagenda Jeugd. Bij het opstellen van deze visie én in het White-paper zijn dan ook deze onderdelen van het Toekomstscenario meegenomen.

4.3 Conclusies

De belangrijkste conclusies uit het Verwey-Jonkeronderzoek, de evaluatie en de ontwikkelrichting van het Toekomstscenario kennen veel overlap. Conclusies die we meenemen in de nieuwe regiovisie vanaf 2024 zijn:

- **Signalering en bewustwording**; het verbeteren van signaleringsvaardigheden van professionals heeft blijvende aandacht nodig. Dat geldt ook voor het vergroten van bewustwording bij burgers en het activeren van burgers om hulp en advies te vragen.
- **Werken vanuit de gezamenlijke visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid**; dit is één van de speerpunten vanuit het landelijk programma Geweld Hoort Nergens Thuis die ook in het Toekomstscenario is opgenomen.
- **Het versterken van de lokale (wijk)teams;** dit is een speerpunt van het Toekomstscenario en komt tot uiting via het systeemgericht werken en meer focus op onderliggende problematiek.
- **Eén aanspreekpunt/regie;** ook dit is een speerpunt in het Toekomstscenario. Te vaak wordt regie onvoldoende belegd en is onduidelijk wat er dan van een regisseur wordt verwacht. De regie moet daarom verbeteren, waarbij belangrijk is dat gezinnen zoveel mogelijk één aanspreekpunt krijgen.
- **Deskundigheidsbevordering;** uit de evaluatie van de regiovisie blijkt dat er veel behoefte is aan deskundigheidsbevordering. De multidisciplinaire trainingen in de visie samenwerken aan veiligheid werden als good practice genoemd.
- **Samenwerking en lerende netwerken;** we blijven ons ontwikkelen door samen te leren van praktijksituaties. Lerende netwerken versterken de professionaliteit en zorgen voor een betere samenwerking. Dit moet onder meer worden uitgebreid naar bestaande overleggen.
- **Systeemgericht werken (**met oog voor en kennis van geweldsdynamiek en de verschillende rollen: pleger en slachtoffer en eventuele kinderen, en aandacht voor traumasensitiviteit en gendersensitiviteit); de systeemgerichte aanpak wordt in de evaluatie van de regiovisie genoemd als een belangrijke succesfactor.
- **Integrale sturing;** dit kwam sterk naar voren in de evaluatie en is opgenomen in het Toekomstscenario. Hier ligt een belangrijke rol voor de bestuurlijke commissie Zorg en Veiligheid
- **Transparant/overzichtelijk netwerk;** uit de evaluatie blijkt dat er (te) veel initiatieven zijn. Dit moet inzichtelijker en meer één geheel worden. Een grondige analyse van de huidige inrichting van het GIA-Landschap in Zuid-Limburg is nodig, mét aandacht voor de overlegstructuur (nut en noodzaak).

Hoofdstuk 5
Ambitie en ontwikkellijnen

5.1 Inleiding

Veiligheid creëren door geweld in afhankelijkheidsrelaties volledig te stoppen. Dat is onze niet geringe ambitie. Want om leren en verbeteren gemeengoed te laten worden, moeten we met elkaar grote doelen stellen. 'De Beweging van 0' was hierbij onze inspiratiebron. Deze beweging gaat uit van de gedachte dat je meer bereikt als je ideële doelen leidend maakt. Daarom stellen wij nu 'nul-ambities' op de ontwikkellijnen die in deze regiovisie worden uitgewerkt. De aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties is immers een beweging waarbij de ambitie niet groot genoeg kan zijn!

Deze algemene ambitie van de samenwerkingspartners hebben, samen met landelijke richtlijnen, geleid tot een gezamenlijke centrale ambitie en een aantal uitgangspunten voor deze nieuwe regiovisie. Deze zijn vertaald in drie ontwikkellijnen waarin we aangeven hoe wij onze ambitie willen behalen: Samen zien, Samen leren – Samen werken en Samen doen!

5.2 Gezamenlijke ambitie

Gezamenlijke ambitie

Samen doorbreken we de cirkel van geweld: wij creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen geweld in afhankelijkheidsrelaties blijvend, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan.

Wij doorbreken de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen): wij organiseren directe veiligheid, creëren stabiele veiligheid en organiseren duurzaam herstel.

Dit willen we voor iedereen: van –9-maanden tot 100+ jaar.

Waar willen we met elkaar naartoe?

In de regio Zuid-Limburg is er sprake van een betrouwbaar, inzichtelijk én lerend netwerk ten behoeve van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Een netwerk waarin met partners in het sociaal-, veiligheids- en medisch domein en Veilig Thuis duurzaam en effectief wordt samengewerkt aan het vergroten van veiligheid in huiselijke kring en de aanpak van onderliggende problemen.

Werken volgens de visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid is duurzaam geborgd in situaties waarin zorgen bestaan over veiligheid en/ of sprake is van structurele onveiligheid.

Samenwerken waarbij niet enkel vanuit eigen organisatiebelang wordt gedacht is een vanzelfsprekendheid waarbij er blijvend wordt geïnvesteerd in het elkaar leren kennen op de verschillende vakgebieden en het optimaal benutten van elkaars expertise.

Professionals weten hoe zij concreet moeten handelen vanuit hun eigen rol en professie en stellen daarnaast anderen in staat hun aandeel te leveren en expertise bij te dragen. Daarbij staat een grondhouding centraal vol nieuwsgierigheid, openheid, transparantie, oprecht contact en medemenselijkheid.

Professionals betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling ervaren voldoende ondersteuning door hun organisatie en de politiek om besluiten te kunnen nemen en op te schalen of te escaleren als er stagnatie of onvoldoende beweging optreedt.

Ondersteuning van de uitvoering is van groot belang. Gezamenlijk en domeinoverstijgend reflecteren en leren (op basis van wetenschappelijke inzichten) is hierbij belangrijk. De ervaringen en expertise uit het netwerk wordt hierbij ingezet en ondersteuning wordt georganiseerd waar nodig en gewenst.

Structurele aandacht voor de aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties (van –9 maanden tot 100+ jaar) en integrale sturing is bij alle betrokken organisaties verzekerd op alle niveaus: bestuurlijk en uitvoerend, regionaal en lokaal.

5.3 Ontwikkellijnen

Ontwikkellijnen norm = 0 ambitie	
Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal!	
Samen zien! **(signalering & bewustwording)** 	**0** kinderen/volwassenen blijven ongezien als het gaat om geweld in afhankelijkheidsrelaties. **0** kinderen/volwassenen die geen hulp durven vragen wanneer er sprake is van geweld in afhankelijkheidsrelaties.
Samen leren, samen werken! (interne processen) 	**0** professionals werken alleen/op een eiland/moeten het wiel alleen uitvinden. **0** professionals leren niet van opgedane ervaringen en het netwerk.
Samen doen! (uitvoering) 	**0** kinderen/ouders/volwassenen zijn zonder hulp in situaties van huiselijk geweld/kindermishandeling.

Hoofdstuk 6
Ontwikkellijn Samen Zien!

6.1 Inleiding

Als hulpverlening nodig is, heeft het geweld vaak al ernstige vormen aangenomen. Getuigen, omstanders, ervaringsdeskundigen en professionals kunnen een belangrijke rol spelen om slachtoffers ertoe te bewegen eerder hulp te zoeken. Vroege signalering zorgt er immers voor dat er eerder hulp ingezet kan worden. Erger geweld kan zo worden voorkomen, en er is (waarschijnlijk) minder 'zware' hulpverlening nodig.
Geweld in afhankelijkheidsrelaties bevindt zich nog te vaak in de taboesfeer. Het geweld kan zo jarenlang voortduren, soms zelfs van generatie op generatie. Ook omdat het veel te lang duurt voor mensen signalen hiervan herkennen, bij zichzelf of in hun omgeving. Om ervoor te zorgen dat de problematiek eerder in beeld komt, moet het voor directbetrokkenen, omstanders en professionals makkelijker en normaal worden om zorgen bespreekbaar te maken en de verantwoordelijkheid te nemen om in actie te komen. Bewustwording kan hierbij helpen. Als mensen in de omgeving van slachtoffers eerder in actie komen, kunnen slachtoffers mogelijk eerder worden geholpen. En als het gesprek makkelijker wordt gevoerd over geweld in afhankelijkheidsrelaties, zoeken slachtoffers mogelijk eerder hulp. Daarom willen we bereiken dat zoveel mogelijk mensen bekend zijn met Veilig Thuis als hét advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, en dat zij de weg naar Veilig Thuis snel en makkelijk kunnen vinden.

Kinderen versterken

Te veel kinderen hebben het thuis moeilijk. Ze leven in enorme stress door spanningen in het gezin en krijgen onvoldoende steun van een volwassene. Wat we signaleren is vaak het topje van de ijsberg: er gaat een wereld onder schuil die wij niet zien. Onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut toont aan dat het vaak om meerdere incidenten gaat. Daarnaast spelen er veelal op meerdere vlakken tegelijk problemen zoals verslavingsproblemen, psychische klachten, een scheiding van ouders of schulden. Bekend is dat langdurige spanning voor grote problemen kan zorgen, zelfs al bij ongeboren kinderen. Doordat de hersenen van kinderen nog in ontwikkeling zijn, zijn zij extra gevoelig voor schade door stress. Daardoor kunnen kinderen later psychische problemen krijgen, gedragsproblemen of lichamelijke ziektes. Zo worden kinderen opnieuw slachtoffer. Soms ook plegen zij zélf geweld op latere leeftijd. Allemaal veroorzaakt door chronische stress. Een veilige thuisomgeving is dan ook een basisvoorwaarde voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen.

In deze ontwikkellijn staat bewustwording centraal, en het zo vroeg mogelijk signaleren van problematiek om erger te voorkomen. Daarnaast hebben we een gezamenlijk belang om kinderen bewust te maken van huiselijk geweld en kindermishandeling en om hen veerkrachtiger te maken. Veerkracht is het vermogen om terug te kunnen veren, goed te functioneren en door te groeien, óók na ingrijpende ervaringen. Ook verkleint het de kans op trauma's op latere leeftijd.

6.2 Wat doen we nu (al)?

Er wordt veel ondernomen en geïnvesteerd in onze regio. De meldcode is bekend bij (de meeste) professionals. Er wordt veel geïnvesteerd in het trainen van zowel professionals als aanstaande professionals in de basistraining meldcode en de training aandachtsfunctionarissen. Ook wordt het aanbod van e-learnings ten behoeve van signalering en bewustwording jaarlijks gedeeld met vrijwilligers. Verder is er op diverse manieren aandacht voor bewustwording voor inwoners in Zuid-Limburg, bijvoorbeeld in de vorm van een online-campagne, maar ook via een fysieke campagne. Zo heeft in Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen de expositie 'Wij… Doorbreken de cirkel van geweld' plaatsgevonden, zowel in de openbare ruimte als op de locaties van de Hogeschool Zuyd.

Daarnaast is de aanpak van Handle with Care geïmplementeerd in heel Zuid-Limburg. Handle with Care heeft als doel kinderen die thuis een huiselijk geweldsincident meemaken snel op school sociale steun te bieden. Deze steun is belangrijk om de korte- en langetermijneffecten van stress te verminderen.

We laten verder gastlessen geven op basisscholen, waarbij leerlingen in de bovenbouw op een toegankelijke manier voorlichting krijgen over huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast hebben we tijdens de looptijd van de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis diverse sessies georganiseerd waar ervaringsdeskundigen hun verhaal konden delen met professionals en bestuurders.

6.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken?

Vergroten van veerkracht en veiligheid

Het vergroten van zowel veerkracht als het vergroten van veiligheid en bereiken van duurzame veiligheid voor alle gezinnen/huishoudens in de regio Zuid-Limburg is ons uitgangspunt. De ambitie is dat niemand (kinderen en volwassenen) ongezien blijft als het gaat over geweld in afhankelijkheidsrelaties. Daarbij willen we een situatie bereiken waarin iedereen om hulp durft te vragen. Zowel volwassenen als kinderen moeten hun vraag kunnen stellen zonder het gevoel te hebben dat er over hen geoordeeld wordt. Ze moeten ook weten waar ze met hun vragen of zorg terechtkunnen. Van professionals verwachten we een grondhouding vol nieuwsgierigheid, openheid, transparantie, oprecht contact en medemenselijkheid.

Transparant netwerk & ervaringsdeskundigheid

Professionals moeten weten hoe zij concreet kunnen handelen vanuit hun eigen rol en professionaliteit. Ze stellen daarnaast anderen in staat hun aandeel en expertise bij te dragen. De realiteit leert dat deze problematiek, ondanks de

aanwezige kennis en diverse trainingen, langdurige aandacht vraagt. Het trainen van professionals en het verrijken van kennis en vaardigheden blijft daarom ook in de toekomst noodzakelijk. Vanuit de praktijk bestaat die behoefte ook. Het gaat immers om een complex thema. Huiselijk geweld en kindermishandeling signaleren en op een goede manier bespreekbaar te maken, is geen gemakkelijke opgave voor zowel de betrokkenen als de professional. Dit vraagt sensitiviteit, tijd en ruimte, kennis, vaardigheden en ervaring.

We gaan ook kijken waar we professionals kunnen versterken op het vergroten van hun signaleringsvaardigheden. Tegelijk weten we dat steun van een betrouwbare volwassene in de omgeving minstens zo belangrijk is als professionele hulp om de geweldscirkel te doorbreken. Onze inzet is dan ook dat steunfiguren en professionals zich bewust zijn van de schadelijke effecten van langdurige stress, dat ze weten hoe ze daarmee moeten omgaan en hoe zij traumasensitief kunnen handelen.
Ervaringsdeskundigen vervullen een belangrijke brugfunctie tussen systeem- en leefwereld, tussen theorie en praktijk en hulpverlening. We gaan daarom in de komende jaren hun inzet uitbreiden en een structurele plek geven binnen de Zuid-Limburgse samenwerking.

Tot slot is ook het vergroten van kennis een speerpunt. Daarin gaat het zowel om (gebruik van) ervaringen (ervaringsdeskundigheid) en praktijkkennis (van en door professionals) als om wetenschappelijke kennis (op basis van onderzoek en zoveel mogelijk evidence based).

Bij het verwezenlijken van deze ontwikkelrichting hanteren we de onderstaande focuspunten en deelambities:

Ontwikkellijn Samen Zien!

**Vroegtijdige Signalering & Bewustwording,
Tijdige samenwerking, Deskundigheid**

0 Ambitie

0 kinderen/volwassenen blijven ongezien als het gaat om geweld in afhankelijkheidsrelaties.

0 kinderen/volwassenen die geen hulp durven vragen wanneer er sprake is van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Iedereen kent en herkent signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en ook de gevolgen ervan en weet wat hij/zij dan kan doen.

6.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode?

- We blijven investeren in deskundigheidsbevordering voor zowel professionals als inwoners. Het gebruik van de meldcode en werken op basis van een gedeelde visie vormt daarbij een stevig fundament. Thema's zijn onder meer het vergroten van veerkracht, veiligheid en traumasensitiviteit.
- De aanpak van kindermishandeling start met bewustwording. We zetten ook in de komende jaren in op deze bewustwording en delen de werkzame elementen. Daarbij werken we op basis van wat werkt, mét aandacht voor de praktische dilemma's en uitdagingen.
- Voor professionals in Zuid-Limburg faciliteren we een kwalitatief en een uniform/multidisciplinair trainingsaanbod dat bijdraagt aan de ambitie en aansluit op hun behoefte.
- Uit onderzoek blijkt dat er vijf patronen te herkennen zijn achter geweld. Hoewel ieder gezin uniek is, kunnen onderzoekers gezinsprofielen onderscheiden. Weet hebben van deze profielen en ze kunnen herkennen, helpt om te begrijpen wat er speelt en om snel de juiste hulp in te zetten.
- We evalueren de manier hoe de meldcode is ingebed binnen gemeenten en andere netwerkpartners en of we in de praktijk ook echt doen wat met elkaar is afgesproken. We zijn ook alert op wat er nog beter kan, inclusief de borging en monitoring hiervan.
- We organiseren activiteiten in het kader van bewustwording en signalering gericht op kinderen/jongeren en volwassenen zoals Handle with Care en laten gastlessen geven binnen het onderwijs. Ook organiseren we activiteiten op het gebied van ouderenmishandeling. Dit doen we op basis van een jaarlijks plan en agenda.
- We geven ervaringsdeskundigen een stevigere en meer structurele rol in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en onderzoeken hoe dat het beste kan gebeuren.

Bovenstaande activiteiten worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan van deze regiovisie.

Raakvlakken andere programma's/reikwijdte Regiovisie

Bewustwording en (vroeg)signalering maken onderdeel uit van een groot aantal programma's in de regio, zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Preventie met gezag, Nu niet zwanger, Positieve gezondheid, Kansrijke start en Veiligheid Voorop. We zien de grote waarde om waar mogelijk samen te werken, elkaar te versterken of anderszins bij te dragen aan deze programma's/aanpakken. In gezinnen/systemen waar huiselijk geweld en/of kindermishandeling voorkomt, spelen vrijwel altijd meerdere problemen. De betreffende programma's hebben dan ook vaak dezelfde doelgroep en er zijn veel raakvlakken. Echter, deze programma's maken zelf géén onderdeel uit van deze regiovisie.
Gedurende de looptijd van de regiovisie sluiten we wel aan bij andere en nieuwe landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen die raakvlakken hebben met het thema geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Hoofdstuk 7
Ontwikkellijn Samen leren, samen werken!

7.1 Inleiding

In Zuid-Limburg is in de afgelopen jaren gebouwd aan een goede cultuur van samenwerken. Samenwerkingspartners zoeken elkaar inmiddels steeds vaker op, zeker als het gaat om complexere problematiek. De positieve ervaringen hiermee, maar ook de overtuiging dat er méér uit de samenwerking valt te halen, maken dat we hierin de komende jaren een volgende stap hierin zetten.

In de aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties hebben we elkaar als netwerkpartners namelijk hard nodig. Omdat er vrijwel altijd meerdere problemen spelen, kan één organisatie nooit alle problemen op eigen kracht oplossen. Ook het snel bijschakelen van specialistische kennis en hulp, bijvoorbeeld op het gebied van trauma blijkt goed te werken in de aanpak. Ook de onderliggende problematiek zoals (alcohol/drugsverslaving en/of schulden en armoede) vráágt om samenwerken en het benutten van elkaars expertise.
Ten slotte weten we uit de praktijk dat lerende netwerken bijdragen aan een effectievere aanpak van bijvoorbeeld strafbare kindermishandeling.

De ontwikkellijn Samen leren, Samen werken! gaat dan ook vooral over het gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Over samen werken aan een oplossing en aan een effectieve aanpak. Over het gezamenlijk benutten van kennis over interventies die werken. En over gezamenlijk leren van fouten om de kans op herhaling zo klein mogelijk te maken. We willen immers allemaal dat het geweld duurzaam stopt. We leren met en van elkaar om dit gezamenlijk doel te bereiken.

7.2 Wat doen we (nu) al?

Samenwerken

In elke gemeente is een zogeheten ‘triagetafel’ ingericht waaraan meldingen van geweld in afhankelijkheidsrelaties worden besproken en beoordeeld. Daarnaast is er een zogenaamd Multidisciplinair overleg (MDA++) waaraan een aantal vaste partners deelnemen, zoals Veilig Thuis, politie en Zorg- en Veiligheidshuizen. Hier worden situaties besproken waarin sprake is van structureel geweld met een hoog risico. Desgewenst kunnen extra specialisten toegevoegd worden, zoals GGZ-specialisten of specialisten op het gebied van stalking.

Ook op beleidsniveau- en middenkaderniveau wordt de goede samenwerkingscultuur steeds zichtbaarder. Zo is er een zeswekelijks overleg door de ambtelijke adviesgroep GIA. Hieraan nemen de 16 Zuid-Limburgse gemeenten deel en een aantal samenwerkingspartners: Levanto, XONAR (organisaties die de Vrouwenopvang vormgeven), Veilig Thuis, de Politie, de Zorg- en Veiligheidshuizen en het OM.

Trainen en opleiden

In de afgelopen vier jaar is veel geïnvesteerd in het trainen van professionals. In veel organisaties zijn er ook aandachtsfunctionarissen opgeleid, die als vraagbaak fungeren voor collega's op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast zijn er specifieke trainingen aangeboden bijv. op het gebied van mensenhandel.

Een belangrijke nieuwe ontwikkeling in onze regio zijn de trainingen in de visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid die in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Gemeentelijke Gezondheidsdiensten en Gemeentelijke Hulpverleningsorganisaties in de Regio (GGD GHOR) is ontwikkeld en omarmd wordt door alle relevante partijen. In Zuid-Limburg is een maatwerktraining 'Samen voor veiligheid' beschikbaar waaraan sinds 2020 liefst 400 professionals hebben deelgenomen.

Lerende netwerken

In het kader van het landelijke programma Veiligheid Voorop is er in Limburg een regionaal netwerk Zorg Straf (RNZS) ingericht. Hierin werken OM, 3 Reclasseringsorganisaties, Raad voor de Kinderbescherming, Politie, Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg, Veilig Thuis Zuid-Limburg, projectleiders centrumgemeenten, de Zorg- en Veiligheidshuizen, Mondriaan GGZ, Rooyse Wissel en Bureau Jeugdzorg samen. Hun ambitie: een goedlopende, vroegtijdige samenwerking in het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling. In dit kader worden op beleids- en middenkaderniveau afgesloten casuïstiek besproken die in Limburg heeft gespeeld. Zaken waarin het niet goed ging en waarin een betere samenwerking misschien escalatie had kunnen voorkomen, maar ook zaken waarin een goede en vroegtijdige samenwerking tot succes leidde. Het lef om fouten te erkennen in het gezelschap van andere organisaties creëert saamhorigheid en maakt het maken van afspraken voor verbetering effectiever. Positieve praktijkvoorbeelden zet immers aan tot verandering en actie.

Leren van praktijksituaties gebeurt inmiddels ook via geanonimiseerde casusreflectie (lerend netwerk Forensisch-medische expertise bij kindermishandeling FMEK). Dit vindt plaats in een gezamenlijk overleg tussen artsen (uit ziekenhuizen), vertrouwensartsen VT, Raad voor de Kinderbescherming, politie en OM.

7.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken?

Binnen de problematiek van de gezinnen die gemeld worden bij Veilig Thuis gaat het veelal om ernstige en veelvuldige incidenten van kindermishandeling en partnergeweld. Er spelen bijna altijd meer grote problemen en ook komen er traumaklachten bij ouders en kinderen, hechtingsproblematiek of emotionele onveiligheid voor. Dit vraagt om een integrale aanpak, waarbij oog is voor de samenhang tussen de diverse geweldsvormen, de risicofactoren en de specifieke problematiek bij de gezinsleden. Daarvoor moeten de verschillende betrokken professionals wel beter afstemmen.

Samenwerking in het netwerk

Ondanks de positieve beweging die we in Zuid-Limburg zien, is werken op basis van de visie Samen Werken aan Veiligheid in de praktijk nog steeds niet vanzelfsprekend. Vaak werkt men nog vanuit het eigen organisatiebelang, waardoor hulp gefragmenteerd is (zodat gezinnen/gezinssystemen op verschillende plekken hun verhaal moeten vertellen) en de achterliggende problematiek te weinig in beeld is. Kortom: het gezin/gezinssysteem staat duidelijk nog niet centraal. Daarvoor is het nodig als netwerkpartners nauwer samen te werken op basis van de visie en (dus) vanuit het belang van het gezin/gezinssysteem.

Samen leren en verbeteren

Samen leren van praktijksituaties zorgt ervoor dat (professionals van) netwerkpartners zich blijven ontwikkelen. Het zorgt voor inzicht in wat wel en wat niet werkt, en maakt het mogelijk om onderbouwd verbeteringen aan te brengen in werkprocessen en/of werkafspraken. Het creëert begrip voor elkaars (on)mogelijkheden, zorgt voor een basis om hierover in gesprek te gaan en maakt het samen vieren van successen mogelijk. Lerende netwerken zorgen voor een verbetering van de aanpak, versterken de professionaliteit van medewerkers én zorgen voor een betere samenwerking.

Goed netwerk en kennis

Daarnaast is een overzichtelijk netwerk noodzakelijk, zodat professionals elkaar sneller weten te vinden en elkaars expertise beter benutten: van wetenschappelijke inzichten tot specifieke expertise en ondersteuning. Waardevol is ook onderzoek waarbij wetenschap direct de praktijk volgt en onderzoekt om de aanpak te versterken. Dat vraagt wel om de organisatie hiervan én expliciete inzet en toewijzing van middelen.

Bij het verwezenlijken van deze ontwikkelrichting hanteren we de onderstaande focuspunten en deelambities.

Ontwikkellijn Samen leren, samen werken!

Lerend & inzichtelijk netwerk, (integraal) samenwerken daar waar mogelijk zoeken naar eenvoudigere processen.

0 Ambitie

0 professionals werken alleen/op een eiland/moeten het wiel alleen uitvinden.

0 professionals leren niet van opgedane ervaringen en het netwerk.

We creëren veiligheid en stoppen geweld in gezinnen/systemen duurzaam.
We doen dit door (integraal) samen te werken waarbij we kind en volwassenen (directbetrokkenen) centraal stellen en werken aan de onderliggende problemen. We leren continu van opgedane ervaring en stellen onze (gezamenlijke) aanpak bij als dit nodig is.

7.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode?

- We gaan meer samenwerkingsafspraken maken. Tussen gemeenten en Veilig Thuis, maar ook breder, om onze gezamenlijke verantwoordelijkheid te markeren. In dit gezamenlijke convenant leggen we onze centrale visie op de aanpak vast én ieders rol hierin.
- We blijven investeren in het werken volgens de overkoepelende visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid. We kijken hierbij naar het hele systeem: slachtoffers, plegers en eventuele kinderen én alle onderliggende problematiek. Via multidisciplinaire trainingen en intervisie-momenten voor onze professionals borgen we dat iedereen volgens deze visie werkt.
- We brengen het netwerk in beeld zodat de weg naar specialisten en specialistische kennis voor onze professionals eerder gevonden wordt. Nu lukt dat lang niet altijd, zodat kansen gemist worden. Eventueel gaan we werken met vaste contactpersonen/liaisons binnen organisaties.
- We gaan investeren in de transparantie en inzichtelijkheid van het netwerk, zodat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, waar kennis beschikbaar is, et cetera. Ook willen we de zichtbaarheid en het contact met aandachtsfunctionarissen in organisaties vergroten en hen via een netwerk met elkaar verbinden. Vanuit deze situatie kunnen zij van elkaar leren.
- We gaan een lerend netwerk formeren waarin afgevaardigden uit wijkteams van verschillende gemeenten, VT, ZVH, RvdK, GI en zorgpartners reflecteren op praktijksituaties om de hulpverlening te verbeteren.
- We gaan meten of ingezette activiteiten d.m.v. actieonderzoek daadwerkelijk bijdragen aan de ontwikkelrichting die we beogen.

Bovenstaande activiteiten worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan van deze regiovisie.

Hoofdstuk 8
Ontwikkellijn Samen doen!

8.1 Inleiding

Geweld tegen vrouwen, in gezinnen en in afhankelijkheidsrelaties: het zijn taaie en complexe fenomenen. Een integrale aanpak met systeemgerichte hulp is al ruim twintig jaar het uitgangspunt in gemeentelijk en landelijk beleid, maar de uitvoering ervan is weerbarstig. Het blijkt moeilijk om in de praktijk vanuit dezelfde visie te werken en elkaar vanuit een gezamenlijk plan aan te vullen. Op bestuurlijk en beleidsmatig niveau is het eenvoudiger afspraken te maken dan deze in praktijk te brengen. Maar voor een succesvolle aanpak is en blijft noodzakelijk om deze slagvaardige samenwerking te realiseren. In de afgelopen jaren is hiervoor de basis gelegd, nu gaat het erom dat we een volgende stap zetten in de samenwerking. Dat is een proces van voortdurend verbeteren en aanpassen.

Deze ontwikkellijn Samen doen! gaat daarom over het integraal kijken naar onderliggende problematiek, het erkennen van genderverschillen, de dynamiek tussen alle betrokkenen en ook: het *betrekken* van specialismen.

8.2 Wat doen we al/nu

Systeemgericht/onderliggende problematiek

Investeren in de visie samen werken aan veiligheid is en blijft nodig. Ook landelijk wordt deze visie gezien als leidend in de aanpak. Het vergt wel voldoende ruimte voor professionals om dit goed te doen. Hierin is nog winst te behalen. Kijken we bijvoorbeeld naar de onderliggende problematiek (zoals financiële problematiek, verslavingsproblematiek en GGZ-problematiek), dan blijft het vooralsnog veelal bij *verwijzingen* door professionals. Het *betrekken* van professionals binnen de genoemde disciplines bij de aanpak van GIA moet nog verder tot ontwikkeling komen.

Betrekken van specialismen

In Zuid-Limburg zijn er tal van specialisten beschikbaar, zoals op het gebied van financieel misbruik van ouderen (ouderenmishandeling), op trauma bij huiselijk geweld (Drakentemmers), en ook op mensenhandel en ex-partnerstalking. We zagen al dat deze specialisten niet altijd goed worden gevonden, maar ook het betrekken van deze specialismen bij casuïstiek moet beter. Afstemming vindt nu vooral plaats in specifieke situaties. De winst is te behalen in het betrekken van specialisten aan de voorkant. Denk aan de intake bij de Vrouwenopvang of bij casuïstiekbesprekingen.

8.3 Welke ontwikkeling willen we doormaken?

(Meer) aandacht voor geweldsdynamiek

Het structureel stoppen van huiselijk geweld vraagt om het doorbreken van de vaak complexe geweldsdynamiek. Daarvoor is het nodig om het gehele systeem erbij te betrekken. De term dynamiek wordt meestal gebruikt voor de wisselwerking tussen verschillende componenten. Een specifieke dynamiek is die van geweld. Daarbij gaat het over de wisselwerking tussen macht en onmacht. De 'traditionele' rollen die bij deze dynamiek horen, zijn die van pleger en slachtoffer. De dynamiek is echter veel complexer. Vaak zijn plegers óók slachtoffer en zijn slachtoffers óók pleger. Zo'n rol is dan meer een overlevingsstrategie of een copingmechanisme.

Geweld gaat over patronen

Op het moment dat een relatie niet veilig is stappen mensen in een overlevingsstrategie om het hoofd te bieden aan de situatie van verslaving, psychiatrische problematiek en/of schulden. Wanneer mensen in de rol van pleger of slachtoffer zitten, zitten zij dus in een overlevingsmodus. Huiselijk geweld en kindermishandeling gaat dan ook vooral over patronen. Een incident maakt meestal deel uit van een al langer bestaand, hardnekkig patroon. We willen in Zuid-Limburg recht doen aan die complexiteit, maar óók niemand stigmatiseren. We spreken daarom bij voorkeur over 'directbetrokkenen' en gebruiken alleen de termen 'slachtoffer' of 'pleger' als dat in de context verhelderend is. (Dit laat natuurlijk onverlet dat directbetrokkenen wél verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag en die verantwoordelijkheid ook moeten nemen!) Uiteindelijk willen we dus bereiken dat de dynamiek in gezinnen waar huiselijk geweld en kindermishandeling speelt (liefst duurzaam) verandert, en niet alleen het incident wordt aangepakt.

Samen met directbetrokkenen

Begeleiding is een kwestie van lange adem, omdat geweld in afhankelijkheidsrelaties hardnekkig is. Het speelt al langer en duurt lang voort. De uitdaging hierbij is om een goede probleemanalyse te maken van wat er écht speelt om tot de juiste aanpak te komen. Op basis daarvan kan een gezamenlijk en samenhangend plan gemaakt worden, gericht op alle directbetrokkenen. Een plan dat zich richt op alle leefdomeinen en toewerkt naar een eveneens gezamenlijk geformuleerd duurzaam en realistisch perspectief. Hulpverleners/professionals werken hierbij tijdens het hele proces samen met gezinnen/systemen, zodat zij onderdeel zijn van besluitvorming, waarbij het perspectief van eventuele aanwezige kinderen ook wordt meegenomen.

Omdat we werken op basis van één gedeelde visie kunnen gezinnen/gezinssystemen in de hele keten rekenen op duidelijkheid over de aanpak: zij weten hoe er door alle professionals wordt samengewerkt aan acute veiligheid en hoe er daarna gewerkt wordt aan stabilisatie en herstel.

Oog voor screening

Belangrijk is dat er – bijvoorbeeld bij de vrouwenopvang of bij Veilig Thuis – via screening ook oog is voor mogelijke traumaklachten bij zowel kinderen als volwassenen. Veel kinderen in gezinnen met huiselijk geweld ontwikkelen traumaklachten die jaren na de melding nog steeds kunnen spelen. Uit onderzoek weten we dat er een significante relatie is tussen de traumaklachten van ouders en kinderen[3]. Screening hierop en het inzetten van traumabehandeling is dus essentieel om intergenerationele overdracht te voorkomen.

Gender als factor

Tot slot weten we dat ook gender een belangrijke factor is. Sociaal-culturele op sekse gebaseerde rolopvattingen kunnen een belangrijke rol spelen in het ontstaan en het in stand houden van geweld. De verschillen tussen mannen en vrouwen vragen dus om een verschillende aanpak van partnergeweld. Daardoor wordt de aanpak effectiever. Om te weten wat werkt en wat niet werkt betrekken we ook ervaringsdeskundigen. Zij kunnen een belangrijke functie vervullen in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Binnen deze ontwikkelrichting hanteren we de onderstaande focuspunten en deelambities:

Ontwikkellijn Samen doen!

Integraal, systeem en mensgericht

0 Ambitie

0 kinderen/ouders/volwassenen zijn zonder hulp als er sprake is van huiselijk geweld/kindermishandeling.

We creëren veiligheid en stoppen intergenerationele overdracht van geweld. We werken daarvoor in het belang van en (bij voorkeur) samen met het gezin(systeem). We pakken (gezamenlijk) onderliggende risicofactoren en oorzaken aan. We bieden hierbij hulp zo lang als nodig is voor een duurzaam herstel.

3 Lünnemann e.a., 2019

8.4 Wat betekent dit concreet voor de komende periode?

- Te vaak wordt de regie onvoldoende belegd in praktijksituaties, en/of is er onduidelijkheid over wat wordt verwacht van een regisseur. Daardoor is vaak onvoldoende duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is én is er een verwachtingspatroon dat niet altijd realistisch is. Ook moet een gezin te vaak bij verschillende professionals steeds hetzelfde verhaal vertellen. We willen (de inzet van) regie verbeteren en zorgen dat gezinnen zoveel mogelijk één aanspreekpunt krijgen.
- We gaan, meer dan nu, de onderliggende problematiek meenemen. Denk aan geestelijke problemen, verslaving en financiële zorgen. Deze problematiek zorgt vaak voor spanning en stress en vormt een trigger. Daarnaar kijken verkleint de kans op herhaling.
- Andere specialismen betrekken we actiever bij de casuïstiek. Zoals specialisten op het gebied van trauma, ex-partnerstalking, ouderenmishandeling en plegerhulpverlening. Ook dit verkleint de kans op herhaling.
- We gaan het belang vergroten om óók het gesprek met kinderen/jongeren te voeren, naar hen te luisteren en hen vroegtijdig te betrekken. Als het kind/ de jongere het voor het zeggen had, hoe zou hij/zij dan geholpen willen worden?

Bovenstaande activiteiten worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan van deze regiovisie.

Hoofdstuk 9
Governance, Financieel kader, Communicatie, Monitoring & Evaluatie

9.1 Governance

In het kader van de governance sluiten we zoveel mogelijk aan bij de bestaande structuren. De commissie Zorg en Veiligheid (Z&V) is het eerste aanspreekpunt voor bestuurlijk relevante ontwikkelingen ten behoeve van de aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties in Zuid-Limburg. Het is één van de onderwerpen van de focusagenda van de commissie en de commissieleden zijn derhalve bestuurlijk ambassadeur op dit thema. Zwaarwegende vraagstukken en/of besluitvorming leggen we daarom ter advisering eerst voor aan deze commissie Z&V. Gezien de positie en de samenstelling van de commissie is dit een zwaarwegend advies.

De Regiovisie past als richtinggevend document voor de komende acht jaar naadloos bij de doelstellingen van de commissie. Het is bij uitstek een thema dat zich afspeelt op het snijvlak van zorg en veiligheid. De samenstelling van de commissie Z&V – met vertegenwoordiging van de gemeenten (verdeling van Veiligheid (burgemeesters) en Welzijn en (jeugd) zorg is evenredig) maar ook partnerorganisaties (GGZ, Politie, OM, GGD) – is daarbij van grote meerwaarde. Daarnaast is het de bestuurlijke wens om het aantal overleggen zoveel mogelijk in te perken; ook in dat opzicht is aansturing door de commissie Z&V voor de hand liggend.

In de voorbereiding op besluitvorming en advies wordt ambtelijk gebruikgemaakt van de Ambtelijke adviesgroep Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. Hierin zijn de 16 Zuid-Limburgse Gemeenten, Veilig Thuis Zuid-Limburg, de vrouwenopvangorganisaties, de Zorg en Veiligheidshuizen, politie en OM vertegenwoordigd. De regionale projectleiders zijn voorzitter van deze ambtelijke adviesgroep. Vanuit de ambtelijke adviesgroep is voorzien in een vertegenwoordiging in het (ambtelijk) agendavoorbereidingsoverleg van de commissie Zorg en Veiligheid.

Formele besluitvorming over de Regiovisie GIA en het uitvoeringsplan is voorbehouden aan de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Door de betrokken colleges van B&W wordt de Regiovisie GIA voorgelegd aan hun gemeenteraden.

Daarnaast zijn de 16 Zuid-Limburgse colleges verantwoordelijk voor de vaststelling van het uitvoeringsplan van de Regiovisie. De gemeenteraden zijn verantwoordelijk voor de besluitvorming.

9.2 Financiering

Vanuit het Rijk zijn via de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DU VO) middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de wettelijke taken van centrumgemeenten Heerlen en Maastricht op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties. In 2020 zijn daarnaast extra structurele middelen toegevoegd aan de DU VO, vanwege de toename van meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling 2017-2019. De extra (regionale) DU VO-middelen kunnen worden gebruikt voor de gehele keten rondom meldingen geweld in afhankelijkheidsrelaties. Maastricht en Heerlen zijn centrumgemeenten voor de DU VO voor de regio's Maastricht-Heuvelland/ Westelijke Mijnstreek en Parkstad. Afgesproken is om deze middelen in te zetten voor regionale initiatieven op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Niet-bestede middelen vloeien terug naar de regiogemeenten via Veilig Thuis Zuid-Limburg.

De genoemde extra DU VO-middelen worden momenteel niet volledig ingezet. Ze kunnen worden gebruikt voor (de kosten van) de acties in het uitvoeringsplan. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven en beschikbare capaciteit. Waar dat kan pakken we acties gelijktijdig op of temporiseren we. We moeten echter op onderdelen investeren. Daarvoor is soms (extra) uitvoeringscapaciteit nodig, een investering in het kennisniveau van medewerkers of een bijzondere eenmalige investering. Dit doen we vanuit de bestaande regionale DU VO-middelen. Door de inzet van deze regiomiddelen draagt iedere regiogemeente financieel bij, en heeft iedere regiogemeente ook baat bij de inzet van de maatregelen.

In het uitvoeringsplan staan de concrete acties die aansluiten bij de ambities uit deze Regiovisie. Hierin worden waar mogelijk de kosten en de benodigde capaciteit van voorgenomen acties nauwkeurig in beeld gebracht. Mocht blijken dat de bestaande budgetten niet toereikend zijn, dan zullen we separaat voorstellen ter besluitvorming voorleggen.

9.3 Communicatie

Communicatie speelt een belangrijke rol bij de Regiovisie. Zo helpt communicatie om richting te geven: wat willen we bereiken met de Regiovisie en welke taal en vorm is hierbij nodig? Via communicatie brengen we het perspectief onder de aandacht, maar laten we ook zien waarom een meer integrale werkwijze zo belangrijk is. Ook geven we inzicht in het proces van doorontwikkeling: wat gebeurt er nu, wat zijn volgende stappen en wat zijn mijlpalen? Uitgangspunt is dat ook hier zoveel mogelijk de interactie wordt opgezocht met samenwerkingspartners.

Om betrokkenen aangehaakt en geïnformeerd te houden willen we communicatie over de ontwikkelingen binnen de periode van de Regiovisie een prominentere rol geven. Hiervoor gaan we een communicatieplan opstellen, met aandacht voor de verschillende communicatieniveaus: strategisch, tactisch en operationeel.
Op *strategisch/tactisch niveau* dragen we onze kernboodschap uit. We beschrijven hoe we de verschillende doelgroepen willen bereiken en welke strategie we willen inzetten om onze doelstellingen te bereiken. Tot slot komen de communicatiemiddelen en -kanalen om onze boodschap over te brengen aan bod. *Op operationeel niveau* geven we aandacht aan het creëren en verspreiden van content, monitoren we de resultaten en sturen we waar nodig bij. Verder voeren we gesprekken met stakeholders en organiseren we bijeenkomsten en informatiesessies.

Communicatie in de samenwerking

Er zijn veel verschillende partijen actief op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De problematiek is complex en partners spreken niet altijd dezelfde taal. Daarom is het belangrijk om hieraan aandacht te besteden. Via het organiseren van werkbezoeken willen we dit stimuleren. We nemen letterlijk een kijkje in elkaars keuken, waardoor we kennisnemen van elkaars werk. Hiermee stimuleren we onderlinge communicatie.

Regionaal platform GIA

Om de grote doelgroep van professionals, ambtenaren, onderzoekers (etc) te bereiken, gebruiken we 'het regionaal platform GIA'. Dit onderdeel van de website van 1sociaaldomein maakt het delen van kennis, nieuws en onderzoeken mogelijk. Deelnemers kunnen onderling berichten delen, maar ook vragen stellen aan de overige platformgebruikers. Zo maken we de weg naar specialistische kennis zo kort mogelijk. Het platform GIA ondersteunt ook online videosessies of webinars, waarmee veel professionals tegelijk kunnen worden bereikt.

9.4 Monitoring en evaluatie

Het monitoren en evalueren van de Regiovisie GIA is een continu proces. De projectleiders GIA vervullen hierin een belangrijke rol. De Regiovisie wordt door hen vertaald in een samenhangende programmatische aanpak, inclusief geïdentificeerde knelpunten, mogelijke oplossingsrichtingen, gewenste verbeteringen en aandacht voor het vieren van successen. De projectleiders jagen ook de uitvoering aan van deze aanpak en zijn het primaire aanspreekpunt in de regio en haken waar nodig aan bij landelijke ontwikkelingen.

Via monitoring houden projectleiders zicht op de voortgang van de beoogde resultaten en op welke interventies en maatregelen van het uitvoeringsplan inmiddels zijn uitgevoerd. Op basis van ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht kunnen acties worden bijgesteld. Veranderde inzichten en landelijke ontwikkelingen kunnen ook aanleiding geven tussentijds activiteiten te wijzigen of toe te voegen. Elke twee jaar wordt het uitvoeringsplan geëvalueerd en bijgesteld waar nodig. Met behulp van een procesevaluatie beoordelen we jaarlijks of het beleid op de juiste wijze en naar tevredenheid is uitgevoerd.

Voor het evalueren op het niveau van praktijksituaties willen we vooral lerende netwerken inzetten, waaronder het Netwerk Zorg Straf. We maken hierbij gebruik van informatie uit de praktijk: wat werkt niet, maar vooral: wat werkt wél. Hierbij betrekken we ook ervaringsdeskundigen. Zo kunnen we samen deskundigheid ontwikkelen en succesvolle interventies met elkaar delen. Daarmee verbeteren we de kwaliteit van het werk binnen het gehele netwerk.

Voor de procesevaluatie maken we gebruik van de reguliere overlegstructuur van het Ambtelijke adviesgroep Geweld in Afhankelijkheidsrelaties.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Veiligheid

Waar in dit document de term veiligheid wordt gehanteerd, gaat het om veiligheid in opvoedsituaties, veiligheid in afhankelijkheidsrelaties en om het tegengaan van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het gaat bij geweld in afhankelijkheidsrelaties om lichamelijke, seksuele en psychische vormen van geweld (of bedreiging daarmee) door iemand uit de huiselijke kring. Vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties zijn onder andere kindermishandeling, ouderenmishandeling, eergerelateerd geweld, seksueel geweld, (ex-) partnergeweld (ook psychische mishandeling en stalking).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen veiligheid op de korte termijn (directe veiligheid) en veiligheid op de lange termijn (stabiele veiligheid). Werken aan veiligheid op de korte termijn (directe veiligheid) betekent samenwerken met als doel het direct stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de onveilige situatie en het beschermen van slachtoffers. Ook het direct ontlasten van gezinsleden hoort hierbij, zoals het wegnemen van bronnen van stress en het bieden van praktische ondersteuning. Denk bijvoorbeeld aan het wegnemen van financiële zorgen of het regelen van (andere) woonruimte. Voor het direct doen stoppen van onveiligheid kan het in deze fase soms nodig zijn om te werken met een tijdelijk huisverbod, een (voorlopige) ondertoezichtstelling of een andere juridische interventie.
Van stabiele veiligheid is sprake wanneer er zich minimaal zes maanden geen incidenten hebben voorgedaan in het gezin/huishouden en de risicofactoren geen negatief effect meer hebben. Betrokken professionals beoordelen samen met alle leden van het gezin/huishouden of er sprake is van stabiele veiligheid.

Onveiligheid

Waar we het in dit document hebben over onveiligheid, bedoelen we onveiligheid als gevolg van geweld in afhankelijkheidsrelaties, onveiligheid in opvoedsituaties en ontwikkelingsbedreiging.

Gezin/huishouden

Waar we het in dit document hebben over gezin/huishouden bedoelen we alle samenlevingsvormen die een herkenbare sociale eenheid zijn, met al dan niet verwante personen die duurzame en affectieve banden hebben en elkaar onderling steun en verzorging verlenen, met of zonder (minderjarige) kinderen.

Lokale organisatie(s)

Waar we het in dit document hebben over de lokale organisatie(s), bedoelen we die organisaties die hulp en ondersteuning bieden in het vrijwillig kader, of toeleiden naar hulp en ondersteuning, in aansluiting op Veilig Thuis, Gecertificeerde Instelling en Raad voor de Kinderbescherming. In veel gevallen zal dit het lokale team zijn.

Samenwerken aan veiligheid

Het werken volgens visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid, het realiseren van integrale sturing, versterken lokale wijkteams en het beschikken over een aanpak van gezinnen/huishoudens met de meest complexe problemen

(MDA++) zijn cruciale randvoorwaarden voor een effectieve en duurzame regionale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Er is een training voor professionals in Zuid-Limburg op maat gemaakt (Samen voor Veiligheid) waarin deze visie wordt geïmplementeerd. De groepen worden gemengd samengesteld vanuit diverse netwerkpartners (gemeentelijke toegang, maatschappelijk werk, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Zorg en Veiligheidshuizen en gecertificeerde instellingen) en na de tweedaagse training zijn er terugkeer-intervisie-bijeenkomsten waarin ruimte is voor borging en verdieping van thema's.

Meldcode

Wet verplichte meldcode

Sinds 2013 is de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. Die wet houdt in dat alle organisaties die werken met kinderen en volwassenen een meldcode moeten hebben en medewerkers in staat moeten stellen om daarmee te werken. Het doel van de meldcode is professionals te helpen eerder en beter te handelen als zij vermoeden dat een gezinslid thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt wordt. Uit onderzoek weten we namelijk dat professionals die met een meldcode werken drie keer vaker en sneller stappen zetten dan professionals die geen meldcode gebruiken. Deze stappen leiden niet per definitie tot een melding.

Stappenplan meldcode

Bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling doorloop het meldcode stappenplan

STAP 1 Breng signalen in kaart
STAP 2 Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis
STAP 3 Praat met ouders of verzorgers
STAP 4 Weeg het geweld
STAP 5 Beslis: Is melden nodig? Is hulpverlening nodig?

MDA++

MDA++ (Multidisciplinaire Aanpak) is gericht op het doorbreken van het patroon van geweld en verwaarlozing (structurele onveiligheid). In dit patroon van geweld en verwaarlozing doen zich soms situaties voor waarin het acuut onveilig is voor een of meer leden van het gezin/huishouden. De MDA++ doelgroep is 'crisisgevoelig'. De inzet van organisaties in situaties van acute onveiligheid is daarom altijd verbonden aan de inzet van MDA++ en andersom. In Zuid-Limburg is er maandelijks overleg waarbij gebruikgemaakt kan worden van een netwerk van ruim 30 ketenpartners ten behoeve van casuïstiek waarbij er sprake is van structurele onveiligheid.

Samenhang

Het belang van traumabehandeling en traumasensitief werken vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt wel onderkend door de betrokken partijen, bijvoorbeeld in de volgende documenten:
Kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten onderstreept het belang van expertise op het gebied van traumasensitief werken waardoor vroege interventie mogelijk wordt. Ook wordt de opdrachtgevende rol van gemeenten belicht inzake inkoop van traumasensitief hulpaanbod en behandeling inzake jeugd.

Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming: hierin wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen volwassenen-GGZ en jeugdhulp/ Jeugd-GGZ en het belang van een aanpak van 0 tot 100 benadrukt Hiermee wordt ook beoogd aandacht te hebben voor het intergenerationele effect van complexe gezinsproblematiek.

Integraal zorgakkoord (IZA): versterking van de samenwerking tussen het sociaal domein, huisartsenzorg en de GGZ om sneller de juiste expertise in te zetten. Huisartsen en professionals in het sociale domein krijgen in toenemende mate te maken met complexe problematiek waarvoor verwijzing naar de GGZ noodzakelijk is, maar tijdige behandeling niet

mogelijk is. Tegelijkertijd richt de GGZ zich nog te vaak op behandeling van psychische klachten die voortkomen uit problemen op andere levensgebieden die door de huisartsen en het sociaal domein zouden kunnen worden opgepakt.

Hervormingsagenda Jeugd 2022 – 2028: versterken van lokale teams en inkoop; Ontwikkelagenda vrouwenopvang (VNG en Valente met financiële steun VWS): Valente en de VNG willen komen tot een ontwikkelagenda: een continu proces van kwaliteitsontwikkeling en -borging, waarbij gezamenlijk de ambitie en prioritering wordt bepaald. Hierbij kan de noodzaak van traumasensitief hulpaanbod en behandeling een plek krijgen.

Integrale sturing

Integrale sturing is van belang omdat de gezinnen/huishoudens waarin sprake is van geweld in afhankelijkheidsrelaties vaak problemen ervaren op meerdere leefgebieden. Daarom is het noodzakelijk dat de inzet van partners uit zowel hulpverlening, zorg, onderwijs, politie en justitie goed op elkaar is afgestemd. Integraal werken door professionals vraagt kortom ook om integrale sturing. Bij het signaleren van geweld in afhankelijkheidsrelaties moeten alle thema's die te maken hebben met een effectieve aanpak in samenhang worden besproken. Ook gaat het om het gezamenlijk creëren van randvoorwaarden waarin de professionele samenwerking tot stand kan komen, het stellen van prioriteiten en het adresseren van knelpunten en dilemma's in de samenwerking.

Traumasensitiviteit

Het aanpakken van onveiligheid in gezinnen en gedragsproblemen is minder kansrijk als onderliggende trauma's verborgen blijven en niet worden aangepakt. Een adequate trauma-aanpak is belangrijk, niet alleen bij het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling, maar vooral als bouwsteen bij het stoppen en structureel oplossen. Traumascreening en -behandeling kunnen helpen om de vicieuze cirkel van geweld te doorbreken. Als trauma wordt gesignaleerd, staan gebrek aan motivatie, onvoldoende kennis, maar ook een tekort aan directe toegang tot gespecialiseerde hulp behandeling vaak in de weg. Traumasensitiviteit maakt onderdeel uit van de training samen voor veiligheid. Daarnaast is er in Zuid-Limburg een aantal behandelaren opgeleid tot drakentemmer. Drakentemmers is de naam voor het Expertiseplatform Trauma en Gehechtheid na Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Gender en intieme terreur

Gender speelt een belangrijke rol bij het ontstaan en voortduren van geweld tegen vrouwen en bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Om effectief te kunnen handelen moeten professionals zich bewust zijn van de sociaal-culturele opvattingen en rolpatronen die we als samenleving verbinden aan man- en vrouw zijn en de ongelijkheden in macht, afhankelijkheid en verwachtingen ten aanzien van gedrag die daaruit voortvloeien. Aandacht besteden aan deze mogelijke oorzaak of beïnvloeden van geweld vraagt om gendersensitiviteit. Gendersensitiviteit betekent ook: je bewust zijn van de sociale druk die de maatschappij (o.a. ook door de invloed van sociale media), sociale netwerken en de directe omgeving (kunnen) leggen op partners en hun onderlinge relaties. Hulpverlening kan anders uitpakken voor de verschillende seksen en LHBTI-groepen. Dit kan onbedoelde negatieve gevolgen hebben. Pas als hier oog voor is, kan echt worden gewerkt aan het wegnemen of beïnvloeden van oorzaken van geweld. Om deze reden hebben de ministeries van VWS, JenV, OCW en SZW gezamenlijke afspraken gemaakt om aandacht voor gender een plek te geven binnen beleid, wet- en regelgeving, kennisbevordering en de systeemgerichte aanpak van gendergerelateerd geweld, huiselijk geweld en zelfbeschikking.

Pleger(s) in de systeemgerichte aanpak

Een effectieve aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties vereist aandacht voor zowel (vermoedelijke) slachtoffers als voor (vermoedelijke) plegers, hun onderlinge interactie en eventuele rolwisselingen tussen beiden. Hulpverlening, Veilig Thuis, politie, justitiepartners en gemeenten hebben een gezamenlijke taak bij de inzet van interventies die leiden tot veiligheid in gezinnen en hulp aan alle betrokkenen. Dit maakt onderdeel uit van de systeemgerichte aanpak voor het gezin of huishouden. Hiermee wordt bijgedragen aan het vergroten van veiligheid en het voorkomen van herhaling.

Onderzoek Verwey-Jonker Instituut Zuid-Limburg 'Een kwestie van lange adem'

Het Verwey Jonker Instituut heeft onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in navolging van een groot aantal andere regio's. De resultaten van dit onderzoek dragen bij aan de versterking van de aanpak (zowel landelijk als regionaal) en de behoefte aan kennis en informatie over de effectiviteit van de aanpak van onveiligheid en Multiproblematiek in gezinnen. De resultaten van het onderzoek geeft concrete inzichten over wat werkt.

Doel van het onderzoek is beter zicht te krijgen op de vraag of de hulpverlening erin geslaagd is om het geweld te stoppen, veiligheid te herstellen en het welzijn van ouders en kinderen te verbeteren. Door de gezinnen te volgen krijgen we een beeld hoe effectief de aanpak van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in de desbetreffende regio is.
Het onderzoek waarvan in dit rapport verslag wordt gedaan, is uniek in zijn soort. Het is een longitudinaal onderzoek (onderzoek waarbij dezelfde personen over de tijd herhaaldelijk worden bevraagd om te zien of er veranderingen optreden) met als centrale vraag: wat is er nodig om het geweld te doen stoppen en wat zijn daar de gunstigste omstandigheden voor. Kortom, het onderzoek wil inzicht geven of en zo ja wat er verandert in de kleine twee jaar na aanmelding bij Veilig Thuis. Daarmee kan een handelingsperspectief worden geboden aan de betrokkenen, de hulpverleners, de verschillende instanties en de beleidsmakers op lokaal- en landelijk niveau.
Dit onderzoek betreft een derde cohortstudie, waarin een groep volwassenen en gezinnen die in een bepaalde periode gemeld zijn bij Veilig Thuis vanwege zorgen over huiselijk geweld en/of kindermishandeling gedurende een jaar na de melding volgen. Hoe gaat het na de melding? Lukt het om het geweld te stoppen en krijgen ze daarbij hulp en ondersteuning? Wat werkt op regionaal en op landelijk niveau? De vorige cohortstudies laten zien dat het verbeteren van de veiligheid in deze gezinnen erg lastig is.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van JenV en VWS en de VNG, waarin nauw samengewerkt wordt met de partners in het veld. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. Dat gebeurt langs de lijnen van dit Toekomstscenario, dat ook de organisatorische consequenties benoemt en advies geeft over een passende vervolgaanpak. De toekomstige kind- en gezinsbescherming gaat uit van vier basisprincipes:

1. gezinsgericht,
2. rechtsbeschermend en transparant,
3. eenvoudig en
4. lerend

Toekomstscenario

Om kinderen, volwassenen en gezinnen heen, staat het Lokaal Team dat hulpverleent, zo nodig met ondersteuning van het Regionaal Veiligheidsteam. Er is sprake van één vast gezicht binnen het Lokaal Team dat in voorkomende gevallen samen optrekt met een professional uit het Regionaal Veiligheidsteam. Het gezin, al dan niet met kinderen, krijgt dus een vaste professional of een vast duo dat langdurig bij hen betrokken blijft. Dicht bij deze

professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis over kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld. Professionals worden ondersteund om samen te werken en een lerende omgeving te vormen. Verder is deskundige en onafhankelijke cliëntondersteuning en/of een vertrouwenspersoon beschikbaar.

Voor volwassenen én voor kinderen.

Bij de inzet van kinderbeschermingsmaatregelen kunnen ouders beschikken over rechtsbijstand. Het gaat hier over kind en gezin. Daarbij hebben we niet alleen de bescherming van het kind, maar ook de bescherming van volwassenen voor ogen. Het gaat ook om de aanpak van huiselijk geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties – in alle verschijningsvormen. Het hanteren van een onderscheid tussen samenlevingsvormen met en samenlevingsvormen zonder kinderen is ongewenst.
Vanuit de gezinnen en de professionals geredeneerd vraagt de aanpak om samenhang en beschikbaarheid van specialistische kennis en kunde. Deze samenhang is ook noodzakelijk om de bescherming van het kind effectief te laten zijn. Daarom is de keuze gemaakt om in het scenario voor kind- en gezinsbescherming de brede 0-100 jaar blik te hanteren. Belangrijke uitgangspunten zijn voorts: de beschikbaarheid van passende (jeugd)hulp, rechtswaarborgen, tegenspraak en het hanteren van begrijpelijke, toetsbare werkwijzen.

Bijlage 2
Vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties

Dit is een uitgebreide versie van de opsomming in paragraaf 2.2.1

Huiselijk geweld
Lichamelijk, geestelijk of seksueel misbruik of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring (definitie artikel 1 Wmo 2015). Met 'huiselijke kring' worden (ex-)partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden) maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel misbruik. Het kan de vorm aannemen van (ex-) partnergeweld, eergerelateerd geweld, huwelijksdwang, kindermishandeling, geweld tegen of verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders.

Kindermishandeling
Elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen, ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (Wmo 2015 en Jeugdwet, 2015).

(Ex-)Partnergeweld
Partnergeweld is iedere vorm van herhaaldelijk geweld (fysiek, emotioneel/psychisch, seksueel of financieel) tussen volwassen partners die samen een huishouden vormen of tussen ex-partners.

Geweld tussen partners onderscheidt zich van geweld tegen kinderen in het gezin, omdat partners beiden volwassen zijn en kinderen per definitie kwetsbaarder zijn dan hun ouders. Partners hebben een wederzijdse zorgverplichting en zijn vaak financieel, economisch en sociaal afhankelijk van elkaar. Bij partnergeweld is vaak sprake van machtsongelijkheid, waarbij de pleger een bepaald overwicht heeft op het slachtoffer. Er kan een patroon ontstaan waardoor het slachtoffer (en het hele gezin) in een isolement kunnen raken.

Profielen van (ex-)partnergeweld:

1. Intiem terrorisme ('intimate terrorism'). Eenzijdig ernstig geweld van (doorgaans) de man. Bijvoorbeeld: dreiging en intimidatie; constant in de gaten houden wat het slachtoffer doet en waar hij/zij is; het ondermijnen van de wil van het slachtoffer door het zelfvertrouwen aan te tasten, door constante verbale aanvallen en door haar te overtuigen dat er geen alternatieven zijn voor de relatie; de mogelijkheden om zich tegen het controlerende gedrag te verzetten worden zoveel mogelijk beperkt door haar de toegang tot allerlei bronnen te ontzeggen en afhankelijk te maken. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het slachtoffer te weinig geld te geven en niet toe te

staan contact te hebben met vrienden of familie.
2. Veel voorkomend partnergeweld ('common couple violence').
3. Gewelddadig verzet ('violent resistance').
4. Wederzijds geweld en controle ('mutual violent control').

Hierbij kan het gaan om alle vormen van geweld; fysiek, emotioneel/psychisch, seksueel, financieel of online, en om stalking (Bron: Informatieprotocol 2,0: Veilig Thuis).

Ouderenmishandeling (ouder dan 65 jaar)

Ouderenmishandeling is het handelen of het nalaten van handelen van al degenen die in een terugkerende persoonlijke of professionele relatie met de oudere (iemand van 65 jaar of ouder) staan, waardoor de oudere persoon fysieke en/of psychische en/of materiële schade lijdt en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid (VWS, 2011; H. Comijs, 1996).

Ouderenmishandeling komt voor in huiselijke kring, maar ook in een zorginstelling. In huiselijke kring betekent het: mishandeling door partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden of huisvrienden. Dit is een vorm van huiselijk geweld. In een zorginstelling gaat het om mishandeling door beroepskrachten in de zorg. Mishandeling door professionals in een zorginstelling behoort niet tot de taak van Veilig Thuis, hier heeft de inspectie een taak. Ouderenmishandeling kan voorkomen in verschillende vormen: lichamelijk, geestelijk en/of seksueel gebied. Daarnaast kan een oudere te maken krijgen met verwaarlozing en financieel misbruik. Het verschil tussen huiselijk geweld en ouderenmishandeling zit hem met name in de mate van afhankelijkheid. Bij ouderenmishandeling is men afhankelijk voor zorg of financiën van bijvoorbeeld (ex)partners, kinderen, familieleden of huisvrienden. Vaak gaat dat goed, maar helaas niet altijd. Soms komt de mishandeling voort uit overmacht of overbelasting, soms maken mensen ook misbruik van de situatie en de afhankelijkheid van de oudere. Overbelaste mantelzorg en financieel misbruik zijn vormen van geweld die vooral bij ouderen voorkomen.

Mensenhandel

Artikel 4 van het Verdrag van de Raad van Europa ter bestrijding van mensenhandel definieert: "Mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen van en bieden van onderdak aan of het opnemen van personen, door dreiging met of gebruik van geweld of andere vormen van dwang, van ontvoering, bedrog, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie of het verstrekken of in ontvangst nemen van betalingen of voordelen ten einde de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap heeft over een andere persoon, ten behoeve van uitbuiting."

Mensenhandel is een vorm van moderne slavernij. Bij mensenhandel is er sprake van uitbuiting, afhankelijkheid(srelaties) en verschillende vormen en gradaties van geweld. De afhankelijkheidsrelatie kan van emotionele- maar ook een praktische aard zijn, zoals het niet zelf kunnen beschikken over identiteitspapieren en geld.
De afhankelijkheid kan ook gebaseerd zijn op dreiging zoals het openbaar maken van bijvoorbeeld seksueel getint video – en fotomateriaal, bedreigen van de familie. Daarnaast kan er sprake zijn van dwang door (dreiging met) geweld, afpersing, fraude, misleiding en misbruik van hun kwetsbare positie. Het doel van de mensenhandelaar is om financieel voordeel te behalen. Mensenhandel ondermijnt niet alleen de rechtstaat, maar schendt ook mensenrechten. De impact voor de slachtoffers is enorm. Het Openbaar Ministerie beschrijft mensenhandel als een grove inbreuk op de menselijke waardigheid en de lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers en wordt gezien als schending van fundamentele mensenrechten. Voor mensenhandel is in Zuid–Limburg in 2022 een specifiek beleidsplan en een uitvoeringsplan vastgesteld.

Ontspoorde mantelzorg

Een mantelzorger die door overbelasting/ onmacht, onwetendheid/ onkunde of compassiemoeheid onbedoeld over de grenzen van de zorgvrager heengaat, inadequate zorg levert, verwaarloost of op een andere manier schade toebrengt. Bijvoorbeeld een mantelzorger die scheldt omdat deze overbelast is of verkeerde voeding geeft door overbelasting.

Eergerelateerd Geweld

Eergerelateerd geweld is elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van vrouw (meisje) of een man (jongen) en daarmee van haar of zijn familie waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken (Ferwerda van Leiden, 2005). Eergerelateerd geweld is de uiterste vorm van geweld binnen een breder scala van eergerelateerde handelingen om aantasting van de eer te beperken of te voorkomen. (Van der Zand/Vocastrainingen).

Het is van belang om bij eergerelateerd geweld een goed onderscheid te maken tussen huiselijk geweld, geweld om de individuele eer, opvoedingsonmacht en kindermishandeling. Bij eergerelateerd geweld speelt expliciet een eermotief in een collectieve context. Eergerelateerd geweld kan zowel tussen een individu en de groep als tussen verschillende groepen onderling spelen. Eergerelateerd geweld kent verschillende uitingen en gradaties van ernst (bv. dreigen, beperken vrijheden, controleren, bezweringen en genezingsrituelen, isoleren, lichamelijk geweld, verstoting, verminking, (gedwongen) zelfmoord en als uiterste maatregel eerwraak).

Wanneer eerschending dreigt, zal de familie er alles aan doen om dit te voorkomen. Wanneer de eer is geschonden, moet deze door de familie worden hersteld. De familie wordt aangesproken door de gemeenschap als zij onvoldoende reageert op een inbreuk op de familie-eer. Meisjes en vrouwen hebben de verantwoordelijkheid om de familie-eer hoog te houden. Ouders, mannen en jongens om deze te bewaken en zo nodig te herstellen.

Eerwraak heeft te maken met het doden van een eerschender om de bezoedelde eer te zuiveren. De kuisheid van de vrouw is ook gerelateerd aan de eer van de man en de familie. Huwelijkse gevangenschap kan worden gezien als een vorm van eergerelateerd geweld. Naast het gedwongen worden om te trouwen, kan een persoon ook gedwongen worden om getrouwd te blijven. Een vrouw of man is in dat geval een huwelijk aangegaan en wil dit beëindigen, terwijl daarvoor de medewerking van de echtgenoot nodig is.

Als de echtgenoot deze medewerking weigert, is sprake van huwelijkse gevangenschap. Dit kan voorkomen bij een formeel huwelijk, maar ook bij een informeel, religieus huwelijk. Vaak zijn het vrouwen die door hun man gedwongen worden om gehuwd te blijven. Maar het komt ook voor dat de vrouw haar man dwingt om gehuwd te blijven (Bron: Informatieprotocol 2.0: Veilig Thuis).

Huwelijksdwang

Huwelijksdwang is het dwingen van een vrouw (meisje) of een man (jongen) tot een huwelijk, door ouders, familie of gemeenschap. Het is een huwelijk waarbij één of beide huwelijkspartner(s) geen zeggenschap heeft (hebben) over de sluiting van de huwelijkse verbintenis of daarmee niet instemt (instemmen). Onder deze situatie wordt mede begrepen: het wel meewerken aan de formele (wettelijke) huwelijkshandelingen, doch onder lichamelijke of geestelijke bedreiging (Bron: Landelijke Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating). Kernbegrip binnen huwelijksdwang is “dwang”. Huwelijksdwang is bij wet strafbaar (artikel 284 wetboek van strafrecht). Bij huwelijksdwang is er veelal sprake van een gebrek aan vrije partnerkeuze of er moet voor een bepaalde leeftijd getrouwd worden. Als de vrouw (meisje) of man (jongen) toch kiest voor een zelfgekozen partner kan dit leiden tot contactbreuk of verstoting. Blijvend verzet tegen het huwelijk kan leiden tot achterlating, lichamelijk of psychisch geweld. Bij huwelijksdwang speelt

een collectieve context een rol, op de achtergrond oefenen familieleden of gemeenschap druk uit. Deze druk kan subtiel tot zeer dwingend zijn. Huwelijksdwang kan een vorm van eergerelateerd geweld zijn als er eerder een eerschending plaats heeft gevonden of om een eerschending in de toekomst te voorkomen. Het hoeft echter niet altijd te maken te hebben met eergerelateerd geweld. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van economische motieven, de wens voor een verblijfsvergunning etc. (Bron: Informatieprotocol 2.0: Veilig Thuis).

Achterlating

Het tegen de wil van een man (jongen) of vrouw (meisje) achterlaten in of terugsturen naar het land van herkomst. De andere gezinsleden keren wel terug naar Nederland. (Bron: Landelijke Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating). Achterlating komt het meest voor bij kinderen, jongvolwassenen of getrouwde vrouwen (met en zonder kinderen). Het gebeurt op initiatief van de echtgenoot, ouder(s) en/of familie. Paspoort en verblijfsvergunning worden afgenomen om terugkeer naar Nederland te verhinderen. Veelal verkeert de vrouw (meisje) of man (jongen) zich in het land van herkomst in een afhankelijke en/of geïsoleerde positie en is er een onvrijwillige breuk met de sociale omgeving in Nederland. Achterlating tast de fundamentele rechten van de mens aan en geldt als een vorm van (strafbaar) geweld. Achterlating kan een vorm van eergerelateerd geweld zijn, wanneer iemand wordt achtergelaten omdat er eerder een eerschending plaats heeft gevonden of om een eerschending in de toekomst te voorkomen. Het hoeft echter niet altijd te maken te hebben met eergerelateerd geweld. Bij het achterlaten van minderjarigen kan er ook sprake zijn van opvoedingsproblematiek en is dit geen aantasting van de eer. (Bron: Informatieprotocol 2.0: Veilig Thuis).

Geweld tegen ouders (onder 65 jaar) door hun kinderen (tot 23 jaar)

Ouder-mishandeling (ook wel: 'kind-ouder geweld' of 'huiselijk geweld van jongeren tegen hun ouders'; niet te verwarren met ouderenmishandeling) is: niet-incidenteel geweld in het gezin gepleegd door een (doorgaans thuiswonende afhankelijke) jeugdige of jongvolwassene, dat gericht is op (een van) de ouders. Het gaat om herhaaldelijk en ernstig geweld (geen 'normale' puberteitsconflicten). Het geweld kan psychisch, fysiek en seksueel zijn, met financiële afpersing en materiele schade. (Bron: Ministerie van VWS)

Geweld uitgeoefend door professionals of vrijwilligers tegenover hun 'cliënten' en door 'cliënten' tegenover elkaar

In een relatie met een professional of een vrijwilliger kan ook geweld voorkomen. Zowel geweld van een professional/vrijwilliger richting een client of andersom komt voor.
Geweld door professionals is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de organisatie waar de professional werkzaam is. Daarnaast kan mishandeling van "cliënten" gemeld worden bij de Inspectie voor de gezondheidszorg.

Dierenmishandeling en huiselijk geweld

Er bestaat een verband tussen mishandeling van dieren en mishandeling van mensen. Plegers van ernstig huiselijk geweld maken zich ook vaak schuldig aan dierenmishandeling. Dat is bekend uit onderzoek onder vrouwen die vanwege geweld in een opvangcentrum zitten. Meer dan de helft van deze vrouwen geeft aan dat de partner ook het huisdier mishandelde. En in een kwart van de gevallen begon de mishandeling bij het huisdier.
Een pleger van huiselijk geweld kan een huisdier lichamelijk mishandelen of als 'wapen' inzetten om iemand aan te vallen. Een huisdier kan ook gebruikt worden om iemand te bedreigen, manipuleren, controleren, vernederen, bang te maken of te dwingen in de relatie te blijven. (Bron: Ministerie van VWS)

Bijlage 3 Netwerkpartners

Dit is een uitgebreide versie van de opsomming in paragraaf 3.2

Veilig Thuis Zuid-Limburg (VT)

De taken van Veilig Thuis, zoals vastgelegd in de WMO 2015, zijn door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis nader uitgewerkt in het handelingsprotocol Veilig Thuis 2019. Gemeenten onderschrijven en faciliteren de werkwijze van Veilig Thuis Zuid-Limburg volgens dit handelingsprotocol.
Veilig Thuis geeft advies aan burgers en professionals inzake (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling en neemt bij aanname van een melding de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid over. Op basis van de veiligheidsbeoordeling wordt een keuze gemaakt voor vervolgstappen. Indien nodig zet Veilig Thuis Zuid-Limburg de dienst Voorwaarden & Vervolg in, of de dienst Onderzoek om in kaart te brengen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. In geval van overdracht van casuïstiek aan het lokale veld (gemeenten/ en of hulpverlening), monitort Veilig Thuis Zuid-Limburg of aan de gestelde veiligheidsvoorwaarden is voldaan, of deze hebben geleid tot directe veiligheid en latere stabiele veiligheid, en of er aandacht is voor het werken aan herstel van de gevolgen van het geweld.

Hiertoe staat Veilig Thuis in contact met het gezin en professionals uit het lokale veld. Wanneer stabiele veiligheid is bereikt, sluit Veilig Thuis het dossier.
Meer informatie is te vinden:
Over Veilig Thuis Zuid-Limburg – Veilig Thuis Zuid-Limburg (veiligthuiszl.nl)

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Kinderen hebben recht op een gezonde en stabiele ontwikkeling. Dat staat in het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. In Nederland beschermt de RvdK dat recht voor kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd en voor hen die worden verdacht van of veroordeeld zijn voor een strafbaar feit. Daarnaast voert de RvdK taakstraffen uit en geeft advies bij adoptie, pleegzorg en complexe scheidingen. De RvdK staat voor gelijke rechten voor ieder kind. Waar juridische stappen in beeld komen ter bescherming van kinderen, kijkt de Raad voor de Kinderbescherming met 'nieuwe ogen' naar situaties, vanuit een onafhankelijke positie. Dit vanuit een pedagogische én juridische blik naar welke oplossing een kind verder helpt. De RvdK is vaak kort in beeld. De impact kan groot zijn. Ingrijpen in de (thuis)situatie van een kind wordt niet zomaar gedaan. Is er meer nodig? Dan krijgt het gezin een periode toezicht. Pas in het uiterste geval kan de RvdK de rechter verzoeken om een kind of jongere ergens anders in veiligheid te brengen. Als het veilig kan blijft het contact tussen ouders en kind behouden. Bij een jongere die de wet heeft overtreden zoekt de RvdK naar een zinvolle taakstraf. Als start voor een betere toekomst. Is het vergrijp te ernstig, dan heeft de RvdK een adviserende rol naar het OM, om zwaarder te straffen. Hoe de maatschappij kijkt naar wat goed is voor een kind verandert door de jaren heen. Het werk en de samenwerking met andere organisaties, verandert mee. Maar het recht van een kind om veilig en kansrijk op te groeien, blijft hetzelfde. Aan de bescherming van dat recht werkt de RvdK iedere dag.

Omdat ieder kind dat ernstige schade dreigt op te lopen het recht heeft veilig verder op te groeien.
Meer informatie is te vinden:
Over ons | Raad voor de Kinderbescherming

Zorg en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg (ZLZVH)

Het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Limburg is dé plek waar gemeenten, justitiële partners en zorgpartners samenwerken om de meest complexe zorg- en veiligheidsproblemen op het gebied van overlast, criminaliteit, verward gedrag, huiselijk geweld, kindermishandeling en radicalisering aan te pakken.
Meer informatie is te vinden:
www.zlzvh.nl

Gecertificeerde Instellingen

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Bureau Jeugdzorg Limburg is een gecertificeerde instelling voor uitvoering van de maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering. Biedt hulp en ondersteuning in die gevallen waar de (kinder)rechter een uitspraak heeft gedaan en een kinderbeschermingsmaatregel heeft uitgesproken of jeugdreclassering heeft opgelegd. Daarnaast speelt BJZ een actieve rol in het lokale veld. Dit biedt de mogelijkheid om snel te schakelen van vrijwillige hulp naar gedwongen hulp als dat nodig is, of specifieke deskundigheid in te zetten om kinderbeschermingsmaatregelen juist te voorkomen.

BJZ begeleidt daarnaast ook jongeren tussen de 12 en 23 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. Dit wordt gedaan door jeugdreclasseerders. Het doel is voorkomen dat jongeren nog een keer in de fout gaan. Jongeren komen bij de jeugdreclassering terecht via de Raad voor de Kinderbescherming, de officier van Justitie of de kinderrechter. De jeugdreclassering kent verschillende begeleidingsvarianten.
Meer informatie is te vinden:
Bureau Jeugdzorg Limburg – Bureau Jeugdzorg Limburg (bjzlimburg.nl)

William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (WSG)

William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (JB&JR) is een landelijke gecertificeerde instelling binnen de Jeugdzorg. Zij zijn gespecialiseerd in het begeleiden van gezinnen waarvan de ouders en/of het kind een beperking heeft. Vaak gaat het om een licht verstandelijke beperking. WSG voeren gedwongen maatregelen uit en bieden diverse consultatie- en adviesdiensten. Van een eenmalig advies tot preventietrajecten.
Meer informatie is te vinden:
William Schrikker – William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering

Politie

In het kader van huiselijk geweld streeft politie naar één ding: zorgen dat het weer veilig wordt thuis. Welke rol en taken politie daarbij uitvoert, verschilt per situatie. Dat kan zijn direct ingrijpen als de situatie erom vraagt. Daarnaast stelt politie feiten vast, doet onderzoek naar strafbare feiten en stemt af met partners over de aanpak.

Openbaar Ministerie (OM)

Het OM is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen. Het OM zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord en vervolgd. Daarvoor wordt samengewerkt met politie en andere opsporingsdiensten. De officier van justitie leidt het opsporingsonderzoek. Het Openbaar Ministerie (OM) treedt op voor de samenleving. Het OM is verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten. Het werk van het OM is erop gericht dat daders een passende straf krijgen, dat slachtoffers en nabestaanden het gevoel hebben dat er iemand naast hen staat, en dat de samenleving voelt dat het recht bij het OM in goede handen is. Veel voorkomende criminaliteit – waaronder vormen van huiselijk geweld – wordt afgedaan bij ZSM (Zorgvuldig Snel Maatwerk). Daar werken politie, reclassering, slachtofferhulp, OM en Veilig Thuis 7x24 uur samen om recht te doen en strafzaken betekenisvol te behan-

delen. Voor jeugdige verdachten werken deze partners daarbovenop samen met de Raad voor de Kinderbescherming, Halt, Bureau Jeugdzorg, William Schrikkergroep om met pedagogisch effect het strafrecht in te zetten. Extremere vormen van criminaliteit (doodslag, moord, grote drugszaken) worden behandeld door de afdeling Onderzoeken & Ondermijning. Als (trieste) voorbeelden gelden gevallen van femicide en mensenhandel.
Meer informatie is te vinden:
Het OM de film (korte versie) | Video | Openbaar Ministerie

Drie Reclasseringsorganisaties (3RO)

Het reclasseringswerk in Nederland wordt uitgevoerd door drie reclasseringsorganisaties (3RO):

- Reclassering Nederland (RN) www.reclassering.nl
- Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) www.svg.nl
- Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering www.legerdesheils.nl/reclassering

De drie organisaties verschillen van elkaar wat betreft geschiedenis, visie, omvang, structuur en manier van werken. In de praktijk werken ze nauw met elkaar samen om bij te dragen aan de veiligheid van de samenleving door het voorkomen van criminaliteit en het terugdringen van herhaling.

Vrouwenopvang

De Vrouwenopvang is er voor vrouwen en hun kinderen uit regio Zuid-Limburg die ernstig worden bedreigd door hun partner of familie, of die gevlucht zijn uit een situatie van geweld. Deze vrouwen hebben een (vaak anonieme) opvangplek nodig, omdat ze een zeer groot veiligheidsrisico lopen. XONAR Vrouwenopvang biedt opvang en hulpverlening voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek, Levanto Vrouwenopvang voor de regio Parkstad. Daarnaast heeft de Vrouwenopvang in Zuid-Limburg vanuit het Landelijk Stelsel Vrouwenopvang een landelijke opvangfunctie voor vrouwen en kinderen als in de eigen regio onvoldoende veiligheid kan worden geboden. Naast opvang biedt de Vrouwenopvang vanuit haar jarenlange ervaring en expertise steeds vaker ambulante (systemische begeleiding) wanneer er sprake is van GIA.

Centrum Seksueel Geweld Limburg (CSG)

Slachtoffers van een ongewenste seksuele ervaring (online of offline) kunnen bij het Centrum Seksueel Geweld Limburg terecht voor advies of medische, forensische en psychologische hulp. Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Limburg is een samenwerking tussen het Maastricht UMC+, XONAR, GGD Zuid Limburg, GGD Limburg-Noord, Politie-eenheid Limburg, Slachtofferhulp Nederland en de Limburgse gemeenten.
Meer informatie is te vinden:
Over ons – Centrum Seksueel Geweld
Chat met het Centrum Seksueel Geweld – Centrum Seksueel Geweld

Bijlage 4
White Paper Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Limburg

White Paper Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming In Limburg
Algemeen Justitieel Beraad Limburg & Regionaal Netwerk Zorg Straf Limburg

27 juni 2023 | Jeroen Bos | Blaauwberg

Doel van dit *white paper*

De samenwerking zorg-veiligheid in de regio positief beïnvloeden en daarmee meehelpen de basis te leggen voor een succesvolle invulling van het Toekomstscenario in Limburg.

Inhoudsopgave

Aanleiding en leeswijzer | 2

Hoofdboodschap | 3

1. Uitgangspunten Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming | 4 t/m 6
2. Leereffecten uit de huidige praktijk | 7 t/m 12

2.1 Inventarisatie: staande en goede praktijk in de samenwerking zorg-straf in Limburg
2.1.1 Deskundigheidsbevordering
2.1.2 Casusbesprekingen (operationele samenwerking)
2.1.3 Netwerkversterking (tactische samenwerking)
2.1.4 Agendasetting (bestuurlijke samenwerking)

2.2 Leereffecten
2.2.1 Leereffect A : de Brunssumse Methode
2.2.2 Leereffect B: Regionaal Netwerk Zorg Straf
2.2.3 Leereffect C: Rekenkameronderzoek "Georganiseerde Onmacht"

3. Knelpunten en ambitie | 13
4. Aanbevelingen | 14 t/m 16

4.1. Zes prioritaire thema's
4.2. Hoe ver reikt onze gezamenlijke ambitie?
4.3. Wat is daarvoor nodig?

Aanleiding en leeswijzer

Op 17 november 2022 bracht het landelijke Programmateam Toekomstscenario een werkbezoek aan het Regionaal Netwerk Zorg Straf (RNZS) in Limburg. Doel van het werkbezoek was de werkzame elementen van de samenwerking op het gebied van zorg en straf in Limburg in beeld te krijgen, zoals die in Geweld Hoort Nergens Thuis en Veiligheid Voorop in de afgelopen jaren vorm hebben gekregen.

Vervolgens heeft het Algemeen Justitieel Beraad (AJB) Limburg op 16 februari 2023 een werksessie gewijd aan de (potentiële) betekenis van het Toekomstscenario voor Limburg, met name vanuit het oogpunt zorg-straf. Naar aanleiding van die werksessie heeft het AJB besloten om een advies - dit *white paper* - voor de regio op te stellen. Het RNZS heeft zich daarbij aangesloten.

De justitie- en zorgpartners in het AJB en het RNZS willen met dit *white paper* vooral een positieve-kritische bijdrage leveren. Het is geen oordeel over de wenselijkheid van het Toekomstscenario, of een advies over hoe het Toekomstscenario eruit moet gaan zien. Die discussies vinden elders plaats. Het is ook niet de bedoeling met dit advies een aantal eisen of vragen neer te leggen bij de gemeenten, die het voortouw hebben om het Toekomstscenario regionaal vorm te geven en in te voeren. We willen vanuit de ervaring van de afgelopen jaren aangeven wat de bijdrage van justitie en zorgpartners kan zijn, welke ambitie we daarmee voorstaan en welke knelpunten we in de huidige praktijk zien en bij voorrang zouden willen aanpakken.

Schouder aan schouder staan wordt immers een cruciale voorwaarde om te komen tot een betere kind- en gezinsbescherming.

Hoofdboodschap

De regio moet zich voorbereiden op het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, maar scope en tijdpad daarvan zijn nog onduidelijk. Of het Toekomstscenario nou een grote stelselwijziging gaat betekenen of niet, twee speerpunten van het Toekomstscenario lijken hoe dan ook aan de orde: 1. **versterking van de wijkteams** en 2. **samenwerking versterken** in en rond een regionaal veiligheidsteam.

Daarmee zijn we in de regio vooral ook zelf aan zet.

Maar er is ook los van het Toekomstscenario nog veel werk te doen. Onze belangrijkste oproep vanuit het AJB en RNZS in Limburg is dan ook om **niet te wachten op de definitieve plannen** voor het Toekomstscenario vanuit Den Haag. Dat is ook niet nodig om een aantal dingen te verbeteren. Een goede samenwerking tussen justitiepartners, zorgpartijen en gemeenten is daarbij cruciaal.

We willen samen met gemeenten versnellen en ontwikkelen op aantal goede praktijken en knelpunten. We willen de dynamiek en urgentie van de discussie over het Toekomstscenario gebruiken om gezamenlijk stappen te zetten. Op korte termijn zouden we in Limburg vooral beter werk willen maken van **drie knelpunten**, die alle drie te maken hebben met een **te versnipperde aanpak** tot nu toe.

1. De **versnippering in de aanpak van zorg- en veiligheidsvragen van 0-100.** De harde knip tussen 18+ en 18- aanpak zit ons in de weg.
2. De **crisisaanpak**, waarbij veel mensen tussen wal en schip van straf en zorg vallen. In Noord- en Midden-Limburg is inmiddels een24/7-incidentenaanopak in aanbouw, maar er is nog veel winst te halen. Samen op in Acuut loopt moeizaam in Zuid-Limburg, we kennen geen WMO-crisisdienst en in niet in alle Limburgse regio's zijn voldoende voorzieningen, zoals time-outbedden.
3. **Eenheid en kwaliteit van veiligheidsplannen.** Er is te veel versnippering in soorten en gebruik van veiligheidsplannen en dat is verstorend voor de uitvoeringspraktijk. Duidelijkheid en meer discipline is hier nodig.

We komen op basis van de goede voorbeelden (paragraaf 2) en de knelpunten (paragraaf 3) tot zes prioritaire thema's.

Zes prioritaire TS-thema's in Limburg
1. **Versnippering tegengaan in de 0-100 aanpak, de crisisaanpak en het gebruik van veiligheidsplannen**
2. Deskundigheidsbevordering en multidisciplinair leren
3. **Versteken van multidisciplinair casusoverleg** (zoals het Actie-overleg, de Jeugdbeschermingstafel of MDA++): **expertise naar de voorkant**
4. Steeds betrekken van alle spelers, **ook het gezin** (naar voorbeeld van de Brunssumse aanpak)
5. **Niet-vrijblijvende tactische netwerken** als sturingsmechanisme inzetten (RNZS en andere lerende netwerken)
6. **Meer gezamenlijke bestuurlijke inzet** vanuit gemeenten, politie, OM, GGZ, GGD en andere partijen op het gebied van zorg en veiligheid

Dit vraagt inzet van de regio en een actieve betrokkenheid van de Rijksoverheid, ook in het structureel faciliteren van de goede samenwerkingspraktijk.

1. Uitgangspunten Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

1.1. Het Toekomstscenario

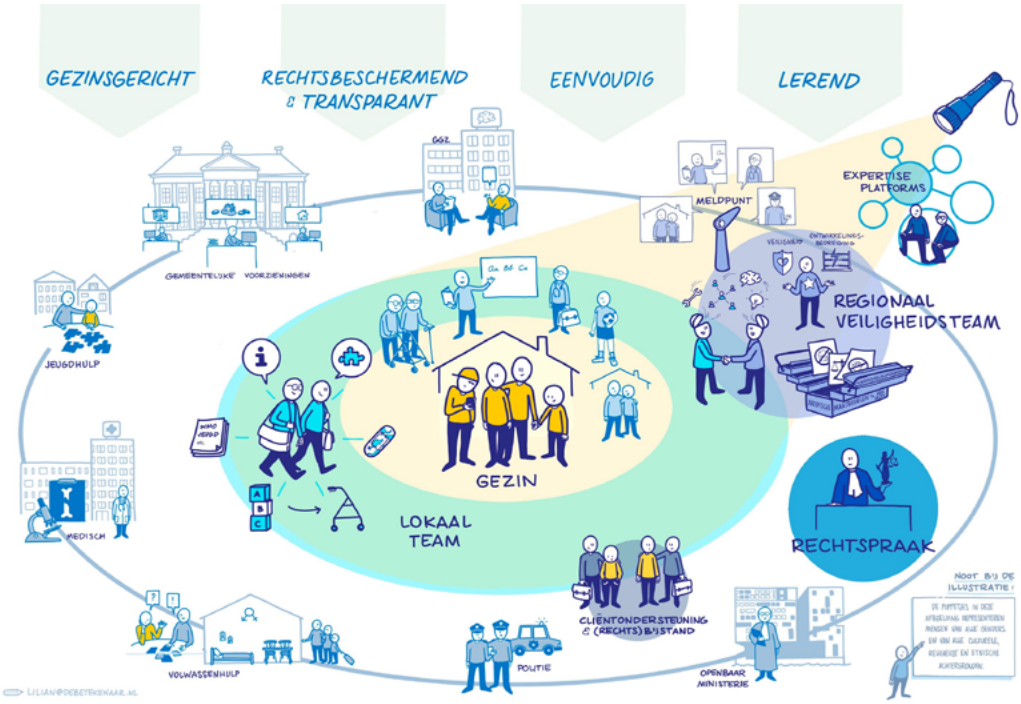

Aanleiding voor het Toekomstscenario	Visie achter het Toekomstscenario
Het moet effectiever en eenvoudiger, tijdiger en passender • De huidige jeugdbescherming is complex en knelt – organisaties werken te veel als estafette. • Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling moet verder worden versterkt. • Meer samenhang nodig in hulp en ondersteuning voor kinderen en volwassenen.	**Gezin centraal.** Ieder gezin en alle leden hebben unieke behoeftes. Om hen te helpen kijken professionals naar de context van het hele systeem – breder dan alleen de directe gezinsleden. **Sterke lokale (wijk)teams.** Sterke lokale (wijk)teams zijn betrokken en werken vanuit brede expertise met gezinnen. Ze blijven letterlijk en figuurlijk in de buurt. Zij halen er aanvullende expertise bij als het nodig is. **Expertise erbij halen (RVT).** In het nieuw te ontwikkelen Regionaal Veiligheidsteam is specialistische expertise op ontwikkelingsbedreiging en veiligheid gebundeld om gezinnen te ondersteunen. Het team voert daarnaast ook kinderbeschermingsmaatregelen uit. (Idealiter ook jeugdreclassering).

Bron: presentatie werkbezoek AJB, Lieke Bruinooge, 16 februari 2023

1.2. Wat werkt?

Het Onderzoek "Een kwestie van lange adem" uit 2020 van het Verwey-Jonker Instituut geeft een aantal cruciale factoren om de veiligheid binnen gezinnen duurzaam te verbeteren:

- De **aandacht en de focus op veiligheid** in het gezin als belangrijke voorwaarde voor een succesvolle aanpak.
- Het geweld neemt sterker af of stopt als **VT, de vrouwenopvang en de MDA++ aanpak** betrokken zijn.
- **Gezamenlijke verantwoordelijkheid** voor de veiligheid (deze wordt vaak niet gevoeld).
- **Training en ondersteuning van de professionals op het lokale niveau** noodzakelijk om deze problematiek te kunnen en durven te bespreken, om te zorgen dat de veiligheid geborgd wordt.
- Deze complexe problematiek vraagt om een **integrale systemische aanpak.**
- Casusregie bij **één partij**.
- Begeleiding is een **kwestie van lange adem**.

In hetzelfde onderzoek maakt het Verwey-Jonker Instituut onderscheid naar vijf soorten van huiselijk geweld en kindermishandling ("gezinsprofielen"): Intieme terreur; Gezin in de stress; Langdurige zorg; Kindgedrag & opvoedstress; Complexe conflictscheiding.

1.3. Zeven opgaven vanuit het Toekomstscenario in Limburg

De concept-regiovisie GIA Zuid-Limburg 2023-2026 ziet vanuit de doelen van het Toekomstscenario en de evaluatie van de vorige Regiovisie zeven rode draden die de komende jaren de inzet in het terugdringen van geweld in afhankelijkheidsrelaties gaat bepalen. Noord- en Midden-Limburg heeft nog geen nieuwe Regiovisie GIA, maar de zeven opgaven zijn ook daar herkenbaar.

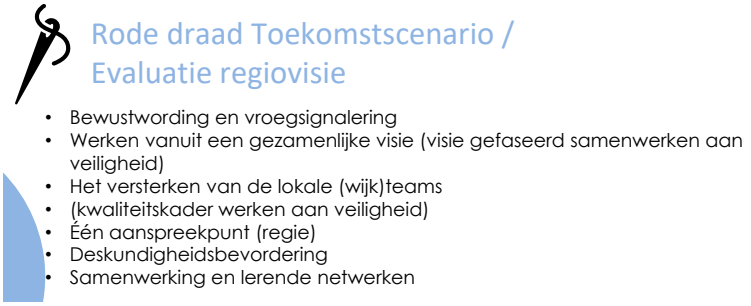

Bron: Presentatie concept-regiovisie GIA Zuid-Limburg 2023-2026 (17 april 2023)

1.4. Reacties op het Toekomstscenario: landelijke stelselvraagstukken en volwassenen in het TS

Landelijke stelselvraagstukken

Tijdens het AJB van 16 februari gaf een aantal partijen hun visie op het Toekomstscenario. Een aantal opmerkingen had betrekking op het stelsel. Daarbij gaat het dus niet om vraagstukken die in de regio zijn op te lossen, maar die een landelijk kader vergen. Het ging daarbij vooral om de volgende observaties (die uiteraard ook landelijk door de organisaties zijn aangekaart):

- rechtsbescherming: overgang naar gedwongen kader staat onder druk in huidige planvorming
- het niet opheffen van de scheiding strafzaken en civiele zaken (integrale rechtbankzittingen) in het Toekomstscenario.

Volwassenen
De strafrechtketenpartners in Limburg vragen bij de vormgeving van het Toekomstscenario explicieter aandacht voor volwassen en de daarbij betrokken strafrechtketenpartners, zeker bij het deel 'Gezinsbescherming'.

Als voorbeeld kan worden genoemd dat ketenpartners als de drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Verslavingsreclassering en Leger des Heils Reclassering, de Penitentiaire inrichtingen, Slachtofferhulp te maken hebben met (kinderen en) volwassen die onderdeel van een gezin zijn. In strafrechtelijke zin kunnen de gezinsleden ook rollen hebben als slachtoffer of verdachte, dader, ex-gedetineerde. Dan speelt uitdrukkelijk ook de rol en verantwoordelijkheid van diverse strafrechtketenpartners naast politie en OM. De expertise van deze organisaties vraagt erom betrokken te worden bij vormgeving van het Toekomstscenario, zeker gezien de gewenste, brede systeembenadering die zich niet beperkt tot het kind of individu.

Zonder limitatief te willen zijn valt te denken aan intergenerationele overdracht van criminaliteit, uiteraard van geweld (waar overigens aandacht voor is) en de aanpak ervan, aan nazorg ex-gedetineerden én aan slachtoffers in brede zin.

Dit memo gaat niet nader in op deze landelijke vraagstukken, maar gaat verder in op de regionale uitvoerings- en samenwerkingspraktijk.

2. Leereffecten uit de huidige praktijk

2.1. Inventarisatie van enkele *good practices* in de samenwerking zorg en veiligheid in Limburg

Het gaat er bij deze inventarisatie niet om volledig te zijn. Doel is aan de hand van een aantal goed lopende voorbeelden te komen tot werkzame elementen die kunnen helpen bij de implementatie van het Toekomstscenario.

2.1.1. Deskundigheidsbevordering

Wat?	Good practice	Opgaves
Top 3 methodiek (NML) en Samen voor Veiligheid (ZL)	(Alle) professionals trainen in gemeenschappelijke taal en methodiek van een veiligheidsplan	• (Licht) verschillende aanpak NML en ZL • Van theorie naar praktijk … • Aantallen: alle professionals trainen • Vervolg: kennis en samenwerking blijven onderhouden met verdiepingsdagen en intervisie

Uit onderzoek blijkt dat deskundigheidsbevordering en **multidisciplinair leren** (waaronder ook elkaar en elkaars organisaties en verantwoordelijkheden in de keten beter leren kennen) een belangrijke succesvoorwaarde is voor een betere aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling of geweld in afhankelijkheidsrelaties (zie bijvoorbeeld Een kwestie van lange adem van het Verwey-Jonker Instituut uit 2020 en de Monitor Kwaliteit en Impact van Veiligheid Voorop uit 2022).

Daar valt nog veel winst te halen. Naast de twee in de tabel genoemde trainingen kan het dan kan het gaan om verdiepende trainingsdagen, intervisie, meeloopstages, werkbezoeken of traineeships bij andere organisaties.

2.1.2. Casusbesprekingen (operationele samenwerking)

Wat?	Good practice	Opgaves
Actie-overleg	Vroegtijdige samenwerking zorg-straf bij huiselijk geweld en kindermishandeling door VT, politie, OM, RvdK, en 3RO (voor heel Limburg): snel onderling afspraken over een gezamenlijke aanpak.	Aanpak uitbreiden naar zeden?
Brunssumse methode	Team Jeugd en Gezin werkt actief samen met partners. Vanuit één gezamenlijke visie en éénduidige regie wordt met ouders/ jongeren gekeken naar het waarborgen van veiligheid en inzet van passende hulp, zoveel mogelijk in een vrijwillig kader. Zie verder 2.2.	Volhouden blijkt in de praktijk moeilijk.
Jeugdbeschermtafel	Afstemming als gedwongen kader in beeld is (VT, RvdK, ZVH, GI). Betrokkenheid en aanwezigheid gezin is cruciaal.	Als er strafrecht in beeld is, worden de ouders niet betrokken. Onderlinge consultfunctie versterken.

Triagetafel	Afstemming VT en gemeentelijke teams (wekelijks) en eventueel maatschappelijk werk en hulpverlening: informatie en deskundigheid bij elkaar brengen.	Onderlinge consultfunctie versterken. Kennis over en verbinding met andere partijen: wanneer anderen wel of niet betrekken na vroege signalen?
Afstemmingsoverleg Jeugd op ZSM	Afdoening misdrijven (pedagogisch effect/ sanctie), twee keer per week op ZSM door Politie, OM, RvdK, GI's, Halt, VT.	
Methodisch gesprek	Gezamenlijk uitvoeren van kindgesprekken bij vermoedens van kindermishandeling. Wordt geïmplementeerd.	
Preventie met gezag	Veelbelovend, maar moet eigenlijk nog echt starten.	Betekent voor RvdK en OM een beweging naar de voorkant.
MDA++	Landelijk erkende en gestimuleerde methode om complexe zorg-veiligheidscasuïstiek integraal op te pakken. Loopt al in Zuid, wordt geïmplementeerd in Noord- en Midden.	

Deze lijst is niet uitputtend, er zijn veel verschillende vormen van gestructureerd of ad hoc casusoverleg. De ervaring is (wederom) dat onderlinge aanvulling en uitwisseling van vakkennis de professionals helpen hun werk goed (effectief en efficiënt) te doen.

Uitdagingen zijn dan:

- Zorgen dat er **voldoende tijd** is om te overleggen. Dit soort casusoverleg levert in de loop van een zaak vaak tijd op, maar vergt aan de voorkant ook tijdsinvestering.
- Met **mandaat aan tafel**: kan een medewerker besluiten om een bepaalde samenwerkingsaanpak vorm te geven?
- Goede **samenwerkingsvaardigheden**: weten waar je elkaar aan kan vullen, wat de andere partij wel en niet kan betekenen en hoe je samen verder kan komen dan ieder voor zich.

2.1.3. Netwerkversterking (tactische samenwerking)

Wat?	Good practice	Opgaves
Regionaal Netwerk Zorg Straf	Vroegtijdige samenwerking HG & KM (Veiligheid Voorop) door VT 3RO, RvdK, politie, OM in een lerend netwerk. Inmiddels zijn meerdere partijen aangehaakt. Zie verder 2.3.	Verbinding naar het lokale veld, versterking verbinding gemeenten en regionaal werkende justitiepartners.
Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit	Afstemming processen, beleid en samenwerking door politie, OM, rechtbank, RvdK, GI's, Halt, VIA Jeugd, 3RO, gemeenten. Vier keer per jaar.	
Aanpak Heerlen-Noord	Integrale wijkaanpak op alle levensterreinen (werk, onderwijs, gezondheid, leefbaarheid, veiligheid).	Groot project, hoe maak je dat straks iets voor de lange termijn?

Het veld van zorg & veiligheid kent veel spelers. Allemaal met eigen (wettelijke) taken of contractuele opdrachten (vanuit de gemeenten). Of het Toekomstscenario nu een stelselwijziging in gaat houden of niet, beter samenwerken blijft hoe dan ook een cruciale opgave.

Die samenwerking hoeft geen organisatievorm te hebben, zoals bovenstaande voorbeelden laten zien, maar is ook niet vrijblijvend. Ze vraagt:

- **Duidelijke afspraken over het doel van de samenwerking** (in de voorbeelden hierboven: de doelen van Veiligheid Voorop, ZSM-afdoening en het Nationaal Programma.
- **Goede samenwerkingsvaardigheden**: over grenzen en organisatiebelang heen kunnen kijken. De wil daartoe is er bijna altijd, maar moet in praktijk worden omgezet en daarvoor moeten soms barrières worden geslecht.
- **Informatie-uitwisseling**, zodat bijvoorbeeld (wijkteam)-professionals weten welke instanties en regelingen bij een gezin betrokken zijn of waren.

2.1.4. Agendasetting (bestuurlijke samenwerking)

Wat?	Good practice	Opgaves
Commissie Zorg & Veiligheid	Meer gezamenlijke sturing vanuit gemeenten, politie, OM, GGZ, GGD en andere partijen op het gebied van zorg en veiligheid.	Soortgelijk bestuurlijk platform in Noord- en Midden-Limburg in voorbereiding (nu nog ambassadeursgroep).
Algemeen Justitieel Beraad	"Vrijplaats" om (nieuwe) ontwikkelingen te bespreken, kennis te delen en gezamenlijk ambities te stellen.	Sturen op kennis en gezag, zonder aan het stuur te zitten (gemeenten gaan immers over invoering van het Toekomstscenario).

Ook dit overzicht is uiteraard niet compleet, er zijn veel meer bestuurlijke tafels waar over zorg en veiligheid wordt gesproken (zoals pho's, besturen ZVH, overleg WvGGZ). We streven hier weer niet naar een overzicht, maar naar aanknopingspunten voor het Toekomstscenario.

We zien er een aantal:

- **Gezamenlijke ambities stellen** (zoals nu in de Commissie Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg gebeurt met onder meer het PvA Mensenhandel of de Regiovisie GIA).
- **Van keten naar netwerk**. Het Toekomstscenario-denken laat ook zien dat we van ketens (met opeenvolgende acties en dus overdrachtsmomenten) naar een meer integrale aanpak moeten (het netwerk bepaalt de volgorde van acties). Dat vraagt om versterking van onderlinge scharnierpunten (triage, consult) en het versterken van de governance mét gemeenten, om die in staat te stellen goed regie te voeren.
- **Schaarse menskracht zo goed mogelijk inzetten**. De arbeidsmarkt is krap en personeelsvraagstukken zijn moeilijk. Om kennis en capaciteit zo goed mogelijk in te zetten (en voor de sector te behouden) kan personeelspooling of andere vormen van gezamenlijk arbeidsmarktbeleid een goed instrument zijn.

2.2. Leereffecten

Na de inventarisatie gaan we in op drie leereffecten aan de hand van drie deelaspecten van het brede terrein van het Toekomstscenario. Net als bij de inventarisatie gaat het er niet om volledig te zijn, maar om aan de hand van een aantal sprekende voorbeelden elementen voor een goede voorbereiding op en invoering van het Toekomstscenario in Limburg op te halen.

2.2.1. Leereffect A: de Brunssumse Methode

Bron: Raad voor de Kinderbescherming, Analyseformat Brunssumse samenwerking (versie 9 februari 2023): "De "Brunssumse methode" voor een gezamenlijke lokale aanpak '1 gezin – 1 plan – 1 regisseur': samen met het gezin kijken naar kansen en mogelijkheden hulpverlening in een vrijwillig kader - beschreven vanuit het perspectief van de RvdK."

Korte korte lijnen met het hele netwerk: professionals én gezin
Sinds 2015-2016 wordt er door het lokale wijkteam (team Jeugd en Gezin) van Brunssum actief samengewerkt met partners waaronder de RvdK, maatschappelijk werk, VT, GI's, huisartsen, scholen en (sport)verenigingen. Vanuit één gezamenlijke visie (sociale netwerkgedachte) en éénduidige regie (bij jeugdconsulent van de Gemeente Brunssum dan wel JHA/ netwerkpartner) wordt mét ouders/ jongeren gekeken naar het waarborgen van veiligheid en de inzet van passende hulp, zoveel mogelijk in een vrijwillig kader.

Toegevoegde waarde (beschouwd vanuit kerntaken RvdK)
- Volledige, actuele, kwalitatief inhoudelijk sterke VTO's waardoor raadsonderzoek wordt verkort
- Sterke daling aantal raadsonderzoeken, inzet hulpverlening in gedwongen kader (daling raadsonderzoeken in 2016-18 met 2/3)
- Vergroten transparantie voor en betrokkenheid van ouders en jongeren t.a.v. de inzet en besluitvorming.

Enkele succesfactoren
- Korte lijnen en laagdrempelige samenwerking voor een periode van zes jaar met vaste, betrouwbare professionals met positieve, kritische grondhouding
- Uitgangspunt mét i.p.v. over, zonder ouders en kinderen praten. Stimuleren denkproces bij ouders en kinderen i.p.v. overname.
- Trekkersrol Team Jeugd en Gezin: stevige, outreachende aanpak en linking pin functie aan de voorkant.
- Inhoudelijke vrijheid/ruimte voor Team Jeugd en Gezin vanuit de gemeente Brunssum om sociale netwerkstrategie vorm te geven.

Kansen
- Hernieuwen aandacht inbedding gezamenlijke visie, sociale netwerkgedachte tussen netwerkpartners.
- Verbinding, aandacht grondhouding via gezamenlijke trainingsdagen 'Samen voor veiligheid'.
- Verbinding en investering samenwerking (richting Toekomstscenario) o.b.v. de inhoud door en vanuit professionals zelf. Door jeugdprofessionals samen te brengen bouw je aan vertrouwen en wederzijds gunnen buiten overleg-structuurafspraken.

2.2.2. Leereffect B: het Regionaal Netwerk Zorg Straf Limburg

Werk maken van de 'zachte' samenwerkingsfactoren en samen willen leren
Het RNZS geeft sinds 2018 de vroegtijdige samenwerking rond huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio vorm vanuit de landelijk ontwikkelagenda Veiligheid Voorop. Aan de hand van vier verbeteracties (Samen op in Acuut, Actie-overleg Huiselijk geweld door VT en ZSM en de Samenwerking bij strafbare

kindermishandeling) en met een lerende aanpak via casusreviews wordt de samenwerking tussen VT, politie, OM, RvdK en 3RO versterkt. Inmiddels zijn gemeenten, ZVH's, GGZ en GI's ook aangesloten.

Drie succesfactoren/ werkende elementen RNZS	Drie gouden regels voor samenwerking RNZS
De praktijk naar binnen halen (casusreviews)	Echt in gesprek willen, iets gezamenlijk willen bereiken
Concrete inzet op verbeteracties	Niet verschuilen achter anderen of het systeem, verantwoordelijkheid nemen
Aandacht voor de "zachte" samenwerkingsfactoren	Verplaatsen in achtergrond en verantwoordelijkheden van de ander

Lessen van het RNZS:

- Wees dienend aan praktijk: ondersteunen en verbeteren.
- Zet bewust sterk in op de 'zachte' samenwerkingsfactoren: openheid in discussie, over grenzen heen kijken, samenwerkingsgedrag versterken.
- De kracht van kwetsbaarheid: vertrouwen en veiligheid creëren om fouten te erkennen in aanwezigheid van andere organisaties.

2.2.3. Leereffect C: "Georganiseerde Onmacht"

Investeren in de uitvoeringspraktijk is nodig om het stelsel beter werkend te krijgen
In 2023 bracht de Algemene Rekenkamer het rapport "Georganiseerde Onmacht: over de rol van de rijksoverheid bij de jeugdbescherming" uit. De Rekenkamer trekt een aantal stevige conclusies:

- "Voor de jeugdbescherming is de Jeugdwet [waarmee in 2015 de uitvoering van provincies naar gemeenten ging] welbeschouwd uitgelopen op een mislukking."
- "… dat het jeugdzorgstelsel op papier goed geregeld lijkt te zijn, maar in de praktijk lukt het gemeenten, jeugdbeschermers en andere zorgverleners niet om de hen toebedachte verantwoordelijkheid in de uitvoering van de jeugdbescherming goed uit te voeren."
- "Wij zien een terugkerend patroon waarin iedere partij aangeeft pas richting een oplossing te kunnen bewegen als één van de andere partijen eerst tegemoet is gekomen aan hetgeen zij nodig heeft om te kunnen veranderen."
- "Dat de gemeentelijke inkopers van jeugdzorg, de beleidsmedewerkers, gemeente- raadsleden, jeugdbeschermers en zorgverleners er niet in slagen om de problemen samen op te lossen komt door de ingewikkelde werkrelatie die onder de Jeugdwet is ontstaan tussen gemeenten en de instellingen. … Jeugdbeschermers zijn afhankelijk van de gemeenten voor zowel hun eigen bekostiging als voor het regelen van voldoende aanbod aan jeugdhulp."
- "Voor de jeugdbescherming laat onderzoek zien dat de inzet van een beschermingsmaatregel alleen, niet genoeg is. Deze maatregel helpt de kinderen pas echt als jeugdhulp snel beschikbaar is en problemen in het gezin integraal worden aangepakt."

Over het Toekomstscenario zegt de Rekenkamer: "Wij zien in deze nieuwe inrichting van de jeugdbeschermingsketen kansen dat de integrale aanpak rond gezinnen makkelijker vorm kan krijgen, maar we zien niet hoe dit andere problemen zal wegnemen, zoals bijvoorbeeld het tekort aan gespecialiseerde jeugdhulp en wachttijden."

En komt dan tot vier aanbevelingen:

1. "Maak duidelijk waar kinderen met een beschermingsmaatregel minimaal op kunnen rekenen.
2. Maak concrete afspraken met gemeenten over het (gestandaardiseerd) verzamelen van gegevens.
3. Versterk samen met de veldpartijen de integrale hulp voor kinderen met een beschermingsmaatregel.
4. Voer de veranderingen in het stelsel zorgvuldig in."

Het Toekomstscenario behelst meer dan jeugdbescherming, maar is er uiteraard wel een belangrijk onderdeel van. Wat kunnen we in de regio leren van het rapport van de Rekenkamer? We noemen twee dingen.

- Op papier is het goed geregeld, in de praktijk valt dat tegen. Veel kan binnen de bestaande kaders, maar de complexe verhouding tussen gemeenten en GI's is niet alleen in de regionale uitvoeringspraktijk op te lossen.
- In de uitvoering en samenwerking tussen jeugdbescherming en jeugdhulp valt nog veel verbetering te behalen.

Met andere woorden: nieuwe stelselafspraken gaan de problemen in de jeugdbescherming niet alleen oplossen, dat zal voor een belangrijk deel moeten komen van investeren in de uitvoering.

3. Knelpunten en ambitie

Waar brengen ons deze goede voorbeelden en leereffecten?

Het Toekomstscenario bestrijkt een breed terrein van beleids- en maatschappelijke vraagstukken rond zorg en veiligheid. De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar wat werkt en hoe de aanpak in Nederlands is georganiseerd. Dat stemt niet altijd optimistisch. Een aantal titels van recente onderzoek maakt dat al duidelijk: *Georganiseerde Onmacht* (Algemene Rekenkamer, 2023). *Boemerangbeleid* (Sharon Stellaard, 2023; zie ook *Repareren wat bij vorige reparatie missging*, NRC, 20 april 2023) en *Een kwestie van lange adem: kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?* (Verwey-Jonker Instituut, 2020).

Het is veel, complex en een langetermijn-vraagstuk. Tegelijk werken veel professionals elke dag om het beter te doen en zijn veel organisaties bereid een stapje extra te zetten. Zorg en veiligheid is een veel groter bestuurlijk thema dan enkele jaren geleden. Nu is de tijd om echt vooruitgang te boeken.

En of het Toekomstscenario nou een grote stelselwijziging gaat betekenen of niet, twee speerpunten van het Toekomstscenario lijken hoe dan ook aan de orde:

- versterking van de wijkteams
- samenwerking versterken in en rond een regionaal veiligheidsteam.

Daarmee zijn we in de regio vooral ook zelf aan zet.

Met dit *white paper* willen we een bijdrage leveren aan hoe we in Limburg zo goed mogelijke stappen kunnen zetten. De goede voorbeelden laten zien dat we binnen bestaande kaders nog veel kunnen bereiken.

Met name de **samenwerking over organisaties en disciplines heen** krijgt steeds beter vorm. De goede samenwerkingscultuur die we doorgaans in Limburg kennen, biedt daarvoor kansen.

Maar er zijn ook knelpunten als het gaat om hoe we zaken hebben georganiseerd. Met het Toekomstscenario zouden we in Limburg vooral beter werk willen maken van **drie knelpunten**, die alle drie te maken hebben met een **te versnipperde aanpak** tot nu toe.

1. De **versnippering in de aanpak van zorg- en veiligheidsvragen van 0-100.** De harde knip tussen 18+ en 18- aanpak zit ons in de weg.
2. De **crisisaanpak**, waarbij veel mensen tussen wal en schip van straf en zorg vallen. In Noord- en Midden-Limburg is inmiddels een24/7-incidentenaanopak in aanbouw, maar er is nog veel winst te halen. Samen op in Acuut loopt moeizaam in Zuid-Limburg, we kennen geen WMO-crisisdienst en in niet in alle Limburgse regio's zijn voldoende voorzieningen zoals time-outbedden.
3. **Eenheid en kwaliteit van veiligheidsplannen.** Er is teveel versnippering in soorten en gebruik van veiligheidsplannen en dat is verstorend voor de uitvoeringspraktijk. Duidelijkheid en meer discipline is hier nodig.

4. Aanbevelingen

4.1. Zes prioritaire thema's

Veranderingen in beleid en stelselhervormingen lijken niet de acties waarmee nu de successen kunnen worden geboekt als het gaat om de voorbereiding en implementatie van het Toekomstscenario. Het gaat eerder om het verder **versterken van dingen die al werken**, zoals:

- **een integrale aanpak op casusniveau** (zoals het Actie-overleg, de Jeugdbeschermingstafel en MDA++), waarbij geldt dat hoe sneller er echt wordt samengewerkt na een incident, hoe groter de kans op acceptatie van hulp en hoe kleiner de kans op herhaling of escalatie
- **een gezamenlijke visie** over waar ambities liggen en wat er voor nodig is om dat te realiseren
- **van keten naar netwerk**: het verbeteren van het samenwerkingsklimaat en samenwerkingsvaardigheden.

Tegelijk hebben we en aantal **concrete knelpunten op te lossen rond de versnippering** in de integrale 0-100 aanpak, de crisisaanpak en het gebruik van veiligheidsplannen.

Vanuit de goede voorbeelden en leereffecten uit hoofdstuk 2 en de knelpunten uit hoofdstuk 3, komen we tot zes speerpunten voor een goede implementatie van het Toekomstscenario:

Belangrijke TS-thema's in Limburg	Waar willen we ons dan sterk voor maken?
1. **Versnippering van 0-100 aanpak, de crisisaanpak en het gebruik van veiligheidsplannen**.	• Planvorming om het Toekomstscenario aan te grijpen dit goed en duurzaam te organiseren
2. Deskundigheidsbevordering en multidisciplinair leren	• Inzet op Top 3 methodiek (NML) en Samen voor Veiligheid (ZL) • Vervolg: kennis en samenwerking blijven onderhouden met verdiepingsdagen en intervisie
3. **Versterken van multidisciplinair casusoverleg** (zoals het Actie-overleg, de Jeugdbeschermingstafel of MDA++): **expertise naar de voorkant**	• Voldoende tijd voor professionals (ook voor leren en verbeteren) • Met mandaat aan tafel • Goede samenwerkingsvaardigheden
4. Steeds betrekken van alle spelers, **ook het gezin** (de Brunssumse aanpak)	• Regie voeren met het gezin, niet over het gezin
5. **Niet-vrijblijvende tactische netwerken** als sturingsmechanisme (RNZS en andere lerende netwerken)	• Duidelijke afspraken over het doel van de samenwerking • Goede samenwerkingsvaardigheden en samenwerkingsafspraken • Informatie-uitwisseling

4. Aanbevelingen

4.1. Zes prioritaire thema's

Veranderingen in beleid en stelselhervormingen lijken niet de acties waarmee nu de successen kunnen worden geboekt als het gaat om de voorbereiding en implementatie van het Toekomstscenario. Het gaat eerder om het verder **versterken van dingen die al werken**, zoals:

- **een integrale aanpak op casusniveau** (zoals het Actie-overleg, de Jeugdbeschermingstafel en MDA++), waarbij geldt dat hoe sneller er echt wordt samengewerkt na een incident, hoe groter de kans op acceptatie van hulp en hoe kleiner de kans op herhaling of escalatie
- **een gezamenlijke visie** over waar ambities liggen en wat er voor nodig is om dat te realiseren
- **van keten naar netwerk**: het verbeteren van het samenwerkingsklimaat en samenwerkingsvaardigheden.

Tegelijk hebben we en aantal **concrete knelpunten op te lossen rond de versnippering** in de integrale 0-100 aanpak, de crisisaanpak en het gebruik van veiligheidsplannen.

Vanuit de goede voorbeelden en leereffecten uit hoofdstuk 2 en de knelpunten uit hoofdstuk 3, komen we tot zes speerpunten voor een goede implementatie van het Toekomstscenario:

Belangrijke TS-thema's in Limburg	Waar willen we ons dan sterk voor maken?
1. **Versnippering van 0-100 aanpak, de crisisaanpak en het gebruik van veiligheidsplannen**.	• Planvorming om het Toekomstscenario aan te grijpen dit goed en duurzaam te organiseren
2. Deskundigheidsbevordering en multidisciplinair leren	• Inzet op Top 3 methodiek (NML) en Samen voor Veiligheid (ZL) • Vervolg: kennis en samenwerking blijven onderhouden met verdiepingsdagen en intervisie
3. **Versterken van multidisciplinair casusoverleg** (zoals het Actie-overleg, de Jeugdbeschermingstafel of MDA++): **expertise naar de voorkant**	• Voldoende tijd voor professionals (ook voor leren en verbeteren) • Met mandaat aan tafel • Goede samenwerkingsvaardigheden
4. Steeds betrekken van alle spelers, **ook het gezin** (de Brunssumse aanpak)	• Regie voeren met het gezin, niet over het gezin
5. **Niet-vrijblijvende tactische netwerken** als sturingsmechanisme (RNZS en andere lerende netwerken)	• Duidelijke afspraken over het doel van de samenwerking • Goede samenwerkingsvaardigheden en samenwerkingsafspraken • Informatie-uitwisseling

6. **Meer gezamenlijke bestuurlijke inzet** vanuit gemeenten, politie, OM, GGZ, GGD en andere partijen op het gebied van zorg en veiligheid	• Gezamenlijke ambities stellen: schouder aan schouder staan • Van keten naar netwerk: versterking van scharnierpunten (triage, consult) en het versterken van de governance mét gemeenten, om die in staat te stellen goed regie te voeren • Schaarse menskracht zo goed mogelijk inzetten (arbeidsmarktbeleid): de arbeidsmarkt kent nog te veel schotten; zie hoeveel moeite het kost om een relatief eenvoudig idee als het project *Stage in de keten Zuid-Limburg voor studerende jeugdzorgprofessionals* van de Raad voor de Kinderbescherming uiteindelijk in een minimale variant van de grond te krijgen.

Terzijde: meer gezamenlijke sturing betekent een sluitende aanpak op drie niveaus
Integrale sturing is te zien als een driehoek: aan de basis vormen gespecialiseerde professionals actueel casusoverleg rond specifieke thema's (huiselijk geweld, jeugdbescherming, ouderenmishandeling, mensenhandel, et cetera) in bijvoorbeeld MDA++. Op tactisch niveau komt een aantal van dat soort thema's bij elkaar in programma's (zoals GIA of Aanpak personen met onbegrepen gedrag). Op strategisch niveau is er dan een beperkt aantal bestuurlijke overleggen waar die programma's in samenhang worden besproken en inzet en prioriteiten worden bepaald.

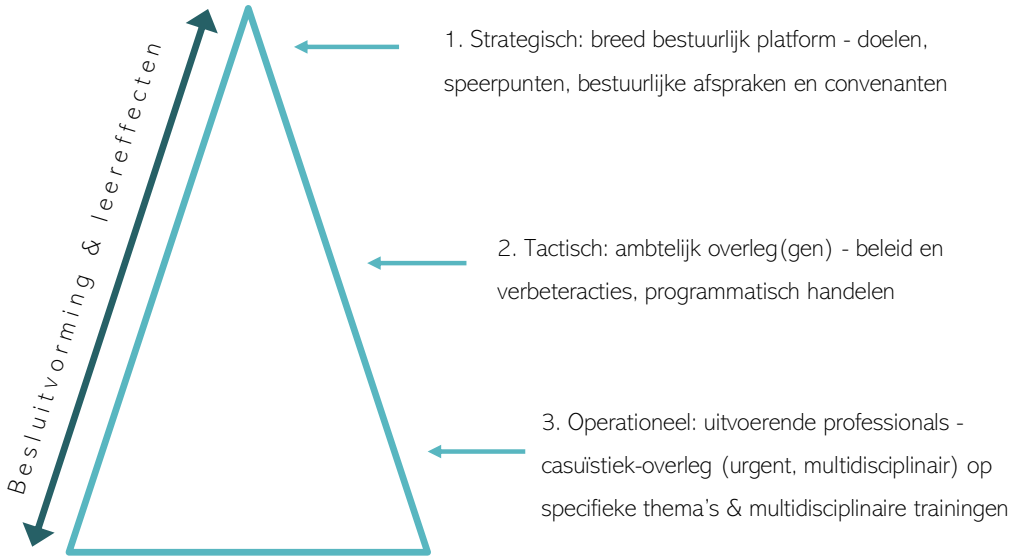

4.2. Hoe ver reikt onze gezamenlijke ambitie?

We zouden de lat hoog willen leggen: een echt gezamenlijke Limburgse aanpak. Dat lijkt een verre brug, met drie deelregio's, twee VT's, vijf ZVH's, et cetera. Maar aan de wil om samen te werken zal het niet liggen. Voorbeelden zijn er ook, zoals de samenwerking in Sterk Huis in de regio Hart van Brabant, het Interventieteam West-Brabant of Filomena in Rotterdam-Rijnmond.

We zouden daar graag met de gemeenten een verdere verkenning op doen. Willen we naar een "Limburgse aanpak" met verregaande samenwerking op basis van deze drie voorbeelden? Of kiezen we ons eigen pad vanuit de huidige praktijk?

4.3. Wat is daarvoor nodig?

Veel van de inzet uit 4.1 kunnen de justitie- en zorgpartners zelf leveren, binnen bestaande kaders. Maar de crux van het Toekomstscenario is dat het om een gezamenlijke inspanning gaat. We formuleren hier vier randvoorwaarden om die gezamenlijkheid ook te borgen. Daarbij kijken we niet alleen in de regio, maar ook naar de rol van het Rijk.

Gezamenlijke kaders en participatieve rol van het Rijk: vier randvoorwaarden
1. Een gemeenschappelijk ontwikkelfonds, om ontwerp en implementatie van het Toekomstscenario vorm te geven. Bijvoorbeeld door scholings- en arbeidsmarktgelden te poolen.
2. Duidelijkheid over afspraken (wie doet wat) en gefaciliteerde en vastgelegde inzet vanuit elke zich committerende organisatie in Limburg.
3. Participatie vanuit het Rijk: geef op een ondersteunende wijze mee vorm aan de uitvoering van het TS in Limburg. We hebben bij Veiligheid Voorop en Geweld Hoort Nergens Thuis gezien dat dat werkt.
4. Actiegericht wetenschappelijk onderzoek: monitoring en bijstellen van acties en inzet op basis van real time onderzoek.

We zagen in hoofdstuk 2 ook drie belangrijke leereffecten uit de praktijk, die we zien als belangrijke randvoorwaarden voor het verbeteren van de praktijk en het invoeren van het Toekomstscenario.

Leereffecten & randvoorwaarden: drie spelregels	
A. Korte lijnen met het hele netwerk: professionals én gezin	Operationele voorwaarde
B. Werk maken van de 'zachte' samenwerkingsfactoren en samen willen leren	Tactische voorwaarde
C: investeren in de uitvoeringspraktijk om het stelsel beter werkend te krijgen	Bestuurlijke voorwaarde

Zoals vaker lijken dat open deuren, een kwestie van common sense. Maar dat is het niet, de urgentie van het Toekomstscenario is niet voor niets hoog. Deze drie randvoorwaarden zijn ook te realiseren zonder dat er beleidswijzigingen of stelselwijzigingen nodig zijn. Het zijn vooral voorwaarden om de professionals in staat te stellen hun werk goed te doen voor de inwoners en gezinnen die zij dagelijks zien.

Deze voorwaarden vormen een set spelregels waaraan iedereen zich committeert, om niet alleen aan de 'structuurkant' van beleid en afspraken te werken, maar juist ook aan de 'cultuurkant'. Beide zijn keihard nodig om van het Toekomstscenario een succes te maken.

Deze regiovisie is met medewerking van de volgende partners tot stand gekomen:

Gemeente Beek
Gemeente Beekdaelen
Gemeente Brunssum
Gemeente Eijsden-Margraten
Gemeente Gulpen-Wittem
Gemeente Heerlen
Gemeente Kerkrade
Gemeente Landgraaf
Gemeente Maastricht
Gemeente Meerssen
Gemeente Sittard-Geleen
Gemeente Simpelveld
Gemeente Stein
Gemeente Vaals
Gemeente Voerendaal
Gemeente Valkenburg a/d Geul
Veilig Thuis Zuid-Limburg (VT)
Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)
Zorg en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg (ZLZVH)
Bureau Jeugdzorg Zuid-Limburg
William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering
Politie
Openbaar Ministerie (OM)
Reclassering Nederland
LEVANTOGroep Vrouwenopvang
XONAR Vrouwenopvang & Hulpverlening
Centrum Seksueel Geweld (CSG)
Burgerkracht Limburg / CARE-FREE
Agressie, en daarna?
Visie op Jeugd
BLAAUWBERG

Regiovisie 2024-2031
Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties
Regio Zuid-Limburg

Samen sterk, iedereen veilig

korte versie

Dit is een korte versie van de Regiovisie 2024-2031, die tot stand is gekomen in samenwerking met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en netwerkpartners

Samen sterk, iedereen veilig

Korte versie van de Regiovisie 2024-2031

Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties

Regio Zuid-Limburg

Wat is geweld in afhankelijkheidsrelaties?

Geweld in afhankelijkheidsrelaties kent veel verschillende vormen. De meest voorkomende waar we ook in Zuid-Limburg mee te maken hebben zijn: kindermishandeling en geweld tussen (ex)partners. Andere vormen zijn onder andere ouderenmishandeling en mensenhandel. Dit kan gaan om fysieke, emotionele en psychische mishandeling, seksueel geweld en -misbruik, stalking of financiële uitbuiting. Het gaat om geweld dat gepleegd wordt door een persoon die het slachtoffer niet alleen kent, maar waar het slachtoffer ook materieel of emotioneel afhankelijk van is. Dit kan een huisgenoot zijn (vaak de man) maar soms ook een kind of iemand buiten het gezin, zoals een vrijwilliger of een hulpverlener.

Hoe vaak komt dit voor?

In Nederland worden ieder jaar zo'n 200.000 mensen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties en worden ruim 63.000 incidenten bij de politie gemeld. Het aantal meldingen in onze regio Zuid-Limburg is vergelijkbaar met de rest van Nederland. In Zuid-Limburg gaat het jaarlijks om 4.200 tot 4.300 meldingen, maar een groot deel komt niet naar buiten. Vaak zijn er al meerdere incidenten voorafgegaan. Het aantal meldingen is dus geen goede indicatie van de werkelijkheid. In veel situaties spelen onderliggende problemen. Dit beeld is ook herkenbaar voor Zuid-Limburg.

Een complex en hardnekkig probleem

Ernstig of veelvuldig geweld in partnerrelaties en gezinnen komt heel veel voor. En dat niet alles aan het licht komt, is omdat deze vorm van geweld zich in de taboesfeer bevindt. Het duurt vaak lang voordat men hulp vraagt. Het is een complex en hardnekkig probleem dat een duurzame en gerichte aanpak vergt, veel kennis en een goede, integrale en systemische manier van samenwerken. Daarbij werken we op basis van een zorgvuldige analyse gericht op alle betrokkenen, met veel oog voor de onderliggende problematiek.

Samenwerken in de aanpak

Bij deze hulpverlening zijn heel veel organisaties betrokken. Dat heeft te maken met de vele soorten van geweld. En ook: dat er vaak ook onderliggende problemen spelen. Zoals financiële problemen, verslavings- of psychische problemen of een slechte gezondheid. Het is daarom belangrijk dat al deze organisaties goed met elkaar samenwerken. In de regio Zuid-Limburg gebeurt dat al geruime tijd, maar we zien nog altijd ruimte voor verbetering.

Een nieuwe regionale visie

Gemeenten spelen in de aanpak een belangrijke rol. Zij maken onder meer een regionale visie, samen met alle betrokken organisaties. Daarin staat wat de aanpak is, aan welk gezamenlijk doel iedereen werkt, hoe de samenwerking nog beter kan en hoe iedereen daaraan bijdraagt. In de afgelopen jaren zijn er al twee visies gemaakt. De focus in de eerste visie (2014-2018) lag voornamelijk op de opbouw van de toen nieuwe organisatie Veilig Thuis Zuid-Limburg. Hierin stond onder andere de opbouw van deze nieuwe organisatie beschreven, die in 2015 ontstond door een samenvoeging van Steunpunt Huiselijk Geweld en Advies en Meldpunt Kindermishandeling. In de tweede visie (2018-2022) kwam er meer aandacht voor de gehele aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties, wat ieders rol hierbij is en hoe dit geweld eerder gezien kan worden door signalen sneller te herkennen en op te pakken.

Nieuwe afspraken en een langere termijn

In de nieuwe Regiovisie (2024-2031) staan nieuwe afspraken over de samenwerking en de aanpak. Er zijn namelijk nog veel mogelijkheden voor verbetering. Zoals de aandacht voor onderliggende problemen. Als samenwerkende organisaties willen we beter en vaker van elkaar leren. En ook: eerder specialisten betrekken bij (concrete) geweldsituaties. Ook willen we beter aansluiten bij landelijke ontwikkelingen en programma's. Omdat het een hardnekkig probleem is, heeft deze nieuwe Regiovisie een termijn van acht jaar. De visie geeft aan waar de accenten liggen. Na de vaststelling hiervan worden de accenten in het uitvoeringsplan uitgewerkt.

Onze ambitie:

Samen doorbreken wij de cirkel van geweld: we creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen geweld in afhankelijkheidsrelaties, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan. Zo doorbreken we de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen). We gaan samen voor veiligheid voor iedereen, van -9 maanden tot 100+ jaar!

Wat doet de gemeente?

Geweld in afhankelijkheidsrelaties vindt plaats waar mensen leven en wonen. Een goede aanpak sluit aan op de leefwereld van mensen en vindt zoveel mogelijk plaats in de eigen omgeving. De gemeente heeft op basis van diverse wetten een rol bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Deze verantwoordelijkheden liggen op terreinen als preventie, signalering en probleemanalyse tot planning, melden en regievoering. Zo zorgen gemeenten ervoor dat voor inwoners duidelijk is waar zij terechtkunnen, zoals bij Veilig Thuis. Ook stimuleert de gemeente inwoners om in actie te komen wanneer zij een vorm van geweld vermoeden. Professionals moeten ook de signalen herkennen en weten wat zij moeten doen, zoals het werken met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit ondersteunt de gemeente via trainingen in het herkennen van signalen.

Wie zijn onze netwerkpartners?

Bij het tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties hebben veel partijen een rol. Zij moeten effectief samenwerken, samen met de mensen om wie het gaat. Daarbij gaat het om tal van partners binnen de domeinen justitie & veiligheid, zorg & welzijn en onderwijs. De kernpartners zijn de 16 Zuid-Limburgse gemeenten, Veilig Thuis Zuid-Limburg, Raad voor de Kinderbescherming, politie, vrouwenopvang, gecertificeerde instellingen, het Openbaar Ministerie en de Zorg- en Veiligheidshuizen in Zuid-Limburg.

Waarop is de Regiovisie gebaseerd?

De basis voor de Regiovisie vormen de resultaten van een groot recent onderzoek door het Verwey-Jonker Instituut, de evaluatie van vorige Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Zuid-Limburg, de eindrapportage van het gelijknamige landelijk programma en het landelijke programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Deze programma's beogen huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade te beperken en de cirkel van geweld (met name de overdracht van generatie op generatie) te doorbreken. Het streeft naar een manier van werken waarbij ouders, kinderen en volwassenen bij wie veiligheidsproblematiek speelt, zich gehoord en ondersteund voelen en die motiveert om samen met professionals duurzame resultaten te boeken.

Hoe gaan we dit met elkaar doen?

Ontwikkellijn 1:
Samen zien!

We zorgen dat we als professionals eerder situaties van geweld in afhankelijkheidsrelaties op het spoor komen. Dit doen we door meer oog te hebben voor de signalen en er sneller iets mee te doen. We willen dat niemand die met geweld te maken heeft ongezien blijft en iedereen om hulp durft te vragen. We werken daarom ook aan bewustwording, zodat meer mensen bekend zijn met deze vormen van geweld, en hoe je dat herkent. Bijvoorbeeld via bijeenkomsten op scholen, via campagnes en via webinars. Daarbij richten we ons ook op kinderen. We leren hen wat huiselijk geweld en kindermishandeling is en maken hen veerkrachtiger. Steunfiguren in de omgeving betrekken we en leren we op een trauma-sensitieve manier met geweldsituaties om te gaan. Kortom: we willen bereiken dat iedereen de signalen van geweld in afhankelijkheidheidsrelaties (her) kent, bekend is met de gevolgen ervan én weet wat hij/zij vervolgens kan doen om het geweld te stoppen.

Ontwikkellijn 2:

Samen leren, samen werken!

We werken als professionals vanuit stevige lokale teams met voldoende kennis en expertise op het vlak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Tegelijk opereren we in een overzichtelijk en transparant netwerk waarin professionals elkaar makkelijk weten te vinden, zodat zij elkaars expertise, kracht en ervaringen benutten en kunnen leren van elkaar en van situaties. Bijvoorbeeld door situaties waarin het niet goed ging met elkaar te bespreken, wat de kans op herhaling verkleint. Maar ook van successen – zoals goede interventies - kunnen we leren. Daarnaast leren we van trainingen, van deskundigen met veel kennis en van onderzoeken. Via samenwerking met specialisten willen we bereiken dat we de aanpak verbeteren en onderliggende problematiek hierin beter meenemen. Ook hierom willen we in deze problematiek gespecialiseerde organisaties eerder en vaker betrekken bij de aanpak van geweldsituaties. Verder gaan we meer gebruikmaken van de kennis en ervaringen van mensen die zelf met een vorm van geweld in afhankelijkheidsrelaties te maken kregen.

Ontwikkellijn 3:

Samen doen!

Samenwerken is vooral een kwestie van samen doen! Maar nog te vaak werken we op eigen houtje of langs elkaar heen omdat we elkaar nog onvoldoende weten te vinden. Daaraan gaan we werken, zodat we beter weten wie waar over gaat en wat onze gezamenlijke visie is. De aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties vereist immers een nauwe samenwerking, ook om samen te kunnen bepalen wat de beste aanpak is. Stoppen van deze vorm van geweld vraagt daarnaast om het doorbreken van de geweldsdynamiek die vaak extra complex is door onderliggende problematiek en hardnekkige patronen. De uitdaging is dus om met elkaar een zorgvuldige analyse te maken en om samen met gezinnen/systemen (inclusief oog voor het perspectief van kinderen) tot de juiste, effectieve aanpak te komen en niemand zonder hulp komt te zitten. Doel is dat via een lang volgehouden aanpak de héle dynamiek verandert. We willen dat de cirkel van geweld wordt doorbroken in de huidige situatie én dat er óók een doorbraak in de intergenerationele overdracht wordt bereikt.

Hoe organiseren we dit alles?

In de aanpak sluiten de netwerkpartners zoveel mogelijk aan bij de bestaande structuren. De commissie Zorg en Veiligheid (Z&V) is in Zuid-Limburg het eerste bestuurlijke aanspreekpunt als het gaat om de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Hierin zijn zowel de gemeenten (Welzijn, (jeugd)zorg en Veiligheid) vertegenwoordigd, evenals organisaties als GGZ, Politie, OM, GGD. Zwaarwegende vraagstukken en/of besluitvorming leggen de netwerkpartners daarom ter advisering eerst voor aan deze commissie Z&V. In de voorbereiding op besluitvorming en advies maken we gebruik van de Ambtelijke adviesgroep Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA). Hierin zijn de 16 Zuid-Limburgse gemeenten, Veilig Thuis Zuid-Limburg, de vrouwenopvangorganisaties, de Zorg- en Veiligheidshuizen in Zuid-Limburg, politie en het Openbaar Ministerie vertegenwoordigd.

Evaluatie en monitoring van de voortgang vindt continu plaats. De projectleiders GIA vervullen hierin een belangrijke rol. Zij vertalen de Regiovisie in een samenhangende programmatische aanpak, inclusief gesignaleerde knelpunten, mogelijke oplossingsrichtingen, gewenste verbeteringen en aandacht voor het vieren van successen. De projectleiders jagen ook de uitvoering aan van deze aanpak; ze vormen het primaire aanspreekpunt in de regio en haken waar nodig aan bij landelijke ontwikkelingen. Met behulp van monitoring en een tweejaarlijkse procesevaluatie vindt regelmatig een beoordeling plaats of het beleid op de juiste wijze en naar tevredenheid wordt uitgevoerd.

Waar betalen we dit van?

Heerlen (voor Parkstad) en Maastricht (voor regio Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek) zijn centrumgemeenten voor hun regiogemeenten. Beide centrumgemeenten ontvangen in dit kader rijksmiddelen in de vorm van een decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU VO), waaruit de regionale inzet voor geweld in afhankelijkheidsrelaties voor de gehele regio Zuid-Limburg wordt gefinancierd, onder meer voor wettelijke taken.

Communicatie in de samenwerking

Communicatie speelt een belangrijke rol bij de Regiovisie. We gaan daartoe gezamenlijk een goede communicatie-strategie ontwikkelen met als doel alle betrokkenen op een goede wijze aangehaakt en geïnformeerd te houden. Uiteraard mét aandacht voor de verschillende communicatieniveaus: van bestuurders, managers en beleidsmedewerkers tot aan uitvoerende professionals.

Deze communicatieaanpak geeft richting aan wat we met elkaar willen bereiken met de Regiovisie, laat zien waarom een integrale werkwijze zo belangrijk is en maakt duidelijk welke vormen en (niet-stigmatiserende!) woorden we hiervoor inzetten. Dit laatste is een bijzonder aandachtspunt, omdat de bij deze materie betrokken (en zeer diverse) partners uit verschillende professionele werelden komen en niet allemaal dezelfde taal spreken. We willen daarnaast in de komende acht jaar de omgeving voortdurend op de hoogte houden van de voortgang: wat speelt er, waar staan we, wat zijn volgende stappen en wat zijn mijlpalen? Hierbij zoeken we in de communicatie continu de interactie met onze netwerkpartners. Dat doen we zoveel mogelijk via het ‘Regionaal platform GIA’ om de weg naar specialistische kennis zo kort mogelijk te houden.

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Geweld in afhankelijkheidsrelaties is een groot, hardnekkig en complex probleem, óók in onze regio. Daar willen we ons niet bij neerleggen. Omdat iedereen recht heeft op een veilig bestaan willen we er in Zuid-Limburg alles aan doen om de cirkel van geweld doorbreken. Vanuit die motivatie én een gezamenlijke verantwoordelijkheid maken we als netwerkpartners onveiligheid beter bespreekbaar, bieden we in onze regio effectieve hulp en bouwen we via integrale samenwerking met alle betrokken partijen en vanuit ieders expertise aan duurzaam veilige situaties. Deze Regiovisie biedt hiervoor de komende acht jaar de leidraad, onder het motto:

Samen sterk, iedereen veilig!

Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning
KERKRADE

Samenwerkende
Adviesraden Sociaal Domein
Zuid-Limburg

Postbus 140 6460 AC Kerkrade
Telefoon: 0621562096
E-mail: amo.kerkrade@gmail.com
KvK nummer: 7669869
IBAN: NL36 ABNA 088 25 30 259

AAN

Het college van de gemeente Kerkrade
Postbus 600
6460AP KERKRADE

Uw brief van:	30 april 2024	**Datum:**	16 mei 2024
Uw kenmerk:		**Ons kenmerk:**	

Onderwerp: Advies Regiovisie 2024-2031Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties Regio Zuid-Limburg
Bijlage(n): -

Geacht College

Op 30 april jl. ontvingen wij uw intern schrijven en het concept “Regiovisie 2024-2031Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties Regio Zuid-Limburg” met de titel “Samen sterk, iedereen veilig”, met het verzoek om vanuit de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning Kerkrade (AMO) een advies uit te brengen aan het lokale college en de gemeenteraad.

Door de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg is een gezamenlijk advies uitgebracht, hetgeen is besproken in de lokale Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning Kerkrade. Hieruit is de conclusie getrokken dat de AMO zich conformeert aan de inhoud van dit advies met een kleine aanvulling specifiek voor de eigen gemeente.

Achtereenvolgens treft u hieronder de inhoud van het gezamenlijke advies van de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg en het aanvullend advies van de AMO Kerkrade aan.

Het gezamenlijke advies Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg:

Ons beeld
We zien voor ons een regionale visie op een maatschappelijk probleem in de sfeer van huiselijk geweld. Een probleem dat zich vaak onttrekt aan openbare zichtbaarheid. Behalve wanneer het uit de hand is gelopen en het als incident de krant heeft gehaald. Achter de schermen zijn diverse provinciale en regionale organisaties betrokken bij het signaleren en helpen oplossen van deze problemen. Het gaat om zaken als kindermishandeling, partner-mishandeling, mishandeling van ouderen en allerlei andere vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Daarvoor is nu een langjarige Regiovisie geformuleerd die ook door uitvoerende kernpartners wordt gedeeld.
Tijdens het proces van totstandkoming zijn ook de voorzitters van Zuid-Limburgse adviesraden sociaal domein voortdurend geïnformeerd en bijgepraat. Hen is daarbij steeds de gelegenheid geboden hun inbreng te leveren en te reageren op de door u aangeleverde concepten. In die zin was sprake van een participatief traject. Wij zien dat de nieuwe Regiovisie is gebaseerd op de resultaten van een Verwey-Jonkeronderzoek, de evaluatie van de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Zuid-Limburg 2019 - 2022 en het landelijke programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Aan de Regiovisie zal nog een uitvoeringsplan worden gekoppeld.

Ons oordeel
Wij zien voor ons een lijvig document waaraan met deskundigheid en zorg is gewerkt. Op basis van de inbreng van alle onderzoekende en uitvoerende betrokkenen is in de nieuwe Regiovisie voor Zuid-Limburg een stevige ambitie geformuleerd. Deze kan worden samengevat in 3 ontwikkelingslijnen:

1) Samen zien;
2) Samen leren & Samen werken;
3) Samen doen.

In het kader van deze ontwikkelingslijnen constateert u dat de meeste meldingen van huiselijk geweld bij de politie binnenkomen. Dat lijkt logisch, maar is in onze ogen eigenlijk te laat. Dan is het kwaad vaak al geschied. Om de door u geformuleerde 3 ontwikkelingslijnen tot een succes te maken zouden wij graag een beweging zien, dat meer signalen van mogelijke gezinsproblemen binnenkomen op momenten dat huiselijk geweld nog kan worden voorkomen.
Immers uw doelstelling is een 0-ambitie (5.3. Ontwikkellijnen) dat is mooi, maar als we nu niet weten hoeveel gevallen er nu per jaar zijn, dan is het gerechtvaardigd te veronderstellen dat we deze doelstellingen niet zullen halen. (2.3. Door angst, schaamte en schuldgevoelens komt slechts een klein deel aan het licht) Kortom deze doelstelling is niet onderbouwd en vooralsnog wensdenken.

Belemmerende Factoren
Wij zien een aantal belemmerende factoren die mogelijk van invloed kunnen zijn op uw ambities.
De geformuleerde ontwikkelingslijnen worden gedomineerd door “de 0-ambitie en vooral samen”. Uit de evaluatie (verwoord in de conclusie 4.3.) komt een aantal zaken naar voren, die min of meer bedekt in 4.3 staan, maar wel in een aantal passages in de regiovisie goed beschreven staan. Wij betreuren dat, maar wij willen ze hier wel accentueren.
Het gaat hier over het eigenbelang van deelnemende organisaties en professionals, die handelingsbe-kwaam zijn, gesteund worden door hun organisatie en de politiek en hun besluiten kunnen nemen.
In 5.3 wordt dit zo verwoord:

> Samenwerken waarbij niet enkel vanuit eigen organisatiebelang wordt gedacht is een vanzelfsprekendheid waarbij er blijvend wordt geïnvesteerd in het elkaar leren kennen op de verschillende vakgebieden en het optimaal benutten van elkaars expertise.

> Professionals weten hoe zij concreet moeten handelen vanuit hun eigen rol en professie en stellen daarnaast anderen in staat hun aandeel te leveren en expertise bij te dragen. Daarbij staat een grondhouding centraal vol nieuwsgierigheid, openheid, transparantie, oprecht contact en medemenselijkheid.

> Professionals betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling ervaren voldoende ondersteuning door hun organisatie en de politiek om besluiten te kunnen nemen en op te schalen of te escaleren als er stagnatie of onvoldoende beweging optreedt.

> Ondersteuning van de uitvoering is van groot belang. Gezamenlijk en domeinoverstijgend reflecteren en leren (op basis van wetenschappelijke inzichten) is hierbij belangrijk. De ervaringen en expertise uit het netwerk wordt hierbij ingezet en ondersteuning wordt georganiseerd waar nodig en gewenst.

Dat is dus nu niet het geval en als dit niet bij voorrang wordt opgepakt dan zal er volgens ons van ‘meer samen’ weinig terecht komen. Daarbij is voor ons ook de vraag, waar de doorzettingsmacht is als er doorgepakt moet worden. In netwerkorganisaties is dat per definitie diffuus, maar gezien het thema en de kwetsbare doelgroep pleiten wij ervoor dit duidelijker te maken in de governance.
Daarnaast vragen wij aandacht voor het bestaan van wachtlijsten bij onderzoeken naar meldingen. In onze ogen is een melding vergelijkbaar met een 112 melding. Onmiddellijk handelen is geboden. Met verbazing hebben wij kennisgenomen, dat meldingen van verwaarlozing van kinderen al niet meer in behandeling worden genomen. Ook vragen wij aandacht voor het risico van formalistische

afspraken en bureaucratie bij het oppakken van meldingen. We zullen terug moeten van bureaucratie naar alert zijn en daarnaar handelen.
In onze ogen zijn ook dit belemmerende factoren voor het bereiken van de door u geformuleerde ambities en het “MEER SAMEN”-idee. Wij pleiten ervoor in uw uitvoeringsplan aandacht te besteden aan ‘belemmerende factoren’."

Daarnaast willen wij hierna ingaan op een 4-tal onderwerpen, die mede de basis vormen voor uw nieuwe Regiovisie 2024 – 2031 (pagina 24 van de Regiovisie).

Signalering en bewustwording
Wij zien dat professionals worden getraind, maar we zien nog niet helder voor ogen op welke wijze u de stevige ambitie wil bereiken, ‘dat niemand (kinderen en volwassenen) ongezien blijft als het gaat over geweld in afhankelijkheidsrelaties’ en ‘volwassenen en kinderen hun vraag kunnen stellen zonder het gevoel te hebben dat er over hen geoordeeld wordt.’ (pagina 30 van de Regiovisie). Net als u vinden wij hierin een belangrijke taak en opdracht weggelegd voor huisartsen, onderwijskrachten en sociale wijkteams, de ogen en oren van wijken en buurten. Wij denken echter dat een nieuwe publieksgerichte en constant volgehouden bewustzijns- en/of sensibiliseringscampagne voor ‘Samen zien’ een effectief ondersteunend hulpmiddel kan zijn.

Het versterken van de lokale (wijk)teams
Dit is een speerpunt van het landelijk Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en komt tot uiting via het systeemgericht werken en meer focus op onderliggende problematiek. Wij vinden het een goede zaak, dat u dit speerpunt meeneemt in uw Regiovisie.

Systeemgericht werken
Dit is een werkwijze met oog voor en kennis van geweldsdynamiek en de verschillende rollen: pleger en slachtoffer en eventuele kinderen, en aandacht voor traumasensitiviteit en gendersensitiviteit); de sys-teemgerichte aanpak wordt in de evaluatie van de regiovisie genoemd als een belangrijke succesfactor. Ook dit vinden wij een goede zaak. Maar wij weten niet, of alle lokale wijkteams daartoe voldoende zijn toegerust. Daarnaast zien wij ook het bestaan van cultuurverschillen die het mogelijk nog moeilijker maken ‘achter de voordeur’ te komen. Wij vragen daar nadrukkelijk aandacht voor.

Deskundigheidsbevordering
Uit de evaluatie van de vorige regiovisie blijkt dat er veel behoefte is aan deskundigheidsbevordering. De multidisciplinaire trainingen in de visie samenwerken aan veiligheid werden als good practice genoemd. Wij denken, dat deskundigheidsbevordering op het gebied van systeem- en cultuurgericht werken belangrijk kan zijn in het versterken van lokale wijkteams.
Gelet op het stevige ambitieniveau van de hele Regiovisie 2024 - 2031, maar vooral voor het slagen van uw ontwikkelingslijnen, vinden wij regelmatige monitoring en tweejaarlijkse evaluatie wezenlijke elementen in het door u nog op te stellen uitvoeringsplan. Wij zijn overigens van mening dat uw Regiovisie verder goed onderbouwd en gefundeerd is en begrijpen dat deze door uitvoerende kern-partners wordt onderschreven.

Ons advies:
- *Wij adviseren u op grond van onze bevindingen uw Regiovisie 2024 - 2031 te doen uitmonden in een inhoudelijk daarop aansluitend uitvoeringsplan.*
- *Wij adviseren u in het uitvoeringsplan vanaf het begin zeer sterke nadruk te leggen hoe het “MEER SAMEN” ingevoerd wordt en de voortgang daarvan strikt te bewaken.*
- *Wij adviseren u om in het uitvoeringsplan aan te geven hoe snel meldingen worden opgevolgd en eventuele wachttijden strikt te monitoren.*
- *Wij adviseren u in het uitvoeringsplan aandacht te besteden aan het risico van formalistische afspraken en bureaucratie bij het oppakken van meldingen. Van bureaucratie naar alertheid en handelingsgerichtheid moet het uitgangpunt zijn.*
- *Wij adviseren u een nieuwe communicatiestrategie te ontwikkelen die bijdraagt aan vergroting van het publieke bewustzijn en de sensibiliteit voor wat betreft de signaalfunctie en de ambities van uw Regiovisie.*
- *Wij adviseren u ervoor te zorgen dat alle lokale wijkteams voldoende in staat zijn systeem- en cultuurgericht te werken en daartoe -waar nodig- deskundigheidsbevordering in te zetten.*
- *Wij adviseren u met een evaluatie van de nieuwe Regiovisie niet te wachten tot het einde van de 8-jarige periode van deze visie, maar in uw uitvoeringsplan een regelmatige monitoring en tweejaar-lijkse evaluatie op te nemen.*

Aanvullend advies AMO Kerkrade:

- Het is belangrijk een directe verbinding lokaal te realiseren met de op dit moment in Kerkrade functio-nerende al samenwerkende wijkteams alsook naar de nog verder in ontwikkeling zijnde brede integrale wijkgerichte samenwerking (integrale wijkaanpak).
- Van belang is dat de preventieve aanpak en het hulpverleningsaanbod zowel gericht op de slachtoffers als de daders concreet in activiteiten en interventies moet worden uitgewerkt in de lokale aanpak van het wijkgerichte werken, waarbij ook de ondersteuning van het veiligheidshuis als partner een prominente plek krijgt.

Met vriendelijke groet,

Wim Pecasse, *voorzitter Adviesraad MO Kerkrade*

Technische vragen

Datum: 18 juni 2024

Commissie: Burgers & Samenleving

Onderwerp: Ontwerpbesluit over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring

- In „Regiovisie 2024-2031 - Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties Regio Zuid-Limburg ´Samen sterk, iedereen veilig´“ staat onder 2.3 (p.13) „In Nederland worden ieder jaar zo’n 200.000 mensen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties.“ Verder: „In Nederland worden de meldingen bij Veilig Thuis geregistreerd. In Zuid-Limburg gaat het jaarlijks om 4.200 tot 4.300 meldingen.“
  Vraag:
  Zijn er ook cijfers beschikbaar voor Kerkrade?

- Het staat hier ook geschreven: „Zo’n 45 procent van de Nederlanders tussen de 18 en 70 jaar was ooit slachtoffer van een vorm van geweld in huiselijke kring.“
  Vraag:
  Staan hier daadwerkelijk alleen mensen met Nederlandse staatsburgerschap geregistreerd of zijn mensen bedoeld die in Nederland woonachtig zijn?

- Ook onder 2.3, maar p.14 staat: „Bijna alle kinderen in het onderzoek (91%) hebben te maken met kindermishandeling maar er wordt landelijk in de tweede meting een significante afname gezien. Zuid-Limburg wijkt hierin af ten opzichte van de landelijke onderzoekspopulatie. In Zuid-Limburg zien we geen afname van het aantal kinderen met klinisch trauma en neemt het gevoel van algehele welzijn (minimaal) af. Dit vraagt om een nadere duiding. Feit is dat de meeste kinderen nog steeds te maken hebben met forse conflicten (tussen de ouders) thuis.“
  Vraag:
  Komt er nog een onderzoek met betrekking tot ‘nadere duiding’? Of moeten we gewoon tevreden zijn met het argument van structurele zwakte van onze regio?

Wij danken bij voorbaat voor een snelle en volledige beantwoording.

Michael Kannapin
Fractie VVD Kerkrade

Beantwoording technische vragen VVD-fractie

Commissie: Burgers & Samenleving

Datum: 18 juni 2024

Onderwerp: Ontwerpbesluit over het committeren aan de visie “Samen sterk, iedereen veilig” en het uitvoeringsplan middels het ondertekenen van een intentieverklaring

Vraag 1:

In Parkstad gaat het jaarlijks om 2573 meldingen. Waarbij de meeste meldingen gerelateerd zijn aan kinderbescherming, gevolgd door (ex) partnergeweld.

Ik Kerkrade ligt het jaarlijkse gemiddelde op 600 meldingen. Deze cijfers zijn gebaseerd op data van de voorgaande jaren. De meest recente aantallen zullen op een later moment worden nagezonden.

Vraag 2:

Iedereen heeft recht op een veilig bestaan. De regiovisie is zo breed mogelijk geformuleerd zodat het zoveel mogelijk mensen betreft uit Zuid-Limburg. Het betreft niet enkel Nederlandse staatsburgers, echter is elke situatie uniek en maatwerk vereist.

Vraag 3:

Er volgt nog een rapportage vanuit Verweij-Jonker Instituut specifiek voor regio Zuid-Limburg. Wij verwachten deze rapportage op korte termijn.

Meldingen overzicht

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Totaal aantal meldingen	Aantal politie meldingen	Aantal reguliere meldingen
462	335	127

Vergelijk type meldir

Aantal meldingen per gemeente per maand

Gemeente vd melding	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	**Totaal**
Kerkrade	42	34	36	44	39	49	40	45	34	39	28	32	**462**
Totaal	**42**	**34**	**36**	**44**	**39**	**49**	**40**	**45**	**34**	**39**	**28**	**32**	**462**

Meldingen over tijd

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
Alle	Alle	Kerkrade

Totaal aantal meldingen

2.775

Aantal politie meldingen

1.992

Aantal reguliere meldingen

783

Aantal meldingen per gemeent

Gemeente vd melding	20	2021	2022	2023	2024
Kerkrade	53	553	490	462	220
Totaal	**53**	**553**	**490**	**462**	**220**

Trend van het aantal meldingen

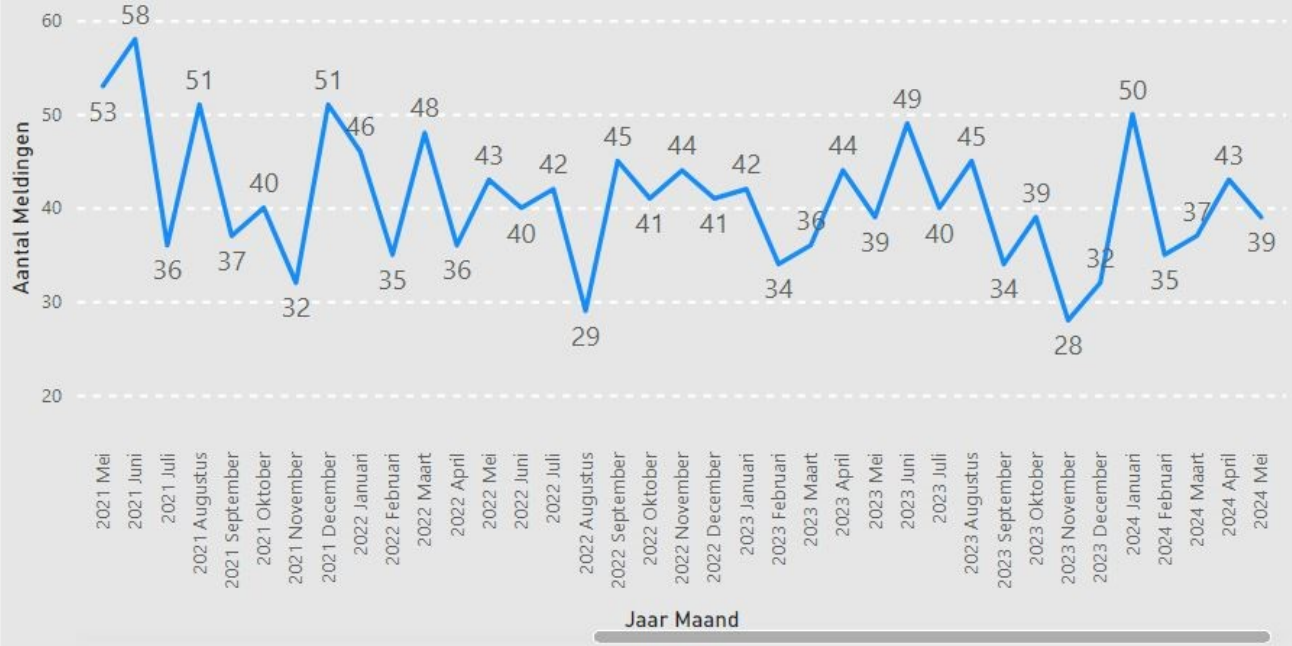

Rol en/of functie van de melder

Vergelijk Gemeentes

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Totaal aantal meldingen

462

Beroepsmatige meldingen

420

Niet-beroepsmatige meldingen

42

Onbekend

(Leeg)

Verdeling rol en/of functie melder

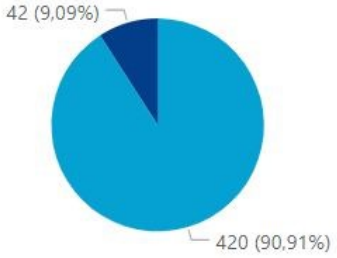

Trend rol en/of functie van de melder

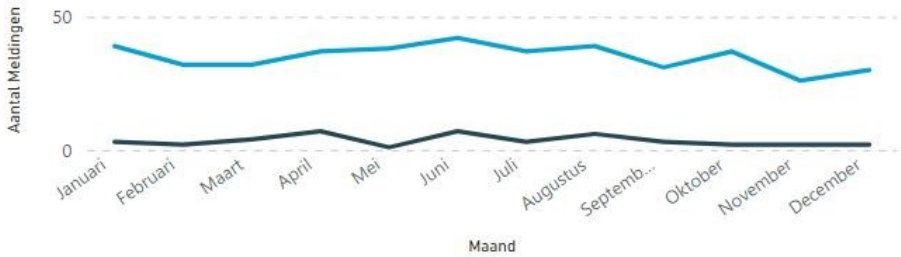

Aantal beroepsmatige en niet-beroepsmatige meldingen per maand

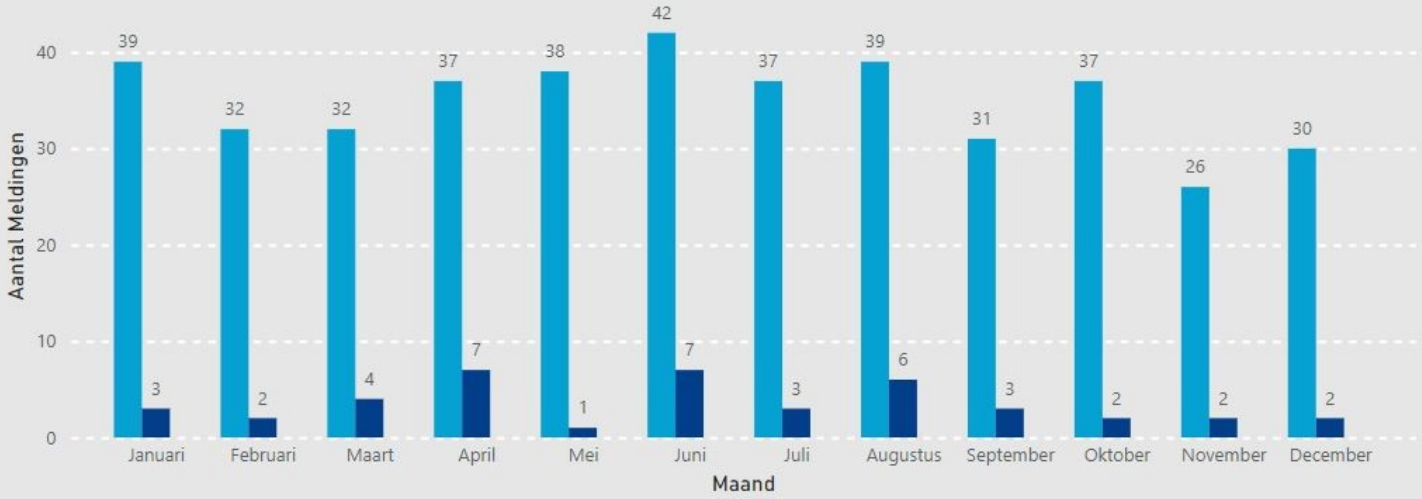

Triagebesluit

Vergelijk Gemeentes

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Overdracht
320

Vervolgstappen bij VT
139

Geen vervolgstappen VT
3

Onbekende triages
0

Verdeling triagebesluit

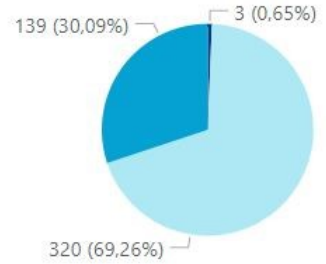

Trend triagebesluit

Triagebesluit per maand

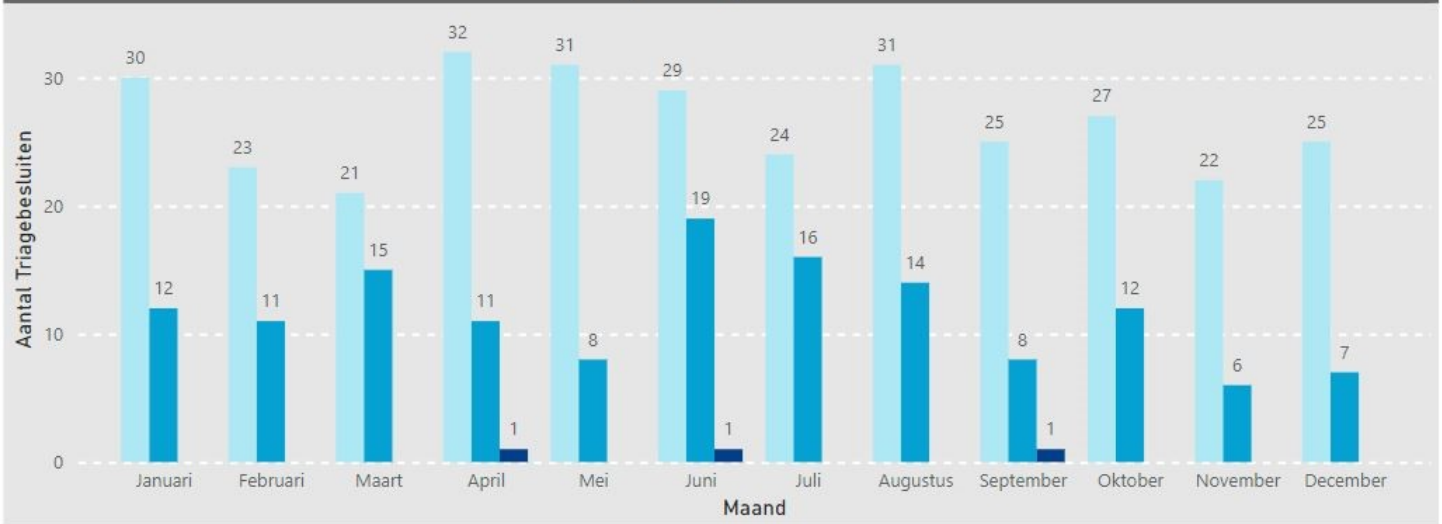

Vermoedelijke aard van geweld (meldingen)

Tabel weergaven

Jaar: 2023

Kwartaal/maand: Alle

Gemeente: Kerkrade

Aantal meldingen per Gemeente

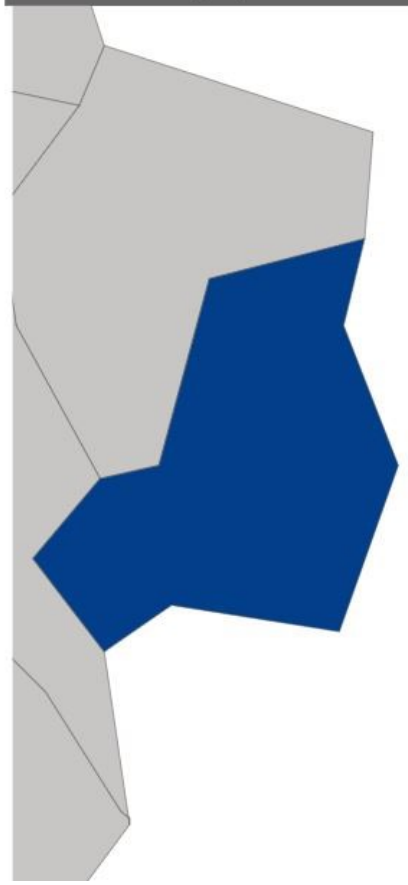

Aantal meldingen per maand

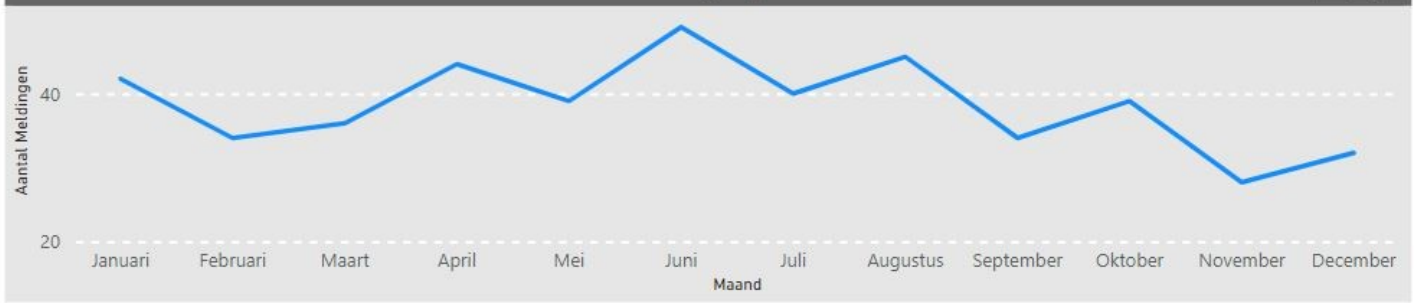

Vermoedelijke aard van geweld (meldingen)

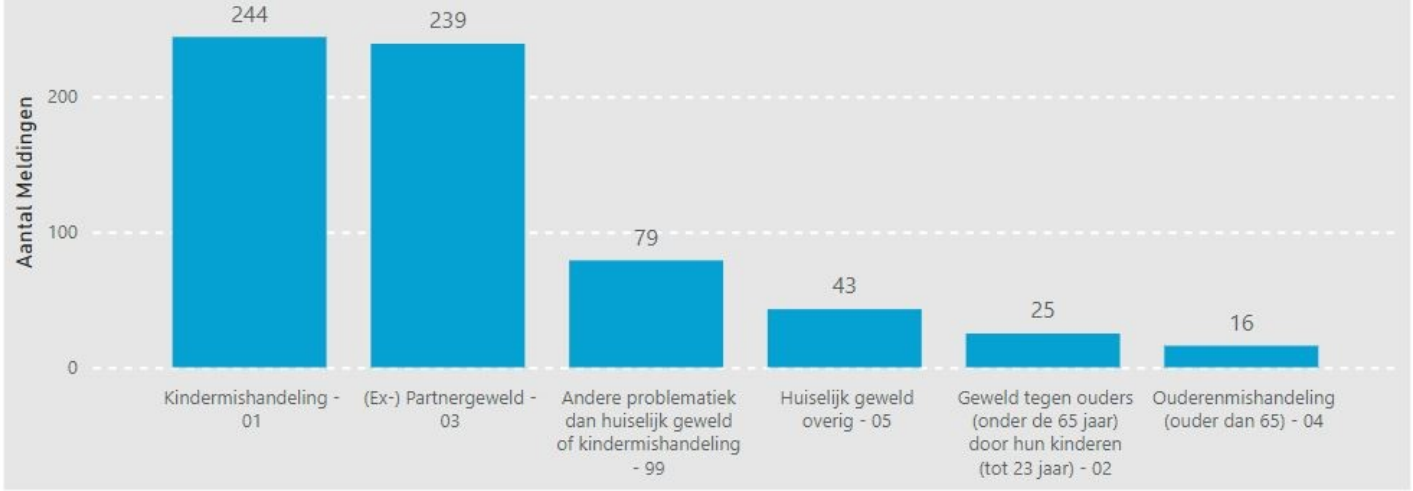

Vorm van het geweld (meldingen)

Tabel weergaven

Jaar: 2023

Kwartaal/maand: Alle

Gemeente: Kerkrade

Aantal meldingen per Gemeente

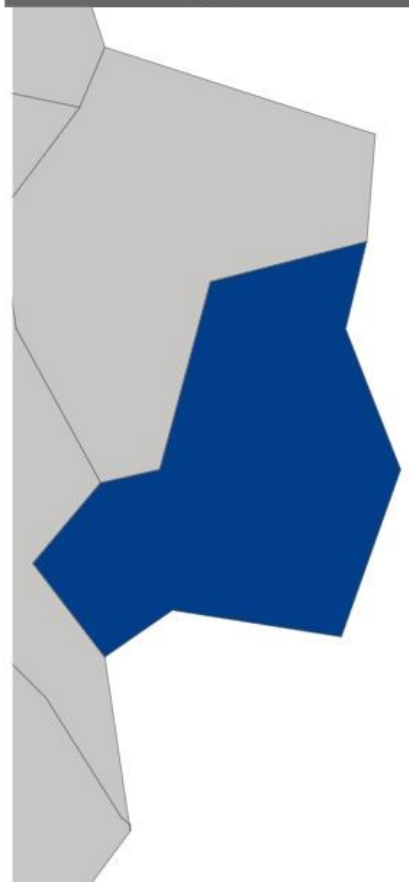

Aantal meldingen per maand

Vorm van het geweld (meldingen)

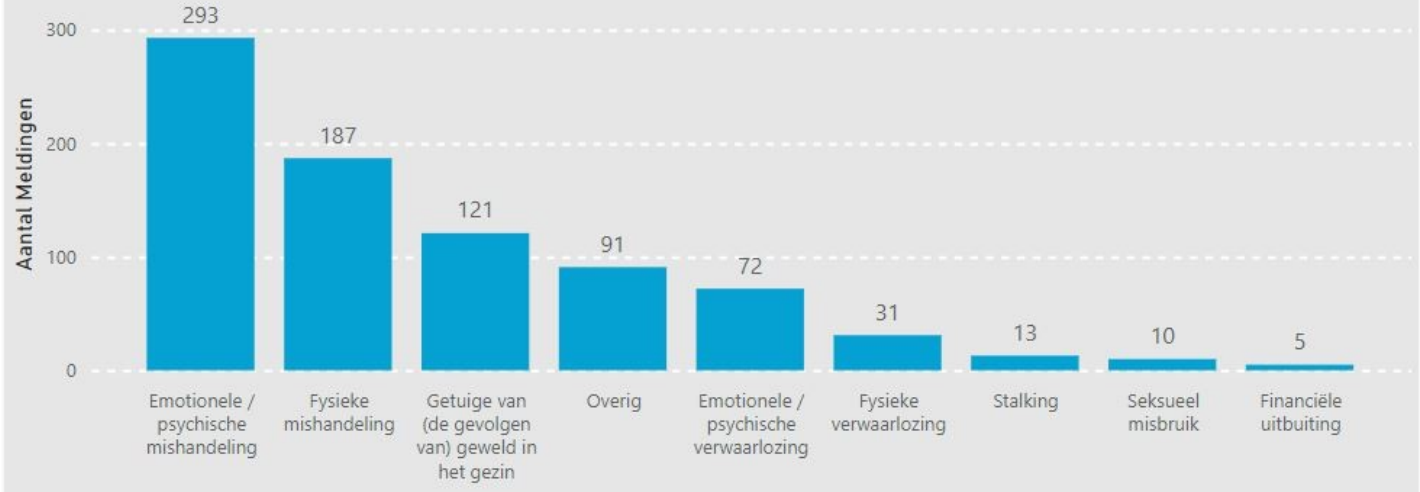

Advies & ondersteuning

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Totaal aantal adviezen

424

Vergelijk Maander

Aantal adviezen per gemeente per maand

Gemeente	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	**Totaal**
Kerkrade	43	29	42	29	29	46	32	38	33	39	31	33	**424**
Totaal	**43**	**29**	**42**	**29**	**29**	**46**	**32**	**38**	**33**	**39**	**31**	**33**	**424**

Adviezen over tijd

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
Alle	Alle	Kerkrade

Totaal aantal adviezen

1.944

Aantal adviezen per gemeente

Gemeente	20	2021	2022	2023	2024
Kerkrade	25	292	390	424	184
Totaal	**25**	**292**	**390**	**424**	**184**

Trend van het aantal adviezen

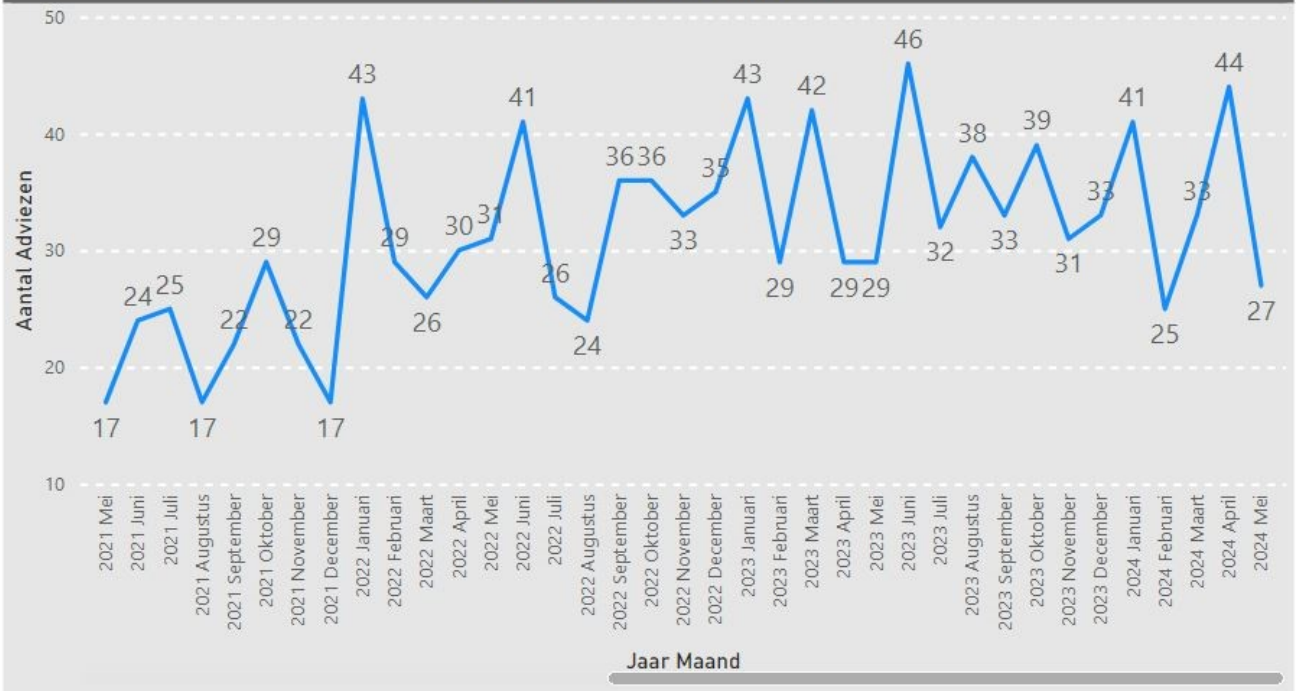

Rol en/of functie van de adviesvrager

Vergelijk Gemeentes

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Totaal aantal adviezen

424

Beroepsmatige adviezen

240

Niet-beroepsmatige adviezen

184

Onbekend

0

Verdeling rol en/of functie adviesvrager

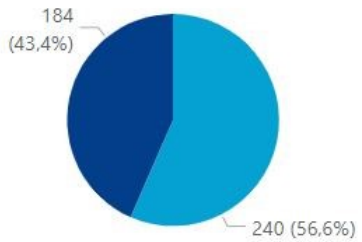

Trend rol en/of functie van de adviesvrager

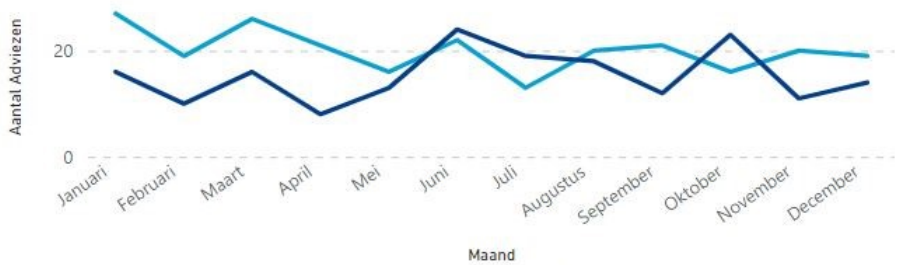

Aantal beroepsmatige en niet-beroepsmatige adviezen per maand

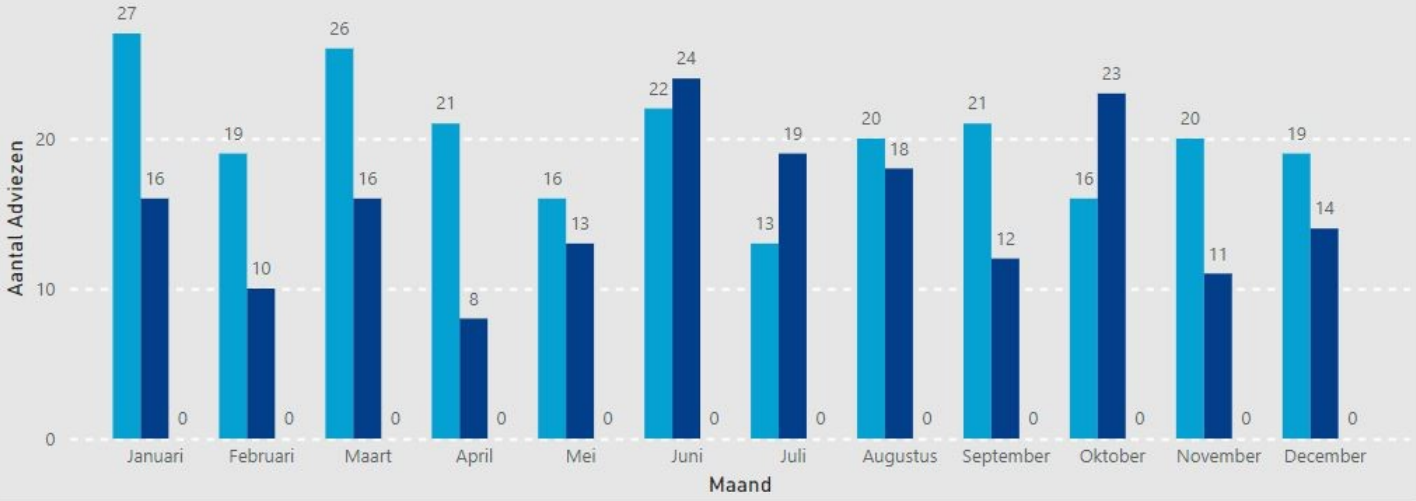

Vermoedelijke aard van geweld (adviezen)

Tabel weergaven

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Aantal adviezen per Gemeente

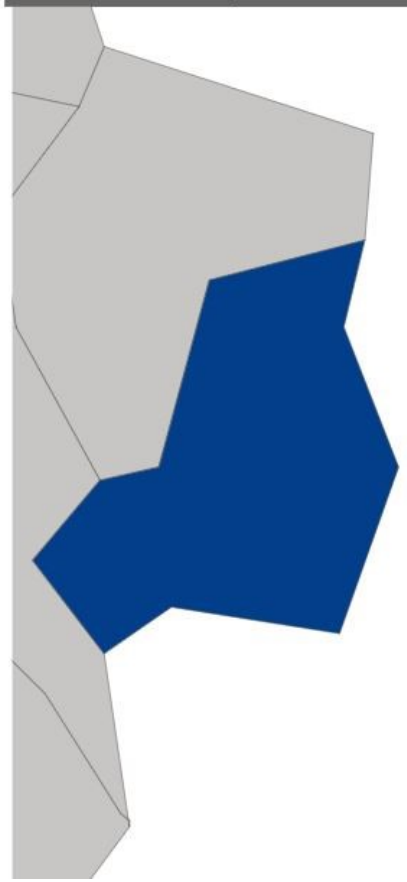

Aantal adviezen per maand

Vermoedelijke aard van geweld (adviezen)

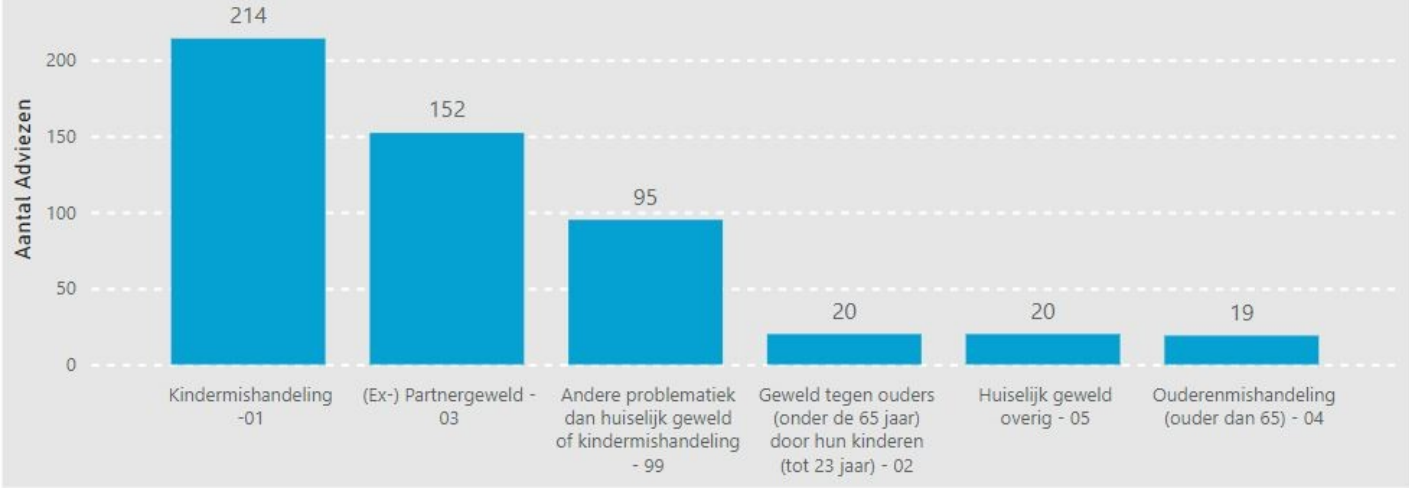

Vorm van het geweld (adviezen)

Tabel weergaven

Jaar	Kwartaal/maand	Gemeente
2023	Alle	Kerkrade

Aantal adviezen per Gemeente

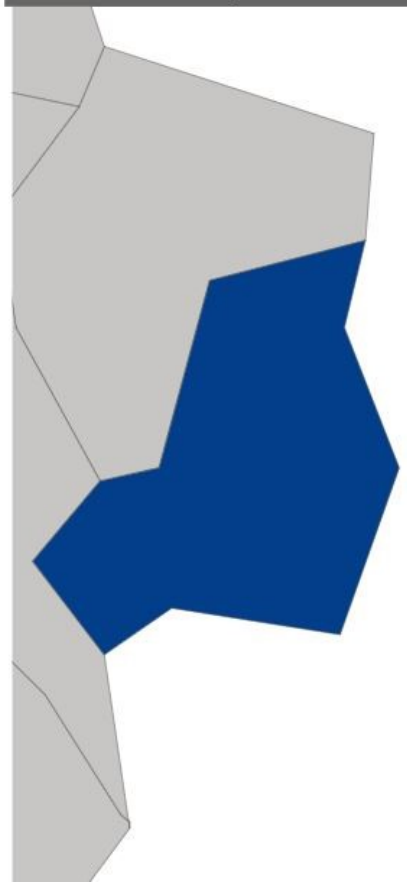

Aantal adviezen per maand

Vorm van het geweld (adviezen)

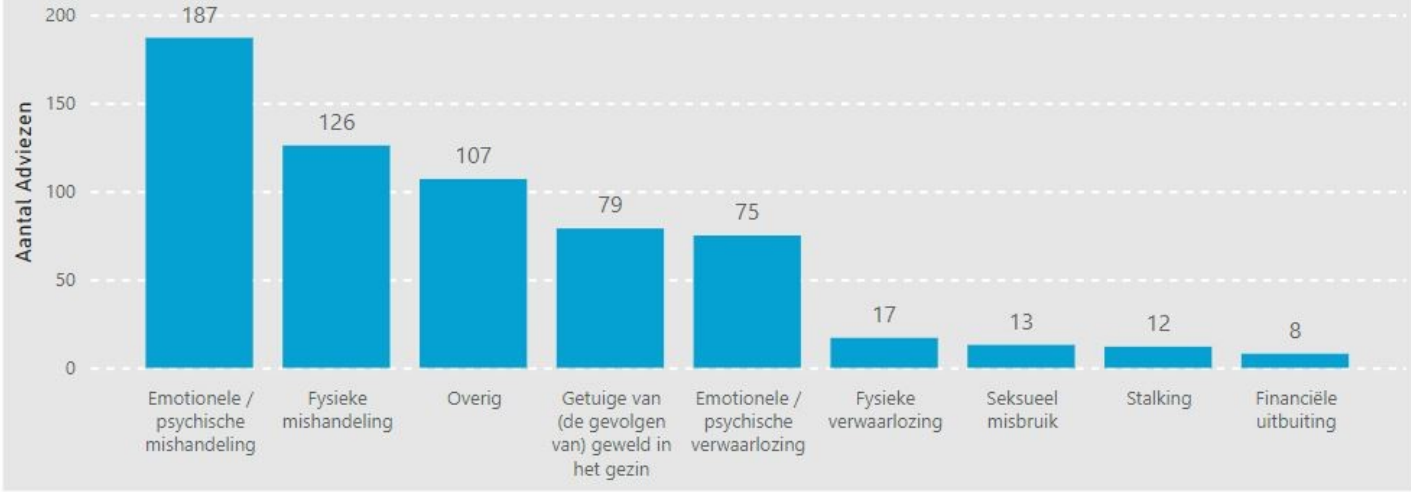

Datum vergadering	Vergadering	Nummer	Portefeuillehouder	Onderwerp	Deadline	Status	Datum reactie
20-02-2024	Cie B&S	1	van Drunen	Presentatie Xonar	28-05-2024	Afgedaan	30-04-2024
13-11-2023	Raad-B&S	50	Roland	Gebruik volwassenenfonds Sport en Cultuur	31-07-2024	Open	
13-11-2023	Raad-B&S	47	Schlangen	Onderzoek schoolzwemmen	31-07-2024	Open	
25-10-2023	Raad-B&S	45	Roland	SCA - Roda seizoenskaarten meenemen in tegenprestatie	31-08-2024	Open	
10-10-2023	Cie B&S	41	Roland	Huur stadion WMC	31-12-2024	Afgedaan	01-05-2024
10-10-2023	Cie B&S	40	Roland	rapport schuldhulpverlening uitbesteden	01-01-2024	Open	
10-10-2023	Cie B&S	39	Roland	agenderen jaarplan armoede en schulden	31-12-2024	Open	
10-10-2023	Cie B&S	38	Roland	presentatie KBL / Schuldhulpverlening	31-07-2024	Open	
04-10-2023	Raad-B&S	43		participatie en realisatie jeugdhonk Einderstraat	31-08-2024	Open	
04-10-2023	Raad-B&S	42	van Drunen	Samenvatting moties - reacties herstelplan Xonar	30-04-2024	Tussenbericht	13-12-2023
19-09-2023	Cie B&S	31	Roland	Opbouw management info sociaal domein	29-02-2024	Tussenbericht	22-09-2023
19-09-2023	Cie B&S	30	Dassen-Housen	Werkbezoek GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	31-07-2024	Open	
12-07-2023	Raad-B&S	28	Roland	Rechtmatigheid verstrekte energietoeslagen	31-01-2024	Open	
31-05-2023	Raad-B&S	26	Schlangen	Geen extra budget voor IKC Droomhof	31-12-2024	Open	
11-04-2023	Cie B&S	15	Roland	Evaluatie burgerparticipatie	31-03-2024	Tussenbericht	30-10-2023
16-03-2023	Cie B&S	12	Roland	Stand van zaken uitvoering aanbevelingen toepassing Wvggz in Kerkrade	31-03-2025	Open	
16-03-2023	Cie B&S	11	Roland	Aanbevelingen vanuit evaluatie toepassing Wvggz worden overgenomen	30-09-2023	Open	
07-02-2023	Cie B&S	6	Schlangen	Inspraakmogelijkheid voor burgers, raad en commissies over Het Martin Buber	30-06-2023	Open	
25-01-2023	Cie B&S	3	Roland	WMC stand van zaken	01-01-2026	Afgedaan	01-05-2024
14-12-2022	Raad-B&S	38	Schlangen	Inzage jaarstukken gemeenschapshuizen	01-10-2023	Open	
29-11-2022	Cie B&S	37	Schlangen	Monitoren voortgang m.b.t. visie gemeenschapshuizen	27-06-2023	Tussenbericht	21-11-2023
17-11-2022	Raad-B&S	27	Roland	Motie niet-gebruik voorzieningen betrekken bij motie stille ramp	30-09-2023	Open	
01-11-2022	Cie B&S	25	Roland	Evaluatie voortgang burgerparticipatie 4e kwartaal 2023.	31-03-2024	Tussenbericht	30-10-2023
27-09-2022	Cie B&S	21	Schlangen	Mogelijkheden bekijken website Kirchröadsj plat	31-03-2023	Tussenbericht	28-02-2024
27-09-2022	Cie B&S	19	Schlangen	Opstellen samenhangend gemeentelijk taalbeleid	01-06-2024	Open	
05-07-2022	Cie B&S	13	Schlangen	Kwartaalsgewijs informatie over stand van zaken Het Martin Buber -	30-05-2023	Tussenbericht	
31-12-2021	Raad-B&S	66	Schlangen	De raad wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang gebiedsontwikkeling Rolduckerveld (Burger)	01-07-2023	Tussenbericht	
10-11-2021	Raad-B&S	58	Schlangen	Uitleg samenwerking gemeente met zorg en onderwijs	01-09-2023	Tussenbericht	29-03-2023
10-11-2021	Raad-B&S	57	Schlangen	subsidieverordening: subsidie verenigingen	31-12-2023	Tussenbericht	29-03-2023
29-09-2021	Raad-B&S	53	Geers	Parkeeroverlast BS de Veldhof en IKC Droomhof	31-12-2024	Open	
12-11-2020	Raad-B&S	18	Schlangen	bewegen speeltuinen en gymzalen	01-07-2023	Tussenbericht	12-04-2021